BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

Broj: 03-02-885/2024
Sarajevo, 08.07.2026. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno:		13 -07- 2026	
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01,02	- 02-	701	/25

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O GASU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 70. sjednici, održanoj 15.06.2026. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - VLADA - 1 - Sarajevo

PREMIJER
Nermin Nikšić

Prilog:
- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Izvještaj sa javne rasprave
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac A – Tablica usklađenosti za jedan propis

Co: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
gosp. Vedran Lakić, ministar

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel: +387 33 66 44 49, Fax: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail: sekretar@fbihvlada.gov.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

EI

PRIJEDLOG

ZAKON O GASU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE*

Sarajevo, juni 2026. godine

ZAKON O GASU

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

(1) Ovim zakonom uređuju se energetska politika i planiranje, energetske djelatnosti, dozvola za obavljanje djelatnosti i regulisanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, proizvodnja prirodnog gasa, distribucija prirodnog gasa, snabdijevanje prirodnim gasom, trgovina prirodnim gasom, skladištenje prirodnog gasa, upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas, upravljanje mjestima za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom i komprimovanim prirodnim gasom, prava i obaveze krajnjih kupaca, sigurnost snabdijevanja, izgradnja, razvoj, korištenje i održavanje objekata gasne infrastrukture, upravni nadzor i regulatorno nadgledanje te druga pitanja od značaja za uređivanje sektora prirodnog gasa u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

(2) Ovim zakonom se djelimično preuzimaju odredbe Direktive (EU) 2024/1788 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. juna 2024. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište gasa iz obnovljivih izvora, prirodnog gasa i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju izvan snage Direktive 2009/73/EZ.

Član 2.

(Ciljevi energetske politike i primjena zakona)

(1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su:

a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama,
b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa,
c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa,
d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa,
e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa,
f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti,
g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge,
h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa,
i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa,
j) povezivanje sa regionalnim tržištima,

k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije,
l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa,
m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama,
n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije.

(2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa.

Član 3.

(Načela)

Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom.

Član 4.

(Opšti interes Federacije)

Opšti interes Federacije je obezbjeđenje i isporuka prirodnog gasa za život i rad građana kao i poslovanje i razvoj privrednih i društvenih subjekata, na siguran, pouzdan i kvalitetan način.

Član 5.

(Odnos sa drugim zakonima)

(1) Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se propisi kojima se uređuju oblasti energije i regulacije energetskih djelatnosti, prostornog planiranja i korištenja zemljišta, građenja, trgovine, zaštite potrošača, zaštite od požara, zaštite okoliša i koncesija, te drugi propisi kojima se uređuju pojedine oblasti.

(2) U postupku odlučivanja o pojedinačnim pravima i obavezama energetskih subjekata koji obavljaju djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i krajnjih kupaca, ako ovim zakonom nije drugačije propisano, primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku („Službene novine FBiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22).

Član 6.

(Definicija pojedinih izraza)

(1) Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

a) "Balansna odgovornost" znači obavezu učesnika na tržištu da uravnoteže količinu prirodnog gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje i preuzmu finansijsku odgovornost za odstupanje;
b) "Direktni gasovod" je gasovod koji povezuje proizvođača prirodnog gasa sa izolovanim objektom krajnjeg kupca i nije dio transportnog ili distributivnog sistema;
c) "Distribucija" je prenošenje prirodnog gasa distributivnim sistemom radi isporuke prirodnog gasa krajnjim kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje prirodnim gasom;
d) "Energetski subjekt" znači pravno ili fizičko lice koje obavlja jednu od energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa;
e) „Gasni sistem" znači transportni sistem, distributivni sistem, terminale za utečnjeni prirodni gas i/ili sistem za skladište prirodnog gasa koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja određeni energetski subjekat, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim privrednim društvima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za utečnjeni prirodni gas;
f) "Isporuka" znači primopredaju prirodnog gasa na mjestu određenom za isporuku;
g) "Javni snabdijevač" označava energetskog subjekta koji snabdijeva prirodnim gasom male kupce, kupce iz kategorije domaćinstva i krajnje kupce od posebnog društvenog značaja koji nisu izabrali snabdjevača na tržištu;
h) "Javno snabdijevanje" znači javnu uslugu snabdijevanja prirodnim gasom krajnjih kupaca iz kategorije domaćinstva, malih kupaca i krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja, pod uslovima propisanim ovim zakonom;
i) "Komprimovani prirodni gas" znači prirodni gas u gasovitom stanju koji je komprimovan na pritisak veći od 100 bara (eng. "*compressed natural gas*" - *CNG*);
j) "Korisnik sistema" znači fizičko ili pravno lice koje isporučuje ili preuzima prirodni gas putem distributivnog sistema, uključujući i krajnjeg kupca;
k) "Krajnji kupac" označava kupca koji kupuje prirodni gas za vlastitu upotrebu;
l) "Krajnji kupac od posebnog društvenog značaja" označava subjekta čiji su objekti priključeni na distributivni sistem prirodnog gasa i koji obavljaju djelatnosti i poslove odgojno-obrazovnih, humanitarnih, socijalnih, vjerskih ustanova, organizacija, udruženja, poslove zapošljavanja i smještaja posebnih kategorija lica, zdravstvene zaštite, komunalnog snabdijevanja toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sistema zagrijavanja i druge subjekte koji obavljaju poslove od društvenog značaja koje odlukom odredi Vlada Federacije;
m) "Kupac iz kategorije domaćinstva" označava kupca koji kupuje prirodni gas za upotrebu u vlastitom domaćinstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti;
n) "Mali kupac" je krajnji kupac čija je godišnja potrošnja prirodnog gasa do 100.000 m3 i čiji su objekti priključeni na distributivni sistem prirodnog gasa;

o) "Mjerno mjesto" označava mjesto na kojem se mjernim uređajima mjeri zapremina prirodnog gasa kojeg korisnik sistema preuzima, odnosno isporučuje u sistem;
p) "Mjesto priključenja" označava mjesto u kojem se priključak spaja na distributivni ili transportni sistem;
q) "Mreža proizvodnih gasovoda" znači gasovod ili mrežu gasovoda koji su izgrađeni kao dio projekta eksploatacije nafte ili prirodnog gasa ili se koriste za dovođenje prirodnog gasa iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal;
r) "Nestandardne usluge" su usluge koje pružaju energetski subjekti na zahtjev korisnika sistema ili drugih lica, ili u cilju otklanjanja posljedica postupanja korisnika suprotno propisima, a koje nisu obuhvaćene regulisanim naknadama za korištenje ili priključenje na sistem;
s) "Operator distributivnog sistema" znači pravno lice koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom geografskom području i njegovo povezivanje sa drugim sistemima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom prirodnog gasa na ekonomski primjeren način;
t) "Objekat gasne infrastrukture" označava gasovode, kompresorske, regulacione, mjerno-regulacione i mjerne stanice, bušotine, skladišta prirodnog gasa i druge objekte i infrastrukturu potrebnu za funkcionisanje gasnog sistema;
u) "Operator terminala za utečnjeni prirodni gas" označava pravno lice koje obavlja djelatnost utečnjavanja prirodnog gasa ili prihvata, iskrcavanja i ponovnog gasificiranja utečnjenog prirodnog gasa te je odgovorna za rad terminala za utečnjeni prirodni gas;
v) "Operator sistema" označava operatora distributivnog sistema ili operatora transportnog sistema;
w) "Operator skladišta prirodnog gasa" označava pravno lice koje obavlja djelatnost skladištenja i odgovorna je za rad skladišta prirodnog gasa;
x) "Operator zatvorenog distributivnog sistema" označava pravno lice koje obavlja energetsku djelatnost distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu;
y) "Pomoćne usluge" označavaju usluge potrebne za sigurno i pouzdano funkcionisanje transportnog ili distributivnog sistema, terminala za utečnjeni prirodni gas ili skladišta prirodnog gasa te kontinuirano i kvalitetno snabdijevanje kupaca prirodnim gasom;
z) "Priključak" označava gasne vodove za isporuku prirodnog gasa od mjesta priključenja na distributivni sistem do glavnog zapornog organa na ulazu u objekat, uključujući mjerni uređaj i opremu;
aa) "Prirodni gas" je roba koja ima kvalitet, namjenu, uslove prodaje i cijenu, na čiju se proizvodnju, distribuciju, snabdijevanje, trgovinu, skladištenje i kompresovanje primjenjuju odredbe ovog zakona;

bb) "Pristup sistemu" znači pravo na priključenje i/ili korištenje distributivnog sistema, terminala za utečnjeni prirodni gas i skladišta prirodnog gasa prema regulisanim uslovima i objavljenim tarifama;

cc) "Proizvodnja prirodnog gasa" znači postupak kojim se u proizvodnom postrojenju postiže da prirodni gas zadovoljava uslove o kvalitetu prirodnog gasa nakon njegove eksploatacije koja se odvija prema propisima iz oblasti energetike i rudarstva, da bi se mogao sigurno transportovati ili distribuirati kroz gasni sistem radi prodaje i isporuke;

dd) "Regulatorni period" znači vremenski period za koji se određuju regulisane naknade ili cijene;

ee) "Rezervni snabdjevač" znači snabdjevača koji ima obavezu da krajnjeg kupca snabdijeva prirodnim gasom u slučaju kada ga odabrani snabdjevač prestane snabdijevati;

ff) "Rezervno snabdijevanje" znači javnu uslugu snabdijevanja prirodnim gasom krajnjih kupaca koji su ostali bez snabdjevača pod uslovima propisanim ovim zakonom;

gg) "Skladište prirodnog gasa" znači objekat koji se koristi za skladištenje prirodnog gasa, uključujući dio terminala za ukapljeni prirodni gas koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sistema;

hh) "Skladištenje" znači utiskivanje prirodnog gasa u skladište prirodnog gasa, skladištenje prirodnog gasa u radnoj zapremini skladišta i povlačenje prirodnog gasa iz skladišta;

ii) "Snabdijevanje" znači prodaju prirodnog gasa krajnjim kupcima, uključujući i preprodaju;

jj) "Snabdjevač" znači pravno lice koje obavlja djelatnost snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom;

kk) "Tarifa" označava naknadu ili više naknada za korištenje distributivnog sistema ili usluge u vezi sa prirodnim gasom;

ll) "Terminal za utečnjeni prirodni gas" znači terminal koji se koristi za utečnjavanje prirodnog gasa ili prihvat, otpremanje i ponovno gasificiranje utečnjenog prirodnog gasa, uključujući privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovne gasifikacije i daljnju isporuku u gasni sistem, ali isključujući dijelove terminala za utečnjeni prirodni gas koji se koriste za skladištenje;

mm) "Transport" označava prenos prirodnog gasa kroz gasovode pritiska većeg od 16 bara sa ciljem isporuke prirodnog gasa krajnjim korisnicima ili operatorima distributivnog sistema, isključujući snabdijevanje prirodnim gasom;

nn) "Trgovac" znači pravno lice koje obavlja djelatnost trgovine prirodnim gasom;

oo) „Unutrašnja gasna instalacija" znači skup instalacija i uređaja iza glavnog zapornog organa na distributivnom sistemu, uključujući gasne aparate, ventilacione otvore, sistem za dovod zraka za sagorijevanje i odvod produkata sagorijevanja, zaključno sa izlazom odlaznih gasova u atmosferu;

pp) "Utečnjeni prirodni gas" znači pročišćeni prirodni gas koji je rashlađivanjem pretvoren u tekuće stanje (eng. *"liquified natural gas" - LNG*);

qq) "Vertikalno integrisani subjekt" znači energetski subjekt ili grupa energetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost direktne ili indirektne kontrole i gdje energetski subjekt ili grupa energetskih subjekata obavlja najmanje jednu od energetskih djelatnosti transporta, distribucije, upravljanja terminalom za utečnjavanje prirodnog gasa ili skladištenja prirodnog gasa te najmanje jednu od energetskih djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja prirodnim gasom;

(2) Izrazi koji nisu definisani odredbama ovog zakona imaju značenja koja su utvrđena zakonima kojim se uređuju pojedine oblasti energetike.

(3) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, odnose se na jednak način i na muški i na ženski spol.

DIO DRUGI - ENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE

Član 7.

(Provođenje energetske politike u sektoru prirodnog gasa)

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) provodi energetsku politiku i planira razvoj u sektoru prirodnog gasa u skladu sa ciljevima i strateškim dokumentima definisanim zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti.

Član 8.

(Bilans prirodnog gasa)

(1) Vlada Federacije, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), do kraja oktobra tekuće godine donosi godišnji i trogodišnji bilans prirodnog gasa.

(2) Bilansom prirodnog gasa planira se ukupna potrošnja prirodnog gasa u Federaciji, način snabdijevanja, struktura potrošnje i potreban nivo rezervnih kapaciteta za sigurno snabdijevanje kupaca prirodnim gasom.

(3) Bilans prirodnog gasa posebno sadrži:

a) godišnji i mjesečne planove potrošnje;
b) plan i način osiguranja potrebnih količina prirodnog gasa,
c) mjere za slučaj prekida u dobavi prirodnog gasa,
d) plan remonta, revitalizacije i rekonstrukcije gasne infrastrukture,
e) planove rezervi kapaciteta.

(4) Energetski subjekti i druga lica dužni su da na zahtjev Ministarstva dostave podatke potrebne za izradu bilansa prirodnog gasa u roku od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva.

(5) Bilans prirodnog gasa objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

(6) Ministarstvo prati ostvarenje bilansa prirodnog gasa te upozorava Vladu Federacije i predlaže mjere u slučaju značajnijih odstupanja.

DIO TREĆI – ENERGETSKE DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Član 9.

(Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa)

(1) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa u smislu ovog zakona su:

a) proizvodnja prirodnog gasa,
b) distribucija prirodnog gasa,
c) distribucija prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu,
d) snabdijevanje prirodnim gasom,
e) trgovina prirodnim gasom,
f) skladištenje prirodnog gasa,
g) upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas,
h) upravljanje mjestom za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom, i
i) upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom.

(2) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa obavljaju se kao tržišne djelatnosti u skladu sa pravilima kojim se uređuju odnosi na tržištu ili kao javna usluga.

(3) Energetska djelatnost distribucije prirodnog gasa obavlja se kao javna usluga prema uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(4) Energetska djelatnost snabdijevanja prirodnim gasom obavlja se kao tržišna djelatnost ili kao javna usluga na osnovu odluke Vlade Federacije.

(5) Energetske djelatnosti distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas obavljaju se kao tržišne djelatnosti prema regulisanim uslovima pristupa treće strane utvrđenim ovim zakonom.

(6) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa koje ovim zakonom ili odlukom Vlade Federacije donesenom u skladu sa odredbama ovog zakona, nisu utvrđene kao javna usluga obavljaju se kao tržišne djelatnosti.

(7) Energetske djelatnosti distribucije prirodnog gasa, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas mogu se obavljati unutar istog energetskog subjekta koji djeluje kao kombinovani operator.

(8) Kombinovani operator iz stava (7) ovog člana ima sva prava i obaveze propisane ovim zakonom za operatore pojedinačnih djelatnosti koje obavlja.

Član 10.

(Javna usluga)

(1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime.

(2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima.

(3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti:

a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom,
b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom,
c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom,
d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima,
e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca,
f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.

Član 11.

(Izvještavanje o javnoj usluzi)

(1) Vlada Federacije putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine obavještava Sekretarijat Energetske zajednice o svim mjerama donesenim u cilju pružanja javne usluge i njihovom mogućem uticaju na tržišnu konkurenciju.

(2) Vlada Federacije, svake dvije godine, putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine, obavještava Sekretarijat Energetske zajednice o svim promjenama koje su u vezi sa mjerama iz stava (1) ovog člana.

Član 12.

(Tržišne djelatnosti)

Tržišne djelatnosti obavljaju se uz poštovanje načela tržišne konkurencije i ravnopravnog položaja svih učesnika na tržištu, gdje se slobodno dogovaraju i/ili ugovaraju količine i cijene isporučenog prirodnog gasa.

Član 13.

(Računovodstveno razdvajanje)

(1) Energetski subjekti koji obavljaju više djelatnosti u sektoru prirodnog gasa ili uz energetsku djelatnost obavljaju i drugu djelatnost, dužni su u svom internom računovodstvu voditi poslovne knjige na način koji omogućava finansijsko izvještavanje po poslovnim segmentima za svaku djelatnost odvojeno, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije.

(2) Energetski subjekt koji obavlja djelatnost snabdijevanja sa obavezom javne usluge dužan je u svom internom računovodstvu odvojeno voditi poslovne knjige na način koji omogućava finansijsko izvještavanje po poslovnim segmentima za djelatnost snabdijevanja koja se obavlja kao javna usluga u odnosu na tržišnu djelatnost, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije.

(3) Energetski subjekti dužni su da utvrde pravila za raspoređivanje zajedničkih bilansnih pozicija koja se primjenjuju pri izradi računovodstvenih internih obračuna po djelatnostima.

Član 14.

(Pristup treće strane)

(1) Proizvođač prirodnog gasa, operator distributivnog sistema, operator skladišta prirodnog gasa i operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužni su osigurati efikasan i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih gasovoda, distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa, odnosno terminalu za utečnjeni prirodni gas u skladu sa odredbama ovog zakona.

(2) Pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa i terminalu za utečnjeni prirodni gas omogućuje se primjenom regulisanog pristupa treće strane.

(3) Pristup mreži proizvodnih gasovoda omogućuje se primjenom pregovaračkog pristupa treće strane.

(4) Regulisani pristup treće strane zasniva se na objavljenom tarifnom sistemu, metodologijama za utvrđivanje tarifa i regulisanim cijenama za korištenje usluga energetskih subjekata.

(5) Pregovarački pristup treće strane zasniva se na komercijalnim uslovima pristupa koji su predmet pregovora.

Član 15.

(Pravo na žalbu)

(1) Protiv akta kojim se određuju uslovi pristupa, odbija ili ograničava pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa ili terminalu za utečnjeni prirodni gas može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine

(u daljnjem tekstu: Regulatorna komisija) u roku od 15 dana od dana prijema akta nadležnog energetskog subjekta.

(2) Žalba se podnosi posredstvom nadležnog energetskog subjekta, koji je dužan da postupi po žalbi u skladu sa pravilima upravnog postupka.

(3) Odluka Regulatorne komisije o žalbi donosi se u roku od 60 dana od dana dostavljanja žalbe.

(4) Ukoliko Regulatorna komisija traži dodatne informacije rok iz stava (3) ovog člana produžava se za dodatnih 60 dana od dana dostavljanja traženih informacija.

(5) Protiv konačne odluke Regulatorne komisije iz stava (3) ovog člana stranka može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

DIO ČETVRTI - DOZVOLA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Član 16.

(Dozvola za obavljanje djelatnosti)

(1) Dozvola za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa (u daljnjem tekstu: dozvola) je akt Regulatorne komisije kojim se energetski subjekt ovlašćuje da obavlja određenu energetsku djelatnost.

(2) Energetsku djelatnost može da obavlja energetski subjekt koji ima dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti.

(3) Energetski subjekt je dužan ispunjavati uslove propisane dozvolom za obavljanje energetske djelatnosti.

Član 17.

(Vrste dozvola)

Regulatorna komisija izdaje sljedeće dozvole za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa:

a) dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje prirodnog gasa,
b) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa,
c) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu,
d) dozvola za obavljanje djelatnosti snabdijevanja i trgovine prirodnim gasom,
e) dozvola za obavljanje djelatnosti skladištenja prirodnog gasa,
f) dozvola za obavljanje djelatnosti upravljanja terminalnom za utečnjeni prirodni gas,
g) dozvola za upravljanje mjestom za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom, i
h) dozvola za upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom.

Član 18.

(Period važenja dozvole)

(1) Dozvola za obavljanje djelatnosti se izdaje na period do 30 godina za djelatnosti proizvodnje prirodnog gasa, distribucije prirodnog gasa, distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas, a za ostale djelatnosti na period do pet godina.

(2) Dozvola se može obnoviti na zahtjev energetskog subjekta u skladu sa pravilima o izdavanju dozvola.

Član 19.

(Kriteriji za izdavanje dozvole)

(1) Dozvola se izdaje energetskom subjektu ako:

a) je upisan u odgovarajući registar poslovnih subjekata na osnovu kojeg se omogućava obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje dozvola,
b) ispunjava tehničke, operativne i organizacione uslove za rad,
c) posjeduje dokaz o pravnom osnovu za korištenje objekata gasne infrastrukture koji se koriste za obavljanje energetske djelatnosti,
d) ispunjava finansijske kriterije za obavljanje djelatnosti u zavisnosti od vrste djelatnosti, obima pružanja usluga,
e) ispunjava propisane uslove u vezi sa stručnom osposobljenošću radnika za obavljanje poslova rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture,
f) ne traje mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti iz ovog zakona,
g) ispunjava druge kriterije u skladu sa pravilima o izdavanju dozvola koje donosi Regulatorna komisija.

(2) Energetski subjekt dokazuje ispunjenost kriterija iz stava (1) ovog člana dostavljanjem odgovarajućih dokaza i dokumentacije uz zahtjev za izdavanje dozvole.

Član 20.

(Izdavanje dozvole)

(1) Dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, na osnovu podnesenog zahtjeva, izdaje Regulatorna komisija.

(2) Postupak izdavanja dozvole je javan i vodi se u skladu sa objektivnim i unaprijed poznatim kriterijima na nediskriminirajući i transparentan način.

(3) Regulatorna komisija dužna je da se prije izdavanja dozvole konsultuje sa zainteresovanim stranama o uslovima propisanim nacrtom dozvole.

(4) Konsultacije iz stava (3) ovog člana vrše se organizovanjem javne rasprave ili na drugi odgovarajući način koji utvrdi Regulatorna komisija.

(5) Rješenje Regulatorne komisije o zahtjevu za izdavanje dozvole sadrži detaljno obrazloženje i dostavlja se podnosiocu zahtjeva.

Član 21.

(Izmjena dozvole)

(1) Imalac dozvole podnosi Regulatornoj komisiji zahtjev za izmjenu dozvole, ukoliko u periodu važenja dozvole:

a) nastupe promjene u vezi sa energetskim objektom koji se koristi za obavljanje djelatnosti,
b) nastupe statusne promjene imaoca dozvole i druge promjene podataka koje su od značaja u pravnom prometu, ili
c) nastupe druge okolnosti koje se odnose na mogućnost ispunjenja uslova iz dozvole.

(2) Regulatorna komisija ima pravo da pokrene postupak za izmjenu uslova iz dozvole po službenoj dužnosti, u slučaju:

a) kada nastupe vanredne okolnosti koje utiču na sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom,
b) ako je imaocu dozvole određena obaveza pružanja javne usluge,
c) kada su izmjene neophodne za obezbjeđenje pouzdanog rada objekata gasne infrastrukture,
d) izmjene propisa kojima se uređuje poslovanje i obavljanje djelatnosti energetskih subjekata, ili
e) u drugim slučajevima kada na osnovu činjeničnog stanja ocijeni da je potrebno zaštititi javni interes.

Član 22.

(Prenos dozvole)

(1) Imalac dozvole može, u periodu važenja dozvole, prenijeti svoju dozvolu na drugo pravno lice.

(2) Prenos dozvole iz stava (1) ovog člana vrši se uz prethodnu saglasnost Regulatorne komisije.

(3) Drugo pravno lice na koje se prenosi dozvola dužno je dokazati da ispunjava kriterije za izdavanje dozvole.

(4) Imalac dozvole koji ima zaključen ugovor o koncesiji može prenijeti dozvolu na drugo pravno lice samo u slučaju da je prethodno riješeno pitanje prenosa ugovora za tu koncesiju u skladu sa propisima kojima je uređena oblast koncesija.

(5) Postupak prenosa dozvole detaljnije se propisuje pravilima o izdavanju dozvola koja donosi Regulatorna komisija.

Član 23.

(Poništavanje dozvole)

(1) Regulatorna komisija poništava izdatu dozvolu:

a) ako utvrdi da je imalac dozvole u postupku izdavanja, obnove ili izmjene dozvole dao neistinite podatke na osnovu kojih je dozvola izdata,
b) u drugim slučajevima predviđenim posebnim propisima.

(2) Poništavanjem dozvole iz stava (1) ovog člana poništavaju se pravne posljedice koje je dozvola proizvela.

Član 24.

(Oduzimanje dozvole)

(1) Regulatorna komisija može oduzeti dozvolu ukoliko:

a) imalac dozvole ne poštuje uslove i rokove utvrđene dozvolom,
b) imalac dozvole ne obavlja djelatnost u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima,
c) imalac dozvole podnese zahtjev za oduzimanje dozvole,
d) imalac dozvole ne dostavi tražene podatke i informacije ili daje Regulatornoj komisiji netačne podatke i informacije,
e) je nad imaocem dozvole otvoren postupak likvidacije ili stečaja,
f) je ukinut pravni osnov za korištenje energetskog objekta imaoca dozvole,
g) je donesena pravosnažna presuda zabrane obavljanja djelatnosti imaocu dozvole,
h) imalac dozvole prestane da ispunjava jedan ili više kriterija iz člana 19. ovog zakona,
i) imalac dozvole ne omogući ovlaštenim licima Regulatorne komisije pristup objektima, opremi i dokumentaciji, ili
j) imalac dozvole ne plati regulatornu naknadu.

(2) Regulatorna komisija će imatelju dozvole odrediti razuman rok za otklanjanje nedostataka u vezi sa ispunjenjem uslova iz dozvole ili za otklanjanje drugih nedostataka, o čemu imatelja dozvole obavještava pisanim putem.

Član 25.

(Vođenje registra dozvola)

(1) Regulatorna komisija vodi registar dozvola.

(2) Registar dozvola sadrži podatke o vrsti energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, identitetu imaoca dozvole, broju dozvole, datumu izdavanja dozvole, te statusu dozvole.

(3) U registru dozvola se navode i podaci o obavezi pružanja javne usluge, kao i trajanje obaveze pružanja javne usluge.

(4) Registar dozvola javno se objavljuje na internet stranici Regulatorne komisije.

Član 26.

(Pravilnik o izdavanju dozvola)

Regulatorna komisija donosi pravilnik o izdavanju dozvola kojim se propisuju kriteriji i postupak za izdavanje, izmjene, prenos, obnovu, poništenje i oduzimanje dozvola, sadržaj zahtjeva i dokazi koji se prilažu uz zahtjev, period važenja dozvola, sadržaj i uslovi dozvola, način izvještavanja, nadgledanje nad obavljanjem djelatnosti, vođenje registra izdatih i oduzetih dozvola i druga pitanja od značaja za izdavanje dozvola.

DIO PETI – REGULISANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Član 27.

(Regulatorna komisija)

Regulatorna komisija reguliše i nadzire tržište prirodnog gasa u skladu sa ovlaštenjima i nadležnostima utvrđenim ovim zakonom i Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 60/23).

Član 28.

(Ciljevi rada Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)

Pored opštih ciljeva rada propisanih zakonom kojim se uređuje energija i regulacija energetskih djelatnosti u Federaciji, Regulatorna komisija u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti u sektoru prirodnog gasa doprinosi ostvarivanju sljedećih ciljeva:

a) podsticanje konkurentnosti i obezbjeđenje uslova za funkcionisanje tržišta prirodnog gasa u saradnji sa drugim regulatornim tijelima,
b) podsticanje efikasnog funkcionisanja sektora prirodnog gasa,
c) zaštita svih učesnika u sektoru prirodnog gasa, a posebno kupaca prirodnog gasa,
d) obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja,
e) uklanjanje prepreka za pristup novih učesnika tržištu,
f) postizanje standarda kvaliteta snabdijevanja prirodnim gasom,
g) podsticanje efikasnosti, ekonomičnosti i sigurnosti u korištenju prirodnog gasa,
h) sprečavanje zloupotreba i monopolskog ponašanja energetskih subjekata u sektoru prirodnog gasa, te
i) razvoj i integrisanje tržišta prirodnog gasa u regionalno tržište.

Član 29.

(Nadležnosti Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)

Regulatorna komisija u sektoru prirodnog gasa ima nadležnosti da:

a) donosi pravila i akte kojima se uređuju odnosi između energetskih subjekata te između energetskih subjekata i kupaca prirodnog gasa,

b) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata na tržištu prirodnog gasa i izvršavanje odredbi i uslova iz izdatih dozvola,
c) izdaje dozvole za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i vodi registar dozvola,
d) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema,
e) utvrđuje tarife za korištenje distributivnog sistema,
f) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distributivnog sistema,
g) daje saglasnost na tarife za korištenje zatvorenog distributivnog sistema te u slučaju neusaglašenosti sa metodologijom utvrđuje propisane tarife,
h) na prijedlog operatora zatvorenog distributivnog sistema donosi pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema,
i) donosi metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu i naknade za priključenje na zatvoreni distributivni sistem,
j) utvrđuje iznos naknada za priključenje na distributivnu mrežu,
k) daje saglasnost na iznos naknada za priključenje na zatvoreni distributivni sistem,
l) donosi metodologiju za utvrđivanje cijena javnog snabdijevanja,
m) daje saglasnost ili utvrđuje cijene javnog snabdijevanja,
n) donosi metodologiju za utvrđivanje cijene rezervnog snabdijevanja,
o) daje saglasnost na iznose naknada za pružanje nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema,
p) vrši nadgledanje primjene tarifa, naknada i cijena utvrđenih u skladu sa ovim zakonom,
q) odobrava pravila o radu distributivnog sistema, vodeći računa o preuzimanju pravila i smjernica Evropske unije za rad sistema prirodnog gasa u dijelu koji se odnosi na rad operatora distributivnog sistema,
r) daje saglasnost na pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem,
s) daje prethodnu saglasnost za izgradnju direktnog gasovoda,
t) donosi opšte uslove za isporuku i snabdijevanje prirodnim gasom,
u) donosi pravila o promjeni snabdjevača,
v) daje saglasnost na desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, jednogodišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem, plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa i plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas,
w) podstiče razvoj i funkcionisanje otvorenog konkurentnog tržišta prirodnog gasa u Federaciji,
x) analizira i prati odnose na tržištu prirodnog gasa, konkurenciju na tržištu, te sprječava narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje,

y) nadzire i prati pojave restriktivnih ugovornih praksi, uključujući odredbe o ekskluzivitetu koje mogu spriječiti velike kupce koji nisu domaćinstva da istovremeno zaključe ugovore sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor,

z) obezbjeđuje, u saradnji sa drugim nadležnim tijelima, institucionalnu zaštitu prava krajnjih kupaca, uključujući pravo na pravičan i nediskriminirajući tretman, na pružanje kvalitetnih usluga i konkurenciju,

aa) vrši nadgledanje izvršenja obaveze javne usluge,

bb) nadgleda postojanje unakrsnog subvencioniranja između energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga i drugih energetskih djelatnosti,

cc) odobrava program usklađenosti operatora distributivnog sistema te izvršava druge nadležnosti u vezi sa nadzorom razdvajanja operatora distributivnog sistema,

dd) prati sigurnost rada i pouzdanost distributivnog sistema,

ee) određuje nivoe dozvoljenih gubitaka u distribuciji prirodnog gasa u postupku odobravanja potrebnog prihoda operatora distributivnog sistema,

ff) nalaže operatoru distributivnog sistema sprovođenje mjera za unapređivanje kvaliteta usluga,

gg) donosi propise o kvalitetu snabdijevanja, uključujući i naknade za odstupanje od propisanih standarda i prati indikatore kvaliteta snabdijevanja,

hh) propisuje obim i sadržaj podataka koje operator distributivnog sistema dostavlja po zahtjevu kupca u postupku promjene snabdjevača,

ii) prati ulaganja u objekte gasne infrastrukture s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja,

jj) nadgleda postupanje operatora distributivnog sistema u slučaju odbijanja pristupa mreži,

kk) rješava sporove i žalbe u skladu sa ovim zakonom,

ll) prati sprovođenje obaveze računovodstvenog razdvajanja,

mm) daje saglasnost na ugovor o najmu imovine između vertikalno integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema u uslovima kada vertikalno integrisani subjekt zadržava vlasništvo nad imovinom za distribuciju prirodnog gasa,

nn) daje saglasnost na opšti ugovor o obavljanju zajedničkih poslova i pružanju usluga između vertikalno integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema,

oo) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa,

pp) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje skladišta prirodnog gasa,

qq) daje saglasnost na tarife za korištenje skladišta prirodnog gasa i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora skladišta prirodnog gasa,

rr) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas,

ss) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas.

tt) daje saglasnost na tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas,

uu) nadgleda postupanje operatora skladišta prirodnog gasa i operatora terminala za utečnjeni prirodni gas u pogledu primjene uslova pristupa sistemu,

vv) donosi pravila za vođenje knjigovodstvenih evidencija radi sprovođenja odredbi ovog zakona i drugih propisa u vezi sa računovodstvenim razdvajanjem,

ww) propisuje pravila izvještavanja, obrasce za dostavu podataka, dinamiku i način dostave izvještaja od energetskih subjekata,

xx) donosi pravilnik o izdavanju dozvola,

yy) ostvaruje druge nadležnosti u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u oblasti energetike i preuzetim međunarodnim obavezama.

Član 30.

(Ovlaštenja Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)

Regulatorna komisija je ovlaštena da:

a) donosi odluke koje su obavezujuće za energetske subjekte,
b) traži informacije od energetskih subjekata neophodne za vršenje svojih nadležnosti i javno objavljuje informacije o tržištu prirodnog gasa,
c) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata, uključujući i uvid u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije,
d) prati i nadzire izvršavanje obaveza energetskih subjekata iz ovog zakona i izdatih dozvola,
e) izriče primjerene i srazmjerne kazne energetskim subjektima koji ne izvršavaju obaveze iz ovog zakona, uključujući i izdavanje prekršajnog naloga,
f) sarađuje i razmjenjuje podatke sa agencijama i organizacijama koje se bave zaštitom konkurencije i zaštitom okoliša.

Član 31.

(Rješavanje sporova pred Regulatornom komisijom)

(1) Regulatorna komisija je nadležna da na zahtjev krajnjeg kupca rješava sporove u vezi sa postupanjem ili neispunjenjem obaveza operatora distributivnog sistema ili snabdjevača prirodnim gasom u skladu sa ovim zakonom, Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine i podzakonskim aktima.

(2) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim se propisuje postupak rješavanja sporova u skladu sa Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Član 32.

(Pretpostavke za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora)

(1) Prije podnošenja zahtjeva za rješavanje spora Regulatornoj komisiji, krajnji kupac je dužan da prethodno u pisanoj formi podnese prigovor energetskom subjektu, te pokuša mirnim putem riješiti spor.

(2) Energetski subjekt dužan je da podnosiocu prigovora dostavi odgovor sa obrazloženjem u pisanoj formi u roku od 15 dana od dana prijema prigovora.

(3) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odgovorom iz stava (2) ovog člana, ima pravo u roku od 15 dana od dana prijema odgovora podnijeti Regulatornoj komisiji zahtjev za rješavanje spora.

(4) Energetski subjekt je obavezan da krajnjem kupcu omogući pristup dokumentaciji i podacima u vezi sa ostvarivanjem prava i izvršavanjem obaveza iz zaključenog ugovora.

(5) Zahtjev za rješavanje spora obavezno sadrži podatke o strankama, predmet zahtjeva, činjenični opis i prijedlog za rješenje spora.

(6) Uz zahtjev iz stava (5) ovog člana krajnji kupac je dužan da dostavi dokaze na kojima zasniva zahtjev, uključujući i dokaz da se prethodno obraćao energetskom subjektu prigovorom u pisanoj formi.

Član 33.

(Odluka o zahtjevu za rješavanje spora i tužba)

(1) Odluke Regulatorne komisije o zahtjevu za rješavanje spora su konačne.

(2) Odluka Regulatorne komisije o zahtjevu za rješavanje spora donosi se u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za rješavanje spora.

(3) Ukoliko Regulatorna komisija zatraži dodatne informacije, rok iz stava (2) ovog člana produžava se za dodatnih 60 dana.

(4) Protiv konačne odluke Regulatorne komisije iz stava (1) ovog člana stranka može pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

DIO ŠESTI – PROIZVODNJA PRIRODNOG GASA

Član 34.

(Obavljanje djelatnosti proizvodnje)

Djelatnost proizvodnje prirodnog gasa može da obavlja pravno lice koje ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega.

Član 35.

(Prava proizvođača)

Proizvođač ima pravo da:

a) pristupa transportnom i distributivnom sistemu pod uslovima utvrđenim propisima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema,
b) prodaje proizvedeni prirodni gas na konkurentskom tržištu,
c) pristupa skladištu prema regulisanim uslovima,
d) ograniči ili prekine isporuku prirodnog gasa:
   - u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
   - radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije proizvodnih postrojenja, i
   - radi otklanjanja kvarova na proizvodnim postrojenjima.
e) pruža pomoćne usluge u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima.

Član 36.

(Obaveze proizvođača)

Proizvođač prirodnog gasa ima obavezu da:

a) ispunjava uslove dozvole za proizvodnju prirodnog gasa,
b) primjenjuje propise i pravila koji se odnose na rad transportnog i distributivnog sistema i funkcionisanje tržišta, propise koji se odnose na zaštitu konkurencije, kao i odluke nadležnih organa,
c) posjeduje ispravan i verifikovan mjerni uređaj koji omogućava mjerenje proizvedenog prirodnog gasa, kao i prirodnog gasa koji se preuzima ili isporučuje u mrežu,
d) zadovoljava tehničke i pogonske uslove definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije,
e) preuzme balansnu odgovornost ili zaključi ugovor sa balansno odgovornom stranom,
f) postupa u skladu sa pravilima zaštite tržišne konkurencije prilikom učešća na tržištu prirodnog gasa,
g) održava proizvodna postrojenja u ispravnom stanju, obezbjeđuje njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje, uključujući i informacionu sigurnost, u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima,
h) omogući pristup treće strane mreži proizvodnih gasovoda na principima pregovaračkog pristupa,
i) pruža pomoćne usluge u skladu sa propisima kojima se uređuje funkcionisanje transportnog sistema i pružanje pomoćnih usluga,
j) stavi na raspolaganje nadležnom operatoru sistema podatke potrebne za rad sistema,
k) dostavlja planove proizvodnje i snosi troškove debalansa u skladu sa pravilima kojima se uređuje balansno tržište prirodnog gasa,
l) zadovoljava propisane uslove koji se odnose na energijsku efikasnost i zaštitu okoliša,
m) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji i Ministarstvu,
n) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnim inspekcijskim organima,

o) primjenjuje propisane mjere protivpožarne zaštite i zaštite na radu,
p) vrši redovne periodične preglede postrojenja u cilju utvrđivanja pogonske ispravnosti i sigurnosti elektroenergteskih objekata.

DIO SEDMI – DISTRIBUCIJA PRIRODNOG GASA

POGLAVLJE I. OPŠTE ODREDBE

Član 37.

(Distributivni sistem)

Distributivni sistem prirodnog gasa obuhvata distributivnu mrežu gasovoda maksimalnog nazivnog pritiska jednakog ili manjeg od 16 bar, sa pripadajućim regulacionim, mjerno-regulacionim i mjernim stanicama, odorizacijskim stanicama, priključcima i drugim postrojenjima, opremom i uređajima na distributivnom sistemu neophodnim za distribuciju prirodnog gasa, zaključno sa mjernim uređajima.

Član 38.

(Dostupnost distributivnog sistema)

Distributivni sistem dostupan je svim korisnicima na regulisan, transparentan i nediskriminirajući način, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 39.

(Obavljanje djelatnosti distribucije)

(1) Operator distributivnog sistema obavlja djelatnost distribucije u skladu sa uslovima iz dozvole za obavljanje djelatnosti.

(2) Operator distributivnog sistema ugovorom uređuje prava i obaveze sa energetskim subjektima u skladu sa odredbama ovog zakona i drugim propisima.

(3) Operatoru distributivnog sistema nije dozvoljeno da trguje prirodnim gasom, osim kupoprodaje za vlastitu potrošnju i pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži.

(4) Operatoru distributivnog sistema nije dozvoljeno da poduzima mjere koje dovode do narušavanja konkurencije.

Član 40.

(Razdvajanje operatora distributivnog sistema)

(1) Ako je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti koje nisu povezane sa distribucijom, najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka.

(2) Nezavisnost operatora distributivnog sistema iz stava (1) ovog člana ne stvara obavezu da se vlasništvo nad sredstvima za distribuciju prirodnog gasa odvoji od vertikalno integrisanog subjekta.

(3) Nezavisnost operatora distributivnog sistema obezbjeđuje se minimalno na sljedeći način:

a) licima odgovornim za rukovođenje operatorom distributivnog sistema nije dozvoljeno da učestvuju u radu organa vertikalno integrisanog subjekta, koji su direktno ili indirektno odgovorni za svakodnevni rad proizvodnje ili snabdijevanja prirodnim gasom,
b) operator distributivnog sistema poduzima odgovarajuće mjere koje će obezbijediti da lica odgovorna za rukovođenje operatorom distributivnog sistema postupaju profesionalno i na način koji im omogućava nezavisnost u radu,
c) operator distributivnog sistema donosi odluke o sredstvima potrebnim za rad, održavanje i razvoj mreže nezavisno od vertikalno integrisanog subjekta,
d) operator distributivnog sistema mora imati na raspolaganju odgovarajuće finansijske, tehničke, materijalne i ljudske resurse za obavljanje djelatnosti,
e) operator distributivnog sistema donosi program usklađenosti koji predviđa mjere kojima se eliminiše diskriminatorno ponašanje i osigurava praćenje njegove primjene.

(4) Operatoru distributivnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog subjekta, svojim poslovnim obilježjima i u komunikacijama, nije dozvoljeno da stvara zabunu u vezi sa odvojenim identitetom energetskog subjekta za snabdijevanje koji je dio istog vertikalno integrisanog subjekta.

Član 41.

(Program usklađenosti)

(1) Operator distributivnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog subjekta donosi program usklađenosti kojim se propisuju mjere u cilju osiguravanja efektivnog razdvajanja operatora distributivnog sistema, sprječavanja diskriminatorskog ponašanja i pojave unakrsnih subvencija.

(2) Program usklađenosti iz stava (1) ovog člana dostavlja se Regulatornoj komisiji na odobrenje.

(3) Operator distributivnog sistema imenuje nezavisno lice ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti, koje ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distributivnog sistema i povezanih privrednih društava.

(4) Lice ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti u svom radu potpuno je nezavisno od upravljačkih struktura operatora distributivnog sistema i povezanih privrednih društava.

(5) Lice ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji godišnji izvještaj o provedbi programa usklađenosti, u rokovima koje određuje Regulatorna komisija, te konačan izvještaj objavljuje na internet stranici operatora distributivnog sistema.

(6) Regulatorna komisija ima sljedeće zadatke i nadležnosti u vezi sa donošenjem i primjenom programa usklađenosti:

a) odobravanje programa usklađenosti, uključujući i uslove za imenovanje lica ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
b) odobravanje troškova primjene programa usklađenosti kao sastavnog dijela regulisanih troškova operatora distributivnog sistema,
c) pravo da zahtijeva dostavu dodatnih pojašnjenja u vezi sa godišnjim izvještajem iz stava (5) ovog člana, kao i pravo da zahtijeva razmatranje dodatnih mjera koje nisu bile predmet izvještaja.

Član 42.

(Sadržaj programa usklađenosti)

Programom usklađenosti se propisuju:

a) način imenovanja i potrebni uslovi za imenovanje lica ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
b) prava i dužnosti lica ili tijela odgovornog za praćenje usklađenosti,
c) minimalni sadržaj kodeksa ponašanja menadžmenta i zaposlenih operatora distributivnog sistema u vezi sa programom usklađenosti,
d) principi uspostavljanja međusobnih odnosa i obavljanja zajedničkih poslova unutar vertikalno integrisanog subjekta,
e) mjere kojim se obezbjeđuje nezavisnost menadžmenta,
f) mjere kojim se obezbjeđuje pravo efektivnog donošenja odluka unutar operatora distributivnog sistema u odnosu na vertikalno integrisanog subjekta,
g) mjere za provođenje računovodstvenog razdvajanja operatora distributivnog sistema,
h) mjere za uspostavljanje zasebnog identiteta i brendiranja operatora distributivnog sistema,
i) mjere za zaštitu povjerljivih i komercijalno osjetljivih informacija u posjedu operatora distributivnog sistema,
j) način postupanja u slučaju kršenja odredbi programa usklađenosti,
k) nadzor nad primjenom i izvještavanje o primjeni programa usklađenosti,
l) druga pitanja od značaja za provedbu programa usklađenosti.

Član 43.

(Prava vertikalno integrisanog subjekta)

(1) Vertikalno integrisani subjekt odobrava godišnji plan poslovanja i propisuje opšti nivo zaduženosti operatora distributivnog sistema, te prati izvršenje plana poslovanja i investicija.

(2) Vertikalno integrisanom subjektu nije dozvoljeno da daje uputstva u vezi sa svakodnevnim obavljanjem poslova, niti da utiče na pojedinačne investicione odluke operatora distributivnog sistema koje su u okviru odobrenog finansijskog plana.

(3) Vertikalno integrisani subjekt može kontrolisati izvršenje plana poslovanja, uključujući i plan investicija, utvrđivanja poslovnih politika i druga prava čijom primjenom se obezbjeđuje zaštita interesa unutar vertikalno integrisanog subjekta u mjeri u kojoj se ne narušava nezavisnost operatera distributivnog sistema.

Član 44.

(Izuzeće od obaveze razdvajanja operatora distributivnog sistema)

Odredbe iz člana 40. i člana 41. ovog zakona ne primjenjuju se na vertikalno integrisane subjekte koji isporučuju prirodni gas za manje od 100.000 priključenih kupaca.

Član 45.

(Obaveze operatora distributivnog sistema)

Operator distributivnog sistema dužan je da:

a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) upravlja, održava i razvija distributivni sistem na način kojim se osigurava dugoročna sposobnost sistema da zadovolji razumne potrebe za distribucijom prirodnog gasa i ekonomičnim korištenjem distributivne mreže,
c) osigura pouzdanost distributivnog sistema za potrebe snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom, kvalitet usluga i praćenje kvaliteta prirodnog gasa,
d) izradi pravila o radu distributivnog sistema,
e) donese pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem,
f) propiše uslove za priključenje objekata korisnika distributivnog sistema, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima,
g) izradi planove razvoja i investicija u distributivnom sistemu,
h) donese program usklađenosti i izvještaj o provođenju programa,
i) omogući korisnicima pristup distributivnom sistemu, prema regulisanim, transparentnim i nediskriminirajućim uslovima i zaključenim ugovorima,
j) osigura nediskriminirajući tretman energetskih subjekata u odnosu na povezana privredna društva unutar vertikalno integrisanog subjekta,
k) omogući korisnicima sistema i trećim licima nediskriminirajući pristup podacima i informacijama kojima raspolaže, izuzev onih za koje je internim aktom operatora distributivnog sistema utvrđeno da predstavljaju komercijalnu ili poslovnu tajnu,
l) obezbijedi usklađenost pogona distributivnog sistema sa transportnim sistemom, te priključenim postrojenjima korisnika sistema,
m) utvrdi prijedloge tarifa za korištenje distributivnog sistema, naknada za priključenje i naknada po osnovu pružanja nestandardnih usluga,

n) obračuna i naplati tarife za korištenje distributivnog sistema, naknade za priključenje, naknade po osnovu pružanja nestandardnih usluga i naknade po osnovu obračunate neovlaštene potrošnje,
o) utvrđuje normative radova u distributivnom sistemu,
p) obezbijedi ispravnost i pouzdanost mjerenja prirodnog gasa na mjestima primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema,
q) obezbijedi tajnost povjerljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti i da informacije koje mogu obezbijediti prednost na tržištu objavljuje na nediskriminirajući način,
r) vrši kontrolu ispravnosti priključka i mjernog mjesta,
s) korisniku sistema dostavi zapisnik, potvrdu ili obavještenje o svim radnjama izvršenim na priključku i mjernom mjestu,
t) kontroliše zaštitni pojas gasovoda i poduzima zaštitne mjere,
u) omogućava promjenu snabdjevača u skladu sa odredbama ovog zakona,
v) utvrđuje i dokumentuje neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa i vrši obračun naknade za neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa,
w) prikupi, obradi i dostavi nadležnim subjektima podatke o obračunskim mjernim veličinama na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema,
x) izgradi priključke korisnika distributivnog sistema i obezbijedi uslove u distributivnom sistemu za njihovo priključenje, ukoliko postoje mogućnosti za odobrenje pristupa distributivnom sistemu,
y) planira i nabavi prirodni gas za pokrivanje distributivnih gubitaka u skladu sa transparentnim, nediskriminirajućim i tržišnim principima,
z) uređuje balansnu odgovornost kod nabavke prirodnog gasa za pokrivanje distributivnih gubitaka,
aa) prati gubitke u distributivnoj mreži i preduzima mjere za njihovo smanjenje,
bb) poduzima mjere za upravljanje zagušenjima u distributivnoj mreži,
cc) prati, evidentira, analizira i primjenjuje mjere na održavanju i unapređenju kvaliteta snabdijevanja,
dd) prati sigurnost snabdijevanja i učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti snabdijevanja,
ee) izradi standardne profile potrošnje krajnjih kupaca čija se potrošnja i balansna odgovornost ne utvrđuje na osnovu mjerenja u propisanom obračunskom mjernom intervalu,
ff) održava bazu podataka o krajnjim kupcima i njihovim snabdjevačima za mjesta isporuke sa svog sistema,
gg) vodi registar obračunskih mjernih mjesta balansnih grupa i dostavi podatke neophodne za administraciju tržišta nadležnim subjektima, u skladu sa propisima kojima se uređuje organizacija tržišta prirodnog gasa,
hh) dostavi snabdjevaču mjerne podatke o potrošnji kupaca koje on snabdijeva, na bazi izmjerenih vrijednosti ili standardnih profila opterećenja,

ii) jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, utvrdi listu kupaca koji imaju status malog kupca prirodnog gasa ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja, te o tome obavijesti ove kupce i snabdjevače,
jj) planira potrebe za prirodnim gasom i izrađuje bilanse potrošnje prirodnog gasa u distributivnom sistemu,
kk) dostavlja podatke o budućim potrebama za prirodnim gasom nadležnim organima i subjektima,
ll) utvrđuje tehničke zahtjeve za uvođenje i primjenu naprednih mjernih sistema i tehnologija pametnih mreža,
mm) organizuje posebne organizacione jedinice za rješavanje prigovora i žalbi i informisanje korisnika sistema,
nn) vodi evidencije o rješavanju prigovora i žalbi korisnika sistema,
oo) dostavlja izvještaje Regulatornoj komisiji u skladu sa ovim zakonom i propisima Regulatorne komisije,
pp) obezbjeđuje korisnicima sistema i javno objavljuje kratke i sadržajne informacijske liste sa praktičnim informacijama koje se odnose na njihova prava,
qq) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti,
rr) primjenjuje mjere za zaštitu od požara i za zaštitu okoliša,
ss) primjenjuje mjere koje se odnose na informacionu sigurnost,
tt) implementira odredbe mrežnih pravila i smjernica za rad sistema prirodnog gasa Evropske unije u dijelu koji se odnosi na operatora distributivnog sistema,
uu) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji,
vv) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu i Ministarstvu,
ww) uspostavi dispečerski centar za nadzor distributivnog sistema, sistema mjerenja, sistema za praćenje parametara kvalitete gasa i uređaja za odorizaciju gasa,
xx) zaključi odgovarajući ugovor sa operatorom transportnog sistema u skladu sa propisima koji uređuju oblast transporta prirodnog gasa,
yy) dostavlja informacije operatoru transportnog sistema i operatorima povezanih distributivnih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcionisanja i razvoja međusobno povezanih sistema,
zz) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim propisima i uslovima dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa.

Član 46.

(Planiranje razvoja distributivnog sistema)

(1) Operator distributivnog sistema svake dvije godine, najkasnije do kraja oktobra tekuće godine, donosi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema.

(2) Regulatorna komisija daje saglasnost na desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema.

(3) Nakon dobijanja saglasnosti Regulatorne komisije operator distributivnog sistema javno objavljuje desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema.

(4) Desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema usklađuje se sa Energetskom strategijom Federacije Bosne i Hercegovine, planovima razvoja transportne mreže, dokumentima prostornog planiranja i zahtjevima korisnika sistema.

(5) Odredbe stavova (1) do (4) ovog člana ne primjenjuju se na operatore distributivnog sistema koji isporučuju prirodni gas za manje od 100.000 priključenih kupaca.

Član 47.

(Planiranje investicija u distributivni sistem)

(1) Operator distributivnog sistema, najkasnije do kraja novembra tekuće godine, donosi godišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem.

(2) Godišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem izrađuju se prema potrebama korisnika sistema, te se usklađuju sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema, planom investicija transportnog sistema i dokumentima prostornog planiranja.

(3) Regulatorna komisija daje saglasnost na godišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem.

(4) Nakon dobijanja saglasnosti Regulatorne komisije operator distributivnog sistema javno objavljuje godišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem.

(5) Plan investicija u distributivni sistem sadrži:

a) trenutno stanje i stepen korištenja elemenata distributivnog sistema,
b) procjenu potreba za dodatnim kapacitetima,
c) pregled većih objekata gasne infrastrukture čija je izgradnja i rekonstrukcija predviđena u planskom periodu,
d) ciljeve kvaliteta snabdijevanja, posebno u dijelu koji se odnosi na kontinuitet isporuke i kvalitet prirodnog gasa,
e) ciljeve zaštite okoliša,
f) planirane investicije u napredne sisteme mjerenja i tehnologije pametnih mreža,
g) procjenu potreba informacione sigurnosti,
h) ostale podatke od značaja za planiranje investicija u distributivni sistem.

(6) Operator distributivnog sistema razvija distributivni sistem u skladu sa odobrenim planovima investicija o čemu izvještava Regulatornu komisiju.

Član 48.

(Naknade za pružanje usluga operatora distributivnog sistema)

(1) Operator distributivnog sistema ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa, po osnovu:

a) naknade za korištenje distributivnog sistema (tarifa),
b) naknade za priključenje na distributivni sistem,
c) naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima distributivnog sistema,
d) obračunate neovlaštene potrošnje.

(2) Naknade iz stava (1) tačka a) do c) ovog člana su regulisane i operatoru distributivnog sistema nije dozvoljeno da primijeni druge iznose naknada u odnosu na one koje je odredila ili na koje je saglasnost dala Regulatorna komisija.

(3) Metodologije za izračun naknada, prijedlozi naknada, izračuni i jedinični iznosi naknada za pružanje usluga operatora distributivnog sistema su javni i objavljuju se na internet stranici Regulatorne komisije i operatora distributivnog sistema.

Član 49.

(Naknada za korištenje distributivnog sistema)

(1) Korisnici sistema plaćaju naknadu za korištenje distributivnog sistema operatoru distributivnog sistema.

(2) Regulatorna komisija donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema.

(3) Metodologija iz stava (2) ovog člana se zasniva na sljedećim načelima i ciljevima:

a) proporcionalnost i nediskriminacija,
b) javnost i objektivnost kriterija za priznavanje troškova,
c) održivost investiranja u distributivni sistem,
d) balans između kvaliteta usluge i cijena koje plaćaju korisnici distributivnog sistema,
e) izbjegavanje unakrsnih subvencija između različitih grupa korisnika sistema,
f) podsticanje kvaliteta snabdijevanja i efikasnosti rada operatora distributivnog sistema,
g) povećanje sigurnosti snabdijevanja,
h) povećanje informacione sigurnosti, i
i) primjena savremenih tehnologija.

(4) Metodologijom iz stava (2) ovog člana uređuju se:

a) način pokretanja i vođenja tarifnog postupka,
b) kriteriji za priznavanje opravdanih rashoda operatora distributivnog sistema,
c) način utvrđivanja potrebnog prihoda operatora distributivnog sistema,
d) pravila i postupak alokacije odobrenog potrebnog prihoda na kategorije i grupe potrošnje,
e) način utvrđivanja tarifnih stavova za korisnike sistema,
f) kategorije potrošnje i grupe kupaca,

g) tarifni elementi za obračun isporučenog prirodnog gasa,
h) drugi elementi od značaja za vođenje postupka, određivanje i primjenu tarifa.

(5) Kategorije potrošnje i grupe kupaca određuju se u zavisnosti od radnog pritiska, kapaciteta i potrošnje na mjestu priključenja, namjene potrošnje i drugih kriterija definisanih metodologijom iz stava (2) ovog člana.

(6) Operator distributivnog sistema na osnovu metodologije iz stava (2) ovog člana izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za odobrenje potrebnog prihoda operatora distributivnog sistema i utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema po kategorijama potrošnje i grupama kupaca.

(7) Regulatorna komisija razmatra prijedlog operatora distributivnog sistema iz stava (6) ovog člana i utvrđuje konačni iznos tarifa za korištenje distributivnog sistema.

(8) Naknada za korištenje distributivnog sistema se iskazuje kao posebna stavka na računu za isporučeni prirodni gas.

Član 50.

(Regulatorni period za obračun tarifa za korištenje distributivnog sistema)

(1) Tarife za korištenje distributivnog sistema utvrđuju se za regulatorni period od četiri godine.

(2) Izuzetno, u slučaju značajnih promjena parametara na kojima je zasnovan izračun tarifa za korištenje distributivnog sistema, iznosi tarifa se mogu izmijeniti i u toku trajanja regulatornog perioda na osnovu obrazloženog zahtjeva operatora distributivnog sistema ili na inicijativu Regulatorne komisije.

Član 51.

(Naknada za priključenje na distributivni sistem)

(1) Za priključenje novog objekta na distributivni sistem, povećanje priključnog kapaciteta postojećeg objekta ili izmjene na postojećem priključku, investitor plaća operatoru distributivnog sistema naknadu za priključenje.

(2) Naknada za priključenje obuhvata troškove izgradnje priključka i dio troškova sistema nastalih kao preduslov za priključenje objekta na sistem.

(3) Regulatorna komisija donosi pravila kojim propisuje metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivni sistem i naknade za priključenje na zatvoreni distributivni sistem.

(4) Operator distributivnog sistema na osnovu metodologija iz stava (3) ovog člana izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za utvrđivanje jediničnih naknada za priključenje na distributivni sistem, po kategorijama potrošnje i grupama kupaca.

(5) Regulatorna komisija razmatra prijedlog operatora distributivnog sistema iz stava (4) ovog člana i utvrđuje konačni iznos naknada za priključenje na distributivni sistem.

Član 52.

(Naknade za pružanje nestandardnih usluga)

(1) Korisnici sistema ili druga lica koja koriste nestandardne usluge operatora distributivnog sistema dužni su platiti naknadu za pružanje nestandardnih usluga.

(2) Iznos naknada za pružanje nestandardnih usluga utvrđuje operator distributivnog sistema uz saglasnost Regulatorne komisije.

(3) Iznos naknada iz stava (2) ovog člana utvrđuje se na osnovu normativa radova operatora distributivnog sistema.

(4) Naknade za pružanje nestandardnih usluga obuhvataju i druge objektivne troškove koji mogu nastati u postupku pružanja nestandardnih usluga, uključujući i usluge drugih nadležnih organa i tijela, a čija visina se ne može unaprijed odrediti i iskazati.

Član 53.

(Izvještavanje)

Operator distributivnog sistema periodično, prema dinamici, obimu i načinu koji odredi Regulatorna komisija, dostavlja izvještaje Regulatornoj komisiji, koji se odnose na:

a) tehničke podatke distributivnog sistema,
b) podatke o korisnicima distributivnog sistema,
c) podatke o realizaciji planova investicija,
d) podatke o promjenama snabdjevača,
e) podatke o prodaji prirodnog gasa na distributivnoj mreži,
f) podatke o ostvarenim gubicima u sistemu i nabavci prirodnog gasa za ove potrebe,
g) podatke o opterećenju distributivnog sistema,
h) podatke o priključcima na distributivni sistem,
i) pokazatelje kvaliteta snabdijevanja prirodnim gasom,
j) finansijske pokazatelje, i
k) ostale podatke u skladu sa aktima Regulatorne komisije.

Član 54.

(Tajnost podataka)

(1) Operator distributivnog sistema je dužan da obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih energetskih subjekata i kupaca, osim ako se posebnim propisom ne zahtijeva javno objavljivanje određenih podataka ili njihova dostava nadležnim tijelima.

(2) Operator distributivnog sistema dužan je na nediskriminatoran način objavljivati informacije koje mogu obezbijediti prednost učesnicima na tržištu.

(3) Informacije o mogućnostima korištenja distributivnog sistema su javne.

Član 55.

(Pristup distributivnom sistemu)

(1) Operator distributivnog sistema dužan je zainteresovanim licima omogućiti pristup distributivnom sistemu po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način.

(2) Operator distributivnog sistema može odbiti pristup distributivnom sistemu isključivo zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji, preopterećenosti sistema ili zbog ugroženosti rada sistema i neispunjavanja uslova propisanih ovim zakonom i podzakonskim aktima.

(3) Operator distributivnog sistema dužan je informisati lice kojem je odbijen pristup distributivnom sistemu o razlozima odbijanja pristupa koji moraju biti objektivni, nediskriminirajući i detaljno obrazloženi.

(4) Korisnik distributivnog sistema, kojem je odbijen pristup sistemu ili je nezadovoljan uslovima pristupa, može podnijeti žalbu Regulatornoj komisiji.

Član 56.

(Ugovor o korištenju distributivnog sistema)

(1) Korištenje distributivnog sistema uređuje se ugovorom o korištenju koji zaključuju operator distributivnog sistema i korisnik sistema.

(2) Uslovi za zaključenje i sadržaj ugovora o korištenju distributivnog sistema detaljnije se uređuju Opštim uslovima za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom (u daljnjem tekstu: Opšti uslovi).

Član 57.

(Direktni gasovod)

(1) Energetski subjekt i krajnji kupac koji nemaju mogućnost pristupa distributivnom sistemu mogu izgraditi direktni gasovod, uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije.

(2) Proizvođač prirodnog gasa može direktnim gasovodom snabdijevati vlastite poslovne objekte uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije.

Član 58.

(Kvalitet snabdijevanja)

(1) Kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom obuhvata:

a) kontinuitet isporuke,
b) kvalitet prirodnog gasa,

c) kvalitet usluga.

(2) Regulatorna komisija donosi pravilnik, kojim se propisuju:

a) pokazatelji kvaliteta snabdijevanja,
b) način mjerenja, prikupljanja i obrade pokazatelja kvaliteta snabdijevanja,
c) postepeno uvođenje opštih, minimalnih i garantovanih standarda kvaliteta snabdijevanja,
d) postepeno uvođenje finansijske kompenzacije krajnjem kupcu nakon uvođenja garantovanih standarda kvaliteta snabdijevanja,
e) način, dinamiku i sadržaj izvještaja koji se dostavljaju Regulatornoj komisiji,
f) sadržaj godišnjeg izvještaja o kvalitetu snabdijevanja koji priprema operator distributivnog sistema.

(3) U cilju osiguranja kvaliteta snabdijevanja operator distributivnog sistema dužan je da:

a) uspostavi sistem za praćenje kvaliteta prirodnog gasa u distributivnom sistemu,
b) vodi evidencije podataka potrebnih za utvrđivanje parametara kvaliteta snabdijevanja,
c) prati pokazatelje kvaliteta snabdijevanja.

(4) Operator distributivnog sistema dužan je da najkasnije do 31. marta tekuće godine izradi i javno objavi izvještaj o kvalitetu snabdijevanja za prethodnu godinu.

Član 59.

(Pravila o radu distributivnog sistema)

(1) Rad i upravljanje distributivnim sistemom regulišu se pravilima o radu distributivnog sistema.

(2) Pravila o radu distributivnog sistema propisuju:

a) tehničke i druge uslove za siguran rad sistema,
b) tehničke i druge uslove za priključenje korisnika na distributivni sistem,
c) metodologiju i kriterije za planiranje razvoja distributivnog sistema,
d) kvalitet prirodnog gasa, dozvoljena odstupanja parametara kvaliteta i način vršenja kontrole kvalitete prirodnog gasa,
e) tehničke uslove za korištenje distributivnog sistema,
f) planiranje rada i upravljanje distributivnim sistemom,
g) postupke pri radu distributivnog sistema u slučaju poremećenog radnog režima usljed kvara, više sile i drugih vanrednih okolnosti,
h) način upravljanja zagušenjima u distributivnom sistemu,
i) način provođenja ograničenja isporuke u slučaju nedostatka prirodnog gasa u sistemu,
j) tehničke zahtjeve za opremu koja se koristi u distributivnom sistemu,
k) tehničke zahtjeve za obračunsko mjerno mjesto korisnika sistema,

l) tehničke i druge uslove za međusobno povezivanje i rad mreža,
m) način utvrđivanja standardnih profila opterećenja,
n) zahtjeve u vezi razmjene podataka i mjerenja sa korisnicima sistema i drugim operatorima sistema,
o) druga pitanja od značaja za rad distributivnog sistema.

(3) Pravila o radu distributivnog sistema odobrava Regulatorna komisija na prijedlog operatora distributivnog sistema.

(4) Pravila o radu distributivnog sistema se objavljuju na internet stranici Regulatorne komisije i operatora distributivnog sistema.

POGLAVLJE II. PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Član 60.

(Priključenje na distributivni sistem)

(1) Operator distributivnog sistema dužan je na osnovu podnesenog zahtjeva priključiti na distributivni sistem sve objekte koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima te posjeduju potrebna odobrenja u skladu sa propisima iz oblasti građenja.

(2) Operator distributivnog sistema utvrđuje način i uslove priključenja na distributivni sistem u skladu sa odredbama ovog zakona.

(3) U postupku priključenja na distributivni sistem podnosilac zahtjeva pribavlja energetsku saglasnost i zaključuje ugovor o priključenju sa operatorom distributivnog sistema, što se bliže uređuje Opštim uslovima.

(4) Podnosilac zahtjeva može zatražiti od operatora distributivnog sistema preliminarno mišljenje o mogućnosti priključenja objekta na distributivni sistem.

Član 61.

(Preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja)

(1) Operator distributivnog sistema izdaje preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja u svrhu sagledavanja mogućih opcija i okvirnih troškova priključenja objekta na distributivni sistem, u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(2) Preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja je neobavezujuće i izdaje se u svrhu informisanja podnosioca zahtjeva o mogućim opcijama za priključenje na distributivni sistem u vrijeme podnošenja zahtjeva.

(3) Troškove izdavanja preliminarnog mišljenja o mogućnostima priključenja snosi podnosilac zahtjeva, prema cjenovniku nestandardnih usluga.

Član 62.

(Energetska saglasnost)

(1) Investitor koji namjerava da priključi svoj objekat na distributivni sistem dužan je da pribavi energetsku saglasnost od operatora distributivnog sistema.

(2) Energetska saglasnost sadrži uslove priključenja na distributivni sistem, što se bliže uređuje Opštim uslovima.

(3) Energetska saglasnost pribavlja se prije priključenja objekta na distributivni sistem.

(4) Zahtjev za izdavanje energetske saglasnosti podnosi se u pisanoj formi, u štampanom ili elektronskom obliku.

(5) Energetska saglasnost se izdaje za:

a) priključenje objekata novih korisnika,
b) postojeće objekte u slučaju promjene priključnog kapaciteta, spajanja ili razdvajanja mjernih mjesta, te
c) druge slučajeve propisane Opštim uslovima.

(6) O zahtjevu za izdavanje energetske saglasnosti odlučuje operator distributivnog sistema, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje upravni postupak, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(7) Izuzetno, u slučaju izmjene uslova priključenja u periodu od izdavanja energetske saglasnosti do zaključenja ugovora o priključenju na distributivi sistem, operator distributivnog sistema vrši izmjene ranije izdate energetske saglasnosti.

(8) Energetska saglasnost prestaje važiti ukoliko investitor ne priključi objekat u roku i pod uslovima koji se određuju Opštim uslovima.

Član 63.

(Ugovor o priključenju)

(1) Prije izgradnje priključka na distributivni sistem, investitor čiji se objekat priključuje na distributivni sistem i operator distributivnog sistema zaključuju ugovor o priključenju.

(2) Ugovorom o priključenju definišu se troškovi priključenja, izrada priključka, nadzor nad izgradnjom priključka, postupak i rokovi priključenja, način plaćanja i druge odredbe od značaja za njegovo izvršenje.

Član 64.

(Troškovi priključenja)

(1) Investitor plaća operatoru distributivnog sistema naknadu za priključenje u skladu sa članom 51. ovog zakona.

(2) Investitor čiji su objekti bili isključeni sa distributivnog sistema u periodu dužem od šest mjeseci plaća operatoru distributivnog sistema troškove ponovnog priključenja u skladu sa članom 51. ovog zakona.

Član 65.

(Pravo na žalbu)

Protiv rješenja o energetskoj saglasnosti ili akta kojim je odbijen pristup sistemu, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u skladu sa članom 15. ovog zakona.

Član 66.

(Izgradnja novog priključka)

(1) Operator distributivnog sistema je investitor izgradnje priključka novog korisnika sistema.

(2) Izgradnju priključka objekta korisnika sistema vrši operator distributivnog sistema.

(3) Izgrađeni priključak je osnovno sredstvo operatora distributivnog sistema i dio distributivnog sistema.

(4) Operator distributivnog sistema snosi troškove održavanja priključka koji je njegovo osnovno sredstvo.

Član 67.

(Tretman postojećih priključaka)

(1) Postojeći korisnici distributivnog sistema mogu bez naknade prenijeti na operatora distributivnog sistema vlasništvo nad tehnički ispravnim priključkom, uključujući mjerno mjesto, radi daljeg upravljanja i održavanja.

(2) Ako postojeći korisnik sistema, koji je vlasnik priključka i mjernog mjesta, ne želi prenijeti vlasništvo nad priključkom i pripadajućim mjernim mjestom operatoru distributivnog sistema, dužan je da:

a) snosi troškove redovnog i investicionog održavanja vlastitog priključka,
b) snosi troškove pregleda, održavanja i verifikacije mjernih uređaja,
c) poslove održavanja i intervencija na priključku i mjernom mjestu povjeri operatoru distributivnog sistema.

(3) Postojeći korisnik sistema ne može osporiti operatoru distributivnog sistema priključenje novog korisnika sistema preko postojećeg priključka, bez obzira da li su priključak i mjerno mjesto u vlasništvu operatora distributivnog sistema ili korisnika.

Član 68.

(Prvo priključenje objekta korisnika)

Operator distributivnog sistema u postupku prvog priključenja objekta korisnika na mrežu vrši provjeru ispunjenja uslova za puštanje u pogon unutrašnje gasne instalacije korisnika sistema.

Član 69.

(Obračunsko mjerno mjesto)

(1) Obračunsko mjerno mjesto je mjesto mjerenja isporučenog, odnosno preuzetog prirodnog gasa između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema.

(2) Operator distributivnog sistema energetskom saglasnošću određuje lokaciju obračunskog mjernog mjesta, na način koji mu obezbjeđuje nesmetan pristup.

Član 70.

(Pristup mjernom mjestu)

(1) Korisnik sistema dužan je da omogući ovlaštenim predstavnicima operatora distributivnog sistema pristup mjernim uređajima i gasnim instalacijama u svom vlasništvu, kao i mjernim uređajima, objektima i opremi u vlasništvu operatora distributivnog sistema koji se nalaze na njegovom posjedu, radi očitanja, kontrole, ispitivanja, pregleda, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, izmještanja i zamjene mjernih uređaja i opreme, kao i radi obustave isporuke.

(2) Korisnik sistema dužan je da zaštiti od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje koji su locirani na njegovom posjedu.

Član 71.

(Pravila o priključenju)

(1) Operator distributivnog sistema, uz saglasnost Regulatorne komisije, donosi pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem.

(2) Pravilima o priključenju propisuju se uslovi, postupak i način priključenja objekata korisnika distributivnog sistema, uključujući i zahtjeve za gasne uređaje i opremu koji se priključuju na sistem.

POGLAVLJE III. PREKID, OGRANIČENJE I OBUSTAVA ISPORUKE PRIRODNOG GASA

Član 72.

(Prekidi i ograničenje isporuke prirodnog gasa)

Operator distributivnog sistema može prekinuti ili ograničiti isporuku prirodnog gasa u slučaju:

a) izvođenja planiranih radova na distributivnom sistemu (planirani prekidi),
b) nastupanja nepredviđenih okolnosti (neplanirani prekidi),
c) kada je ugrožena sigurnost sistema prirodnog gasa, ljudi ili imovine ili iz razloga zaštite od požara ili zaštite okoliša,
d) ugrožene sigurnosti snabdijevanja iz člana 126. ovog zakona.

Član 73.

(Planirani prekidi i ograničenja isporuke prirodnog gasa)

(1) Operator distributivnog sistema može planski prekinuti i ograničiti isporuku prirodnog gasa u slučaju izvođenja planiranih radova na distributivnom sistemu koji obuhvataju:

a) redovno i vanredno održavanje ili remont,
b) ispitivanja i kontrole mjerenja,
c) priključenje novih korisnika sistema,
d) proširenje i rekonstrukciju mreže,
e) druge slučajeve propisane Opštim uslovima.

(2) Operator distributivnog sistema dužan je krajnjim kupcima blagovremeno najaviti planirani prekid i ograničenje isporuke.

(3) Rok za najavu planiranih prekida ili ograničenja isporuke prirodnog gasa je 24 sata prije nastupanja prekida za krajnje kupce iz kategorije domaćinstvo i mali kupci, te 48 sati za ostale krajnje kupce.

Član 74.

(Neplanirani prekidi isporuke prirodnog gasa)

(1) Neplanirani prekidi obuhvataju nepredviđene prekide isporuke koji su uzrokovani:

a) višom silom (poput požara, poplave, zemljotresa, ekstremnih vremenskih uslova),
b) djelovanjem treće strane,
c) postupanjem operatora distributivnog sistema.

(2) U neplanirane prekide ubrajaju se i planirani prekidi koji nisu blagovremeno najavljeni ili su trajali duže od planiranog vremena.

Član 75.

(Obustava isporuke i preuzimanja prirodnog gasa)

(1) Operator distributivnog sistema vrši obustavu isporuke prirodnog gasa isključenjem objekta sa distributivnog sistema, u slučaju:

a) neovlaštene potrošnje iz člana 78. ovog zakona,
b) ako objekat ili gasna instalacija krajnjeg kupca ne ispunjava propisane tehničke uslove i ugrožava živote ljudi i imovinu ili okoliš,
c) ako objekti, druge nekretnine i imovina krajnjeg kupca ometaju normalnu isporuku prirodnog gasa drugim kupcima,
d) ako krajnji kupac bez odobrenja energetskog subjekta, preko svoje instalacije, omogući potrošnju prirodnog gasa trećoj strani,
e) ako to zahtijeva snabdjevač u skladu sa članom 99. ovog zakona, u slučaju kada krajnji kupac ne izmiruje obaveze po računu za prirodni gas,

f) ako krajnji kupac uskrati ovlaštenim licima pristup do mjernih uređaja odnosno do unutrašnjih instalacija,
g) ako krajnji kupac ne poštuje posebne uslove o ograničenju isporuke prirodnog gasa, u skladu sa ovim zakonom,
h) ako krajnji kupac koristi prirodni gas protivno uslovima iz energetske saglasnosti,
i) ako krajnji kupac ne ispunjava obaveze iz ugovora o korištenju distributivnog sistema, i
j) drugim slučajevima propisanim Opštim uslovima.

(2) U slučajevima iz stava (1) tačke od a) do d) ovog člana, operator distributivnog sistema može izvršiti obustavu isporuke prirodnog gasa bez prethodnog upozorenja.

(3) U slučajevima iz stava (1) tačke od e) do i) ovog člana, operator distributivnog sistema dužan je prethodno u pisanoj formi upozoriti krajnjeg kupca na nedostatke odnosno nepravilnosti zbog kojih mu se može obustaviti isporuka prirodnog gasa i odrediti rok za otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti.

Član 76.

(Ponovno priključenje na mrežu)

(1) Ukoliko obustava isporuke nije trajala duže od šest mjeseci operator distributivnog sistema dužan je izvršiti ponovno priključenje objekta krajnjeg kupca na distributivni sistem u roku od 24 sata nakon dostavljanja dokaza o otklanjanju razloga za obustavu isporuke i dokaza o uplati troškova ponovnog priključenja.

(2) Ukoliko je obustava isporuke trajala duže od šest mjeseci, operator distributivnog sistema je dužan prije ponovnog priključenja provjeriti ispunjenost uslova za puštanje u pogon unutrašnje gasne instalacije korisnika sistema, te u slučaju ispravnosti instalacija izvršiti priključenje objekta u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Troškove ponovnog priključenja iz stava (1) i stava (2) ovog člana snosi krajnji kupac.

(4) Operator distributivnog sistema dužan je da bez odlaganja ponovo priključi na distributivni sistem krajnjeg kupca kojem je neosnovano obustavljena isporuka prirodnog gasa.

(5) Troškove ponovnog priključenja iz stava (4) ovog člana snosi energetski subjekt po čijem zahtjevu je izvršena neosnovana obustava isporuke prirodnog gasa.

Član 77.

(Naknada štete)

(1) Korisnik sistema nema pravo na naknadu štete ni izmakle koristi, nastale uslijed prekida u isporuci prirodnog gasa, osim u slučajevima krajnje nepažnje ili namjernog propusta operatora distributivnog sistema.

(2) Korisnik sistema ima pravo na finansijsku kompenzaciju u skladu sa opštim i garantovanim standardima kvaliteta snabdijevanja iz člana 58. ovog zakona.

(3) Korisnik sistema je dužan da nadoknadi štetu koju prouzrokuje operatoru distributivnog sistema.

(4) Korisnik sistema i operator distributivnog sistema sporazumno utvrđuju naknadu za učinjenu štetu iz stavova (1) i (3) ovog člana ili u suprotnom pokreću postupak pred nadležnim sudom.

POGLAVLJE IV. NEOVLAŠTENA POTROŠNJA PRIRODNOG GASA

Član 78.

(Neovlaštena potrošnja prirodnog gasa)

(1) Neovlaštena potrošnja prirodnog gasa predstavlja svako korištenje prirodnog gasa u okolnostima kada su objekti i instalacije krajnjeg kupca neovlašteno priključeni na mrežu ili kada su preduzete bilo kakve radnje na mjernom mjestu i priključku kojima se utiče na ispravnost ili propisanu tačnost mjerenja preuzetog prirodnog gasa.

(2) Neovlaštena potrošnja prirodnog gasa uključuje:

a) priključenje na mrežu bez energetske saglasnosti i/ili ugovora o priključenju, ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom i ugovora o korištenju distributivnog sistema,
b) neovlašteno priključenje na mrežu nakon izvršene obustave isporuke prirodnog gasa,
c) tehnički izvedeno stanje koje omogućava korištenje prirodnog gasa bez mjernog uređaja, mimo mjernog uređaja ili preko mjernog uređaja na kome je onemogućeno pravilno mjerenje,
d) skidanje ili oštećenje plombe sa mjernog uređaja koji se nalazi na posjedu krajnjeg kupca, pri čemu krajnji kupac nije obavijestio operatora distributivnog sistema o oštećenju, i
e) korištenje prirodnog gasa preko neovlašteno zamijenjenog mjernog uređaja.

(3) Neovlaštena potrošnja prirodnog gasa detaljnije se uređuje Opštim uslovima.

(4) Neovlaštena potrošnja prirodnog gasa predstavlja krivično djelo krađe kažnjivo po krivičnom zakonu.

Član 79.

(Utvrđivanje neovlaštene potrošnje)

(1) Neovlaštenu potrošnju utvrđuje operator distributivnog sistema kontrolom priključka i mjernog mjesta.

(2) Kontrolu priključka i mjernog mjesta iz stava (1) ovog člana obavljaju kvalifikovana lica ovlaštena od operatora distributivnog sistema.

(3) O izvršenoj kontroli sačinjava se zapisnik na licu mjesta, koji sadrži utvrđeno činjenično stanje i dokazni materijal.

(4) Zapisnik iz stava (3) ovog člana potpisuje i krajnji kupac koji je prisustvovao kontroli i kojem se uručuje primjerak zapisnika.

(5) U slučaju da krajnji kupac nije prisustvovao kontroli ili je odbio da potpiše zapisnik, ovlaštena osoba operatora distributivnog sistema na mjestu kontrole ostavlja obavještenje sa rokom i adresom gdje može preuzeti zapisnik ili se zapisnik dostavlja na drugi način u skladu sa zakonom.

(6) U slučaju sumnje na postojanje neovlaštene potrošnje izvršene djelovanjem na ispravnost mjernog uređaja, pregled mjerila vrši nezavisni organ nadležan za poslove zakonskog mjeriteljstva ili nezavisno akreditovano pravno lice, a na zahtjev operatora distributivnog sistema.

Član 80.

(Period za obračun neovlaštene potrošnje)

(1) Period neovlaštene potrošnje obuhvata period od dana preduzimanja neovlaštenih radnji do dana otkrivanja neovlaštene potrošnje.

(2) Ukoliko se ne može utvrditi početak neovlaštene potrošnje za obračun, odnosno vrijeme preduzimanja neovlaštene radnje, smatra se da je početak neovlaštene potrošnje dan posljednjeg pregleda dijela priključka ili mjernog mjesta na kojem je preduzeta neovlaštena radnja, a kojom je konstatovana ispravnost na priključku ili mjernom mjestu.

(3) Za utvrđivanje početka perioda neovlaštene potrošnje iz stava (2) ovog člana, može se koristiti pregled priključka ili mjernog mjesta za koji je izrađen zapisnik o izvršenoj kontroli.

(4) Period neovlaštene potrošnje iz stavova (1) i (2) ovog člana ne može biti duži od godinu dana.

Član 81.

(Obračun neovlaštene potrošnje)

(1) Operator distributivnog sistema vrši obračun neovlaštene potrošnje prema metodologiji definisanoj Opštim uslovima.

(2) Protiv akta kojim je utvrđena neovlaštena potrošnja i izvršen obračun neovlaštene potrošnje može se Regulatornoj komisiji podnijeti zahtjev za rješavanje spora u skladu sa članom 31. ovog zakona.

(3) Krajnji kupac ili lice kod koga je utvrđena neovlaštena potrošnja ima obavezu da plati operatoru distributivnog sistema obračunati iznos neovlašteno preuzetog prirodnog gasa te pripadajuće troškove materijala i radova.

POGLAVLJE V. DISTRIBUCIJA PRIRODNOG GASA U ZATVORENOM DISTRIBUTIVNOM SISTEMU

Član 82.

(Zatvoreni distributivni sistem)

(1) Zatvoreni distributivni sistem je sistem preko kojeg se prirodni gas distribuira na geografski ograničenoj industrijskoj zoni, trgovačkoj zoni ili zoni zajedničkih usluga.

(2) Regulatorna komisija odobrava status zatvorenog distributivnog sistema na zahtjev vlasnika sistema ako su zadovoljeni sljedeći uslovi:

a) poslovanje ili proizvodni proces korisnika tog sistema je integrisan iz specifičnih, tehničkih ili sigurnosnih razloga,
b) sistem primarno distribuira prirodni gas vlasniku ili operatoru sistema ili njihovim povezanim privrednim društvima, te
c) na sistem nisu priključeni kupci iz kategorije domaćinstva, izuzev malog broja krajnjih kupaca koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distributivnog sistema i nalaze se unutar područja zatvorenog distributivnog sistema.

(3) Operator zatvorenog distributivnog sistema dužan je od Regulatorne komisije pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti distribucije u zatvorenom distributivnom sistemu.

(4) Korisnici čiji su objekti priključeni na zatvoreni distributivni sistem ne mogu biti diskriminisani u odnosu na korisnike drugih distributivnih sistema u vezi sa isporukom i snabdijevanjem prirodnim gasom.

Član 83.

(Upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom)

(1) Zatvorenim distributivnim sistemom upravlja operator zatvorenog distributivnog sistema kojeg odredi vlasnik sistema.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, Regulatorna komisija može na zahtjev vlasnika zatvorenog distributivnog sistema donijeti odluku kojom određuje teritorijalno nadležnog operatora distributivnog sistema za upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, vlasnik zatvorenog distributivnog sistema dužan je da teritorijalno nadležnom operatoru distributivnog sistema preda na korištenje i upravljanje svoje objekte gasne infrastrukture.

(4) Operator zatvorenog distributivnog sistema mora biti stručno i tehnički kvalifikovan za obavljanje te djelatnosti, što provjerava Regulatorna komisija u postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti.

(5) Operator distributivnog sistema koji preuzima upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom i vlasnik zatvorenog distributivnog sistema, ugovorom uređuju pitanja u vezi sa

upravljanjem, održavanjem i naknadom za ustupanje ili zakup zatvorenog distributivnog sistema.

Član 84.

(Cijena korištenja zatvorenog distributivnog sistema)

(1) Regulatorna komisija donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distributivnog sistema.

(2) Operator zatvorenog distributivnog sistema na osnovu metodologije iz stava (1) ovog člana utvrđuje tarife za korištenje zatvorenog distributivnog sistema, uz saglasnost Regulatorne komisije.

(3) Operator zatvorenog distributivnog sistema dužan je obavijestiti svoje korisnike o cijeni korištenja zatvorenog distributivnog sistema.

Član 85.

(Odgovornosti operatora zatvorenog distributivnog sistema)

Operator zatvorenog distributivnog sistema prirodnog gasa odgovoran je za:

a) siguran i pouzdan rad zatvorenog distributivnog sistema i kvalitet isporuke prirodnog gasa,
b) osiguranje nediskriminirajućeg i ekonomičnog pristupa zatvorenom distributivnom sistemu,
c) ispunjenje razumnih zahtjeva za povećanje kapaciteta korisnika svog sistema,
d) izgradnju priključka korisnika zatvorenog distributivnog sistema,
e) davanje informacija energetskim subjektima i korisnicima distributivnog sistema koje su potrebne za efikasan pristup zatvorenom distributivnom sistemu, na principima transparentnosti i nediskriminacije,
f) ispravnost i pouzdanost mjerenja na mjestima primopredaje sa korisnicima zatvorenog distributivnog sistema.

Član 86.

(Obaveze operatora zatvorenog distributivnog sistema)

Operator zatvorenog distributivnog sistema prirodnog gasa dužan je da:

a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) održava zatvoreni distributivni sistem,
c) predlaže pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema,
d) planira investicije u zatvoreni distributivni sistem, u skladu sa potrebama korisnika sistema,
e) primjenjuje cijenu korištenja zatvorenog distributivnog sistema određenu u skladu sa ovim zakonom,

f) objavi uslove i cijene priključenja na zatvoreni distributivni sistem shodno odredbama metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu iz člana 51. ovog zakona,
g) prati gubitke prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu i preduzima mjere za njihovo smanjenje,
h) nabavi prirodni gas za nadoknadu gubitaka u svojoj mreži po tržišnim uslovima, na transparentan i nediskriminatorski način,
i) korisnicima zatvorenog distributivnog sistema pruža informacije za efikasan pristup sistemu na principima transparentnosti i nediskriminacije,
j) obezbijedi tajnost povjerljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti i da informacije koje mogu obezbijediti prednost na tržištu objavljuje na nediskriminatorski način,
k) dostavlja subjektu nadležnom za administriranje tržišta prirodnog gasa potrebne podatke u skladu sa pravilima o radu tržišta prirodnog gasa,
l) dostavlja snabdjevaču obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distributivnog sistema,
m) preduzima propisane mjere bezbjednosti,
n) preduzima mjere za povećanje energijske efikasnosti, zaštitu od požara i za zaštitu okoliša,
o) uređuje druga pitanja neophodna za rad zatvorenog distributivnog sistema.

Član 87.

(Pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema)

(1) Pogon i upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom prirodnog gasa regulišu se pravilima o radu zatvorenog distributivnog sistema.

(2) Pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema propisuju:

a) zahtjeve za osiguranje bezbjednosti pogona,
b) zahtjeve za priključenje na zatvoreni distributivni sistem,
c) zahtjeve za korištenje zatvorenog distributivnom sistemu,
d) zahtjeve za mjerenje i mjernu opremu,
e) zahtjeve za korištenje i održavanje objekata,
f) postupke u slučaju poremećaja u radu,
g) druga pitanja neophodna za rad zatvorenog distributivnog sistema.

(3) Pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema donosi Regulatorna komisija na prijedlog operatora zatvorenog distributivnog sistema.

(4) Pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema objavljuju se na internet stranici Regulatorne komisije i operatora zatvorenog distributivnog sistema.

DIO OSMI – SNABDIJEVANJE PRIRODNIM GASOM

Član 88.

(Obavljanje djelatnosti snabdijevanja)

(1) Djelatnost snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom može da obavlja pravno lice koje ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom (u daljnjem tekstu: snabdjevač).

(2) Snabdjevač obavlja djelatnost snabdijevanja u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima, uslovima propisanim dozvolom za obavljanje djelatnosti i zaključenim ugovorom o snabdijevanju.

Član 89.

(Obaveze snabdjevača)

(1) Snabdjevač je dužan da:

a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) obezbijedi prirodni gas prema zaključenim ugovorima o snabdijevanju sa krajnjim kupcima,
c) na prikladan način obavijesti krajnje kupce o mogućnosti izbora snabdjevača, važećim cijenama i naknadama, te standardnim uslovima za zaključenje ugovora o snabdijevanju,
d) dostavi krajnjim kupcima sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom,
e) obračunava isporučeni prirodni gas i naknade za izvršene usluge, u skladu sa propisima i ugovorom o snabdijevanju,
f) izdaje račune za isporučeni prirodni gas,
g) ponudi odgovarajuće načine plaćanja koji nisu diskriminirajući za krajnje kupce,
h) neposredno obavijesti krajnje kupce o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju, njihovom pravu na raskid ugovora, promjeni i razlozima za promjenu cijene,
i) objavi uslove, postupak, pravne posljedice, odnosno prava kupca u slučaju obustave isporuke prirodnog gasa zbog neispunjavanja obaveza iz ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom,
j) informiše krajnje kupce o mjerama koje se mogu poduzeti u cilju izbjegavanja obustave isporuke,
k) obezbijedi besplatnu telefonsku liniju za obavještavanje i odgovore na pitanja kupaca radi informisanja o uslovima i načinu ostvarivanja prava kupaca,
l) rješava prigovore krajnjih kupaca na jednostavan, pravedan i brz način,
m) učestvuje u postupku promjene snabdjevača bez nametanja administrativnih barijera koje otežavaju ili sprječavaju promjenu snabdjevača,

n) na jednostavan način obavještava krajnje kupce o mjerama unapređenja energijske efikasnosti u finalnoj potrošnji prirodnog gasa,
o) čuva relevantne podatke koji se odnose na transakcije iz ugovora o snabdijevanju u trajanju od najmanje pet godina,
p) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji i Ministarstvu,
q) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu,
r) preuzme balansnu odgovornost,
s) izvrši druge obaveze u skladu sa propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi, trgovina i promet robe i usluga i zaštita potrošača.

(2) Odredbe ovog člana primjenjuju se i na javnog i na rezervnog snabdjevača.

Član 90.

(Sloboda izbora snabdjevača)

Krajnji kupci prirodnog gasa imaju pravo da slobodno izaberu svog snabdjevača prirodnim gasom.

Član 91.

(Ugovor o snabdijevanju)

(1) Ugovorom o snabdijevanju uređuju se prava i obaveze između snabdjevača i krajnjeg kupca prirodnog gasa.

(2) Ugovor o snabdijevanju sadrži sljedeće elemente:

a) podatke o ugovornim stranama,
b) predmet ugovora,
c) prava i obaveze snabdjevača i krajnjeg kupca,
d) podatke o mjestu isporuke i podatke o obračunskom mjernom mjestu,
e) kapacitet i planiranu količinu prirodnog gasa koja je predmet ugovora,
f) vrstu i nivo kvaliteta ponuđenih usluga,
g) razloge i način obustave isporuke prirodnog gasa,
h) rok na koji se ugovor zaključuje, uslove produženja ugovora, prava i obaveze u slučaju raskida ugovora, te podatak o troškovima raskida ugovora,
i) cijene snabdijevanja, način obračuna, obračunski period i uslove plaćanja preuzetog prirodnog gasa,
j) tarife za korištenje distributivne mreže i ostale naknade koje se obračunavaju krajnjem kupcu,
k) način informisanja kupca o promjeni cijena i drugih uslova snabdijevanja prirodnim gasom,

l) informacije o finansijskim kompenzacijama u slučaju neispunjenja garantovanih standarda kvaliteta snabdijevanja,
m) način dostave računa,
n) način rješavanja sporova, uključujući izvansudsko rješavanje sporova,
o) instrumente obezbjeđenja plaćanja po ugovoru, ukoliko je primjenjivo,
p) informacije koje se odnose na prava kupaca, uključujući i rješavanje prigovora,
q) izvještavanje, razmjena podataka i povjerljivost informacija dobijenih tokom realizacije ugovora,
r) druge elemente propisane zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi i Opštim uslovima.

(3) Snabdjevač je dužan da o elementima ugovora o snabdijevanju vezanim za vrstu i nivo kvaliteta ponuđenih usluga obavijesti kupca prije zaključivanja ugovora.

(4) Snabdjevač je dužan da neposredno obavijesti krajnje kupce o svakoj izmjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu i razloge za promjenu cijene prirodnog gasa te o njihovom pravu na raskid ugovora, najkasnije 30 dana prije početka primjene izmijenjenih uslova ugovora.

(5) Snabdjevač je dužan da neposredno obavijesti krajnje kupce o svakoj promjeni tarifa za korištenje distributivnog sistema i ostalih naknada koje se obračunavaju krajnjem kupcu.

(6) Snabdjevač je dužan da najkasnije tri dana prije početka snabdijevanja krajnjeg kupca nadležnom operatoru sistema prijavi ugovor, odnosno svaku promjenu ugovora i dostavi podatke o krajnjem kupcu, mjestima primopredaje, vrsti ugovora i periodu snabdijevanja.

(7) Uslovi za zaključenje i sadržaj ugovora o snabdijevanju detaljnije se uređuju Opštim uslovima.

Član 92.

(Cijena snabdijevanja)

(1) Snabdjevač koji nema obavezu usluge javnog snabdijevanja ili usluge rezervnog snabdijevanja slobodno ugovara sa krajnjim kupcem cijenu prirodnog gasa po kojoj se vrši snabdijevanje.

(2) Snabdjevač koji ima obavezu usluge javnog snabdijevanja dužan je snabdijevati krajnje kupce prirodnog gasa koji imaju pravo na uslugu javnog snabdijevanja po cijenama na koje je saglasnost dala ili koje je utvrdila Regulatorna komisija.

Član 93.

(Obračun isporučenog prirodnog gasa)

(1) Snabdjevač vrši obračun isporučenog prirodnog gasa na osnovu obračunskih mjernih podataka koje dostavlja operator sistema i ugovorenih cijena snabdijevanja.

(2) Snabdjevač krajnjem kupcu izdaje račun na kome su na pregledan i razumljiv način kao posebne stavke iskazani:

a) količina utrošenog prirodnog gasa i korištenja kapaciteta,
b) cijena prirodnog gasa,
c) tarifni stavovi i trošak korištenja mreže,
d) propisane naknade, porezi i ostale obaveze,
e) obračunski period, te
f) druge informacije propisane Opštim uslovima.

(3) Obračunski period za koji se izdaje račun definiše se Opštim uslovima i ugovorima o snabdijevanju sa krajnjim kupcima.

Član 94.

(Promjena snabdjevača)

(1) Promjena snabdjevača prirodnim gasom je besplatna za krajnjeg kupca, a postupak promjene ne može trajati duže od 21 dan od dana prijema kompletnog zahtjeva kod novog snabdjevača.

(2) Regulatorna komisija donosi pravila kojima se uređuju uslovi i postupak promjene snabdjevača, te koja sadrže:

a) uslove za promjenu i postupak promjene snabdjevača,
b) obaveze snabdjevača čiji ugovor prestaje,
c) obaveze novog snabdjevača,
d) obaveze operatora sistema,
e) rokove za postupanje učesnika u postupku, i
f) druga pitanja od značaja za promjenu snabdjevača.

(3) Krajnjem kupcu se, zbog promjene snabdjevača, ne može uskratiti ili otežati ostvarenje prava na raskid ugovora, niti se mogu nametnuti dodatne finansijske obaveze osim onih definisanih ugovorom o snabdijevanju.

Član 95.

(Javno snabdijevanje)

(1) Javno snabdijevanje podrazumijeva obavezu snabdijevanja prirodnim gasom prema regulisanim uslovima onih kupaca koji imaju pravo na javno snabdijevanje i koji slobodno izaberu ili po automatizmu koriste takav način snabdijevanja, po lako uporedivim, nediskriminirajućim i transparentnim uslovima.

(2) Kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci prirodnog gasa i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja, koji nisu izabrali snabdjevača na slobodnom tržištu imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane javnog snabdjevača.

(3) Javni snabdjevači određuju se za geografska područja koja odgovaraju zonama nadležnosti operatora distributivnog sistema, na osnovu javnih, fer i dokazivih kriterija koji se odnose na učešće u snabdijevanju krajnjih kupaca na području nadležnog operatora distributivnog sistema, tehničke, organizacione i materijalno-finansijske mogućnosti za obavljanje javnog snabdijevanja.

(4) Vlada Federacije donosi odluku kojom određuje javnog snabdjevača na period do pet godina.

(5) Javni snabdjevač dužan je da obezbijedi redovno i sigurno snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom.

(6) Javni snabdjevač dužan je da Regulatornoj komisiji dostavlja sve potrebne podatke i dokaze o cijeni nabavke prirodnog gasa za javno snabdijevanje.

(7) Javni snabdjevač dužan je uspostaviti korisničke centre za pružanje informacija, komisiju za rješavanje prigovora krajnjih kupaca i posredovati u ostvarivanju prava krajnjih kupaca kod operatora sistema.

Član 96.

(Rezervno snabdijevanje)

(1) Krajnji kupci priključeni na transportnu i distributivnu mrežu, izuzev kupaca koji imaju pravo na javno snabdijevanje, imaju pravo na rezervno snabdijevanje prirodnim gasom kod rezervnog snabdjevača, u slučaju kada ih postojeći snabdjevač prestane snabdijevati usljed:

a) bankrota, stečajnog postupka ili likvidacije,
b) prestanka važenja ili oduzimanja dozvole,
c) nezaključenja ugovora između krajnjeg kupca i snabdjevača ili jednostranog raskida ugovora od strane snabdijevača, osim ako je prethodni ugovor prestao kao posljedica neizvršavanja obaveze plaćanja od strane kupca.

(2) Snabdjevač koji prestaje snabdijevati krajnje kupce prirodnim gasom dužan je obavijestiti krajnje kupce, operatora sistema i Regulatornu komisiju o nastupanju okolnosti iz stava (1) ovog člana.

(3) Pravo na rezervno snabdijevanje ostvaruje se danom ispunjenja uslova za korištenje prava na rezervno snabdijevanje iz stava (1) ovog člana i može trajati najduže 90 dana.

(4) Krajnji kupac koji koristi pravo na rezervno snabdijevanje i rezervni snabdjevač zaključuju ugovor o rezervnom snabdijevanju najkasnije u roku od osam dana od dana početka rezervnog snabdijevanja.

(5) Ukoliko krajnji kupac ne zaključi ugovor iz stava (4) ovog člana u roku od osam dana od dana prijema ugovora operator sistema vrši obustavu isporuke prirodnog gasa na zahtjev rezervnog snabdjevača, a krajnji kupac je dužan da plati preuzeti prirodni gas.

(6) Operator sistema, po prijemu obavještenja rezervnog snabdjevača, vrši obustavu isporuke prirodnog gasa krajnjem kupcu koji ne zaključi ugovor o snabdijevanju sa tržišnim snabdjevačem do isteka roka definisanog ugovorom o rezervnom snabdijevanju.

Član 97.

(Rezervni snabdjevač)

(1) Vlada Federacije određuje snabdjevača koji će obavljati rezervno snabdijevanje na teritoriji Federacije (u daljnjem tekstu: rezervni snabdjevač).

(2) Rezervni snabdjevač određuje se za geografska područja koja odgovaraju zonama nadležnosti operatora distributivnog sistema, na osnovu kriterija koji se odnose na tržišno učešće u snabdijevanju krajnjih kupaca na području nadležnog operatora distributivnog sistema, tehničke, organizacione i materijalno-finansijske mogućnosti za obavljanje rezervnog snabdijevanja.

(3) Rezervni snabdjevač određuje se na period do pet godina.

Član 98.

(Cijena prirodnog gasa za javno i rezervno snabdijevanje)

(1) Regulatorna komisija donosi pravilnik kojim propisuje metodologije za utvrđivanje cijena za snabdijevanje prirodnim gasom krajnjih kupaca kod javnog i rezervnog snabdjevača.

(2) Cijene snabdijevanja krajnjih kupaca kod javnog snabdjevača predlaže javni snabdjevač.

(3) Regulatorna komisija daje saglasnost na prijedlog cijena iz stava (2) ovog člana.

(4) Izuzetno, Regulatorna komisija može samostalno utvrditi cijene za javno snabdijevanje ukoliko predložena cijena nije u skladu sa metodologijom iz stava (1) ovog člana.

(5) Regulatorna komisija na osnovu metodologije iz stava (1) ovog člana propisuje gornju granicu uvećanja cijene prirodnog gasa za snabdijevanje krajnjih kupaca kod rezervnog snabdjevača u odnosu na nabavnu cijenu prirodnog gasa u periodu pružanja usluge.

Član 99.

(Obustava isporuke po zahtjevu snabdjevača)

(1) Snabdjevač može zahtijevati od operatora sistema obustavu isporuke prirodnog gasa krajnjem kupcu zbog neispunjenih ugovornih obaveza krajnjeg kupca.

(2) Snabdjevač podnosi pisani zahtjev za obustavu isporuke operatoru sistema na čiju mrežu je priključen objekat krajnjeg kupca za koji se traži obustava isporuke.

(3) Snabdjevač je dužan operatoru sistema platiti uslugu obustave isporuke prirodnog gasa, kao i uslugu kojom se ponovo omogućava snabdijevanje prirodnim gasom.

(4) Snabdjevač ima pravo od krajnjeg kupca nadoknaditi troškove usluga iz stava (3) ovog člana.

Član 100.

(Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje)

Regulatorna komisija donosi Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom kojim se propisuju:

a) prava i obaveze operatora distributivnog sistema, korisnika sistema, snabdjevača i krajnjeg kupca,
b) prava i obaveze javnog i rezervnog snabdjevača,
c) postupak priključenja na distributivni sistem,
d) uslovi i način izdavanja saglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje kapaciteta priključka postojećih korisnika sistema,
e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju kapaciteta priključka korisnika sistema,
f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, obaveze snabdjevača pri snabdijevanju krajnjih kupaca i obaveze krajnjih kupaca,
g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju distributivnog sistema sa korisnicima sistema,
h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje prirodnog gasa i razmjene podataka,
i) obaveze u pogledu zaštite mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa,
j) način obračuna i uslovi plaćanja isporučenog prirodnog gasa,
k) sadržaj računa za isporučeni prirodni gas,
l) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa,
m) uslovi i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci prirodnog gasa ili za isporuku prirodnog gasa smanjenog kvaliteta,
n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje prirodnog gasa,
o) način i period obračuna neregistrovane potrošnje prirodnog gasa,
p) način obavještavanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke prirodnog gasa,
q) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema, kao i odnose između snabdjevača i kupaca prirodnog gasa.

DIO DEVETI - TRGOVINA PRIRODNIM GASOM

Član 101.

(Obavljanje djelatnosti trgovine)

(1) Trgovina prirodnim gasom je djelatnost kupovine i prodaje prirodnog gasa na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju krajnjim kupcima (snabdijevanje).

(2) Djelatnost trgovine prirodnim gasom može obavljati pravno lice koje ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom.

(3) Trgovac prirodnim gasom obavezan je da učini dostupnim nadležnim regulatornim komisijama, Ministarstvu i nadležnim organima i tijelima za zaštitu tržišne konkurencije, relevantne podatke u vezi sa kupovinom i prodajom prirodnog gasa.

DIO DESETI – SKLADIŠTENJE PRIRODNOG GASA

Član 102.

(Obavljanje djelatnosti skladištenja)

Djelatnost skladištenja prirodnog gasa može da obavlja operator skladišta prirodnog gasa koji ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom.

Član 103.

(Prava operatora skladišta prirodnog gasa)

Operator skladišta prirodnog gasa ima sljedeća prava:

a) pristupati sistemu u skladu sa propisanim uslovima,
b) prodati nepovučeni prirodni gas korisnika skladišta u slučaju isteka ili raskida ugovora o skladištenju prirodnog gasa,
c) kupovati i preuzimati iz skladišta prirodni gas radi optimalnog vođenja skladišta prirodnog gasa, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka i održavanja osnovne mase prirodnog gasa u skladištu,
d) odbiti pristup skladištu prirodnog gasa u slučajevima iz člana 106. stav (2) ovog zakona, i
e) ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje prirodnog gasa u slučajevima definisanim članom 106. stav (3) ovog zakona.

Član 104.

(Obaveze operatora skladišta prirodnog gasa)

Operator skladišta prirodnog gasa ima sljedeće obaveze:

a) ispunjavati uslove iz dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) zadovoljavati propisane tehničke i pogonske uslove,
c) održavati skladište prirodnog gasa u ispravnom stanju, osigurati pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima,
d) osigurati korisnicima skladišta prirodnog gasa kvalitet prirodnog gasa i usluga te pouzdanost isporuke,

e) osigurati objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa skladištu prirodnog gasa u skladu sa ovim zakonom,
f) nabavljati prirodni gas za potrebe optimalnog vođenja skladišta, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka i održavanja osnovne mase prirodnog gasa u skladištu, na transparentan i nediskriminirajući način,
g) donijeti pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa,
h) izraditi i dostaviti Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa,
i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija,
j) objavljivati informacije o dostupnim kapacitetima skladišta,
k) pružati korisnicima sistema sve informacije koje su potrebne za efikasan pristup skladištu,
l) primijeniti propisane naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa i nestandardne usluge,
m) zadovoljavati propisane uslove koji se odnose na energijsku efikasnost i zaštitu okoliša,
n) izvještavati Ministarstvo o ugovorenim skladišnim kapacitetima i stepenu popunjenosti,
o) osigurati tajnost povjerljivih podataka dobivenih u toku obavljanja djelatnosti, i
p) staviti na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke.

Član 105.

(Razdvajanje operatora skladišta)

(1) Ako je operator skladišta prirodnog gasa dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka.

(2) U cilju osiguranja nezavisnosti operatora skladišta prirodnog gasa shodno se primjenjuju odredbe iz člana 40, člana 41, člana 42. i člana 43. ovog zakona.

Član 106.

(Pristup skladištu prirodnog gasa)

(1) Operator skladišta dužan je omogućiti pristup skladištu korisnicima sistema po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način.

(2) Operator skladišta može odbiti pristup skladištu isključivo zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji ili zbog ugroženosti rada sistema.

(3) Operator skladišta može ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje prirodnog gasa u sljedećim slučajevima:

a) direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije skladišta prirodnog gasa,
c) radi otklanjanja tehničkih i tehnoloških poremećaja na skladištu prirodnog gasa,
d) kada se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza.

(4) Protiv akta kojim se određuju uslovi, odbija ili ograničava pristup skladištu prirodnog gasa, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u skladu sa članom 15. ovog zakona.

Član 107.

(Pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa)

(1) Rad i upravljanje skladištem prirodnog gasa regulišu se pravilima o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa koja odobrava Regulatorna komisija na prijedlog operatora sistema skladišta.

(2) Pravilima o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa naročito se uređuju:

a) opis sistema za skladištenje prirodnog gasa,
b) razvoj, građenje i održavanje skladišta prirodnog gasa,
c) upravljanje skladištem prirodnog gasa,
d) ugovorni odnosi i uslovi korištenja skladišta prirodnog gasa,
e) rezervacija i korištenje kapaciteta skladišta prirodnog gasa,
f) trgovina kapacitetima skladišta prirodnog gasa,
g) mjerna pravila i pravila raspodjele skladišnih kapaciteta,
h) objava podataka i razmjena informacija,
i) povezivanje sa ostalim dijelovima sistema prirodnog gasa,
j) naknada štete,
k) pravila prodaje uskladištenog plina u otvorenom postupku,
l) druga pitanja od značaja za rad skladišta prirodnog gasa.

Član 108.

(Naknade za pružanje usluga operatora skladišta prirodnog gasa)

(1) Operator skladišta prirodnog gasa ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti po osnovu naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa (tarife) i naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima skladišta prirodnog gasa.

(2) Naknade iz stava (1) ovog člana su regulisane i operatoru skladišta prirodnog gasa nije dozvoljeno da primijeni druge iznose naknada u odnosu na one koje je odredila ili na koje je saglasnost dala Regulatorna komisija.

(3) Regulatorna komisija daje saglasnost na prijedlog metodologije za utvrđivanje naknada za korištenje skladišta prirodnog gasa koju podnosi operator skladišta prirodnog gasa.

(4) Metodologijom iz stava (3) ovog člana uređuju se:

a) model regulacije,
b) način određivanja odobrenog prihoda operatora skladišta prirodnog gasa,
c) postupak korekcije odobrenog prihoda,
d) tarifni elementi te način, elementi i kriteriji za izračun iznosa tarifnih stavova,
e) način obračuna naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa,
f) način i postupak podnošenja zahtjeva za određivanje iznosa tarifnih stavova,
g) podaci, dokumentacija i ostale podloge koje se koriste za izračun i za korekciju odobrenog prihoda i za izračun iznosa tarifnih stavova,
h) druga pitanja od značaja za utvrđivanje odobrenog prihoda i tarifnih stavova.

(5) Operator skladišta prirodnog gasa na osnovu metodologije iz stava (3) ovog člana izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za odobrenje potrebnog prihoda te utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike skladišta prirodnog gasa.

(6) Regulatorna komisija razmatra prijedlog operatora skladišta prirodnog gasa iz stava (5) ovog člana daje saglasnost na tarifne stavove za korištenje skladišta prirodnog gasa.

(7) Metodologije za izračun naknada, prijedlozi naknada, izračuni i jedinični iznosi naknada za pružanje usluga operatora skladišta prirodnog gasa su javni i objavljuju se na internet stranici Regulatorne komisije i operatora skladišta prirodnog gasa.

DIO JEDANAESTI – UPRAVLJANJE TERMINALOM ZA UTEČNJENI PRIRODNI GAS

Član 109.

(Obavljanje djelatnosti upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas)

Djelatnost upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas može da obavlja operator terminala za utečnjeni prirodni gas koji ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom.

Član 110.

(Prava operatora terminala za utečnjeni prirodni gas)

Operator terminala za utečnjeni prirodni gas ima pravo:

a) pristupa transportnom sistemu u skladu sa propisima kojim se definiše priključenje i korištenje transportnog sistema,
b) odbiti pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas u skladu sa članom 113. ovog zakona,
c) kupovati ili preuzeti iz terminala prirodni gas radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, optimalnog vođenja terminala za utečnjeni prirodni gas, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata i nadoknade gubitaka,
d) ograničiti ili privremeno prekinuti prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa u skladu sa članom 113. ovog zakona,

e) prodati utečnjeni ili prirodni gas korisnika terminala u slučaju isteka ili raskida ugovora u skladu sa pravilima o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas.

Član 111.

(Obaveze operatora terminala za utečnjeni prirodni gas)

Operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužan je da:

a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) upravlja, održava i razvija terminal za utečnjeni prirodni gas,
c) donese pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas,
d) osigura korisnicima terminala kvalitetu gasa, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke gasa,
e) uspostavi i osigura rad centra za operativno vođenje terminala za utečnjeni prirodni gas i sistema mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete gasa i pouzdanosti isporuke gasa,
f) obavlja prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa na bazi zaključenih ugovora,
g) osigura objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa terminalu za utečnjeni prirodni gas,
h) nabavlja prirodni gas za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti i optimalnog vođenja terminala za utečnjeni prirodni gas, pogonske potrošnje tehnoloških objekata i nadoknade gubitaka,
i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas,
j) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija,
k) priključi terminal na transportni sistem i dostavlja operatoru transportnog sistema plan razvoja kapaciteta terminala za utečnjeni prirodni gas i otpreme gasa s terminala za utečnjeni prirodni gas,
l) pruža informacije učesnicima na tržištu u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište prirodnog gasa i rad prenosnog i distributivnog sistema prirodnog gasa,
m) primjenjuje tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas koje utvrdi Regulatorna komisija,
n) primjenjuje propisane cijene nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas,
o) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i zaštitu okoliša,
p) osigura tajnost povjerljivih podataka do kojih je došao u obavljanju djelatnosti,
q) stavi na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke,
r) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima.

Član 112.

(Razdvajanje operatora terminala za utečnjeni prirodni gas)

(1) Ako je operator terminala za utečnjeni prirodni gas dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka.

(2) U cilju osiguranja nezavisnosti operatora terminala za utečnjeni prirodni gas shodno se primjenjuju odredbe iz člana 40, člana 41, člana 42. i člana 43. ovog zakona.

Član 113.

(Pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas)

(1) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužan je omogućiti pristup terminalu po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način.

(2) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas može odbiti pristup terminalu zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji ili zbog ugroženosti rada terminala.

(3) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas može ograničiti ili privremeno prekinuti prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa u slučaju:

a) direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti,
b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije terminala za utečnjeni prirodni gas,
c) radi otklanjanja tehničkih i tehnoloških poremećaja u radu terminala za utečnjeni prirodni gas,
d) kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza.

(4) Protiv akta kojim se određuju uslovi, odbija ili ograničava pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u skladu sa članom 15. ovog zakona.

Član 114.

(Pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas)

(1) Pravilima o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas propisuju se naročito:

a) opis terminala za utečnjeni prirodni gas,
b) razvoj, građenje i održavanje terminala za utečnjeni prirodni gas,
c) upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas,
d) ugovorni odnosi i uslovi korištenja terminala za utečnjeni prirodni gas,
e) rezervacija i korištenje kapaciteta terminala za utečnjeni prirodni gas,
f) mjerna pravila i pravila raspodjele,
g) objava podataka i razmjena informacija,
h) naknada štete,
i) pravila prodaje utečnjenog prirodnog gasa ili prirodnog gasa korisnika terminala u otvorenom postupku.

(2) Pravila iz stava (1) ovog člana odobrava Regulatorna komisija na prijedlog operatora terminala za utečnjeni prirodni gas.

(3) Pravila iz stava (1) ovog člana objavljuju se na stranicama operatora terminala za utečnjeni prirodni gas i Regulatorne komisije.

Član 115.

(Naknada za pružanje usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas)

(1) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti po osnovu naknade za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas (tarife) i naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima terminala.

(2) Naknade iz stava (1) ovog člana su regulisane i operatoru terminala za utečnjeni prirodni gas nije dozvoljeno da primijeni druge iznose naknada u odnosu na one koje je odredila ili na koje je saglasnost dala Regulatorna komisija.

(3) Regulatorna komisija daje saglasnost na prijedlog metodologije za utvrđivanje naknada za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas koju podnosi operator terminala za utečnjeni prirodni gas.

(4) Metodologijom iz stava (3) ovog člana uređuju se:

a) model regulacije,
b) način određivanja odobrenog prihoda operatora terminala za utečnjeni prirodni gas,
c) postupak korekcije odobrenog prihoda,
d) tarifni elementi te način, elementi i kriteriji za izračun iznosa tarifnih stavova,
e) način obračuna naknade za korištenje terminala,
f) način i postupak podnošenja zahtjeva za određivanje iznosa tarifnih stavova,
g) podaci, dokumentacija i ostale podloge koje se koriste za izračun i za korekciju dozvoljenog prihoda i za izračun iznosa tarifnih stavova,
h) druga pitanja od značaja za utvrđivanje dozvoljenog prihoda i tarifnih stavova.

(5) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas na osnovu metodologije iz stava (3) ovog člana izrađuje i podnosi Regulatornoj komisiji prijedlog za odobrenje potrebnog prihoda te utvrđivanje tarifnih stavova za korisnike terminala za utečnjeni prirodni gas.

(6) Regulatorna komisija razmatra prijedlog operatora terminala za utečnjeni prirodni gas iz stava (5) ovog člana i daje saglasnost na tarifne stavove za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas.

(7) Metodologije za izračun naknada, prijedlozi naknada, izračuni i jedinični iznosi naknada za pružanje usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas su javni i objavljuju se na internet stranici Regulatorne komisije i operatora terminala za utečnjeni prirodni gas.

DIO DVANAESTI – UPRAVLJANJE MJESTIMA ZA SNABDIJEVANJE UTEČNJENIM PRIRODNIM GASOM (LNG) I KOMPRIMOVANIM PRIRODNIM GASOM (CNG)

Član 116.

(Prava operatora mjesta za snabdjevanje LNG-om i CNG-om)

Operator mjesta za snabdjevanje LNG-om i CNG-om ima pravo:

a) priključiti mjesto za snabdijevanje LNG-om i CNG-om na gasni sistem,
b) kupovati prirodni gas radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata i nadoknade pogonskih gubitaka,
c) ograničiti i privremeno prekinuti ugovoreno snabdijevanje LNG-om i CNG-om u slučaju direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine, radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije te kada se korisnik usluga ne pridržava ugovornih obaveza.

Član 117.

(Obaveze operatora mjesta za snabdjevanje LNG-om i CNG-om)

Operator mjesta za snabdijevanje LNG-om i operator mjesta za snabdijevanje CNG-om je dužan:

a) ispunjavati uslove dozvole za obavljanje djelatnosti,
b) voditi, održavati i razvijati sigurno, pouzdano i efikasno mjesto za snabdijevanje LNG-om i/ili CNG-om,
c) osigurati kvalitet prirodnog gasa, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke,
d) uspostaviti i osigurati rad sistema mjerenja ulaznih i izlaznih tokova,
e) nabavljati prirodni gas za potrebe obavljanja osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade pogonskih gubitaka, i
f) zadovoljavati propisane uslove koji se odnose na energijsku efikasnost i zaštitu okoliša.

DIO TRINAESTI – KRAJNJI KUPCI

POGLAVLJE I. PRAVA KRAJNJIH KUPACA

Član 118.

(Pravo na izbor snabdjevača)

(1) Svi krajnji kupci imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane odabranog snabdjevača, na osnovu ugovora o snabdijevanju.

(2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom u okviru javne usluge.

(3) Krajnji kupac sa snabdjevačem prirodnog gasa koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu prirodnog gasa.

(4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu javnog snabdijevanja i krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu rezervnog snabdijevanja snabdijevaju se po cijenama utvrđenim u skladu sa metodologijom iz člana 98. ovog zakona.

Član 119.

(Uslovi snabdijevanja)

(1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora o snabdijevanju i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje.

(2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom.

Član 120.

(Promjena uslova snabdijevanja)

(1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju te o njihovom pravu na raskid ugovora.

(2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu cijene prirodnog gasa, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu.

(3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o snabdijevanju ako ne prihvataju nove ugovorne uslove ili promjene cijene snabdijevanja prirodnim gasom.

Član 121.

(Izbor načina plaćanja)

(1) Snabdjevač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima.

(2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sistemima za plaćanje unaprijed, mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na troškovima i ne smije biti veća od direktnih troškova koje primalac plaćanja snosi za upotrebu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu („Službene novine Federacije BiH", br. 48/15, 79/15 i 4/21).

Član 122.

(Ostala prava krajnjih kupaca)

(1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti prigovor snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način.

(2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stava (1) ovog člana ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji.

(3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun isporučenog prirodnog gasa nakon svake promjene snabdjevača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene snabdjevača.

(4) Krajnji kupac ima pravo da zahtijeva da se informacije iz ugovora o snabdijevanju po tržišnim uslovima tretiraju kao povjerljive informacije.

(5) Krajnji kupci se mogu udruživati radi zajedničkog nastupa prema snabdjevačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uslova.

(6) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu snabdjevačima prirodnog gasa ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima.

(7) Krajnji kupci mogu ostvariti prava po osnovu statusa zaštićenog kupca ili ugroženog kupca u skladu sa Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

(8) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovnim sudskim postupcima.

(9) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Opštim uslovima.

POGLAVLJE II. OBAVEZE KRAJNJIH KUPACA

Član 123.

(Osnovne obaveze)

(1) Krajnji kupac dužan je koristiti prirodni gas pod uslovima, na način i za namjene utvrđene ovim zakonom, drugim propisima i u skladu sa izdatim saglasnostima za priključenje i zaključenim ugovorima.

(2) Krajnji kupac dužan je uredno izmirivati obaveze po osnovu zaključenih ugovora o snabdijevanju i korištenju sistema.

(3) Krajnji kupac dužan je omogućiti ovlaštenim licima nadležnih operatora sistema pristup priključku, mjernim uređajima i instalacijama, radi očitavanja, kontrole, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja ili izmještanja mjernih mjesta, te obustave isporuke.

DIO ČETRNAESTI - SIGURNOST SNABDIJEVANJA

Član 124.

(Sigurnost snabdijevanja)

(1) Sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom znači sposobnost sistema prirodnog gasa da garantuje snabdijevanje kupaca prirodnim gasom s jasno utvrđenim nivoom usluga.

(2) Ministarstvo i Regulatorna komisija vrše nadzor nad radom energetskih subjekata i preduzimaju mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom.

(3) Vlada Federacije može proglasiti stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i poduzeti mjere kojim se osigurava snabdijevanje krajnjih kupaca, posebno u uslovima:

a) poremećaja u isporuci prirodnog gasa, uključujući ekstremni porast cijene i nedovoljnu ponudu prirodnog gasa,
b) iznimno niskih temperatura u toku perioda vršne potrošnje,
c) izuzetno velike potražnje za prirodnim gasom tokom najhladnijih perioda koji se prema meteorološkim i klimatološkim statistikama događaju jednom u 20 godina,
d) drugih vanrednih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost snabdijevanja.

Član 125.

(Plan mjera za stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja)

(1) Vlada Federacije donosi plan kojim se propisuje način postupanja u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom.

(2) Plan iz stava (1) ovog člana naročito propisuje:

a) opis i kategorizaciju vanrednih situacija,
b) obaveze i odgovornosti subjekata u slučaju nastupanja vanrednih situacija,
c) procedure i način upravljanja krizom,
d) listu mjera koje se mogu poduzeti u cilju poboljšanja sigurnosti snabdijevanja,
e) mjere i aktivnosti koje se mogu poduzeti sa ciljem smanjenja negativnih uticaja prekida u snabdijevanju prirodnim gasom na sisteme daljinskog grijanja i objekte za proizvodnju električne energije,
f) način izvještavanja i informisanja, i
g) druga pitanja od značaja za realizaciju plana.

(3) Mjere iz stava (2) tačka d) ovog člana mogu obuhvatiti:

a) mjere ograničenja isporuke, štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa,
b) posebne uslove proizvodnje, uvoza ili izvoza prirodnog gasa,
c) posebne uslove za formiranje i kontrolu cijena,
d) obavezu isporuke samo određenim kategorijama korisnika, ili
e) posebne uslove obavljanja djelatnosti u sektoru prirodnog gasa.

Član 126.

(Postupanje u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja)

(1) Vlada donosi odluku kojom proglašava stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i nalaže primjenu mjera koje odgovaraju datim okolnostima.

(2) Vlada Federacije propisuje mjere iz stava (1) ovog člana na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu prirodnog gasa, srazmjerno stepenu ugroženosti snabdijevanja.

(3) Vlada Federacije određuje način obezbjeđivanja, odnosno izvore sredstava za naknadu štete koja može nastati za energetske subjekte koji sprovode mjere iz stava (1) ovog člana, kao i uslove i način raspodjele sredstava po osnovu naknade štete.

(4) Mjere iz stava (1) ovog člana ne mogu trajati duže od trajanja okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno trajanja posljedica koje su rezultat tih okolnosti.

(5) Vlada Federacije je dužna da o preduzetim mjerama iz stava (1) ovog člana putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine obavještava Sekretarijat Energetske zajednice.

(6) Odluka iz stava (1) ovog člana objavljuje se u sredstvima javnog informisanja.

Član 127.

(Izvještavanje o sigurnosti snabdijevanja)

(1) Ministarstvo priprema godišnji izvještaj o sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom (u daljnjem tekstu: izvještaj o sigurnosti snabdijevanja) najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu.

(2) Izvještaj o sigurnosti snabdijevanja sadrži:

a) prognozu bilansa potrošnje i proizvodnje prirodnog gasa za naredni petogodišnji period,
b) prognozu sigurnosti snabdijevanja za narednih pet do petnaest godina od dana pripreme izvještaja,
c) podatke o nivou skladišnih kapaciteta,
d) podatke o dugoročnim ugovorima o nabavci prirodnog gasa,
e) procjenu sigurnosti rada distributivnih sistema,
f) podatke o investicijama u kapacitete za distribuciju prirodnog gasa, obim i kvalitet održavanja distributivnog sistema,
g) podatke o mjerama za pokrivanje vršne potrošnje,
h) mjere koje se poduzimaju u slučaju da jedan ili više snabdjevača ne obezbijede dovoljne količine prirodnog gasa.

(3) Izvještaj o sigurnosti snabdijevanja objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Član 128.

(Prioriteti za isporuku u slučaju ugrožene sigurnosti snabdijevanja)

(1) Prioritet za isporuku u slučaju ugrožene sigurnosti snabdijevanja imaju objekti krajnjih kupaca od posebnog interesa za život i zdravlje ljudi, sigurnost zemlje i privredu.

(2) Vlada Federacije donosi posebnu odluku kojom se detaljnije uređuje vrsta objekata koji imaju prioritet u isporuci prirodnog gasa u stanju ugrožene sigurnosti snabdijevanja.

DIO PETNAESTI - IZGRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE OBJEKATA GASNE INFRASTRUKTURE

Član 129.

(Planiranje izgradnje i dodjela koncesija za objekte gasne infrastrukture)

(1) Planiranje izgradnje objekata gasne infrastrukture vrši se u skladu sa Energetskom strategijom Federacije Bosne i Hercegovine, Akcionim planom za provedbu Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine i prostorno-planskim dokumentima.

(2) Dodjela koncesija za izgradnju objekata gasne infrastrukture na području Federacije vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje oblast koncesija na nivou Federacije i kantona.

Član 130.

(Izgradnja, korištenje, razvoj i održavanje objekata gasne infrastrukture)

(1) Objekti gasne infrastrukture se grade, razvijaju, koriste i održavaju u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje prostora i građenje objekata, zaštita okoliša, zaštita na radu, te tehničkim propisima, standardima i normativima koji se odnose na tu vrstu objekata.

(2) Objekti gasne infrastrukture koji su odlukom Vlade Federacije ili posebnim propisom proglašeni objektima od opšteg ili strateškog interesa grade se prema ubrzanom postupku u kojem su svi organi vlasti i uprave kao i privredna društva koja imaju nadležnosti za izdavanje potrebnih dozvola, saglasnosti i drugih upravnih akata u postupku realizacije projekta, dužni aktivno sarađivati sa investitorom, postupati efikasno i prioritetno rješavati zahtjeve.

(3) U smislu ovog zakona, izgradnja objekata gasne infrastrukture podrazumijeva projektovanje, građenje i puštanje u rad novih objekata, dok razvoj gasne infrastrukture obuhvata planiranje, proširenje, rekonstrukciju, modernizaciju i optimizaciju postojećih sistema, uključujući primjenu novih tehnologija i unapređenje operativne efikasnosti.

Član 131.

(Održavanje objekata gasne infrastrukture)

(1) Operator sistema dužan je da o svom trošku redovno održava objekte gasne infrastrukture u svom vlasništvu.

(2) Vlasnici objekata priključenih na gasni sistem obavezni su vršiti redovno održavanje, što uključuje pregled, reviziju, ispitivanje i remont opreme i gasnih instalacija na objektima

gasne infrastrukture koji su u njihovom vlasništvu, u propisanim rokovima i u skladu sa tehničkim standardima i propisima.

(3) Poslove održavanja, revizije, ispitivanja i remonta opreme na objektima gasne infrastrukture i gasnim instalacijama mogu da vrše pravna i fizička lica koja ispunjavaju uslove u vezi sa kadrovskom i tehničkom opremljenošću i koja posjeduju ovlaštenje Ministarstva.

(4) Ministarstvo donosi pravilnik kojim propisuje uslove za izdavanje i način izdavanja ovlaštenja za pravna i fizička lica koja obavljaju poslove iz stava (3) ovog člana.

Član 132.

(Zaštitni pojas gasovoda)

(1) Zaštitni pojas gasovoda je prostor sa jedne i druge strane gasovoda u kome drugi objekti utiču na njegovu sigurnost i u kom se primjenjuju posebne mjere zaštite.

(2) Zaštitni pojas gasovoda utvrđuje se tehničkim propisima o izgradnji objekata tog tipa.

(3) U zaštitnom pojasu gasovoda zabranjena je izgradnja objekata, postavljanje instalacija, sadnja drveća i rastinja ili izvođenje aktivnosti kojima se ugrožava sigurnost gasovoda, osim uz prethodnu saglasnost operatora distributivnog sistema.

(4) Operator distributivnog sistema dužan je da o svom trošku redovno uklanja drveće, grane i drugo rastinje u zaštitnom pojasu, koje ugrožava rad gasovoda.

Član 133.

(Izmještanje objekata gasne infrastrukture)

(1) Nadležni organ može naložiti izmještanje objekta gasne infrastrukture samo u slučaju izgradnje:

a) objekata saobraćajne, energetske i komunalne infrastrukture,
b) objekata za potrebe odbrane zemlje,
c) vodnih objekata i objekata za zaštitu od elementarnih nepogoda,
d) objekata koji se smatraju objektima od opšteg interesa u smislu Zakona o eksproprijaciji, a koji se, zbog prirodnih ili drugih karakteristika, ne mogu graditi na drugoj lokaciji,
e) objekata i izvođenja radova na eksploataciji rudnog bogatstva.

(2) Izmještanje objekta gasne infrastrukture se može izvršiti i na zahtjev pravnog ili fizičkog lica, ukoliko postoje tehnički uslovi za izmještanje.

(3) Troškove izmještanja energetskog objekta gasne infrastrukture snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se izmješta objekat gasne infrastrukture.

Član 134.

(Prava i dužnosti vlasnika nekretnina na kojima se grade ili su izgrađeni objekti)

(1) Vlasnici, korisnici i posjednici nekretnina dužni su da omoguće energetskim subjektima pristup do nekretnine i na nekretnini na kojoj se nalaze ili grade objekti gasne infrastrukture ili njihovi dijelovi, radi izvođenja radova na izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, kontroli ispravnosti objekata, uređaja, postrojenja i opreme ili izvođenja drugih neophodnih radova.

(2) Vlasnici, korisnici ili posjednici nekretnine moraju biti obaviješteni o namjeravanom ulasku u posjed radi izvođenja radova iz stava (1) ovog člana najkasnije sedam dana prije početka radova, osim u slučaju radova koji moraju biti izvršeni bez odlaganja.

(3) Ukoliko energetski subjekt izvođenjem radova iz stava (1) ovog člana ili prolazom kroz nekretninu do objekta učini štetu, dužan je istu nadoknaditi.

(4) Štetu iz stava (3) ovog člana procjenjuje energetski subjekt i predlaže vlasniku nekretnine iznos naknade.

(5) Ako vlasnik nekretnine nije zadovoljan procjenom i iznosom predložene naknade iz stava (4) ovog člana, energetski subjekt dužan je o svom trošku angažovati sudskog vještaka odgovarajuće struke koji će izvršiti procjenu štete.

(6) Ukoliko vlasnik nekretnine nije zadovoljan procjenom iz stava (5) ovog člana ima pravo pokrenuti sudski postupak kod nadležnog suda.

Član 135.

(Zabrana pristupa objektima gasne infrastrukture)

Zabranjen je neovlašten ulazak ili pristup objektima gasne infrastrukture, postrojenjima ili gasovodima koji su vidno označeni znacima opasnosti ili zabrane ulaska ili pristupa.

Član 136.

(Tehnička pravila)

(1) Gasna postrojenja, instalacije i uređaji moraju biti pouzdani u radu, sigurni po ljude, životinje i okoliš i moraju se graditi i eksploatisati tako da je zagarantovana tehnička sigurnost.

(2) Za zadovoljenje zahtjeva iz stava (1) ovog člana gasna postrojenja, instalacije i uređaji moraju biti projektovani, građeni, pušteni u pogon, eksploatisani, održavani i uklanjani u skladu sa tehničkim pravilima i ostalim propisima struke.

(3) Tehnička pravila i propisi iz stava (2) ovog člana moraju biti objektivna i nediskriminirajuća, i između ostalog, trebaju obezbjediti kompatibilnost međudržavnih spojnih gasovoda.

(4) Radi postizanja tehničke sigurnosti iz stava (1) i (2) ovog člana kao tehnička pravila Federacije BiH za oblast prirodnog gasa utvrđuju se općeprihvaćena pravila tehnike.

(5) Tehnička pravila iz stava (3) ovog člana donosi Ministarstvo.

(6) Ministarstvo će Pravilnikom propisati procedure donošenja, utvrđivanja, preuzimanja, finansiranja i proglašenja tehničkih pravila te način primjene tehničkih pravila.

Član 137.

(Stručna osposobljenost radnika)

(1) Lica koja rade na poslovima rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture, gasnih postrojenja, instalacija i uređaja, moraju ispunjavati uslove stručne osposobljenosti za tu vrstu poslova u skladu sa tehničkim propisima.

(2) Stručna osposobljenost iz stava (1) ovog člana provjerava se polaganjem stručnog ispita pred komisijom koju formira Ministarstvo.

(3) Na ime troškova stručnog ispita lice/podnosilac zahtjeva plaća taksu na račun Budžeta Federacije BiH u iznosu do 25% prosječne neto plate u Federaciji BiH, za period januar-septembar tekuće godine za narednu godinu.

(4) Krajem svake kalendarske godine Ministar donosi provedbeni akt kojim utvrđuje visinu naknade iz stava (3) ovog člana za narednu godinu.

(5) Ministarstvo donosi pravilnik kojim se propisuju:

a) poslovi za čije je obavljanje potreban položen stručni ispit,
b) uslovi i način polaganja stručnog ispita,
c) program stručnog ispita,
d) sastav i način rada komisije,
e) obavljanje administrativno-tehničkih poslova u vezi sa polaganjem stručnog ispita,
f) sadržaj i forma uvjerenja o položenom stručnom ispitu,
g) vođenje registra lica koja su položila stručni ispit,
h) druga pitanja od značaja.

(6) Ministarstvo izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu iz stava (2) ovog člana.

DIO ŠESNAESTI – UPRAVNI NADZOR I REGULATORNO NADGLEDANJE

POGLAVLJE I. UPRAVNI NADZOR

Član 138.

(Vršenje nadzora)

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše Ministarstvo i organi inspekcijskog nadzora.

Član 139.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i drugih propisa, obavljanjem poslova određenih ovim zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje

donose nadležni organi kao i nadzor nad njihovim postupanjem vrši Ministarstvo u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim zakonom, Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05) i Zakonom o upravnom postupku.

Član 140.

(Inspekcijski nadzor)

(1) Inspekcijski nadzor obuhvata nadzor nad primjenom ovog zakona, drugih propisa i opštih akata, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta koje se odnose na izgradnju, rekonstrukciju, remont, održavanje i korištenje objekata gasne infrastrukture, instalacija, postrojenja i opreme u tim objektima.

(2) Poslovi inspekcijskog nadzora obuhvataju kontrolu upotrebe i održavanja objekata gasne infrastrukture, uključujući i objekte koji se koriste za transport prirodnog gasa, s ciljem utvrđivanja njihove tehničke ispravnosti, pogonske sigurnosti, bezbjednosti pogona, pogonskog i drugog osoblja, racionalne upotrebe prirodnog gasa i sprovođenja mjera ograničenja potrošnje prirodnog gasa.

(3) Poslovi inspekcijskog nadzora vrše se kod izvođača radova i korisnika objekata gasne infrastrukture, postrojenja i uređaja koji sa gasnim instalacijama čine tehnološku cjelinu i namijenjeni su za proizvodnju, transport, distribuciju, skladištenje i utečnjavanje prirodnog gasa, punjenje posuda pod pritiskom i korištenje prirodnog gasa.

(4) Poslovi inspekcijskog nadzora nad objektima gasne infrastrukture i postrojenjima vrše se prilikom izgradnje, rekonstrukcije, remonta objekata i postrojenja gasne infrastrukture, ugrađivanja uređaja, instalacija i trošila i njihove upotrebe.

Član 141.

(Organi inspekcijskog nadzora)

(1) Poslove inspekcijskog nadzora vrše Federalna uprava za inspekcijske poslove odnosno federalni termoenergetski inspektori, te kantonalni organi uprave nadležni za poslove inspekcijskog nadzora odnosno kantonalni termoenergetski inspektori (u daljnjem tekstu: termoenergetski inspektori).

(2) Poslovi inspekcijskog nadzora vrše se u skladu sa ovim zakonom, Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14, i 19/17-Presuda Ustavnog suda FBiH, broj: U-1/15), odgovarajućim kantonalnim zakonima, Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, a po postupku utvrđenom Zakonom o upravnom postupku.

Član 142.

(Podjela nadležnosti u vršenju inspekcijskog nadzora)

(1) Nadležnosti Federalne uprave za inspekcijske poslove, odnosno federalnih termoenergetskih inspektora obuhvataju:

a) objekte transportnog sistema prirodnog gasa,
b) korisnike priključene na transportni sistem prirodnog gasa,
c) terminal za utečnjavanje prirodnog gasa,
d) objekte za skladištenje prirodnog gasa,
e) gasovode u postrojenjima za proizvodnju prirodnog gasa.

(2) Poslove inspekcijskog nadzora nad objektima koji nisu u nadležnosti Federalne uprave za inspekcijske poslove vrše kantonalne uprave za inspekcijske poslove.

Član 143.

(Nadležnosti termoenergetskih inspektora)

Pored poslova propisanih posebnim zakonima kojim se uređuje postupak inspekcijskog nadzora termoenergetski inspektori nadležni su i da kontrolišu:

a) da li je za građenje, odnosno izvođenje radova na ugradnji, odnosno montaži instalacija, uređaja, postrojenja i opreme obezbijeđena tehnička dokumentacija i odobrenja nadležnih organa,
b) da li se objekti gasne infrastrukture, uređaji i instalacije koriste i održavaju u pogonski ispravnom i sigurnom stanju u skladu sa propisima i standardima,
c) da li lica koja se bave projektovanjem, izgradnjom, rukovanjem i održavanjem objekata gasne infrastrukture ispunjavaju propisane uslove za vršenje tih poslova,
d) da li se instalacije, uređaji, postrojenja i oprema u objektima gasne infrastrukture ugrađuju i montiraju na način propisan zakonom i drugim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta,
e) da li se uredno vode propisane evidencije o radu postrojenja gasne infrastrukture i da li se redovno ovjeravaju od strane odgovornog lica,
f) da li se isporuka prirodnog gasa vrši u skladu sa propisanim standardima kvaliteta,
g) da li se objekti i instalacije gasne infrastrukture u javnim objektima održavaju u tehnički ispravnom stanju, sa aspekta bezbjednosti ljudi i opreme,
h) druge propisane uslove i obaveze u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima kojima se uređuje izgradnja, korištenje i održavanje objekata gasne infrastrukture.

Član 144.

(Ovlaštenja termoenergetskih inspektora)

(1) Nadležni termoenergetski inspektor ima pravo i dužnost da:

a) naredi da se utvrđene nepravilnosti ili nedostaci otklone u ostavljenom roku,
b) zabrani, odnosno obustavi građenje objekata gasne infrastrukture, odnosno postavljanje uređaja, postrojenja i instalacija ako u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti ili nedostaci,

c) zabrani, odnosno obustavi građenje ako se objekti, uređaji, postrojenja i instalacije gasne infrastrukture ne izvode, odnosno ne postavljaju prema tehničkoj dokumentaciji ili propisima, standardima i normativima,
d) naredi da se obustavi upotreba objekata, uređaja, postrojenja ili instalacija gasne infrastrukture ako se njihovim radom dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi ili imovina,
e) naredi zabranu izvođenja radova u blizini, pored, iznad ili ispod objekta gasne infrastrukture, ukoliko ti objekti ugrožavaju rad objekta gasne infrastrukture ili život i zdravlje ljudi, te ako mogu prouzrokovati materijalnu štetu,
f) ispita uzroke havarija i većih kvarova na objektima gasne infrastrukture,
g) naredi korisniku objekta gasne infrastrukture da o svom trošku provede odgovarajuća ispitivanja angažovanjem ovlaštenog lica sa ciljem utvrđivanja tehničke ispravnosti, uzroka oštećenja ili havarije postrojenja, u slučajevima kada se to pregledom na licu mjesta ne može utvrditi,
h) izda prekršajni nalog u skladu sa kaznenim odredbama ovog i posebnih zakona,
i) podnese krivičnu prijavu nadležnom tijelu zbog krivičnog djela ukoliko rezultati inspekcijskog nadzora ukažu na sumnju na postojanje krivičnog djela.

(2) Nadležni termoenergetski inspektor rješenjem određuje mjere i rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.

(3) Energetski subjekt dužan je u ostavljenom roku obavijestiti organ uprave nadležan za poslove termoenergetske inspekcije o otklanjanju nedostataka ili nepravilnosti te pribavljanju rezultata ispitivanja iz stava (1) tačka g) ovog člana.

(4) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu ili kantonalnom organu uprave nadležnom za energiju u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(5) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja iz stava (2) ovog člana, osim ako je rješenjem inspektora određeno drugačije.

Član 145.

(Imenovanje termoenergetskih inspektora)

(1) Termoenergetski inspektori imenuju se u skladu sa Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 23/04-OHR, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12, 99/15, i 9/17-Presuda Ustavnog suda FBiH, broj: U-13/16).

(2) Za termoenergetskog inspektora može se imenovati lice koje, pored uslova propisanih Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, ima završen fakultet, odnosno VII/1 stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studija energetskog ili tehničkog usmjerenja, sa položenim stručnim ispitom i radnim stažom od najmanje tri godine na poslovima projektovanja, proizvodnje, ugradnje

ili eksploatacije objekata i postrojenja energetske infrastrukture, nakon završene visoke školske spreme.

Član 146.

(Saradnja termoenergetskih inspektora)

U vršenju inspekcijskog nadzora federalni inspektori ostvaruju saradnju sa kantonalnim inspektorima u pitanjima koja su od zajedničkog interesa za vršenje inspekcijskog nadzora nad objektima i postrojenjima gasne infrastrukture i pružaju im stručnu pomoć.

Član 147.

(Prijava radova nadležnom termoenergetskom inspektoru)

(1) Investitor je dužan da prijavi namjeravani početak izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno van pogona dijela ili cijelog objekta gasne infrastrukture, za sljedeće objekte:

a) objekte transportnog sistema prirodnog gasa,
b) objekte distributivnog sistema prirodnog gasa pritiska većeg od 3 bara,
c) terminal za utečnjavanje prirodnog gasa,
d) objekte za skladištenje prirodnog gasa,
e) gasovode u postrojenjima za proizvodnju prirodnog gasa.

(2) Prijava iz stava (1) ovog člana podnosi se nadležnom termoenergetskom inspektoru najkasnije osam dana prije početka izvođenja radova, uz dostavljanje odobrenja za građenje ili rekonstrukciju objekta, uređaja i postrojenja.

(3) Prijava iz stava (1) ovog člana nije potrebna za slučaj otklanjanja kvarova koji zahtijevaju hitne intervencije.

Član 148.

(Obavještavanje nadležnog termoenergetskog inspektora u slučaju havarije)

(1) Energetski subjekti dužni su da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata, obavijeste nadležnog termoenergetskog inspektora o nastalim havarijama i kvarovima koji su vezani za vitalne dijelove na objektima gasne infrastrukture koji imaju za posljedicu zastoj u proizvodnji, transportu, distribuciji, skladištenju ili utečnjavanju prirodnog gasa duži od 24 sata.

(2) Nadležni inspektor dužan je da, u okviru svojih nadležnosti, poduzme mjere radi utvrđivanja uzroka nastanka havarije, odnosno kvarova iz stava (1) ovog člana te donese odgovarajuće mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Član 149.

(Kontrola kvaliteta opreme, aparata i uređaja)

(1) Korisnik, investitor, odnosno subjekt koji uvozi ili stavlja u promet opremu, aparate i uređaje gasne infrastrukture koji nisu proizvedeni na teritoriji Bosne i Hercegovine dužan

je u roku od 15 dana od dana izvršenog carinjenja obavijestiti federalnog termoenergetskog inspektora i staviti na uvid izvještaj o izvršenoj kontroli kvaliteta i dokaze da proizvod odgovara važećim uslovima međunarodnih standarda i tehničkih propisa koji se primjenjuju na teritoriji Federacije.

(2) Ministarstvo donosi uputstvo o načinu vršenja kontrole iz stava (1) ovog člana.

Član 150.

(Nespojivost obavljanja poslova)

Termoenergetskom inspektoru zabranjeno je da izrađuje ili učestvuje u izradi i tehničkoj kontroli investiciono-tehničke dokumentacije za objekte nad čijom izgradnjom vrši inspekcijski nadzor i da vrši stručni nadzor nad izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na objektu na kome vrši inspekcijski nadzor.

POGLAVLJE II. REGULATORNO NADGLEDANJE

Član 151.

(Nadgledanje energetskih subjekata)

(1) Regulatorna komisija provodi postupak nadgledanja energetskih subjekata u okviru svojih nadležnosti propisanih odredbama ovog zakona.

(2) Nadgledanje iz stava (1) ovog člana vrši se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti.

DIO SEDAMNAESTI - KAZNENE ODREDBE

Član 152.

(Prekršaji)

(1) Novčanom kaznom od 20.000 KM do 60.000 KM kazniće se za prekršaj energetski subjekt kao pravno lice ako:

a) ne vodi odvojeno poslovne knjige i ne sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa odredbama iz člana 13. stav (1) i (2),
b) ne utvrdi pravila za raspoređivanje troškova zajedničkih poslova (član 13. stav (3)),
c) ne primjenjuje pravila i propise koji se odnose na rad distributivnog sistema i funkcionisanje tržišta (član 36. stav (1) tačka b)),
d) ne zadovoljava tehničke i pogonske uslove definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući i vođenje pogonske i tehničke dokumentacije (član 36. stav (1) tačka d)),
e) ne obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji (član 36. stav (1) tačka m)),

f) ne obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu (član 36. stav (1) tačka n))
g) ne izvrši razdvajanje ili ne obezbijedi nezavisnost energetskog subjekta koji je dio vertikalno integrisanog subjekta, u smislu pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka (član 40. stav (1), član 105. i član 112.),
h) ne donese program usklađenosti za obezbjeđivanje nediskriminatorskog ponašanja ili ne imenuje nezavisno lice ili tijelo za praćenje izvršenja programa usklađenosti i ne obezbijedi mu pristup informacijama (član 41, član 105. i član 112.),
i) ne utvrdi u propisanom roku listu kupaca koji ispunjavaju uslove za sticanje statusa malog kupca ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja (član 45. stav (1) tačka ii)),
j) ne izradi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema (član 46. stav (1)),
k) ne donese i javno objavi godišnji i trogodišnji plan investicija (član 47. stav (1)),
l) ne razvija distributivni sistem u skladu sa planovima investicija (član 47. stav (6)),
m) ne izradi ili ne dostavi Regulatornoj komisiji propisane izvještaje (član 53.),
n) ne omogući zainteresovanim licima pristup sistemu po regulisanim cijenama na transparentan i nediskriminirajući način (član 55. stav (1), član 106. i član 113.),
o) ne utvrdi prijedlog pravila o radu sistema (član 59. stav (3), član 107. stav (1) i član 114. stav (2)),
p) ne donese pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem (član 71.),
q) vrši nedopušteno ograničenje isporuke prirodnog gasa kroz distributivnu mrežu (član 72.)
r) ne obezbjedi redovno i sigurno snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom (član 95. stav (5)),
s) ne učini dostupnim Regulatornoj komisiji i nadležnim organima i tijelima za zaštitu konkurencije relevantne podatke u vezi sa kupovinom i prodajom prirodnog gasa (član 101. stav (3)),
t) vrši nedopušteno ograničenje ili prekidanje ugovorenog skladištenja (član 106. stav (3)),
u) vrši nedopušteno ograničenje ili prekidanje prihvata i otpreme utečnjenog prirodnog gasa (član 113. stav (3)).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000 KM do 9.000 KM.

Član 153.

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj energetski subjekt kao pravno lice ako:

a) ne posjeduje ispravne i verifikovane mjerne uređaje (član 36. stav (1) tačka c)),

b) ne zadovoljava tehničke i pogonske uslove definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije (član 36. stav (1) tačka d)),
c) ne održava proizvodno postrojenje u ispravnom stanju u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima (član 36. stav (1) tačka g)),
d) odbije pružanje pomoćnih usluga (član 36. stav (1) tačka i)),
e) ne stavi na raspolaganje nadležnom operatoru podatke potrebne za rad sistema (član 36. stav (1) tačka j)),
f) ne prati i ne učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti snabdijevanja u distributivnom sistemu (član 45. stav (1) tačka dd)),
g) nadležnim subjektima ne dostavi podatke o registrovanim energetskim veličinama, potrošnji kupaca ili proizvodnji prirodnog gasa na distributivnom sistemu (član 45. stav (1) tačke w), gg) i hh)),
h) ne izgradi priključak korisnika distributivnog sistema ili ne obezbjedi uslove u distributivnom sistemu za njegovo priključenje (član 45. stav (1) tačka x)),
i) obračuna naknadu za priključenje na distributivni sistem suprotno odredbama iz člana 51. ovog zakona,
j) ne obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih energetskih subjekata i kupaca (član 54. stav (1), član 86. stav (1) tačka j), član 104. stav (1) tačka o) i član 111. stav (1) tačka p)),
k) pristupi izgradnji direktnog gasovoda bez prethodne saglasnosti Regulatorne komisije (član 57. stav (1)),
l) ne izvršava obaveze vezane za održavanje, unapređenje i praćenje kvalitete snabdijevanja prirodnim gasom (član 58. stav (3)),
m) ne izradi i javno objavi izvještaj o kvaliteti snabdijevanja prirodnim gasom (član 58. stav (4)),
n) priključi objekat krajnjeg korisnika na distributivni sistem bez energetske saglasnosti ili ugovora o priključenju (član 62. i član 63.),
o) teritorijalno nadležnom operatoru distributivnog sistema ne preda na korištenje i upravljanje zatvoreni distributivni sistem (član 83. stav (3)),
p) ne primjenjuje cijenu korištenja zatvorenog distributivnog sistema određenu u skladu sa zakonom (član 86. stav (1) tačka e)),
q) snabdjevaču ne dostavi obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distributivnog sistema (član 86. stav (1) tačka l)),
r) neposredno ne obavijesti kupce o promjeni cijena i drugih uslova prodaje u razumnom roku (član 89. stav (1) tačka h)),
s) ne izvrši obračun i ne izda račun za isporučeni prirodni gas u skladu sa članom 93,
t) ne omogući krajnjem kupcu promjenu snabdjevača u skladu sa pravilima Regulatorne komisije i u propisanom roku (član 94.),
u) ne primjenjuje propisane naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa i nestandardne usluge (član 104. stav (1) tačka l)),

v) ne primjenjuje propisane tarife za korištenje i cijene nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas (član 111. stav (1) tačke m) i n)),
w) gradi, koristi ili održava objekat gasne infrastrukture suprotno propisima, standardima i tehničkim normativima (član 130.),
x) ne vrši redovno održavanje, što uključuje pregled, reviziju, ispitivanje i remont opreme i gasnih instalacija na objektima gasne infrastrukture koji su u njihovom vlasništvu, u propisanim rokovima i u skladu sa tehničkim standardima i propisima (član 131. stav (2)),
y) obavlja poslove održavanja, revizije, ispitivanja i remonta opreme na objektima gasne infrastrukture i gasnim instalacijama bez posjedovanja ovlaštenja Ministarstva (član 131. stav (3)),
z) ne postupi po rješenju nadležnog termoenergetskog inspektora (član 144.).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se obrtnik i drugo fizičko lice novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

Član 154.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj energetski subjekt ili pravno lice ako:

a) ne propiše uslove za priključenje objekta korisnika distributivnog sistema u skladu sa propisima (član 45. stav (1) tačka f)),
b) ne izda preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja (član 61. stav (1)),
c) ospori operatoru distributivnog sistema priključenje novog korisnika distributivnog sistema (član 67. stav (3)),
d) obustavi isporuku prirodnog gasa suprotno odredbama iz člana 75. ovog zakona,
e) ne izvrši ponovno priključenje objekta krajnjeg kupca na sistem (član 76.),
f) nadležnom inspektoru ne prijavi namjeravani početak izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno van pogona dijela ili cijelog objekta gasne infrastrukture (član 147.),
g) ne obavijesti u propisanom roku nadležnog inspektora o nastalim havarijama i većim kvarovima na objektima gasne infrastrukture (član 148. stav (1)),
h) ne prijavi nadležnom inspektoru i ne dostavi na uvid izvještaj o kontroli kvaliteta proizvoda koji se uvozi ili stavlja u promet (član 149. stav (1)).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se obrtnik i drugo fizičko lice novčanom kaznom od 300 KM do 1.000 KM.

(4) Novčanom kaznom od 500 do 1.500 KM kazniće se fizičko lice ako neovlašteno uđe ili pristupi objektima, postrojenjima i vodovima (član 135.).

Član 155.

(1) Novčanom kaznom od 2.500 KM do 7.500 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

a) onemogući ovlaštenim licima operatora distributivnog sistema pristup mjernim uređajima i gasnim instalacijama (član 70. stav (1)),
b) ne zaštiti od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje koji su na njegovom posjedu (član 70. stav (2)),
c) izgradi objekte, postavi instalacije, zasadi drveće i rastinje ili izvodi aktivnosti kojima se ugrožava sigurnost gasovoda bez prethodne saglasnosti operatora distributivnog sistema (član 132. stav (3)),
d) ne omogući energetskom subjektu pristup do nekretnine i na nekretnini na kojoj se nalaze ili grade objekti gasne infrastrukture ili njihovi dijelovi (član 134. stav (1)).

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se obrtnik i drugo fizičko lice novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.

Član 156.

(Izdavanje prekršajnih naloga i pokretanje prekršajnog postupka)

(1) Regulatorna komisija na osnovu obavljenog nadgledanja nad energetskim subjektom, dokumentacije ili drugih informacija i podataka pribavljenih prilikom vršenja svojih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom izdaje prekršajne naloge ili pokreće prekršajni postupak pred nadležnim organom za prekršaje iz:

a) člana 152. stav (1) tačke a), b), c), , e), g), h), i), j), k), l), m), n), o), p), q), r), s), t) i u) ovog zakona,
b) člana 153. stav (1) tačke d), f), g), h), i), j), k), l), m), o), p), q), r), s), t), u) i v) ovog zakona, i
c) člana 154. stav (1) tačke a), b), d) i e) ovog zakona.

(2) Ovlašteni organi u smislu propisa kojim se uređuju prekršaji i prekršajni postupak izdaju prekršajne naloge ili pokreću prekršajni postupak pred nadležnim sudom za prekršaje koji nisu navedeni u stavu (1) ovog člana.

(3) Operator distributivnog sistema ovlašten je da podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka za prekršaje iz člana 155. ovog zakona.

DIO OSAMNAESTI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 157.

(Opšta obaveza usklađivanja)

(1) Energetski subjekti dužni su da usklade svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora distributivnog sistema iz člana 40. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

(2) Regulatorna komisija je dužna uskladiti svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

(3) Kantoni su dužni uskladiti svoje propise kojima se uređuje oblast komunalne privrede sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 158.

(Javno i rezervno snabdijevanje)

(1) Vlada Federacije će donijeti odluku imenovanju javnog snabdjevača iz člana 95. stav (4) ovog zakona u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Imenovani javni snabdjevač iz stava (1) ovog člana dužan je podnijeti zahtjev Regulatornoj komisiji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti snabdijevanja i trgovine prirodnim gasom u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.

(3) Vlada Federacije će donijeti odluku o imenovanju rezervnog snabdjevača iz člana 97. stav (1) ovog zakona u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(4) Imenovani rezervni snabdjevač iz stava (3) ovog člana dužan je podnijeti zahtjev Regulatornoj komisiji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti snabdijevanja i trgovine prirodnim gasom u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.

Član 159.

(Otvaranje tržišta)

(1) U cilju osiguranja ravnopravnog položaja svih energetskih subjekata u sektoru prirodnog gasa, tržište prirodnog gasa u Federaciji otvara se za pristup novih snabdjevača nakon usvajanja propisa na nivou Bosne i Hercegovine kojima se uređuju nadležnosti državne regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa, djelatnost transporta prirodnog gasa, pravila i naknade za pristup treće strane transportnom sistemu, uravnoteženje sistema i tržište prirodnog gasa.

(2) Do donošenja odluke državne regulatorne komisije kojom se potvrđuje ispunjenost uslova iz stava (1) ovog člana, odredbe iz člana 90. i člana 118. stav (1) ovog zakona se ne primjenjuju, a krajnje kupce nastavljaju snabdijevati postojeći snabdjevači.

Član 160.

(Započeti postupci)

Zahtjevi koji su zaprimljeni prije dana stupanja na snagu ovog zakona rješavaju se po odredbama propisa koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Član 161.

(Donošenje podzakonskih akata)

(1) Ministarstvo u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi:

a) Pravilnik o uslovima za izdavanje i način izdavanja ovlaštenja za pravna i fizička lica koja obavljaju poslove održavanja, revizije, ispitivanja i remonta opreme na objektima gasne infrastrukture i gasnim instalacijama (član 131. ovog zakona),
b) Pravilnik o provjeri stručne osposobljenosti (član 137. ovog zakona),
c) Uputstvo o načinu vršenja kontrole uvezene opreme, aparata i uređaja (član 149. ovog zakona),
d) Pravilnik o tehničkim normativima za gasne kotlovnice (član 136. ovog zakona),
e) Pravilnik o tehničkim normativima za postrojenja za skladištenje i isporuku tečnog prirodnog gasa (član 136. ovog zakona).

(2) Pravilnik o ukapljenom naftnom gasu (LPG) će na prijedlog Ministarstva, donijeti Vlada Federacije Bosne i Hercegovine u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Ministarstvo u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi tehnička pravila iz člana 136. ovog zakona.

(4) Regulatorna komisija u roku od godinu dana donosi:

a) Pravilnik o izdavanju dozvola (član 26. ovog zakona),
b) Metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema (član 49. ovog zakona),
c) Metodologije za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem i priključenje na zatvoreni distributivni sistem (član 51. ovog zakona),
d) Pravilnik o kvalitetu snabdijevanja (član 58. ovog zakona),
e) Metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distributivnog sistema (član 84. ovog zakona)
f) Pravila o promjeni snabdjevača (član 94. ovog zakona),
g) Pravilnik o metodologiji za utvrđivanje cijena za snabdijevanje prirodnim gasom krajnjih kupaca kod javnog i rezervnog snabdjevača (član 98. ovog zakona),
h) Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje prirodnim gasom (član 100. ovog zakona).

(5) Operatori distributivnog sistema u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona dužni su:

a) dostaviti Regulatornoj komisiji prijedlog programa usklađenosti (član 41. ovog zakona),
b) dostaviti Regulatornoj komisiji prijedlog pravila o radu distributivnog sistema (član 59. ovog zakona),
c) donijeti pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem (član 71. ovog zakona).

(6) Operator skladišta prirodnog gasa u roku od godinu dana od dana uspostavljanja poslovnog subjekta dužan je dostaviti Regulatornoj komisiji:

a) prijedlog programa usklađenosti (član 105. ovog zakona),
b) prijedlog pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa (član 107. ovog zakona), i
c) prijedlog metodologije za utvrđivanje naknada za korištenje skladišta prirodnog gasa i pružanje nestandardnih usluga korisnicima skladišta prirodnog gasa (član 108. ovog zakona).

(7) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas u roku od godinu dana od dana uspostavljanja poslovnog subjekta dužan je dostaviti Regulatornoj komisiji:

a) prijedlog programa usklađenosti (član 112. ovog zakona)
b) prijedlog pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas (član 114. ovog zakona), i
c) prijedlog metodologije za utvrđivanje tarifa za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas i pružanje nestandardnih usluga korisnicima terminala (član 115. ovog zakona).

(8) Do donošenja propisa iz stava (3) ovog člana primjenjivati će se propisi koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona.

Član 162.

(Primjena podzakonskih propisa)

Do donošenja propisa iz člana 161. ovog zakona primjenjuju se propisi koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 163.

(Izuzeće od obaveze polaganja stručnog ispita)

Polaganju stručnog ispita iz člana 137. stav (2) ne podliježu lica koja rade na poslovima rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture, gasnih postrojenja, instalacija i uređaja i koja na dan stupanja zakona na snagu imaju više od pet godina radnog iskustva na ovim poslovima.

Član 164.

(Prestanak važenja zakona)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Uredba o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine Federacije BiH", br. 83/07, 71/21 i 91/22), izuzev dijelova koji se odnose na transport prirodnog gasa i rad operatora transportnog sistema koji ostaju na snazi dok se ova pitanja ne urede zakonom donesenim na nivou Bosne i Hercegovine.

Član 165.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

OBRAZLOŽENJE

PRIJEDLOGA ZAKONA O GASU

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje „Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine" sadržan je u odredbi člana III.1. tačka f.), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture i člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran za donošenje zakona o obavljanju dužnosti federalne vlasti.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Kada su u pitanju razlozi za izradu i donošenje zakona kojim će se urediti funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji, potrebno je istaći veći broj razloga i ciljeva koji se mogu grupisati na sljedeći način:

- Uspostavljanje zakonskog okvira za funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji,
- Uvođenje efikasne regulacije u sektoru prirodnog gasa,
- Unapređenje pravnog okvira za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i uvođenje novih djelatnosti,
- Uvođenje novih prava i mehanizama za zaštitu krajnjih kupaca prirodnog gasa,
- Uvođenje mehanizma za jačanje sigurnosti snabdijevanja, uključujući i kontrolu cijena u slučajevima ekstremnih poremećaja na tržištu,
- Usklađivanje pravnog okvira sa praksom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine,
- Usklađivanje sa pravnom stečevinom Evropske unije i Energetske zajednice i davanje doprinosa rješavanju otvorenih slučajeva protiv Bosne i Hercegovine.

U nastavku teksta Obrazloženja detaljnije su pojašnjeni svi navedenih razlozi za donošenje ovog zakona.

Prilikom izrade nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, obrađivač je naročitu pažnju posvetio aspektima vezanim za podjelu nadležnosti između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta, kako bi osigurao da zakon uređuje isključivo ona pitanja

koja su u nadležnosti Federacije. Obrađivač je u tom smislu slijedio podjelu nadležnosti koja već postoji i u sektoru električne energije, a koju je zakonom uspostavila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine.[1] U ovome sektoru, nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine primarno uključuju pitanja vezana za obavljanje djelatnosti prenosa (transporta) električne energije visokonaponskim vodovima, te pitanja vezana za međunarodnu trgovinu, uspostavljanje nezavisnog operatora sistema i predstavljanje Bosne i Hercegovine. Ostale djelatnosti (proizvodnja, distribucija, snabdijevanje, skladištenje i drugo) uređene su zakonima koji su usvojeni na nivou entiteta.

S tim u vezi, nacrt Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine ne sadrži odredbe koje se odnose na pitanja koja spadaju u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, već isključivo odredbe kojima se uređuju ona pitanja i djelatnosti iz nadležnosti Federacije, a odnose se na proizvodnju, distribuciju, snabdijevanje, skladištenje i drugo. Pored toga, u zakon su unesene i odredbe kojima se naročito ističe opredjeljenost i opšti interes Federacije za usvajanje propisa u sektoru prirodnog gasa i na nivou Bosne i Hercegovine.

Nacrt Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine usklađen je sa *Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj: 71/14).*

1. Uspostavljanje zakonskog okvira za funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljnjem: tekstu Ministarstvo) je u *Trogodišnjem planu rada Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije za period 2023-2025,* planiralo aktivnost izrade zakona, podzakonskih i drugih pratećih akata u sektoru prirodnog gasa, uključujući harmonizaciju sa relevantnim propisima na nivou BiH.

Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) nije usvojila zakon kojim bi uredila funkcionisanje sektora prirodnog gasa. U nedostatku zakonskog rješenja, funkcionisanje sektora prirodnog gasa uređeno je podzakonskim aktom - *Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine FBiH", br. 83/07, 71/21 i 91/22)* (u daljnjem tekstu: Uredba) koju je 2007. godine usvojila Vlada Federacije.

Iako je Uredba dala značajan doprinos razvoju sektora prirodnog gasa u Federaciji, ona ne predstavlja dovoljan pravni okvir za daljnji napredak, unapređenje uslova za

[1] Vidjeti sljedeće zakone: Zakon o prenosu, regulatoru i operateru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), Zakon o osnivanju Nezavisnog operatora sistema za prenosni sistem u BiH („Službeni glasnik BiH", broj 35/04) i Zakon o osnivanju Kompanije za prenos električne energije u BiH („Službeni glasnik BiH", broj 35/04, 76/09 i 20/14).

poslovanje subjekata i jačanje prava krajnjih kupaca. U toku višegodišnjeg rada Ministarstvo je uočilo potrebu za unapređenjem pravnog okvira kako bi se jasnije propisala prava i obaveze svih učesnika u sektoru, podigao nivo transparentnosti, uvele nove djelatnosti i kategorije učesnika na tržištu te postavili jasni okviri za njihovu efikasnu regulaciju.

Usvajanje kvalitetnog zakonskog okvira osnovni je preduslov daljnjeg razvoja i napretka sektora prirodnog gasa u Federaciji, zbog čega se Ministarstvo odlučilo da izradi i u zakonsku proceduru uputi zakon kojim se uređuje funkcionisanje ovog sektora.

2. Uvođenje efikasne regulacije u sektoru prirodnog gasa

Osiguranje efikasne regulacije obavljanja energetskih djelatnosti jedan je od ključnih preduslova za ostvarenje strateških ciljeva, unapređenje rada i kontinuiran razvoj tržišta. S tim u vezi, u sektoru energije uspostavljaju se regulatorne komisije kao specijalizirana, nezavisna tijela, koja osiguravaju da energetski sistem funkcioniše na efikasan, pravičan i pouzdan način, štiteći interese potrošača, ali i svih drugih učesnika. Samo neke od aktivnosti koje vrše regulatorne komisije uključuju nadzor nad tržištem, izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti, regulisanje cijena, zaštitu potrošača, praćenje pouzdanosti mrežnih sistema i drugo. Općenito, regulatorna tijela imaju ključnu ulogu povezivanja i usaglašavanja interesa energetskih kompanija, potrošača i politika vlade, osiguravajući da tržište djeluje transparentno i u najboljem interesu cjelokupne zajednice.

Potreba za osiguranjem efikasne regulacije i visokog stepena nezavisnosti regulatornog tijela u sektoru energije naročito je istaknuta i u relevantnim EU direktivama koje su obavezujuće i za Bosnu i Hercegovinu. Regulatorna tijela tako moraju imati jasno propisane nadležnosti i ovlaštenja da usvajaju obavezujuće odluke, provode istrage, zahtijevaju informacije i nameću kazne učesnicima na tržištu, uz osiguranje veoma visokog nivoa funkcionalne, političke i finansijske nezavisnosti u svome radu.

U sektoru prirodnog gasa u Federaciji ne postoji nezavisno regulatorno tijelo (regulatorna komisija) te nije upostavljen efikasan sistem regulacije obavljanja djelatnosti. Naprijed navedena Uredba kojom je uređeno funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji navodi da će nezavisan regulator energetskih djelatnosti (Agencija) *„biti uspostavljena u skladu sa odgovarajućim propisima FBIH/BIH"* te da će do tada funkciju regulatora gasnog sistema obavljati Ministarstvo. Kako ova Agencija nije uspostavljena, u praksi aktivnosti koje spadaju pod regulatorne nadležnosti vrše Ministarstvo ili Vlada Federacije. Ovakav način regulacije koju vrše organi izvršne vlasti nije adekvatan i efikasan, te nije u skladu sa zahtjevima EU i najboljom praksom (*vidjeti mišljenje Sekretarijata Energetske zajednice u slučaju: ECS-8/11*).

Predloženim zakonskim rješenjem stoga se uspostavlja novi sistem regulacije djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, po uzoru na onaj koji već dugi niz godina postoji u sektoru električne energije u Federaciji. Uvodi se regulacija sektora prirodnog gasa od strane Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FERK). FERK je specijalizirana, samostalna, neovisna i neprofitna organizacija koja od 2002. godine djeluje u sektoru energije te ima niz regulatornih nadležnosti koje uključuju nadzor i regulisanje odnosa vezanih za djelatnosti proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i trgovine, kao i krajnjih kupaca. Na ovaj način u sektoru prirodnog gasa se uvodi regulacija djelatnosti usklađena sa najvišim standardima i najboljom međunarodnom praksom, što će zasigurno unaprijediti sve aspekte funkcionisanja ovog sektora, a naročito zaštitu prava građana kao krajnjih kupaca.

Konačno, potrebno je istaći i to da je su predložena rješenja usklađena ne samo sa sektorom električne energije, već i sa odredbama *Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 60/23)*, koji u članu 18. propisuje nadležnosti Regulatorne komisije za regulisanje i nadzor tržišta prirodnog gasa u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje ova oblast.

3. Unapređenje pravnog okvira za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i uvođenje novih djelatnosti

Predloženi zakon sadrži značajna unapređenja pravnog okvira za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa te uvodi nove djelatnosti na tržištu. S tim u vezi, zakon uređuje obavljanje sljedećih djelatnosti:

a) proizvodnja prirodnog gasa,
b) distribucija prirodnog gasa,
c) distribucija prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu,
d) snabdijevanje prirodnim gasom,
e) trgovina prirodnim gasom,
f) skladištenje prirodnog gasa,
g) upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas,
h) upravljanje mjestom za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom, i
i) upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom.

Svaka od navedenih djelatnosti obrađena je u okviru zasebne tematske cjeline zakona (dio ili poglavlje), uz detaljno normiranje uslova i pravila za obavljanje djelatnosti, kao i prava i obaveza subjekata koji ih obavljaju. Obrađivač je naročitu pažnju posvetio detaljnom uređivanju svih aspekata vezanih za djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga i od interesa su za sve građane, osiguravajući visok nivo kvaliteta usluga i transparentnosti u radu.

Navedena rješenja usklađena su sa odredbama *Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 60/23)* kojim su propisane djelatnosti u sektoru prirodnog gasa.

4. Uvođenje novih prava i mehanizama za zaštitu krajnjih kupaca prirodnog gasa

Predmetni zakon naročit fokus stavlja na zaštitu prava krajnjih kupaca te sadrži niz odredbi usmjerenih na zaštitu njihovog položaja. U ovome smislu, potrebno je najprije još jednom naglasiti važnost uvođenja nezavisne regulacije u sektoru prirodnog gasa, što je ključni preduslov za zaštitu prava krajnjih kupaca. Tako, Regulatorna komisija (FERK) nadgleda tržište, reguliše cijene javnog snabdijevanja, prati kvalitet usluga, osigurava da krajnji kupci imaju sve informacije o strukturi cijena i naknada koje plaćaju, osigurava transparentnost u radu svih subjekata, rješava žalbe i sporove te vrši čitav niz drugih aktivnosti usmjerenih na zaštitu i osnaživanje prava krajnjih kupaca.

Kada su u pitanju zaštita i osnaživanje prava krajnjih kupaca prirodnog gasa, zakon propisuje više prava koja se odnose na sljedeća pitanja:

- pravo pristupa gasnom sistemu,
- pravo krajnjih kupaca na snabdijevanje prirodnim gasom od strane snabdjevača i u okviru usluge javnog snabdijevanja,
- slobodu izbora snabdjevača,
- osiguranje efikasnog i brzog postupka promjene snabdjevača na zahtjev kupca,
- blagovremeno upoznavanje sa uslovima ugovora o snabdijevanju i dostupnost sažetka koji pojašnjava uslove snabdijevanja,
- blagovremeno informisanje o promjeni uslova snabdijevanja,
- jasno definisan sadržaj računa za utrošeni prirodni gas i korištenje kapaciteta,
- kvalitet isporuke prirodnog gasa i komercijalnih usluga,
- mogućnost podnošenja prigovora, izjavljivanja žalbe i pokretanja sudskih sporova,
- pravo na raskid ugovora o snabdijevanju,
- zaštitu od zavaravajućih metoda prodaje,
- izbor načina plaćanja,
- informisanje o cijenama na tržištu, potrošnji i drugo.

Novim zakonskim rješenjima se dakle znatno unapređuju položaj i prava krajnjih kupaca u odnosu na važeći pravni okvir, kako u predugovornoj fazi (pregovaranja o uslovima snabdijevanja) tako i tokom realizacije ugovora o snabdijevanju. Osigurani su adekvatni mehanizmi za zaštitu prava krajnjih kupaca i rješavanje sporova uz jasnu ulogu FERK-a kao regulatornog tijela. Dodatno, predloženim rješenjima osigurava se visok stepen usklađenosti sa relevantnim propisima EU.

5. Uvođenje mehanizma za jačanje sigurnosti snabdijevanja, uključujući i kontrolu cijena u slučajevima ekstremnih poremećaja na tržištu

Jačanje sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom jedan je od osnovnih strateških ciljeva u sektoru prirodnog gasa u Federaciji. S tim u vezi, u zakon su ugrađeni mehanizmi kojim se osigurava da Ministarstvo i Regulatorna komisija kontinuirano vrše nadzor nad radom subjekata u sektoru prirodnog gasa i preduzimaju mjere kako bi jačali sigurnost snabdijevanja.

Pored toga, kao dodatan mehanizam za zaštitu sigurnosti snabdijevanja, zakon propisuje i mogućnost da Vlada Federacije proglasi stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja usljed poremećaja u isporuci i nedovoljne ponude prirodnog gasa, ekstremnog porasta cijena na tržištu ili drugih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost snabdijevanja. Zakon propisuje ovlaštenje da Vlada Federacije donese plan kojim se propisuje način postupanja u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom te na taj način propiše:

- opis i kategorizaciju vanrednih situacija,
- obaveze i odgovornosti subjekata u slučaju nastupanja vanrednih situacija,
- procedure i način upravljanja krizom,
- listu mjera koje se mogu poduzeti u cilju poboljšanja sigurnosti snabdijevanja,
- mjere i aktivnosti koje se mogu poduzeti sa ciljem smanjenja negativnih uticaja prekida u snabdijevanju prirodnim gasom na sisteme daljinskog grijanja i objekte za proizvodnju električne energije,
- način izvještavanja i informisanja, i
- druga pitanja od značaja za realizaciju plana.

Kada je riječ o situacijama ekstremnog povećanja cijena na tržištu, Vlada Federacije korištenjem ovog mehanizma može uvesti i posebne mjere za formiranje i kontrolu cijena te na taj način ublažiti posljedice koje značajni poremećaji na tržištu imaju na krajnje kupce.

Istovremeno, imajući u vidu moguće negativne efekte uvođenja ovakvih mjera na tržište i energetske subjekte, u zakon su ugrađeni i adekvatni mehanizmi kojima se ovakvi efekti kontrolišu i ublažavaju. Tako Vlada Federacije ima zakonsku obavezu da u stanju ugrožene sigurnosti snabdijevanja uvodi one mjere koje će izazvati najmanji mogući poremećaj na tržištu prirodnog gasa, a trajanje mjera ne može biti duže od trajanja okolnosti zbog kojih su one i propisane.

Također, zakonom je propisana obaveza Vlade Federacije da prilikom uvođenja mjera odredi i način, odnosno izvore sredstava za nadoknadu štete koja može nastati za energetske subjekte koji ih sprovode, te definiše uslove i način raspodjele sredstava. Konačno, zakon sadrži i obavezu objavljivanja odluke o proglašenju stanja ugrožene

sigurnosti snabdijevanja i odluke o uvođenju posebnih mjera u sredstvima javnog informisanja, čime se osigurava transparentnost u postupanju i informisanost svih relevantnih subjekata.

Prema predloženim rješenjima, Vlada Federacije ima dovoljan zakonski osnov da adekvatno djeluje u slučajevima ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom, kako u slučajevima nedovoljne ponude prirodnog gasa tako i u slučajevima značajnih poremećaja na tržištu.

6. Usklađivanje pravnog okvira sa praksom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Jedan od razloga za izradu i usvajanje zakona kojim se uređuje funkcionisanje sektora prirodnog gasa proizilazi i iz potencijalne neusaglašenosti važećeg pravnog okvira sa praksom i presudama Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud), imajući u vidu da određena pitanja koja su problematizirana u praksi mogu biti primjenjiva i na trenutno uređenje sektora prirodnog gasa.

Naime, Ustavni sud je u svojoj praksi zauzeo stanovište da Vlada Federacije nema ustavni i zakonski osnov da donošenjem uredbe uređuje oblast koja nije uređena zakonom te da na taj način vrši prekoračenje svoje ustavom utvrđene nadležnosti. U konkretnom slučaju ovo stanovište iskazano je u predmetu vezanom za *Uredbu o šumama („Službene novine Federacije BiH", br. 83/09, 26/10, 33/10 i 38/10)*, koju je Vlada Federacije donijela kao prijelazno rješenje, do donošenja Zakona o šumama. Uredba o šumama donesena je na osnovu člana 19. stav (1) *Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06)* koji sadrži opšte odredbe o aktima koje donosi Vlada Federacije, a bez uporišta u zakonu kojim se uređuje oblast šumarstva (*vidjeti presudu Ustavnog suda broj: U-28/10 od 23.03.2011. godine*).

Uočljivo je kako je navedeno činjenično stanje primjenjivo i na sektor prirodnog gasa čije je funkcionisanje također uređeno uredbom, u situaciji kada ne postoji zakonski okvir. Naime, naprijed navedena Uredba o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede također je donesena kao prelazno rješenje do donošenja zakona kojim će se urediti ova oblast, a po osnovu člana 19. stav (1) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

Ove okolnosti prouzrokuju probleme u praksi te dovode u pitanje opstojnost trenutnog pravnog okvira kojim je uređeno funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji, što dodatno naglašava potrebu da se ova oblast uredi zakonom.

7. Usklađivanje sa pravnom stečevinom Evropske unije i Energetske zajednice i davanje doprinosa rješavanju otvorenih slučajeva protiv Bosne i Hercegovine

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju za Bosnu i Hercegovinu[2] u članu 107. propisuje da će saradnja zemalja članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine (BiH) u oblasti energetike biti usmjerena na prioritete pravne stečevine (*acquisa*), da će se razvijati s ciljem postepenog integrisanja Bosne i Hercegovine u evropska energetska tržišta, te da će biti zasnovana na Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice[3].

Ugovor o uspostavi Energetske zajednice je međunarodni ugovor koji je ratifikovala Parlamentarna skupština BiH, a koji omogućava kreiranje najvećeg internog tržišta za električnu energiju i prirodni gas na svijetu, u kojem učestvuju Evropska unija sa jedne strane i sljedećih osam ugovornih strana: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo[4], Makedonija, Moldavija, Srbija i Ukrajina.

Osnovni ciljevi Energetske zajednice su kreiranje stabilnog i jedinstvenog regulatornog okvira i tržišnog prostora koji obezbjeđuje pouzdano snabdijevanje energentima i može privući investicije u sektore električne energije i prirodnog gasa. Pored toga, ciljevi uključuju i razvoj alternativnih pravaca snabdijevanja gasom i poboljšanje stanja u životnoj sredini, uz primjenu mjera energetske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora. Ispunjenje ovih ciljeva postiže se postepenim preuzimanjem dijelova pravne stečevine (acquis-a) EU, odnosno implementacijom odgovarajućih direktiva i uredbi u više različitih područja među kojima je i prirodni gas.

Kada je u pitanju oblast prirodnog gasa, potrebno je istaći kako je napredak Bosne i Hercegovine na usklađivanju sa pravnom stečevinom EU ocijenjen kao vrlo nizak. Posljednji godišnji izvještaj Sekretarijata Energetske zajednice navodi kako je Bosna i Hercegovina implementirala samo 24% svojih obaveza u ovome sektoru te kako u tom smislu nije napravljen napredak. Sekretarijat Energetske zajednice je pokrenuo i spor protiv Bosne i Hercegovine zbog „teškog i upornog" kršenja obaveza iz Ugovora o upostavi Energetske zajednice te s tim u vezi uveo i sankcije (*vidjeti slučaj: ECS-08/11*).

Primjedbe iz navedenog slučaja odnose se na niz pitanja usaglašavanja sa relevantnim direktivama iz oblasti prirodnog gasa, među kojima su uspostava regulatornih tijela, razdvajanje djelatnosti gasnih kompanija, uspostava sistema za pristup treće strane gasnom sistemu baziranog na javno objavljenim tarifama, otvaranje tržišta i drugo. U

---

[2] Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 10/08).
[3] Ugovor o uspostavi Energetske zajednice ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 09/06).
[4] Ovaj naziv ne prejudicira status i u skladu je sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

ovome smislu, navodi se potreba za usvajanjem propisa na nivou Bosne i Hercegovine kojima će se urediti određena pitanja, ali istovremeno na više mjesta ističe i vrlo visok stepen neusklađenosti pravnog okvira Federacije u sektoru prirodnog gasa.

Predmetni zakon pripremljen je tako da transponuje onaj dio obaveza koje, imajući u vidu ustavom propisanu podjelu nadležnosti između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta, spadaju u nadležnosti Federacije. U tom smislu, usaglašavanje pravnog okvira Federacije u sektoru prirodnog gasa dat će značajan doprinos i u rješavanju otvorenih slučajeva koje Energetska zajednica vodi protiv Bosne i Hercegovine.

Predmetni zakon djelimično se usklađuje sa Direktivom (EU) 2024/1788 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. juna 2024. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište gasa iz obnovljivih izvora, prirodnog gasa i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju van snage Direktive 2009/73/EZ.

III OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Članom 1. uređuje se predmet zakona.

Članom 2. propisuju se osnovni ciljevi zakona koji su usmjereni na obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja prirodnim gasom, pouzdan rad sistema, efikasnu regulaciju djelatnosti, razvoj tržišta i zaštitu prava svih učesnika u sektoru i krajnjih kupaca.

Članom 3. propisuju se načela na kojima se zasniva zakon.

Članom 4. propisuje se da je obezbjeđenje i isporuka prirodnog gasa potrbnog za život i rad građana kao i poslovanje i razvoj privrednih i društvenih subjekata, na siguran, pouzdan i kvalitetan način od opšteg interesa za Federaciju. Također, ovim članom iskazan je opšti interes Federacije da se transport i trgovina prirodnim gasom urede na isti način na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine kroz usvajanje državnog zakona o gasu.

Članom 5. propisuje se odnos predmetnog zakona sa drugim zakonima, odnosno primjena propisa iz oblasti energije i regulacije energetskih djelatnosti, prostornog planiranja i korištenja zemljišta, građenja, trgovine, zaštite potrošača, zaštite od požara, zaštite okoliša i koncesija, kao i zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Članom 6. definisana su značenja izraza koji su upotrijebljeni u predmetnom zakonu.

DIO DRUGI – ENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE

Članom 7. propisana je opšta obaveza Vlade Federacije da provodi energetsku politiku i planira razvoj sektora prirodnog gasa u skladu sa ciljevima i strateškim dokumentima definisanim zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti.

Članom 8. propisana je obaveza donošenja godišnjeg i trogodišnjeg bilansa prirodnog gasa, kojim se planira ukupna potrošnja prirodnog gasa u Federaciji, način snabdijevanja, struktura potrošnje i potrebni nivo rezervnih kapaciteta. Ovim članom također se propisuje detaljan sadržaj bilansa, obaveza objavljivanja bilansa i praćenje njegove realizacije.

DIO TREĆI – ENERGETSKE DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Članom 9. propisano je koje se djelatnosti smatraju energetskim djelatnostima u smislu ovog zakona te koje se djelatnosti obavljaju kao regulisane, a koje kao tržišne djelatnosti.

Članom 10. propisana je javna usluga u sektoru prirodnog gasa, uključujući mogućnost nametanja javne usluge energetskim subjektima i njihove dužnosti.

Članom 11. propisano je izvještavanje Sekretarijata Energetske zajednice od strane Vlade Federacije putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine, o mjerama donesenim u cilju pružanja javne usluge i njihovom mogućem uticaju na tržišnu konkurenciju, što je jedna od obaveza iz relevantnih EU direktiva.

Članom 12. propisan je opšti princip za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti, po načelima slobodne konkurencije i ravnopravnog položaja svih učesnika, te slobodnog ugovaranja količina i cijena isporučenog prirodnog gasa.

Članom 13. propisana je obaveza računovodstvenog razdvajanja, odnosno odvojenog vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja za one subjekte koji obavljaju više energetskih djelatnosti ili uz energetsku djelatnost obavljaju drugu djelatnost.

Članom 14. propisan je pristup treće strane mreži proizvodnih gasovoda, distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa i terminalu za utečnjeni prirodni gas te su propisana osnovna načela pristupa.

Članom 15. propisano je pravo na žalbu Regulatornoj komisiji na akte vezane za pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa ili terminalu za utečnjeni prirodni gas.

DIO ČETVRTI – DOZVOLA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Članovima 16-26. propisani su različiti aspekti vezani za izdavanje dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa koje izdaje Regulatorna komisija, uključujući pojam, vrste, period važenja dozvola, kriterije za izdavanje dozvola, postupak

izdavanja, izmjene, prenosa, poništavanja i oduzimanja dozvola, vođenje registra dozvola kao i donošenje posebnog pravilnika od strane Regulatorne komisije kojim će se detaljnije urediti ova materija.

DIO PETI – REGULISANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI U SEKTORU PRIRODNOG GASA

Članom 27. propisana je opšta nadležnost Regulatorne komisije za regulisanje i nadziranje tržišta prirodnog gasa u Federaciji.

Članom 28. definisani su ciljevi rada Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa, što uključuje podsticanje konkurentnosti i efikasnog funkcionisanja sistema, zaštitu svih učesnika u sektoru prirodnog gasa, a posebno kupaca prirodnog gasa, obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja, podizanje standarda kvaliteta snabdijevanja, razvoj tržišta i drugo.

Članom 29. propisane su nadležnosti Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa. Navedeni član suštinski određuje regulaciju djelatnosti u sektoru prirodnog gasa kroz detaljno propisivanje svih nadležnosti Regulatorne komisije u pogledu uređivanja odnosa između subjekata, odobravanja tarifa i naknada, nadgledanja rada subjekata, analiziranja, praćenja i podsticanja razvoja tržišta, izvještavanja, rješavanja sporova i žalbi, donošenja odluka i podzakonskih akata i drugo.

Članom 30. propisana su opšta ovlaštenja regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa za donošenje obavezujućih odluka, traženje i objavljivanje informacija, nadgledanje rada subjekata, nazdor nad izvršavanjem obaveza, izricanje sankcija i saradnju sa drugim agencijama i organizacijama.

Članom 31-33. propisano je rješavanje sporova pred Regulatornom komisijom u vezi sa postupanjem ili neispunjenjem obaveza operatora distributivnog sistema ili snabdjevača prirodnim gasom, uključujući pretpostavke za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora, aspekte vezane za donošenje odluka o zahtjevu za rješavanje spora, mogućnost pokretanja upravnog spora te donošenje posebnog pravilnika kojim se propisuje postupak rješavanja sporova.

DIO ŠESTI – PROIZVODNJA PRIRODNOG GASA

Članom 34. propisano je da djelatnost proizvodnje prirodnog gasa može obavljati pravno lice koje ima dozvolu izdate od strane Regulatorne komisije.

Članom 35. propisana su prava proizvođača prirodnog gasa, pristupa transportnom i distributivnom sistemu pod uslovima utvrđenim propisima o radu transportnog i distributivnog sistema, pravo prodaje prirodnog gasa na konkurentskom tržištu, pravo

pristupa skladištu prema regulisanim uslovima, pravo ograničenja ili prekida isporuke prirodnog gasa u definisanim slučajevima te pravo pružanja pomoćnih usluga u skladu sa tehničkim mogućnostima.

Članom 36. propisane su obaveze proizvođača prirodnog gasa, uključujući obavezu da ispunjava uslove dozvole za proizvodnju prirodnog gasa, primjenu različitih pravila i propisa, zadovoljavanje tehničkih i pogonskih uslova, održavanje postrojenja u ispravnom stanju, omogućavanje pristupa treće strane i drugo.

DIO SEDMI – DISTRIBUCIJA PRIRODNOG GASA

Članom 37. definisan je distributivni sistem prirodnog gasa te šta se sve smatra njegovim dijelom.

Članom 38. uređena je dostupnost distributivnog sistema, odnosno propisano je kako je distributivni sistem dostupan svim korisnicima na regulisan, transparentan i nediskriminirajući način.

Članom 39. propisano je obavljanje djelatnosti distribucije u skladu sa uslovima iz dozvole za obavljanje djelatnosti, način uređenja prava i obaveza između operatora distributivnog sistema i energetskih subjekata, zabrana trgovanja prirodnim gasom te zabrana poduzimanja mjera koje dovode do narušavanja konkurencije.

Članovima 40-44. propisani su aspekti vezani za razdvajanje operatora distributivnog sistema, odnosno osiguravanje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti koje nisu povezane sa distribucijom prirodnog gasa, uključujući opštu obavezu i način na koji se osigurava razdvajanje djelatnosti, obavezu izrade i sadržaj programa usklađenosti, imenovanje nezavisnog lica ili tijela odgovornog za praćenje sprovedbe programa, izuzeće od ove obaveze i druge aspekte od važnosti za razdvajanje operatora distributivnog sistema.

Članom 45. su propisane obaveze operatora distributivnog sistema. Član sadrži detaljnu listu sa svim specifičnim obavezama operatora distributivnog sistema.

Članom 46. propisano je planiranje razvoja distributivnog sistema kroz donošenje desetogodišnjeg plana razvoja distributivnog sistema koji se usklađuje sa Energetskom strategijom Federacije Bosne i Hercegovine, planovima razvoja transportne mreže, dokumentima prostornog planiranja i zahtjevima korisnika sistema, a kojeg odobrava Regulatorna komisija.

Članom 47. propisano je planiranje investicija u distributivni sistem kroz donošenje godišnjeg i trogodišnjeg plana investicija u distributivni sistem. Član propisuje sadržaj

plana investicija, usklađivanje sa desetogodišnjim planom razvoja distributivnog sistema te davanje saglasnosti Regulatorne komisije na investicione planove.

Članom 48. propisuju se naknade za pružanje usluga operatora distributivnog sistema, odnosno način na koji operator distributivnog sistema ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti. Članom je propisano kako operator distributivnog sistema ostvaruje prihode po osnovu naknade za korištenje distributivnog sistema, naknade za priključenje na distributivni sistem, naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima te obračunate neovlaštene potrošnje, kao i to da su navedene naknade regulisane te da ih odobrava Regulatorna komisija na osnovu propisanih metodologija.

Članom 49. uređeni su aspekti vezani za naknadu za korištenje distributivnog sistema, uključujući obavezu plaćanja naknade, donošenje metodologije za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema, sadržaj i načela metodologije, te način i postupak odobravanja tarifa za korištenje distributivne mreže.

Članom 50. propisan je regulatorni period za obračun tarifa za korištenje distributivnog sistema u trajanju od četiri godine te je ostavljena mogućnost izmjena iznosa tarifa i u toku trajanja regulatornog perioda na inicijativu operatora distributivnog sistema ili na inicijativu Regulatorne komisije.

Članovima 51. uređeni su aspekti vezani za utvrđivanje naknada za priključenje i pružanje nestandardnih usluga, uključujući obavezu plaćanja naknada, donošenje metodologija i način utvrđivanja naknada.

Članom 52. propisana je obaveza korisnika sistema i drugih lica koji koriste nestandardne usluge operatora distributivnog sistema da plate naknadu za pružanje nestandardnih usluga, kao i način utvrđivanja ove naknade i njen obuhvat.

Članovima 53-54. propisana je obaveza operatora distributivnog sistema da Regulatornoj komisiji dostavlja periodične izvještaje o pitanjima iz svoje nadležnosti, te da obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih subjekata i kupaca.

Članom 55. propisan je pristup distributivnom sistemu, uključujući obaveze operatora distributivnog sistema da omogući pristup svim korisnicima po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način, odbijanje pristupa, informisanje o razlozima za odbijanje te pravo podnošenja žalbe Regulatornoj komisiji.

Članom 56. propisano je kako se korištenje distributivne mreže uređuje ugovorom o korištenju koji operator distributivnog sistema zaključuje sa korisnicima te da se uslovi za zaključenje i sadržaj ovog ugovora detaljnije uređuju Opštim uslovima.

Članom 57. propisana je mogućnost da proizvođač prirodnog gasa i krajnji kupac koji nemaju mogućnost pristupa distributivnom sistemu izgrade direktan vod u cilju snabdijevanja vlastitih poslovnih objekata, uz prethodnu saglasnost Regulatorne komisije.

Članom 58. definisani su relevantni aspekti kvaliteta snabdijevanja prirodnim gasom, uključujući kontinuitet isporuke, kvalitet prirodnog gasa i kvalitet usluga, te je propisano ovlaštenje Regulatorne komisije u pogledu donošenja pravilnika koji će detaljnije urediti ovu oblast. Dodatno, članom je propisana i obaveza operatora distributivnog sistema da uspostavi sistem za praćenje kvaliteta prirodnog gasa u distributivnom sistemu, prati pokazatelje snabdijevanja te vodi evidencije i izrađuje izvještaj o kvaliteti snabdijevanja prirodnim gasom.

Članom 59. propisano je da se rad i upravljanje distributivnim sistemom regulišu pravilima o radu distributivnog sistema koja na prijedlog nadležnog operatora distributivnog sistema odobrava Regulatorna komisija, kao i detaljan sadržaj pravila o radu.

Članom 60. propisano je priključenje na distributivni sistem, uključujući obavezu operatora distributivnog sistema da priključi na distributivni sistem sve objekte koji ispunjavaju propisane uslove, obaveza pribavljanja energetske saglasnosti i zaključivanja ugovora o priključenju, te preliminarno mišljenje o mogućnosti priključenja.

Članom 61. propisana je obaveza operatora distributivnog sistema da izdaje preliminarno mišljenje o mogućnostima priključenja koje je neobavezujućeg karaktera, kako bi podnosioci zahtjeva koji se žele priključiti na distributivni sistem mogli u ranoj fazi dobiti informaciju o mogućim opcijama za priključenje u vrijeme podnošenje zahtjeva.

Članovima 62-65. propisani su aspekti vezani za izdavanje, odnosno pribavljanje energetske saglasnosti, zaključivanje ugovora o priključenju na distributivni sistem, obavezu plaćanja troškova priključenja te pravo izjavljivanja žalbe Regulatornoj komisiji na uslove priključenja ili akt kojim je odbijen pristup mreži.

Članovima 66-68. propisani su aspekti vezani za izgradnju novog priključka i tretman postojećih priključaka objekata krajnjih kupaca i način puštanja objekata u rad, odnosno način provjere ispravnosti instalacija korisnika sistema.

Članom 69. definisano je obračunsko mjerno mjesto te da operator distributivnog sistema energetskom saglasnošću određuje lokaciju obračunskog mjesta na način koji mu osigurava nesmetan pristup.

Članom 70. propisan je pristup mjernom mjestu, odnosno dužnost korisnika distributivnog sistema da omogući ovlaštenim predstavnicima operatora distributivnog

sistema pristup objektima, opremi i uređajima u svom posjedu radi izvršavanja potrebnih poslova, kao i dužnost korisnika da zaštiti od oštećenja i neovlaštenog pristupa mjerne uređaje locirane na njegovom posjedu.

Članom 71. propisana je obaveza operatora distributivnog sistema da, uz saglasnost Regulatorne komisije, donese pravila o priključenju objekata korisnika distributivnog sistema kojim se propisuju uslovi, postupak i način priključenja korisnika na distributivni sistem.

Članom 72. propisani su slučajevi kada operator distributivnog sistema može prekinuti ili ograničiti isporuku prirodnog gasa.

Članom 73. definisani su planirani prekidi i ogrančenja isporuke prirodnog gasa, obaveza operatora distributivnog sistema da krajnjim kupcima blagovremeno najavi planirane prekide i ograničenja, te je utvrđen rok za najavu planiranih prekida ili ograničenja od 24 sata za kupce iz kategorije domaćinstvo i male kupce, odnosno 48 sati za ostale krajnje kupce.

Članom 74. definisani su neplanirani prekidi isporuke prirodnog gasa, uključujući višu silu, djelovanje treće strane i postupanje operatora distributivnog sistema.

Članom 75. propisani su detaljno slučajevi kada operator distributivnog sistema može obustaviti isporuku prirodnog gasa, te u kojim slučajevima postoji obaveza prethodnog upozorenja korisnika.

Članom 76. propisano je ponovno priključenje na mrežu krajnjih kupaca kojim je obustavljena isporuka prirodnog gasa, uključujući obavezu operatora distributivnog sistema da izvrši priključenje korisnika u roku od 24 sata po otklanjanju razloga za obustavu isporuke, odnosno bez odlaganja ukoliko je obustava isporuke izvršena neosnovano, te je propisano ko snosi troškove ponovnog priključenja.

Članom 77. propisana je naknada štete, odnosno pravo korisnika na finansijsku kompenzaciju u skladu sa opštim i garantovanim standardima kvaliteta snabdijevanja, kao i dužnost korisnika da nadoknadi štetu koju prouzrokuje operatoru distributivnog sistema.

Članom 78. definisana je neovlaštena potrošnja prirodnog gasa. Propisano je šta se smatra neovlaštenom potrošnjom prirodnog gasa te da se ona detaljnije uređuje Opštim uslovima. Također, propisana je i upućujuća norma da neovlaštena potrošnja prirodnog gasa predstavlja krivično djelo krađe kažnjivo po krivičnom zakonu.

Članom 79. propisani su aspekti vezani za utvrđivanje neovlaštene potrošnje, uključujući način utvrđivanja, sačinjavanje zapisnika i potpisivanje zapisnika o izvršenoj kontroli te postupanje u slučaju potrebe za provjerom ispravnosti mjerila.

Članom 80. propisan je period za obračun neovlaštene potrošnje, što podrazumjeva period od dana preduzimanja neovlaštenih radnji do dana otkrivanja neovlaštene potrošnje. Članom je propisano da se u slučaju kada nije moguće utvrditi početak neovlaštene potrošnje, kao početak uzima dan posljednjeg pregleda dijela priključka ili mjernog mjesta, te da period u svakom slučaju ne može biti duži od godinu dana. Na ovaj način obrađivač nastoji, u skladu sa potrebama iz prakse, dodatno destimulisati neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa.

Članom 81. propisano je da operator distributivnog sistema vrši obračun neovlaštene potrošnje prema metodologiji koja se definiše Opštim uslovima koje donosi Regulatorna komisija, mogućnost izjavljivanja prigovora Regulatornoj komisiji protiv akta kojim je utvrđena neovlaštena potrošnja i izvršen obračun neovlaštene potrošnje, te obaveza lica kod kojih je utvrđena neovlaštena potrošnja da plate obračunati iznos i pripadajuće troškove materijala i radova operatoru distributivnog sistema.

Članom 82. definisan je zatvoreni distributivni sistem i način odobravanja statusa zatvorenog distributivnog sistema, odnosno uslovi za sticanje ovakvog statusa, te obaveza pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije u zatvorenom sistemu i opšta odredba o ravnopravnosti priključenih korisnika.

Članom 83. propisano je upravljanje zatvorenim distributivnim sistemom od strane operatora zatvorenog distributivnog sistema, mogućnost da Regulatorna komisija odredi operatora u izuzetnim slučajevima, obaveze u pogledu stručne i tehničke kvalifikovanosti za obavljanje poslova operatora te obaveza uređivanja odnosa između operatora i vlasnika putem ugovora.

Članom 84. propisan je način na koji operator zatvorenog distributivnog sistema utvrđuje tarife za korištenje zatvorenog distributivnog sistema, a na osnovu metodologije koju donosi Regulatorna komisija.

Članovima 85. i 86. propisane su odgovornosti i obaveze operatora zatvorenog distributivnog sistema.

Članom 87. propisano je donošenje pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema kojima se reguliše pogon i upravljanje sistemom te je propisan sadržaj ovih pravila.

DIO OSMI – SNABDIJEVANJE PRIRODNIM GASOM

Članom 88. definisano je snabdijevanje prirodnim gasom kao djelatnost te je propisana obaveza pribavljanja dozvole od strane Regulatorne komisije kao i obaveza obavljanja djelatnosti u skladu sa odredbama zakona, podzakonskih aktata, dozvole za obavljanje djelatnosti i ugovorom o snabdijevanju.

Članom 89. propisane su obaveze snabdjevača prirodnim gasom.

Članom 90. propisano je da svi krajnji kupci prirodnog gasa imaju pravo da slobodno izaberu svog snabdjevača prirodnim gasom.

Članom 91. propisani su aspekti vezani za ugovor o snabdijevanju krajnjih kupaca prirodnim gasom, uključujući detaljan sadržaj ugovora, obaveze snabdjevača da blagovremeno obavijesti kupce o elementima ugovora i svakoj namjeni izmjene ugovora, prijavljivanje ugovora nadležnom operatoru sistema te detaljno uređivanje sadržaja ugovora i uslova za zaključenje ugovora kroz Opšte uslove.

Članovima 92-93. propisano je slobodno ugovaranje cijene prirodnog gasa po kojoj se vrši snabdijevanje, odnosno dužnost snabdijevanja po regulisanim cijenama za krajnje kupce koji koriste pravo na uslugu javnog snabdijevanja, te je uređen način obračuna isporučenog prirodnog gasa i detaljan sadržaj računa.

Članom 94. propisani su aspekti vezani za promjenu snabdjevača prirodnim gasom, uključujući to da je postupak promjene besplatan za kupca i ne može trajati duže od 21 dana, da se krajnjem kupcu ne mogu uskratiti ili otežati ostvarenje prava na raskid ugovora ili nametati dodatne finansijske obaveze zbog promjene snabdjevača, te da Regulatorna komisija donosi pravila kojima detaljnije uređuje uslove i postupak promjene snabdjevača.

Članom 95. definisano je javno snabdijevanje te propisano pravo kupaca iz kategorije domaćinstvo, malih kupaca prirodnog gasa i krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja na snabdijevanje prirodnim gasom od strane javnog snabdjevača, odnosno u okviru javne usluge. Ovim članom propisano je da javne snabdjevače određuje Vlada Federacije na period do pet godina, a prema kriteriju učešća u snabdijevanju krajnjih kupaca na geografskim područjima koja odgovaraju zonama nadležnosti operatora distributivnog sistema. Nadalje, članom je propisana i dužnost javnog snabdjevača da obezbijedi redovno i sigurno snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom, dostavlja sve potrebne podatke Regulatornoj komisiji, uspostavi korisničke centre za pružanje informacija i rješavanje sporova te posreduje u ostvarivanju prava kupaca.

Članom 96. definisano je pravo krajnjih kupaca na rezervno snabdijevanje za slučaj kada postojeći snabdjevač prestane da vrši isporuku prirodnog gasa usljed propisanih okolnosti. Pravo na rezervno snabdijevanje predviđeno je za one krajnje kupce koji

nemaju pravo na javno snabdijevanje te im na taj način nije već osigurana sigurnost u snabdijevanju prirodnim gasom.

Članom 97. propisano je da Vlada Federacije određuje snabdjevača koji će obavljati rezervno snabdijevanje na teritoriji Federacije, za geografska područja koja odgovaraju zonama operatora distributivnog sistema, odnosno na osnovu kriterija tržišnog učešća u snabdijevanju krajnjih kupaca na odnosnom području, te da se rezervni snabdjevač određuje na period do pet godina.

Članom 98. propisan je način određivanja cijena prirodnog gasa za javno i rezervno snabdijevanje, na osnovu metodologije koju donosi Regulatorna komisija te mogućnost da u izuzetnim slučajevima Regulatorna komisija samostalno utvrdi cijene ukoliko predložena cijena nije u skladu sa metodologijom.

Članom 99. propisana je obustava isporuke prirodnog gasa po zahtjevu snabdjevača, odnosno mogućnost snabdjevača da zahtijeva da operator sistema obustavi isporuku prirodnog gasa usljed neispunjenih ugovornih obaveza krajnjeg kupca, plaćanje ove usluge i nadoknada troškova od krajnjeg kupca.

Članom 100. propisano je donošenje Opštih uslova za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom, kojima se propisuje niz pitanja od značaja za odnose operatora i korisnika distributivnog sistema, odnosno snabdjevača i krajnjih kupaca prirodnog gasa. Članom je detaljno propisan sadržaj Opštih uslova i nadležnost Regulatorne komisije za donošenje ovog akta.

DIO DEVETI - TRGOVINA PRIRODNIM GASOM

Članom 101. definisana je djelatnost trgovine prirodnim gasom te je propisana obaveza pribavljanja dozvole izdate od strane Regulatorne komisije.

DIO DESETI - SKLADIŠTENJE PRIRODNOG GASA

Članom 102. propisano je obavljanje djelatnosti skladištenja prirodnog gasa na osnovu dozvole koja je izdata od strane Regulatorne komisije.

Članovima 103-108. propisani su aspekti vezani za obavljanje djelatnosti skladištenja prirodnog gasa, kao što su, prava i obaveze operatora skladišta, razdvajanje operatora skladišta, pristup skladištu po regulisanim uslovima, pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa te naknade za pružanje usluga operatora skladišta prirodnog gasa.

DIO JEDANAESTI – UPRAVLJANJE TERMINALOM ZA UTEČNJENI PRIRODNI GAS

Članom 109. definisana je djelatnost upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas te je propisana obaveza pribavljanja dozvole izdate od strane Regulatorne komisije.

Članovima 110-115. propisani su aspekti vezani za obavljanje djelatnosti upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas, prava i obaveze operatora, razdvajanje operatora, pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas po regulisanim uslovima, pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas te naknade za pružanje usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas.

DIO DVANAESTI – UPRAVLJANJE MJESTIMA ZA SNABDIJEVANJE UTEČNJENIM PRIRODNIM GASOM (LNG) I KOMPRIMOVANIM PRIRODNIM GASOM (CNG)

Članovima 116-117. propisana su prava i obaveze operatora mjesta za snabdijevanje LNG-om i CNG-om.

DIO TRINAESTI – KRAJNJI KUPCI

Članom 118. propisano je pravo krajnjih kupaca na snabdijevanje prirodnim gasom, javnu uslugu i slobodan izbor snabdjevača van sistema javne usluge.

Članom 119. propisano je pravo krajnjih kupaca da budu unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora, da budu zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje te pravo da dobiju sažetak uslova snabdijevanja napisan jasnim i jednostavnim jezikom.

Članom 120. propisano je pravo kupaca da budu blagovremeno obaviješteni o svakoj namjeri izmjene i izmjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjene cijene, te s tim u vezi pravu na raskid ugovora.

Članom 121. propisana je obaveza snabdjevača da krajnjim kupcima ponudi izbor načina plaćanja, te da razlika u naknadama povezanim sa načinima plaćanja mora biti zasnovana na stvarnim troškovima.

Članom 122. propisana su ostala prava krajnjih kupaca, uključujući prava na podnošenje prigovora snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, podnošenje zahtjeva za rješavanje spora pred Regulatornom komisijom, završni obračun nakon promjene snabdjevača, povjerljivost informacija, udruživanje radi zajedničkog nastupa na tržištu, informisanje i pristup podacima.

Članom 123. propisane su obaveze krajnjih kupaca, što uključuje obavezu korištenja prirodnog gasa na način utvrđen zakonom, podzakonskim aktima i izdatim saglasnostima i zaključenim ugovorima, obavezu plaćanja računa i obavezu omogućavanja pristupa priključku, mjernim uređajima i instalacijama ovlaštenim licima nadležnih operatora sistema.

DIO ČETRNAESTI - SIGURNOST SNABDIJEVANJA

Članom 124. definisana je sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom te je propisana obaveza Ministarstva i Regulatorne komisije vrše nadzor nad radom energetskih subjekata i poduzimaju mjere kako bi se osigurala sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom. Članom je propisano da Vlada Federacije može proglasiti stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i poduzeti mjere kojim se osigurava snabdijevanje.

Članom 125. Propisano je da Vlada Federacije donosi plan mjera kojim se propisuje način postupanja u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom, sadržaj ovog plana, kao i mjere koje se mogu poduzeti u cilju poboljšanja sigurnosti snabdijevanja.

Članom 126. propisano je postupanje u uslovima ugrožene sigurnosti, te je propisana obaveza propisivanja mjera na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu i za poslovanje energetskih subjekata, obezbjeđivanje izvora sredstava za nadoknadu nastale štete, ograničenje u trajanju mjera u zavisnosti od datih okolnosti te javno objavljivanje i informisanje o uvedenim mjerama.

Članom 127. propisano je izvještavanje o sigurnosti snabdijevanja, odnosno obaveza Ministarstva da pripremi godišnji izvještaj o sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom, sadržaj izvještaja i obaveza objavljivanja na internet stranici Ministarstva.

Članom 128. pripisani su prioriteti za isporuku prirodnog gasa u slučaju ugrožene sigurnosti snabdijevanja, na način da prioritet imaju objekti krajnjih kupaca od posebnog interesa za život i zdravlje ljudi, sigurnost zemlje i privredu. Član propisuje da će se ovih vrsta objekata detaljnije urediti Opštim uslovima.

DIO PETNAESTI - IZGRADNJA, KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE OBJEKATA GASNE INFRASTRUKTURE

Članom 129. propisana je opšta obaveza da se planiranje izgradnje objekata gasne infrastrukture vrši u skladu sa Energetskom strategijom, Akcionim planom i prostorno planskim dokumentima, kao i da se koncesija vrši u skladu sa zakonima kojima se uređuje oblast koncesija na nivou Federacije i kantona.

Članom 130-131. propisani su aspekti vezani za izgradnju, korištenje, razvoj i održavanje objekata gasne infrastrukture.

Članom 132. propisan je zaštitni pojas gasovoda, kao prostor u kome drugi objekti utiču na njegovu sigurnost i u kome se primjenjuju posebne mjere zaštite a u kome je zabranjena izgradnja objekata, postavljanje instalacija, sadnja drveća i rastinja ili izvođenje drugih aktivnosti kojim se ugrožava sigurnost gasovoda.

Članom 133. propisano je izmještanje objekata gasne infrastrukture te slučajevi kada nadležni organ ili pravno ili fizičko lice mogu naložiti ili zahtijevati izmještanje objekata gasne infrastrukture te plaćanje troškova izmještanja.

Članom 134. propisana su prava i dužnosti vlasnika nekretnina na kojima se grade ili su izgrađeni objekti gasne infrastrukture, uključujući i pravo na naknadu štete.

Članom 135. propisana je zabrana pristupa objektima gasne infrastrukture, što uključuje neovlašten ulazak ili pristup objektima gasne infrastrukture, postrojenjima ili gasovodima koji su vidno označeni.

Članom 136. propisana je obaveza Ministarstva za donošenje pravilnika kojima se uređuje primjena tehničkih pravila za oblast prirodnog gasa i funkcionisanje gasnog sektora te obaveza usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima i standardima.

Članom 137. propisane su obaveze u pogledu stručne osposobljenosti lica koja rade na poslovima rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture, gasnih postrojenja, instalacija i uređaja, polaganje stručnog ispita, troškovi, te obaveza Ministarstva za donošenje pravilnika kojim se uređuje polaganje stručnog ispita i ovlaštenje za izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu.

DIO ŠESNAESTI – UPRAVNI NADZOR I REGULATORNO NADGLEDANJE

Članom 138. propisano je vršenje upravnog nadzora od strane Ministarstva i organa inspekcijskog nadzora.

Članom 139. propisano je da upravni nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i drugih propisa, obavljanjem poslova određenih ovim zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose nadležni organi kao i nadzor nad njihovim postupanjem vrši Ministarstvo te relevantni propisi na osnovu kojih se vrši nadzor.

Članom 140. propisano je obuhvat inspekcijskog nadzora te su određeni poslovi inspekcijskog nadzora.

Članom 141. propisano je nadležnost Federalne uprave za inspekcijske poslove, odnosno fedralnih termoenergetskih inspektora, kantonalnih organa uprave i kantonalnih termoenergetskih inspektora za vršenje inspekcijskog nadzora.

Članom 142. propisana je podjela nadležnosti između Federalne uprave za inspekcijske poslove i kantonalnih uprava za inspekcijske poslove.

Članom 143-144. detaljno su uređene nadležnosti i ovlaštenja termoenergetskih inspektora.

Članom 145. propisano je imenovanje termoenergetskih inspektora, odnosno uslovi koje moraju ispunjavati lica koja se imenuju za elektroenergetske inspektore, a što uključuje odgovarajući stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa, položen stručni ispit i radno iskustvo od najmanje tri godine na srodnim poslovima.

Članom 146. propisana je obaveza federalnih inspektora da sarađuju sa kantonalnim inspektorima u pitanjima od zajedničkog interesa te im pružaju stručnu pomoć.

Članom 147. propisana je obaveza prijavljivanja početka izvođenja radova na izgradnji ili rekonstrukciji, promjeni namjene ili stavljanju trajno van pogona dijela ili cijelog objekta gasne infrastrukture nadležnom inspektoru.

Članom 148. propisana je obaveza obavještavanja nadležnog termoenergetskog inspektora u slučaju havarija i kvarova koji su vezani za vitalne dijelove na objektima gasne infrastrukture, kao i dužnost nadležnog inspektora da poduzme mjere radi utvrđivanja uzroka nastanka havarija i kvarova te s tim u vezi donese odgovarajuće mjere.

Članom 149. propisana je obaveza da subjekti koji uvoze ili stavljaju u promet elektroenergetsku opremu, aparate i uređaje koji nisu proizvedeni na teritoriji Bosne i Hercegovine obavijeste nadležnog inspektora i dostave odgovarajući izvještaj o izvršenoj kontroli kvaliteta i dokaze da proizvod odgovara uslovima međunarodnih standarda i tehničkih propisa, te da Ministarstvo donosi posebno uputstvo o načinu vršenja kontrole.

Članom 150. propisana je nespojivost obavljanja poslova, odnosno zabrana inspektorima da izrađuju ili učestvuju u izradi i tehničkoj kontroli investiciono-tehničke dokumentacije ili vrše stručni nadzor nad objektima na kojima vrše inspekcijski nadzor.

Članom 151. propisana je nadležnost Regulatorne komisije da provodi postupak nadgledanja energetskih subjekata u okviru svojih nadležnosti propisanih odredbama zakona. Također, članom je propisano da se regulatorno nadgledanje vrši u skladu sa odredama zakona kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti.

DIO SEDAMNAESTI – KAZNENE ODREDBE

Članovima 152-156. propisane su prekršajne odredbe za slučajeve kršenja odredbi zakona, te je nadležnosti za izdavanje prekršajnih naloga i pokretanje prekršajnog postupka.

DIO OSAMNAESTI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članom 157. propisana je opšta obaveza usklađivanja unutrašnje organizacije, rada i poslovanja svih energetskih subjekata sa odredbama ovog zakona, sa rokom od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona, kao i obaveza kantona da usklade svoje propise

kojima se uređuje oblast komunalne privrede sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovo zakona.

Članom 158. propisano je imenovanje javnog snabdjevača i rezervnog snabdjevača od strane Vlade Federacije te obaveza da imenovani snabdjevači podnesu zahtjev Regulatornoj komisiji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti.

Članom 159. propisano je otvaranje tržišta prirodnog gasa u Federaciji za pristup novih snabdjevača nakon usvajanja propisa na nivou Bosne i Hercegovine kojima se uređuju nadležnosti državne regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa, djelatnost transporta prirodnog gasa, pravila i naknade za pristup treće strane transportnom sistemu, uravnoteženje sistema i tržište prirodnog gasa. Članom je propisano da do donošenja odluke državne regulatorne komisije o ispunjenju ovih uslova krajnje kupce nastaju snabdijevati postojeći snabdjevači.

Članom 160. propisano je rješavanje zahtjeva zaprimljenih prije stupanja na snagu ovog zakona po odredbama propisa koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Članom 161. propisano je donošenje podzakonskih akata koji proizilazi iz ovog zakona te rokovi za njihovo donošenje.

Članom 162. propisana je primjena propisa koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona do donošenja novih propisa.

Članom 163. propisano je izuzeće od obaveze polaganja stručnog ispita za lica koja rade na poslovima rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture, gasnih postrojenja, instalacija i uređaja i koja na dan stupanja zakona na snagu imaju više od pet godina radnog iskustva na ovim poslovima

Članom 164. propisan je prestanak važenja Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine Federacije BiH", br. 83/07 i 71/21), izuzev dijelova koji se odnose na transport prirodnog gasa i rad operatora transportnog sistema koji ostaju na snazi dok se ova pitanja ne urede zakonom donesenim na nivou Bosne i Hercegovine

Članom 165. propisano je stupanje na snagu ovog zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH".

IV FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna novčana sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.
U obrascu izjave o fiskalnoj politici IFP-DA unesene su potencijalne obaveze na Budžet Federacije BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPRAVE

o nacrtu Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine

Mostar, august 2025. godine

I UVOD

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici Predstavničkog doma održanoj 28.05.2025. godine i sjednici Doma naroda održanoj 16.06.2025. godine donio zaključke o prihvatanju nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, te naložio održavanje javnih rasprava o ovom zakonu, i to:

- Zaključkom Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine broj: 01-02-701/25 od 29.05.2025. godine, i
- Zaključkom Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine broj: 02-02-701/25 od 16.06.2025. godine.

Uz navedeno, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine zadužio je predlagača da prilikom izrade prijedloga zakona ima u vidu sve prijedloge primjedbe i sugestije iznesene u raspravi, kao i one koje su dostavljene ili će biti dostavljene u pisanom obliku na nacrt zakona.

S ciljem što kvalitetnije pripreme prijedloga zakona i šireg uključivanja svih zainteresiranih strana, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) organizovalo je javne rasprave o nacrtu predmetnog zakona. Pri planiranju javnih rasprava, Ministarstvo je naročito uzelo u obzir veliki interes za korištenje prirodnog gasa na području cijele Federacije, koji je iskazan i od strane građana i privrednih subjekata, zatim činjenicu da prirodni gas do sada nije bio dostupan na širem području federacije te da predmetni zakon po prvi puta uspostavlja zakonski okvir za funkcionisanje sektora gasa u Federaciji Bosne i Hercegovine. Iz ovih razloga Ministarstvo je prepoznalo potrebu da lokalne zajednice budu što kvalitetnije informisane o sadržaju i svim aspektima vezanim za usvajanje predmetnog zakona, te se odlučilo da javne rasprave održi u svih deset kantona na području Federacije.

Također, iako predmetni zakon ne uređuje transport prirodnog gasa i razvoj transportne infrastrukture, Ministarstvo je prepoznalo i potrebu da se građani upoznaju i sa planovima za razvoj transportne infrastrukture i gasifikaciju šireg područja Federacije te imaju potpunu sliku o budućim koracima u širenju upotrebe prirodnog gasa. Stoga je poseban dio javne rasprave posvećen i informisanju građana o ovim pitanjima. S tim u vezi, u sklopu javnih rasprava predstavnici kompanije BH-Gas d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: BH-Gas), koja je operator transportnog sistema prirodnog gasa u Federaciji, održali su prezentacije o razvojnim interkonekcijskim projektima te pružili potrebna pojašnjenja predstavnicima lokalnih zajednica i drugim zainteresovanim stranama.

Predstavnici kantona i lokalnih zajednica, u svim područjima gdje su održane javne rasprave, izrazili su posebno zadovoljstvo što je Ministarstvo odlučilo da organizuje konsultacije u svih 10 kantona i da posjeti njihove lokalne zajednice. Istakli su kako ovakav pristup, koji uključuje direktnu interakciju sa lokalnim zajednicama, nije česta praksa, te su građani bili zahvalni na prilici da aktivno učestvuju u procesu i budu bolje informisani o ključnim pitanjima.

Ministarstvo smatra da su javne rasprave, na ovaj način, uspješno provedene i da su omogućile kvalitetno i aktivno učešće svih relevantnih aktera u procesu izrade zakona, čime je osigurana transparentnost i efikasnost cjelokupnog procesa. U nastavku ovog Izvještaja date su detaljnije informacije o toku javnih rasprava, usmenim i pisanim komentarima, te stavovi i obrazloženja Ministarstva u vezi sa zaprimljenim primjedbama.

II PODACI O OBJAVI I ODRŽAVANJU JAVNE RASPRAVE

Poziv za učestvovanje u javnoj raspravi objavljen je 27.06.2025. godine na zvaničnoj internet stranici Ministarstva. Poziv je sadržavao sljedeće informacije ili dokumente:

- Osnovne informacije o procesu izrade zakona i organizovanju javne rasprave,
- Način i datum održavanja javnih rasprava,
- Rok i adresa za dostavljanje pisanih sugestija, primjedbi i prijedloga,
- Nacrt Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine,
- Zaključke Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine o prihvatanju nacrta zakona i održavanju javne rasprave.

Obzirom na važnost predloženog zakona iz sektora energije, Ministarstvo se opredijelilo za održavanje deset usmenih javnih rasprava, kako slijedi:

- dana 02.07.2025. godine u 10:00 sati, u Sarajevu, u prostorijama Privredne/gospodarske komore FBiH, Branislava Đurđeva 10, Sarajevo,
- dana 03.07.2025. godine u 12:30 sati, u Orašju, u sali hotela „Navis", Orašje,
- dana 04.07.2025. godine u 10:00 sati, u Tuzli, u prostorijama Privredne komore Tuzlanskog kantona, Trg slobode b.b., Tuzla,
- dana 07.07.2025. godine u 09:00 sati, u Zenici, u prostorijama Privredne komore Zeničko-dobojskog kantona, Mehmedalije Tarabara 15, Zenica,
- dana 07.07.2025. godine u 13:30 sati, u Travniku, u sali Općine Travnik, Konatur bb, Travnik,
- dana 08.07.2025. godine u 10:00 sati, u Bihaću, u prostorijama Privredne komore Unsko-sanskog kantona, Trg Maršala Tita bb, Bihać
- dana 09.07.2025. godine u 09:30 sati, u Livnu, u sali Vlade Kantona 10, Stjepana II Kotromanića bb, Livno
- dana 14.07.2025. godine u 11:30 sati, u Mostaru, u prostorijama Privredne/gospodarske komore FBiH, Kneza Domagoja 12, Mostar,
- dana 15.07.2025. godine u 10:30 sati, u Širokom Brijegu, u prostorijama Skupštine Zapadnohercegovačkog kantona, Stjepana Radića 37b, Široki Brijeg

- dana 16.07.2025. godine u 11:30 sati, u Goraždu, u prostorijama Biznis centra Goražde, Sinan paše Sijerčića 19, Goražde.

Tehničku asistenciju u organizaciji i održavanju javnih rasprava pružao je Projekat asistencije energetskom sektoru (EPA).

III UČESNICI U JAVNOJ RASPRAVI

Javnu raspravu ispred Ministarstva vodio je Darko Pranjić. Cilj javnih rasprava bio je omogućiti svim relevantnim akterima, uključujući građane, predstavnike lokalnih zajednica i privredne subjekte, da iznesu svoje mišljenje, sugestije i primedbe na nacrt zakona.

IV TOK JAVNIH RASPRAVA

1. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 02.07.2025. GODINE U SARAJEVU

1. Mirsad Jašarspahić, potpredsjednik Privredne komore FBiH, pozdravio je prisutne i naglasio važnost usvajanja Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine. Izrazio je zahvalnost Ministarstvu na uloženom radu i upoznao prisutne učesnike o toku javne rasprave. Nakon toga je pozvao Federalnog ministra energije, rudarstva i industrije, Vedrana Lakića, da se obrati prisutnima.

2. Ministar Vedran Lakić se zahvalio prisutnima na dolasku, Privrednoj komori na suradnji, predstavnicima EPA projekta na tehničkoj asistenciji, kao BH-Gasu i Energoinvestu. Ministar Vedran Lakić je zatim objasnio važnost usvajanja ovog zakonskog rješenja i održavanja javnih rasprava te najavio prezentaciju o razvoju gasne infrastrukture BH-Gasa. Riječ je prepustio voditelju postupka Darku Pranjiću ispred Ministarstva.

3. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Mirsad Jašarspahić,** potpredsjednik Privredne komore FBiH je postavio pitanje vezano za mehanizme primjene kaznenih odredbi sadržanih u Zakonu.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su objasnili na koji način inspekcijski organi i FERK vrše nadzor i regulatorno nadgledanje nad provođenjem obaveza iz zakona, te napomenuli kako su u proces izrade zakona bili uključeni inspektori.

- Jedna od učesnica je zatražila pojašnjenje u vezi nadležnosti regulatornog tijela u sektoru prirodnog gasa u FBiH, te postavila pitanje da li postoji namjera da se na državnom nivou zakonski reguliše ovaj sektor. Također je postavila pitanje vezano za regulaciju djelatnosti i formiranje cijena u ovom sektoru.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva projekta je obrazložio ulogu regulatora u sektoru prirodnog gasa i pojasnio kako je intencija da se djelatnost transporta prirodnog gasa uredi na državnom nivou. **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta je objasnio ulogu regulatornog tijela u uređivanju odnosa između različitih učesnika na tržištu kao, zaštiti potrošača i drugo.

- **Berina Filipović** ispred Ministarstva privrede Kantona Sarajevo postavila je pitanje vezano za razloge uređivanja djelatnosti proizvodnje prirodnog gasa ovim zakonom, s obzirom da ova djelatnost u praksi ne postoji u Bosni i Hercegovini.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva je objasnio zbog čega je ova djelatnost uređena zakonom, odnosno da su zakonom normirane sve djelatnosti u ovom sektoru, izuzev djelatnosti transporta prirodnog gasa koju je potrebno urediti propisima donesenim na nivou BiH.

- **Mirsad Jašarspahić** ispred Privredne komore FBiH je postavio pitanje kako zakon olakšava i pojednostavljuje pravni i regulatorni okvir za razvoj gasnih interkonekcija.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su dali pojašnjenje o važnosti usvajanja ovog zakona, stvaranju jasnog okvira za formiranje preduzeća za distribuciju prirodnog gasa te još jednom napomenuli da predmetni zakon ne reguliše djelatnost transporta prirodnog gasa, odnosno ne sadrži odredbe kojima se uređuju interkonekcijski gasovodi.

Obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Sarajevu prisustvovalo je ukupno 34 učesnika.

2. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 03.07.2025. GODINE U ORAŠJU

1. Federalni ministar energije, rudarstva i industrije Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

2. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Zvonko Vukić** ispred Ministarstva prometa, veza i zaštite okoliša Posavskog kantona je postavio pitanje vezano za ulaznu tačku planiranog gasovoda Sjeverna interkonekcija. Darko Pranjić je dao osvrt na pitanje i najavio prezentaciju BH-Gasa koja će biti održana po zaključenju javne rasprave i u kojoj su sadržani detalji o interkonektivnim gasovodima i njihovim planiranim trasama.
- **Almin Milišević** ispred Privredne komore FBiH izrazio je zahvalnost Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije na transparentnom pristupu izradi ovog zakona.
- **Mak Kamenica** direktor EPA projekta istakao je uvođenje regulatornog nadzora u sektor prirodnog gasa kao jednu od najvećih novina predmetnog zakona, te predložio da se učesnicima u javnoj raspravi naročito pojasne aspekti predmetnog zakona koji utiču na izgradnju distributivne mreže.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su pojasnili djelatnosti koje uređuje zakon, te naglasili značaj usvajanja predmetnog zakona u kontekstu stvaranja pravnog osnova za uspostavljanje kompanija za distribuciju prirodnog gasa na širem području Federacije. Zatim su objasnili ulogu i značaj regulatornih tijela u energetskom sektoru te koristi koje proizilaze iz usvajanja predmetnog zakona za sve učesnike u sektoru i građane kao krajnje potrošače.
- **Mijo Matanović** ispred Predstavničkog doma Parlamenta FBiH je izrazio zahvalnost Ministarstvu na dolasku, te podržao uređivanje ove oblasti zakonskim putem.
- **Mirzeta Alić-Topolović** ispred Ministarstva, gospodarstva, rada, prostornog uređenja Posavskog kantona izrazila je podršku održavanju javnih rasprava i pozdravila izradu zakona. Zatim je naglasila da neke odredbe zakona trebaju biti dorađene, primarno u dijelu koji se tiče izgradnje plinske infrastrukture kako bi bile sprovodive u praksi. Napomenula je da postoji veliki interes za gasifikaciju Posavskog kantona i najavila slanje pismenih komentara. Također je pohvalila mehanizme zaštite potrošača koji su sadržani u ovome nacrtu zakona.
- **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta je objasnio kako zakon sadrži upućujuću odredbu da se objekti gasne infrastrukture grade, koriste i održavaju u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje prostora i građenje objekata, zaštita okoliša, zaštita na radu i drugo, te ne sadrži odredbe kojima se na bilo koji način derogiraju propisi ili nadležnosti nižih nivoa vlasti.

- Prisutni su zatim diskutovali i o različitim aspektima vezanim za realizaciju projekta Južna interkonekcija te planiranju izgradnje distributivne mreže za korištenje prirodnog gasa.

Obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Orašju prisustvovalo je ukupno 27 učesnika.

3. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 04.07.2025. GODINE U TUZLI

1. Predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla, Nedret Kikanović, se obratio i pozdravio prisutne. Naglasio je značaj gasifikacije za Tuzlanski kanton i njenu privredu, zaželio uspješan rad te prepustio riječ Federalnom ministru energije, rudarstva i industrije Vedranu Lakiću.

2. Ministar Vedran Lakić je pozdravio prisutne i zahvalio na dolasku. Naglasio je značaj usvajanja Zakona o gasu Federacije BiH i namjeru Ministarstva da uključi širu javnost u proces njegove izrade, kako bismo dobili što kvalitetniji tekst. Pozvao je sve učesnike na aktivnu raspravu i dostavljanje pismenih komentara.

3. Belma Filipović ispred BH-Gasa zatim je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH, kao uvod u diskusiju o predmetnom nacrtu zakona. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

4. Voditelj postupka Darko Pranjić također se zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Mersudin Šarić** iz Termoelektrana Tuzla postavio je pitanje vezano za godišnje kapacitete planiranih gasovoda, kao i kriterije po kojim su analizirane potrebe kantona za gasovodom.
- **Belma Filipović** ispred BH-Gasa je napomenula da su projekti u fazi pripreme i da će se tačni kapaciteti znati u narednim fazama, kada će biti izvršene dodane analize potreba i kapaciteta. Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva je pojasnio da bi prema trenutnim procjenama Ministarstva Tuzlanski kanton mogao biti veliki potrošač prirodnog gasa, kako zbog svojih industrijskih i privrednih potreba i potencijala, tako i potreba građana.
- **Safet Husanović** iz Tuzlanskog akademskog kluba naglasio je kako smatra neophodnim obezbijediti alternativne izvore prirodnog gasa, te je istakao Tuzlu kao potencijalno najvećeg potrošača prirodnog gasa u budućnosti. Također se osvrnuo i na mogućnost skladištenja prirodnog gasa u Tuzli.
- Učesnici su zatim diskutovali o planiranim projektima gasne transportne infrastrukture, odnosno o mogućnosti korištenja za transport vodika i rokovima za njihovu realizaciju.
- **Almir Šabović** iz rudnika mrkog uglja Đurđevik osvrnuo se na pitanje skladištenja prirodnog gasa, ističući da je zbog specifičnih karakteristika solnih doma u Tuzli potrebno provesti dodatna istraživanja te kako je u ovome procesu potrebno maksimalno uključiti i stručnjake iz ove oblasti.
- Ministar **Vedran Lakić** dodatno je pojasnio da predmetni zakon ne reguliše djelatnost transporta prirodnog gasa, ali da reguliše distribuciju prirodnog gasa, što je od velike važnosti za lokalne zajednice koje će imati mogućnost da uspostave distributivna preduzeća na svojim teritorijima. Naglasio je da je za uređenje djelatnosti transporta prirodnog gasa potreban odgovarajući zakonski okvir na nivou Bosne i Hercegovine te da Ministarstvo također provodi aktivnosti i u ovom pogledu.

Obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Tuzli prisustvovalo je ukupno 18 učesnika.

4. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 07.07.2025. GODINE U ZENICI

1. Predsjednica Privredne komore Zeničko-dobojskog kantona, Diana Babić, je pozdravila sve prisutne, zahvalila se na dolasku i prepustila riječ Federalnom ministru energije, rudarstva i industrije Vedranu Lakiću.

2. Ministar Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

3. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Sandino Rizvanović** ispred JP „Zenicagas" je istakao kako je nacrt zakona kvalitetno pripremljen. Postavio je pitanje zbog čega tehnička pravila Njemačkog udruženja za gas i vodu (DVGW) nisu sadržana u zakonu. Također je zatražio pojašnjenje vezano za definiciju distributivnog sistema, istakavši da je nije mogao pronaći u ovom zakonu. Postavio je pitanje vezano za mogućnost uvođenja poticajne regulacije.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva je obrazložio zbog čega ova tehnička pravila Njemačkog udruženja za gas i vodu nisu propisana predmetnim zakonom. Pojasnio je da Ministarstvo donosi tehnička pravila podzakonskim aktom, te da postojeća pravila ostaju na snazi do donošenja novih. **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta je naglasio kako je članom 37. definisan distributivni sistem, te da je uvedena regulacija paralelna onoj koja postoji u sektoru električne energije. Pojasnili su da će pojedina pitanja vezana za regulaciju biti detaljnije uređena podzakonskim aktima koje donosi FERK te da javnost ima mogućnost učeća u ovim procesima.

- **Sandino Rizvanović** ispred JP „Zenicagas" je postavio pitanje da li će postojati bilansne skupine te da li će biti osnovan bilansni operator. Također je zatražio pojašnjenje vezano za sistem izdavanja dozvola koji je predviđen predmetnim zakonom.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su pojasnili da zakon propisuje obavezu plaćanja za debalans, ali ne uređuje način funkcionisanja sistema balansiranja. Kada je u pitanju osnivanje nezavisnog operatora koji bi upravljao sistemskim uslugama, pojašnjeno je da postoji takva mogućnost, ali se ova pitanja trebaju urediti propisima koji se donose na nivou to pitanje vezano za državni zakon o gasu. Također su objasnili da će izdavanje dozvola za one djelatnosti koje su propisane predmetnim nacrtom zakona biti u nadležnosti FERK-a. Napomenuli su i obavezu usklađivanja odredbi kantonalnih zakona o komunalnim djelatnostima sa odredbama predmetnog zakona.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Zenici prisustvovalo je ukupno 23 učesnika.

5. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 07.07.2025. GODINE U TRAVNIKU

1. Mirsad Jašarspahić ispred Privredne komore FBiH pozdravio je prisutne i zahvalio na dolasku. Nakon toga je prepustio riječ Federalnom ministru energije, rudarstva i industrije Vedranu Lakiću.

2. Ministar Vedran Lakić se zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj ovog zakona. Zahvalio se Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu i tehničkoj asistenciji EPA projektu za doprinos pri izradi zakona i organizovanju javnih rasprava. Zamolio je prisutne za aktivno učešće i najavio održavanje prezentacije BH-Gasa o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH.

3. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Mirsad Jašarspahić** ispred Privredne komore FBiH je zatražio pojašnjenje pojma vertikalno integrisanog subjekta.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su objasnili značenje ovog pojma kao i razloge zbog kojih je propisana obaveza razdvajanja mrežnih djelatnosti od drugih djelatnosti koje se obavljaju u sektoru prirodnog gasa. Istaknuto je da razdvajanje ima za cilj jačanje konkurencije, sprečavanje diskriminacije i osiguranje jednakog pristupa trećim stranama, te da je posebno važno u kontekstu usklađenosti sa evropskim propisima.
- **Mak Kamenica** ispred EPA projekta postavio je pitanje kako će izgledati regulatorni nadzor u sektoru prirodnog gasa nakon usvajanja predmetnog zakona, odnosno šta uvođenje regulatornog nadzora donosi za kranje kupce.

- **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta pojasnio je osnovne razloge zbog kojih je uvedena regulacija djelatnosti od strane nezavisnih tijela (regulatornih komisija) u energetskom sektoru te njihove osnovne zadatke. Pojasno je da ovakav sistem omogućava efikasnije uređivanje, praćenje i nadzor svih aktivnosti i učesnika na tržištu, kao i bolju zaštitu interesa krajnjih kupaca.
- **Mirsad Jašarspahić** je predložio da se zakonom propišu odgovornosti subjekata u slučaju nastupanja više sile, a nakon čega su prisutni diskutovali o ovome pojmu.
- **Siniša Dukić** ispred Doma naroda Parlamenta FBiH postavio je pitanje da li će predmetni zakon omogućiti skladištenje prirodnog gasa.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva objasnio je da predmetni zakon definiše operatora skladišta prirodnog gasa kao i djelatnost skladištenja prirodnog gasa, dok će Regulatorna komisija izdavati dozvole za obavljanje djelatnosti skladištenja prirodnog gasa, te propisati uvjete za dobijanje ove dozvole. Odredbe zakona stvaraju uslove za obavljanje djelatnosti skladištenja, međutim ne propisuju da li će i na kome mjestu ono biti izgrađeno.
- **Enver Smajić** ispred Unis Energetike postavio je pitanje vezano za način na koji predmetni zakon reguliše distributivna preduzeća.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su pojasnili da ovaj zakon uređuje djelatnost distribucije prirodnog gasa i aspekte od važnosti za obavljanje ove djelatnosti. Pojasnili su da stupanjem na snagu predmetnog zakona distribucija prirodnog gasa postaje regulisana energetska djelatnost, te da u je u tom smislu nakon usvajanja zakona potrebno uskladiti i kantonalne propise kojima se uređuju komunalne djelatnosti.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Travniku prisustvovalo je ukupno 18 učesnika.

6. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 08.07.2025. GODINE U BIHAĆU

1. Predstavnica Privredne komore Unsko-sanskog kantona je pozdravila sve prisutne i zahvalila na dolasku, te je riječ prepustila Federalnom ministru energije, rudarstva i industrije Vedranu Lakiću.

2. Federalni ministar energije, rudarstva i industrije Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

3. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su pojasnili su sadržaj zakona i različite djelatnosti u sektoru prirodnog gasa. Naglasili su djelatnosti koje se uređuju predmetnim zakonom, te također istakli kako predmetni zakon ne uređuje djelatnost transporta prirodnog gasa, imajući u vidu da se ova djelatnost treba urediti propisima koji se donose na nivou BiH.
- **Sanel Zulić**, direktor Razvojne agencije Unsko-sanskog kantona naglasio je potrebu blagovremenog preduzimanja aktivnosti na osnivanju preduzeća za distribuciju prirodnog gasa kako bi lokalne zajednice mogle doći do ovog energenta nakon izgradnje transportnih gasovoda. Također je naglasio važnost upoznavanja građana sa ovom tematikom. Istakao je i potrebu za planiranjem budžetskih sredstava u ovu svrhu.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su objasnili da je u nekim kantonima pitanje distribucije i snabdjevanja prirodnim gasom uređeno komunalnim zakonima, koji su usvojeni na nivou kantona. Usvajanjem predmetnog zakona uvodi se ujednačen i jasan pravni okvir u kome će se ove djelatnosti obavljati kao energetske, te biti regulisane od strane nezavisnog regulatora (FERK). Također su se osvrnuli i na mogućnost zaključivanja ugovora o koncesiji, kao jedne od opcija za razvoj distributivne mreže.
- **Mak Kamenica** ispred EPA projekta je napomenuo da će EPA projekat izraditi smjernice vezane za osnivanje distributivnih preduzeća i koje će biti dostupne lokalnim zajednicama.
- Jedan od učesnika postavio je pitanje vezano za regulisanje cijene prirodnog gasa.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su objasnili kako funkcioniše formiranje cijena u okviru usluge javnog snabdijevanja. Također su pojasnili kako se ukupna cijena sastoji od dvije glavne komponente, mrežarine i cijene samog energenta, te da je mrežarina također regulisana.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Bihaću prisustvovalo je ukupno 23 učesnika.

7. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 09.07.2025. GODINE U LIVNU

1. Mate Šiško, pomoćnik ministra u Ministarstvu privrede Kantona 10, pozdravio je sve prisutne i zahvalio na dolasku. Potom je pozvao Federalnog ministra energije, rudarstva i industrije Vedrana Lakića da se obrati prisutnima.

2. Ministar Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

3. Mak Kamenica ispred EPA projekta se zahvalio Ministarstvu na suradnji i naglasio uspješnu saradnju u prethodnom periodu. Objasnio je da predmetni zakon uređuje djelatnosti koje se se regulišu na nivou Federacije BiH, kao što je to urađeno u sektoru električne energije, dok ne reguliše transport prirodnog gasa imajući u vidu podjelu nadležnosti u BiH.

4. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Mak Kamenica** ispred EPA projekta je istakao je da prirodni gas ima važnu ulogu i za razvoj elektroenergetski sektora. Imajući u vidu veliku ekspanziju obnovljivih izvora energije kao neupravljivih izvora, potrebno je osigurati stabilnost i

uravnoteženost sistema. U tom kontekstu prirodni gas može imati vrlo važnu ulogu kao upravljiv i fleksibilan izvor energije.

- **Mate Šiško** ispred Ministarstva privrede Kantona 10 je napomenuo da u ovom kantonu postoji velika zainteresiranost za plinifikaciju.
- **Dalibor Vrdoljak** ispred kompanije Proton montaža je postavio pitanje na koji način će se prirodni gas koristiti za pretvaranje u energiju.
- Ministar **Vedran Lakić** je objasnio da se dva dva termoenergetska bloka u Tuzli i Kaknju pripremaju za rad na prirodni gas, što bi omogućilo zamjenu uglja kao primarnog energenta i smanjenje emisija štetnih gasova, dok je **Jasmin Salkić** ispred BH-Gasa napomenuo da je također planirana i izgradnja plinskih elektrana.
- Učesnici u javnoj raspravi su zatim diskutovali o problemima vezanim za usvajanje zakona o električnoj energiji na nivou BiH i formiranju berze električne energije.
- **Mate Šiško** ispred Ministarstva privrede Kantona 10 je istakao postojeće probleme u balansiranju elektroenergetskog sistema. Postavio je pitanje da li trenutni zakonski okvir u sektoru električne energije omogućava obavljanje djelatnosti skladištenja električne energije.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta istakli su kako je zakon o električnoj energiji iz 2023. godine uredio djelatnost skladištenja električne energije, te da su doneseni potrebni podzakonski akti kako bi se mogla ishoditi dozvola za obavljanje ove djelatnosti.
- Učesnici u javnoj raspravi također su razgovarali o izradi energetske strategije FBiH.
- **Mate Šiško** ispred Ministarstva privrede Kantona 10 postavio je pitanje vezano za način na koji predmetni zakon reguliše pitanje koncesija, te napomenuo da je u toku izrada novog Zakona o koncesijama Kantona 10.
- **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta je objasnio kako ovaj zakon ne reguliše pitanje koncesija u suštinskom smislu, već samo sadrži upućujuću odredbu da se dodjela koncesija za izgradnju objekata gasne infrastrukture na području Federacije vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje oblast koncesija na nivou Federacije i kantona.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane

prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Livnu prisustvovalo je ukupno 18 učesnika.

8. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 14.07.2025. GODINE U MOSTARU

1. Federalni ministar energije, rudarstva i industrije Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

2. Delegat u Domu naroda FBiH Damir Džeba je pozdravio sve prisutne i podsjetio na sugestije istaknute tokom sjednice Doma naroda na kojoj je razmatran nacrt Zakona o gasu FBiH, a koje su vezane za uređenje djelatnosti transporta prirodnog gasa.

3. Mak Kamenica, direktor EPA projekta, osvrnuo se na razloge za donošenje zakona, sadržaj i ukratko objasnio da je predmetni nacrt zakona pripremljen uz uvažavanje podjele nadležnosti između državnog i nižih nivoa vlasti u BiH.

4. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Sanela Pokrajčić** ispred FERK-a je pohvalila aktivnosti na izradi i donošenju ovog zakona i naglasila njegov značaj. Najavila je dostavljanje komentara pisanim putem.
- **Senita Babović** ispred Ministarstva privrede Hercegovačko-neretvanskog kantona je naglasila da predstavnici Ministarstva i dalje analiziraju sadržaj zakona te najavila dostavljanje pismenih komentara. Također je pohvalila aktivnosti na izradi i donošenju ovog zakona.
- **Goran Frančić** ispred EPA projekta naglasio je važnost ovog zakona za gasifikaciju Federacije BiH, s obzirom da se prvi put uvodi jedinstven zakonski okvir za rad distributivnih preduzeća i drugih djelatnosti. Također je objasnio koje djelatnosti predmetni zakon reguliše, te najavio izradu smjernica za razvoj distributivnih preduzeća.

- Učesnik javne rasprave postavio je pitanje da li zakon reguliše ukapljeni prirodni gas, a **Goran Frančić** ispred EPA projekta je pojasnio da zakon reguliše djelatnost upravljanja skladištem prirodnog gasa, što uključuje i ukapljeni prirodni gas.
- **Damir Džeba** ispred Doma naroda Parlamenta FBiH istakao je kao problematično to što zakon ne reguliše djelatnost transporta prirodnog plina, te na snazi ostavlja Uredbu o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede u dijelu u kojem ona reguliše transport. Postavio je pitanje vezano za regulaciju i certificiranje BH-Gasa od strane Regulatorne komisije.
- **Mak Kamenica** i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su pojasnili razloge iz kojih je djelatnost transporta potrebno regulisati na državnom nivou, zbog čega transport nije regulisan predmetnim zakonom. Istaknuti su različiti aspekti vezani za ustavne nadležnosti BiH, propise i obaveze iz EU acquisa i postojeći način regulacije sektora električne energije. Također, istaknuta su i ranija opredjeljenja Federacije iskazana kroz donošenje zakona, zaključaka i drugih akata od strane Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, a prema kojima je djelatnost transporta nužno urediti usvajanjem propisa na nivou BiH. Takodjer, pojašnjeno je i značenje i postupak certificiranja operatora.
- **Samir Hadžihujsenović** ispred FERK-a je pojasnio koje djelatnosti su regulisane predmetnim zakonom i način na koji FERK izdaje dozvole. **Sanela Pokrajčić** ispred FERK-a je naglasila da FERK vrši regulaciju onih djelatnosti koje su joj stavljene pod nadzor zakonom.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva se također osvrnuo na pitanje regulacije djelatnosti transporta i podsjetio na stajalište FBiH da je ovu djelatnost potrebno regulisati kroz zakon na državnom nivou. **Goran Frančić** ispred EPA projekta također je dao dodatna pojašnjenja u vezana za uspostavljanje operatora transportnog sistema, a sa aspekta troškova i efikasnosti.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem

na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Mostaru prisustvovalo je ukupno 30 učesnika.

9. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 15.07.2025. GODINE U ŠIROKOM BRIJEGU

1. Zdenko Ćosić, premijer Zapadnohercegovačkog kantona, pozdravio je prisutne i zahvalio se na organizaciji javne rasprave u ovome kantonu. Istakao je važnost prirodnog gasa kao energenta za privredni razvoj FBiH te interese ovog kantona, građana i privrede, za njegovim korištenjem. Riječ je prepustio Federalnom ministru energije, rudarstva i industrije Vedranu Lakiću.

2. Federalni ministar energije, rudarstva i industrije Vedran Lakić je zahvalio prisutnima na dolasku i naglasio značaj usvajanja ovog zakona. Zahvalio se EPA projektu, Privrednoj komori i BH-Gasu na doprinosu, te istakao važnost gasifikacije Federacije Bosne i Hercegovine. Zamolio je prisutne nosioce funkcija za saradnju na realizaciji važnih infrastrukturnih projekata u sektoru prirodnog gasa i sve prisutne za aktivno učešće u javnoj raspravi.

3. Mak Kamenica ispred EPA projekta zahvalio se prisutnima na dolasku, te pojasnio koje djelatnosti su regulisane ovim zakonom. Naglasio je kako predmetni zakon ne reguliše transport prirodnog gasa, ali da je ključan za distribuciju i snabdijevanje prirodnim gasom kao i osnivanje distributivnih preduzeća. Istakao je značaj prirodnog gasa, ne samo kao novog energenta, već i za povećanje fleksibilnosti elektroenergetskog sistema (balansiranje), veću integraciju obnovljivih izvora energije i bolje mogućnosti poslovanja u elektroenergetskom sektoru.

4. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Milan Sitarski** ispred Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Zapadnohercegovačkog kantona je pozdravio izradu zakona. Istakao je kao problematično to što oblast transporta nije regulisana predmetnim zakonom.
- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva je objasnio zbog čega djelatnost transporta nije uređena predmetnim zakonom te naglasio već iskazana opredjeljenja Vlade FBiH i Parlamenta FBiH da ova djelatnost bude uređena zakonom na državnom nivou. Naglasio je i preporuke Energetske zajednice u ovom smislu. **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta također detaljnije pojasnio pravne aspekte vezane za podjelu nadležnosti po pitanju regulacije djelatnosti u sektoru prirodnog gasa.

- Ministar **Vedran Lakić** je informisao prisutne o aktivnostima Ministarstva na izradi propisa kojima se uređuje funkcionisanje sektora električne energije i prirodnog gasa na nivou BiH. S tim u vezi, istakao je kako već postoji nacrt državnog zakona kojim se uređuju pitanja iz oblasti električne energije na nivou BiH te da je ovaj zakon u prethodnom periodu usaglašen, te kako se nada da će se sličan procesu glašavanja provesti i kada je u pitanju državno zakonodavstvo u oblasti prirodnog gasa.

- **Goran Frančić** ispred EPA projekta je objasnio da predmetni zakon uređuje okvir za gasifikaciju područja, odnosno mogućnost razvoja distributivne mreže. Naglasio je važnost prirodnog gasa za balansiranje elektroenergetskog sistema. Objasnio praksu formiranja preduzeća u drugim zemljama i ulogu operatora sistema u razvoju tržišta.

- **Mak Kamenica** ispred EPA projekta je objasnio kako je položaj operatora transportnog sistema jednak onom u sektoru električne energije, te naglasio da mrežni operatori imaju regulisane cijene usluga i niske profitne marže.

- **Goran Frančić** ispred EPA projekta je naglasio važnost regulacije transporta radi što efikasnijeg rada te također naglasio da su transport i distribucija regulisane djelatnosti.

- **Ana Soldo** ispred Ureda Vlade Zapadnohercegovačkog kantona za evropske integracije je postavila pitanje da li je predmetni zakon usklađen sa najnovijom direktivom Evropske unije, a koja se odnosi na korištenje prirodnog gasa i vodika. Također je naglasila kako smatra da preporuke Evropske unije u pogledu nadležnosti za regulaciju djelatnosti transporta treba uzeti s rezervom s obzirom na specifičnost ustavnog uređenja BiH. Najavila je dostavljanje komentara na zakon pismenim putem.

- Voditelj postupka **Darko Pranjić** ispred Ministarstva i **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta su naglasili kako je predmetni zakon usklađen s obavezama koje je Bosna i Hercegovina preuzela kao članica Energetske zajednice. U pogledu propisa EU, naglašeno je kako posljednje direktive nisu još uvijek formalno-pravno preuzete u pravni okvir Energetske zajednice i obvezujuće, ali uprkos tome predmetni nacrt zakona o gasu ima vrlo visok stepen usklađenosti i sa njima.

- **Tomislav Luburić** ispred kompanije FEAL postavio je pitanje vezano za broj potencijalnih plinskih potrošača u Zapadnohercegovačkom kantonu.

- **Goran Frančić** ispred EPA projekta je objasnio kako će se tokom izrade studije o gasifikaciji u obzir uzeti i potencijalni konzum na konkretnom području, na osnovu čega se prave planovi razvoja distributivnog sista.

- **Milan Sitarski** ispred Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zašitite okoliša Zapadnohercegovačkog kantona postavio je pitanje da li će predmetni zakon omogućiti izgradnju Južne plinske interkonekcije.
- Ministar **Vedran Lakić** je objasnio da nije potrebno donošenje zakona kako bi se krenulo u izgradnju Južne interkonekcije, te kako već postoje zakonski uslovi za realizaciju ovog projekta. Podsjetio na usvajanje Zakona o južnoj interkonekciji te pozvao sve aktere da što prije izdaju potrebna odobrenja i saglasnosti za realizaciju ovog važnog infrastrukturnog projekta.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08.2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Širokom Brijegu prisustvovalo je ukupno 26 učesnika.

10. JAVNA RASPRAVA ODRŽANA DANA 16.07.2025. GODINE U GORAŽDU

1. Mirsad Jašarspahić ispred Privredne komore FBiH pozdravio je sve prisutne i zahvalio se na dolasku. Istakao je uspješnu dugogodišnju suradnju sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije. Pozvao je na održavanje sastanka između privrednika iz Bosanskog-podrinjskog kantona i predstavnika Ministarstva.

2. Premijer Bosansko-podrinjskog kantona Edin Ćulov zahvalio se na dolasku i organizaciji javne rasprave te istakao interes privrednika iz ovog kantona i potrebe za korištenjem prirodnog gasa.

3. Mak Kamenica ispred EPA projekta zahvalio se prisutnima na dolasku, te naglasio dugogodišnju suradnju koju EPA projekat ostvaruje s Ministarstvom. Zatim je pojasnio koje djelatnosti su regulisane ovim zakonom i naglasio kako zakon ne uređuje djelatnost transporta prirodnog gasa.

4. Voditelj postupka Darko Pranjić se ispred Ministarstva zahvalio prisutnima na učešću u javnoj raspravi, izložio razloge za donošenje predmetnog zakona, te održao prezentaciju o njegovim osnovnim odredbama i sadržaju. Upoznao je prisutne sa mogućnošću dostavljanja pisanih komentara na nacrt zakona najkasnije do 02.08.2025. godine, nakon čega je otvorio diskusiju.

- **Dževad Bećirević** ispred BH-Gasa je pojasnio je aktivnosti koje ova kompanija provodi u sektoru prirodnog gasa, istakao koje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa uređuje predmetni nacrt zakona i njegovu važnost, te je zamolio Eldara Tunjića ispred EPA projekta da detaljnije objasni sadržaj zakona.
- **Eldar Tunjić** ispred EPA projekta je objasnio koje se djelatnosti općenito obavljaju u sektoru gasne privrede, regulaciju djelatnosti, podjelu nadležnosti za njihovu regulaciju, pravni okvir i značaj usvajanja zakona kojim bi se na jednoznačan i sistematičan način uredilo funkcionisanje sektora prirodnog gasa.
- Diskutovalo se o korištenju komprimovanog prirodnog gasa, te je istaknuto da je upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom kao djelatnost uređena predmetnim zakonom.
- **Mirsad Hubanić** ispred Privredne komore Bosansko-podrinjskog kantona je naglasio da prirodni gas uskoro neće biti skuplja alternativa električnoj energiji s obzirom na uvođenje CBAM-a.
- Prisutni su zatim diskutovali o dekarbonizaciji i pravcima razvoja energetskog sektora u Federaciji općenito.
- Jedan od učesnika je pohvalio donošenje zakona i izrazio nadu da će kompletan sektor biti uređen na sistemski način.

S obzirom da nije bilo drugih prijava za diskusiju, voditelj postupka zaključio je raspravu o ovom nacrtu zakona.

Po zaključenju javne rasprave, Belma Filipović ispred BH-Gasa je održala prezentaciju o razvojnim projektima gasne transportne infrastrukture u FBiH. U sklopu ove prezentacije, učesnici javne rasprave upoznati su sa postojećom infrastukturom za transport prirodnog gasa i planovima za razvoj novih transportnih gasovoda u Federaciji. Nakon održane prezentacije, prisutni su postavljali pitanja i dobili odgovore od predstavnika Ministarstva i BH-Gasa, u vezi sa za razvojem transportnih gasovoda i druge prateće infrastrukture.

Voditelj postupka Darko Pranjić zahvalio se svim prisutnim na prisustvu i učešću u javnoj raspravi te ih je još jednom pozvao da dostave komentare i pisanim putem na adresu Ministarstva do 02.08. 2025. godine. Javnoj raspravi održanoj u Goraždu prisustvovalo je ukupno 23 učesnika.

NACRT ZAKONA O GASU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE				
BR.	**PODNOSILAC KOMENTARA**	**SAŽETAK KOMENTARA, PRIMJEDBE, SUGESTIJE**	**STAV O ZAHTJEVU** (Prihvata se/ne prihvata se/ prihvata se djelimično)	**OBRAZLOŽENJE**
1.	**Admir Čavalić, zastupnik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	Komentar sa 21. redovne sjednice Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održane 28.5.2025. godine (rezimirano): - Članovi 27-30. daju preširoka ovlaštenja Regulatornoj komisiji, koja treba odgovarati parlamentu kroz izvještavanje, te naglasiti javne rasprave, - Ponovno razmotriti definicije u članu 6, zatvorenih distributivnih sistema i balansne odgovornosti te navesti ko radi balansiranje	/	U vezi sa nadležnostima Regulatorne komisije, potrebno je istaći da se radi o uobičajnim nadležnostima koje Regulatorna komisija ima i u sektoru električne energije, a koje su nužne za osiguranje efikasne regulacije sektora. Također, ove nadležnosti usklađene su i sa odredbama relevantnih EU propisa, prema kojima regulatorne komisije općenito imaju specifičan položaj, te vrlo širok spektar ovlaštenja i nadležnosti koji omogućava punu nezavisnost i samostalnost u regulaciji djelatnosti. Također, potrebno je naglasiti da su pitanja vezana za odgovornost i javnost rada Regulatorne komisije već uređena u *Zakon o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 60/23)*. Ovaj zakon propisao je, da Regulatorna komisija o svom radu podnosi izvještaj Parlamentu Federacije najmanje jednom godišnje.

		- Dodati član u vezi zaštite potrošača, uključujući rokove, prigovore i drugo - Definisati strateške rezerve gasa u slučaju kriza, troškove i druge aspekte		kao i javnost svih sjednica i dostupnost svih akata, dokumenata i informacija u posjedu Regulatorne komisije. U pogledu definicija, ističemo da se radi o uobičajnim definicijama, razmotrenim od strane ekspertne radne grupe, te koje su također usklađene sa relevantnim EU Direktivama. Definicija zatvorenog distributivnog sistema sadržana je u članu 82. nacrta zakona, a razlog nenavođenja ove definicije u članu 6. jeste to što se, u skladu sa pravilima za izradu propisa, definicije pojmova ne uvode u slučajevima kada je značenje izraza objašnjeno u sadržaju propisa. U pogledu balansne odgovornosti, ovaj zakon propisuje opštu obavezu učesnika da preuzmu balansnu odgovornost, dok uređenje balansnog tržišta općenito nije predmet ovog zakona. U pogledu zaštite potrošača, ovo pitanje primarno je obrađeno u dijelu trinaestom nacrta zakona, koji općenito uređuje prava krajnjih kupaca, a pojedina prava navode se kroz cijeli tekst propisa. Tako je propisano pravo na žalbu Regulatornoj komisiji iz člana 15, rješavanja sporova iz člana 31, standard kvaliteta snabdijevanja iz člana 58, zaštita od izmjene ugovorenih uslova iz člana 120. i drugo). Sve navedeno također ne isključuje ni primjenu odredbi posebnih zakona iz oblasti zaštite potrošača. U pogledu definisanja strateške rezerve gasa, potrebno je istaći da Federacije BiH trenutno ne raspolaže kapacitetima za skladištenje prirodnog gasa. Radi se o vrlo skupim infrastrukturnim objektima čija opravdanost izgradnje zavisi

				od niza faktora, ali primarno veličine tržišta te ulaganje u ove objekte u pravilu zahtijeva izradu posebnih analize isplativosti. S tim uvezi, obrađivač se u ovom momentu nije opredijelio za uvođenje obavezne rezerve iz razloga što bi time javnim preduzećima nametnuo obavezu koja može biti nesrazmjerna i imati značajne efekte na finalne cijene prirodnog gasa za krajnje korisnike. Obrađivač se stoga opredijelio da definiše opšti okvir za obavljanje djelatnosti skladištenja na komercijalnim principima, čime se stvara pravni okvir da zainteresovani subjekti, nakon provođenja potrebnih analiza, mogu izgraditi skladišta prirodnog gasa i neometano obavljati ovu djelatnost.
2.	**Damir Džeba, zastupnik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	1. Prva i najveća slabost zakona je što uopće ne regulira transport plina - nema ni jedne norme o tome: • tko je operator, • tko mu daje dozvolu, • tko ga nadzire, • ni kako se osigurava pristup mreži. 2. Temeljni nedostatak: izostanak regulacije transporta plina Zakon ne propisuje tko smije obavljati djelatnost operatora transportnog sustava, kako se ona autorizira, tko provodi certifikaciju i nadzor, niti kakva su pravila: pristupa mreži.	/	Kada je u pitanju regulacija djelatnosti transporta prirodnog gasa, potrebno je istaći da je Ministarstvo pri izradi predmetnog nacrta zakona najprije uzelo u obzir nadležnosti propisane Ustavom Bosne i Hercegovine, a prema kojima transport energije, uključujući i transport prirodnog gasa, potpada pod nadležnost institucija na nivou Bosne i Hercegovine. Ovakva ustavna podjela nadležnosti na snazi je i u sektoru električne energije, gdje je djelatnost prenosa električne energije (kao ekvivalent djelatnosti transporta prirodnog gasa) uređena propisima usvojenim na nivou BiH, dok su druge djelatnosti (poput distribucije i snabdjevanja) uređene propisima usvojenim na nivou entiteta. Nadalje, rješenje predloženo u nacrtu zakona također je u skladu i sa važećim zakonskim okvirom Federacije Bosne i

		U postojećem tekstu • nema zakonske definicije transporta kao posebne djelatnosti, • ne postoji regulatorni mehanizam niti sustav odgovornosti, • BH-Gas de facto nastavlja djelovati bez zakonske osnove. Oslanjanje na Uredbu o organizaciji i regulaciji plinske privrede, koja nema zakonodavni temelj, nije u skladu s Ustavom Federacije BiH - što je već utvrdio i Ustavni sud FBiH (U-2/10, predmet šuma). Ovaj model stvara sistemsku nesigurnost i dugoročnu neizvjesnost u sektoru.		Hercegovine, koji uređuje funkcionisanje sektora energije. Naime, Zakon o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", broj: 60/23), u članu 13. stav (1) detaljno navodi sve energetske djelatnosti u oblastima električne energije, prirodnog gasa, nafte i naftnih derivata i toplotne energije, u nadležnosti Federacije BiH. U tom smislu, ovaj zakon navodi sve djelatnosti, izuzev djelatnosti transporta prirodnog gasa (ili transporta bilo kojeg drugog energenta) - imajući u vidu da se u tim slučajevima radi o nadležnostima institucija Bosne i Hercegovine. Uređenje transporta prirodnog gasa kroz donošenje propisa na nivou Bosne i Hercegovine također predstavlja i dugogodišnje opredjeljenje Federacije Bosne i Hercegovine, iskazano u više zaključaka i drugih akata koje su usvajali i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i Vlada Federacije. Konačno, potrebno je istaći i to da bi regulisanje djelatnosti transporta prirodnog gasa kroz usvajanje zakona na nivou Federacije Bosne i Hercegovine bilo suprotno ili neusklađeno sa odredbama relevantnih propisa EU i Energetske zajednice, kako u kontekstu obaveze uvođenja jednog regulatornog tijela na nacionalnom nivou, tako i certifikacije operatora transportnog sistem i osiguranja jednakih uslova i pravne zaštite svih učesnika u sektoru. Iz naprijed navedenih razloga, Ministarstvo nije uključilo djelatnost transporta prirodnog gasa u predmetni nacrt

				zakona, imajući u vidu da bi ovo značilo zadiranje u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine.
3.	**Damir Džeba, izaslanik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	3. Članak 164. - samorazvlaštenje i ustavna nelogičnost kao i isti problem s člankom 159. Članak 164. dodatno pogoršava stanje. On omogućuje da se dio uredbe nastavi primjenjivati dok se pitanje ne riješi na državnoj razini - iako takav zakon na razini BiH ne postoji, niti postoji zajednički dogovor entiteta. To je potpuno neizvjesno. Time se Federacija de facto odriče svojih nadležnosti u korist nepostojećeg zakona, dok RS već ima vlastiti zakon o plinu i ne priznaje državni. Članak 164. predviđa da se uredba stavlja van snage osim dijela koji se odnosi na transport, sve dok se to pitanje ne uredi zakonom na razini BiH. Ovakva odredba: • nema pravni temelj jer se poziva na neustavnu uredbu, • predstavlja neustavno odricanje Federacije BiH od svojih nadležnosti,	/	Član 164. propisuje prestanak važenja Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede („Službene novine Federacije BiH" br. 83/07, 71/21 i 91/22), u svim dijelovima koje uređuje predmetni nacrt zakona, kako bi se izbjegla situacija da postoji više propisa koji uređuju istu materiju, odnosno sukob propisa ili odredbi. U tom smislu, nacrt zakona nije propisao stavljanje van snage odredbi Uredbe koje se odnose na transport prirodnog gasa, iz razloga što predmetni nacrt zakona ne uređuje transport prirodnog gasa. U vezi sa dijelom komentara kojim se ističe kako se Federacija odriče svojih nadležnosti u korist nepostojećeg zakona na nivou BiH ili prenosi nadležnosti na državu, ističemo kako uređenje djelatnosti transporta prirodnog gasa spada u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, a ne entiteta (iz razloga koji su detaljnije pojašnjeni u odgovoru na komentar pod brojem 2). Također, važno je istaknuti da nepostojanje odgovarajućeg propisa na nivou BiH ne znači da entiteti stiču nadležnost za donošenje propisa u toj oblasti na entitetskom nivou. U vezi sa dijelom komentara kojim se ističe da se odrebe člana 164. pozivaju na neustavnu uredbu, ističemo kako ustavnost navedene Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede nije preispitivana u pogledu usklađenosti sa odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (ili Ustava Bosne i Hercegovine) te je i dalje formalno-pravno na

		• stvara pravno sivo područje u kojem BH-Gas zadržava monopol, bez certifikacije, nadzora ni tržišne konkurencije. U Ustav BIH ne postoji odluka entiteta kojom se transport plina prenosi na državu. Stoga je ovakvo „odricanje" Federacije pravno ništavno.		snazi. Iz ovog razloga, komentar da se član poziva ili referiše na neustavan akt nije moguće uvažiti. Konačno, u vezi sa dijelom komentara kojim se tvrdi da ovaj zakon zadržava monopol kompanije BH Gas, bez certifikacije nadzora ili tržišne konkurencije, ističemo kako se sva navedena pitanja odnose na regulisanje djelatnosti transporta prirodnog gasa. Kao što je istaknuto u prethodnom tekstu, regulisanje djelatnosti transporta prirodnog gasa nije predmet ovog zakona.
4.	**Damir Džeba, Izaslanik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	4. Posljedice za federalne jedinice i strateške projekte Navest ću plinovod Južna interkonekcija odnosno projekt je koji ima potencijal transformirati energetsku neovisnost i sigurnost regije No, nacrt zakona: • onemogućuje osnivanje regionalnih operatora, • odgađa otvaranje tržišta • prešutno prepošta cijeli projekt BH-Gasu, koji: o nije certificiran, o ne podliježe FERK-u, o ne djeluje po tržišnim pravilima ni EU normama.	/	Pitanja navedena u komentaru, a koja se odnose na osnivanje regionalnih operatora, otvaranje tržišta, realizaciju projekta Južne interkonekcije, certificiranja operatora transportnog sistema, regulacije transportne djelatnosti – su u cijelosti vezana za regulaciju djelatnosti transporta prirodnog gasa, što nije predmet ovog nacrta zakona. U tom smislu, još jednom ističemo kako predmetni nacrt zakona ne sadrži odredbe o transportu prirodnog gasa niti odredbe kojima se propisuju aspekti vezani za izgradnju transportnog gasovoda Južna interkonekcija. Navedena pitanja potrebno je urediti kroz donošenje propisa na nivou BiH. U pogledu mogućnosti federalnih jedinica (kantona) da sudjeluju u projektima na svom teritoriju, potrebno je istaći kako je predmetni nacrt zakona upravo omogućava formiranje kompanija za distribuciju i snabdijevanje prirodnim gasom u svim kantonima ili lokalnim zajednicama, te s tog aspekta

		Federalnim jedinicama se oduzima pravo da sudjeluju u projektima na svom teritoriju, što je protivno načelima konstitutivnosti, federalizma i ravnopravnosti naroda.		podržava njihovu uključenost u projekte razvoja gasne infrastrukture i gasne privrede.
5.	**Damir Džeba, izaslanik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	5. EU praksa: više operatora je standard, ne iznimka U Europskoj uniji, prema Direktivi 2009 /73/EZ, više operatora je dopušteno i poželjno, naročito u federalnim državama. Svaki operator mora biti certificiran, pod nadzorom, i raditi transparentna. Znači - ništa ne priječi FBiH da ima više operatora, uključujući i regionalne, federalnih jedinica ili mješovite. Iz naprijed navedenih razloga tražimo: 1. Da se transport plina jasno regulira zakonom, a ne ostavlja neustavnu Uredbu. 2. Da se omogući osnivanje više operatora - uz FERK-ov nadzor. 3. Da se federalne jedinice i jedinice lokalne samouprave uključe u strateške projekte kao što je Južna interkonekcija. U mnogim EU državama (npr. Njemačka, Španjolska, Belgija), postoji više	/	Sva pitanja navedena u komentaru odnose se na djelatnost transporta prirodnog gasa, a što nije predmet ovog zakona. Kao što je detaljnije pojašnjeno u obrazloženju, predmetni nacrt zakona uređuje samo one djelatnosti iz nadležnosti Federacije BiH (distribucija, snabdijevanje, trgovina i druge djelatnosti navedene u članu 9.), dok regulacija djelatnosti transporta prirodnog gasa predstavlja nadležnost institucija BiH. Stoga je opredjeljenja u vezi sa pitanjima navedenim u ovom komentaru potrebno izvršiti kroz donošenje propisa na nivou BiH. Iz ovih razloga, uz uvažavanje iznesenih tvrdnji, smatramo da pitanja navedena u komentaru nisu relevantna za ovaj nacrt zakona i ne mogu se primijeniti na njegov sadržaj.

		regionalnih OTS-ova, što omogućuje lokalni razvoj i konkurenciju. Federacija BiH može i mora omogućiti otvaranje tržišta i za osnivanje novog operatora i za snabdjevenije i za distribuciju - bilo u vlasništvu federalnih jedinica, javnom ili mješovitom vlasništvu - bez pravnih prepreka. Zakon ne smije biti oruđe za centralizaciju ni monopol, nego alat za razvoj, sigurnost i ravnotežu na načelima federalizma. Dodatne manjkavosti nacrta zakona • Nejasna terminologija („operator sustava" bez razgraničenja između transporta i distribucije), • Nema razdvajanja djelatnosti (unbundling) u skladu s EU pravom. Izostanak mehanizma za pristup mreži tzv. tarifiranje • Slab regulatorni okvir (FERK sveden na minimalnu ulogu), • Vlada FBiH preuzima prekomjerna ovlaštenja, bez parlamentarnog nadzora, • Nejasan status BH-Gasa, koji zadržava privilegirani položaj bez odgovornosti.		

		Preporuke 1. Ukloniti iznimku iz članka 164. - zakon mora u cijelosti zamijeniti Uredbu; 2. Uvesti jasnu regulaciju transporta plina, s certifikacijom, pristupom i regulatornim okvirom; 3. Dopustiti osnivanje više operatora, osobito za federalne jedinice koje žele investirati u razvoj infrastrukture; 4. Ojačati ulogu FERK-a, osobito u nadzoru BH-Gasa; 5. Uključiti federalne jedinice i lokalne zajednice u upravljanje novim operatorima i strateškim projektima poput Južne interkonekcije.		
6.	**Općina Sanski Most, Općinski načelnik, Služba za razvoj, poduzetništvo i resurse**	*Bez primjedbi na tekst zakona.*	/	/
7.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i**	Generalno smo mišljenja da je predloženi Nacrt Zakona dobra osnova za izradu Prijedloga Zakona o plinu u Federaciji BiH.	/	/

	prostornog uređenja			
8.	Tuzlanski kanton, Grad Tuzla, Gradonačelnik	Tražimo, da se zbog značaja predmeta i tematike, koji uređuje nacrt Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, treba produžiti rok trajanja javne rasprave sa 30 na 90 dana, kako se javna rasprava ne bi svela na puko „zadovoljenje forme" i kako bi u javnoj raspravi u vezi sa predmetnim zakonom aktivno učestvovali građani, nevladin sektor, ali i kantonalne skupštine i općinska/gradska vijeća. Naime, radi se o energentu, koji se koristi u svakodnevnoj primjeni daleko više od drugih energenata i koristi se razne namjene, kao što su za zagrijavanje stambenog i poslovnog prostora, pripremu tople vode i pare, kuhanje, proizvodnju električne energije, za klima irashladne uređaje, industrijske procese, pogon motornih vozila i dr. Smatramo, da se osim u Gradu Sarajevu, javna rasprava o nacrtu Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine treba održati i u svim gradovima i općinama, koje su sjedište kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ako se organizira široka javna rasprava, dobit će se	*Prihvata se, djelimično*	U skladu sa zaključcima oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, predlagač je zadužen da organizuje i provede javnu raspravu u trajanju od 30 dana. S tim u vezi, ovo Ministarstvo je u realizaciji navedenih zaključaka bilo u obavezi da javne rasprave organizuje unutar navedenog roka te nije moglo samoinicijativno produžiti trajanje. U vezi sa dijelom komentara u kome se predlaže održavanje javnih rasprava u svim gradovima i općinama koja su sjedišta kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine, potrebno je istaći kako je Ministarstvo upravo prepoznalo potrebu da lokalne zajednice budu što kvalitetnije informisane o sadržaju i svim aspektima vezanim za usvajanje predmetnog zakona, te se odlučilo da javne rasprave održi u svih deset kantona na području Federacije. Informacije o održavanju javnih rasprava sa detaljnim rasporedom objavljene su na službenoj internet stranici Ministarstva dana 27. juna 2025. godine.

		kvalitetne primjedbe i sugestije, a samim time i kvalitetan tekst Zakona o gasu FBiH.		
9.	**Udruženje za gas u Bosni i Hercegovini**	Polazeći od odredbi Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine Federacije BiH", broj: 83/07, 71/21 i 91/22), a naročito članova 52-54, kojima se utvrđuje obaveza primjene tehničkih propisa i pravila struke u projektovanju, izgradnji, eksploataciji i održavanju gasne infrastrukture u Federaciji Bosne i Hercegovine, predlažemo da se u tekst novog Zakona o gasu Federacije BiH eksplicitno I uvrsti sljedeća normativna odredba: "Primjena tehničkih pravila u gasnom sektoru (član xx) (1) Tehnička pravila iz oblasti gasne privrede, koja na osnovu tehničkih pravila njemačkog udruženja za gas i vodu (DVGW) izrađuje IGT do.o. Sarajevo u saradnji sa stručnim radnim tijelima, harmonizuju se s važećim zakonima i podzakonskim propisima	*Ne prihvata se.*	Navedeni komentar predlaže da se zakonom propiše da tehnička pravila za gasni sektor Federacije Bosne i Hercegovine izrađuje IGT d.o.o. te da Skupština Udruženja za gas u Bosni i Hercegovini formalno usvaja tehnička pravila. S tim u vezi, ističemo kako ovi subjekti nisu organi uprave ili energetski i drugi subjekti koji imaju zakonom propisane nadležnosti za obavljanje upravnih, stručnih i drugih poslova u sektoru prirodnog gasa, već se radi o privatnim subjektima. U skladu sa članom 136. nacrta zakona, tehnička pravila i normativi imaju karakter podzakonskog akta i usvajaju se u formi pravilnika, kako bi bili opšte primjenjivi na sve učesnike u sektoru, neovisno o njihovom članstvu u strukovnim udruženjima. Iz ovog razloga nužno je normativnu ovlast zadržati u okviru resornog Ministarstva, i ne prenositi ih na privatni subjekt. Navedeno ne isključuje mogućnost primjene DVGW i drugih pravila i standarda koji su do sada korišteni, kao ni mogućnost da Ministarstvo za potrebe izrade pravilnika sarađuje sa drugim subjektima. Na ovaj način osigurava se zakonitost procesa, ujednačena primjena tehničkih pravila i standarda, te otvara prostor za primjenu šireg skupa standarda (EN/ISO/DVGW ili ekvivalentni) u procesu donošenja koji uključuje javne konsultacije, punu transparentnost i nediskriminaciju.

		Federacije Bosne i Hercegovine te se podnose na usvajanje Skupštini Udruženja za gas u Bosni i Hercegovini, koja ih formalno prihvata i proglašava pravilima struke u smislu ovog zakona. (2) Usvojena tehnička pravila iz stava (1) ovog člana podliježu verifikaciji od strane nadležnog federalnog ministarstva, čime stiču pravnu snagu tehničkih propisa i postaju obavezna za primjenu na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine u svim fazama projektovanja, izgradnje, puštanja u pogon, eksploatacije, održavanja i uklanjanja gasne infrastrukture. (3) Nadležno federalno ministarstvo sukcesivno objavljuje listu važećih tehničkih pravila iz stava (2) u "Službenim novinama Federacije BiH", čime ista stiču punu pravnu važnost. (4) Način, uslovi i postupak verifikacije tehničkih pravila, kao i vođenje i ažuriranje liste važećih tehničkih pravila, uređuju se provedbenim propisom koji donosi ministar."		

10.	**Tuzlanski kanton, Grad Tuzla, Gradonačelnik**	**Član 2.** U članu 2. nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, koji nosi naziv „(Ciljevi energetske politike i primjena zakona)" u alineji a) na kraju rečenice briše zarez i dodaju riječi: „uz obezbjeđenje zdravog i prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama". Bosna i Hercegovina je potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju prihvatila obavezu postepenog usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnom stečevinom Evropske unije, na temelju tzv. harmonizirajuće klauzule iz člana 70. SPP.5 . Obaveza usklađivanja se odnosi i na harmonizaciju propisa u oblasti zaštite okoliša u BiH, budući da je okoliš jedno od pitanja o kojima će BiH pregovarati sa EU u skladu sa Poglavljem 27. SSP-a, koje zauzima otprilike 30% ukupnog zakonodavstva EU. Iz Ugovora o formiranju Energetske zajednice zemalja Jugoistočne Evrope i EU direktive za gas 2003/55/EC proizilaze obaveze za Bosnu i Hercegovinu, a samim time i za Parlament Federacije BiH oko	*Prihvata se, uz prilagodbu*	Komentar prihvaćen na način da je dodana u stavu (1) dodana nova tačka m) koja glasi: *„ m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama,"* Izdvajanjem u zasebnu tačku dodatno je naglašen značaj zaštite okoliša i zdrave životne sredine.

		usklađivanja zakonodavstva i regulative sa navedenim dokumentima.		
11.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	Član 6. Članak 6. točka l) - Predlažemo da se riječi „druge poslove od društvenog značaja koje odlukom odredi Regulatorna komisija zamijene riječima „poslova zdravstvene zaštite". Definiranje pojma krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja predstavlja opredjeljenje i politiku Federacije Bosne i Hercegovine zbog čega jedino Parlament Federacije Bosne i Hercegovine i ne može o istom odlučiti preciziranjem svih poslova za koje smatra da su od posebnog društvenog značaja, a ne FERK kao regulatorno tijelo svojom odlukom. Zakonskim definiranjem poslova koji su od posebnog društvenog značaja otklonit će se moguće nedoumice i eventualna tumačenja koja ne bi bila sukladna osnovnim ciljevima ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog plina koja su propisana ovim zakonom kao ni sukladna načelima na kojima se ovaj zakon temelji. Zbog navedenog FERK smatra kako je potrebno sve poslove od posebnog društvenog	*Prihvata se, uz prilagodbu.*	Komentar prihvaćen, na način da je lista subjekata proširena tako da uključuje subjekte koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite i komunalnog snabdijevanja toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sistema zagrijavanja. Istovremeno, ostavljena je mogućnost da Vlada Federacije donošenjem posebne odluke odredi i druge subjekte koji se smatraju krajnjim kupcima od posebnog društvenog značaja.

		značaja definirati u samom tekstu zakona u točki l) članka 6.		
12.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	**Član 6.** U članu 6. (Definicija pojedinih izraza) iza stava (2) potrebno je dodati novi stav (3) koji glasi: „(3) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, odnose se na jednak način i na muški i na ženski spol."	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
13.	**Tuzlanski kanton, Grad Tuzla, Gradonačelnik**	**Član 7.** U članu 7. nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, koji nosi naziv „(Provođenje energetske politike u sektoru prirodnog gasa)", iza stava 1. dodati novi stav 2., koji glasi: „(1) Prilikom donošenja strateških dokumenata iz stava 1. ovog člana, obezbijedit će se saglasnost lokalne zajednice na čijem području se realiziraju projekti, koji potencijalno mogu ugroziti život i zdravlje građana" Odredbom člana 4. stav (6). Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, propisano je slijedeće:	*Ne prihvata se.*	Uređivanje procesa donošenja strateških dokumenata nije predmet ovog zakona. Vrste i postupak donošenja akata kojima se utvrđuje, planira i provodi energetska politika i razvoj u Federaciji Bosne i Hercegovine propisani su *Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 60/23).* S tim u vezi, odredbe Člana 7. Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine uređuju isključivo obavezu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine da provodi energetsku politiku i planira razvoj sektora prirodnog gasa u skladu sa naprijed navedenim. Iz ovih razloga komentar koji se odnosi na proces donošenja strateških dokumenata nije primjenjiv na nacrt zakona te ga stoga nije moguće uvažiti.

		„ 6. Lokalne vlasti će biti konsultovane, u najvećoj mogućoj mjeri, pravovremeno i na odgovarajući način, u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču." Koncept i sadržaj lokalne samouprave je definisan Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi, usvojenom u Evropskom parlamentu 1985. godine, a ratifikovanoj u Bosni i Hercegovini 2002. godine, čime je ovaj međunarodni dokument postao sastavni dio pravnog sistema Bosne i Hercegovine. Navedeno podrazumijeva, daje njena primjena u Bosni i Hercegovini obavezujuća za sve nivoe vlasti. Insistiramo na ovoj primjeni člana 4. stav (6.) Evropske povelje o lokalnoj samoupravi kod donošenja strateških dokumenata iz oblasti uređenja prirodnog gasa, obaveznih po zakonu na način predviđen u članu 7. nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, naročito kod realizacije nekog gasnog projekata, koji bi mogao potencijalno ugroziti njihov život, zdravlje i imovinu građana.		

14.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja**	**Član 10.** U članku 10. stavak (1) predlažemo da glasi: (1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog plina mogu se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, prenijeti ovlasti i obveze javne usluge po propisanim i ugovorenim uvjetima koji se izričito odnose na sigurnost, kontinuitet, kvalitetu i cijenu opskrbe, njenu tehničku izvodivost i sigurnost i zaštitu okoliša. U istom članku, u stavku (3) točka b) predlažemo da glasi: b) ugovaranje opskrbe plinom propisane kvalitete,	*Ne prihvata se.*	Formulacija iz teksta nacrta zakona zasnovana je i usklađena sa odredbama Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. juli 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ. U tom smislu, važno je istaći kako se obaveza pružanja javne usluge upravo nameće energetskom subjektu zakonom ili odlukom donesenom u skladu sa zakonom, tako da se ne može govoriti o prenosu te obaveze, jer ne postoji subjekat koji već ima propisanu obavezu pružanja javne usluge i sa kojeg bi se ona prenijela. Također, kada je u pitanju dio komentara kojim se predlaže izmjena načina obavljanja djelatnosti tako da se umjesto regulisanih uslova propišu ugovoreni uslovi, ističemo kako ovo nije moguće iz razloga što se javna usluga upravo obavlja u skladu sa strogo regulisanim uslovima od strane Regulatorne komisije, što isključuje punu slobodu ugovaranja uslova između pružaoca i korisnika usluge. U vezi sa prijedlogom za izmjene u stavu (3), potrebno je imati u vidu da pojam kvalitet snabdijevanja koji je korišten na ovom mjestu predstavlja širi pojam i uključuje kontinuitet isporuke, kvalitet prirodnog gasa i kvalitet usluga (vidjeti član 58.). U ovom smislu, prijedlog za izmjene teksta nije moguće prihvatiti jer bi time odredba bila svedena samo na kvalitet prirodnog gasa, dok bi preostala dva aspekta kvalitete snabdijevanja bila zanemarena. Također, nužno je zadržati formulaciju „propisani, odnosno ugovoreni" iz razloga što regulacija kvalitete snabdijevanja obuhvata veliki broj

				aspekata od kojih se samo dio reguliše propisima, dok se drugi dio ugovara.
15.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 14.** Članak 14. stavak (4) - Predlažemo da se iza riječi „strane" dodaju riječi „iz stavka (2) ovog članka", kako bi se ispravno tumačio ovaj stavak. Članak 14. stavak (5) - Predlažemo da se iza riječi „strane" dodaju riječi „iz stavka (3) ovog članka", kako bi se ispravno tumačio ovaj stavak.	*Ne prihvata se.*	Smatramo kako nije potrebno vršiti dodatno pozivanje u navedenom članu, imajući u vidu precizne formulacije.
16.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 15.** Članak 15. stavak (1) - Predlažemo da se riječi „ ,odbija ili ograničava" zamijene riječima „ili odbija" kako je to propisano u članku 74. stavak (1) Zakona o električnoj energiji i Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 60/23). s obzirom na to kako pojam „ograničavanje pristupa" nije jasan	*Ne prihvata se.*	Obzirom da zakon na više mjesta sadrži odredbe o određivanju uslova, odbijanju ili ograničavanju pristupa gasnim sistemima, na ovome mjestu nužno je zadržati odredbe o pravu na žalbu i protiv akata kojim se ograničava pristup. Općenito, postoje različiti razlozi za ograničavanje pristupa gasnom sistemu, uključujući potrebe za održavanjem stabilnosti sistema, bezbjednost i zaštitu infrastrukture i drugo, a vrste ograničenja također mogu biti različite – količinska, vremenska, ograničenja u pogledu vrste ili broja korisnika i drugo.
17.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva,**	**Član 15.** - U članku 15. predlažemo da se navede tko donosi akt kojim se određuju uvjeti pristupa, odbija ili	*Ne prihvata se.*	Član 15. uređuje pravo na žalbu na nivou opšteg principa, propisujući pravo subjekata da izjave žalbu ukoliko su nezadovoljni uslovima pristupa, te se u ovome članu ne vrši daljnja konkretizacija u smislu nadležnosti.

	rada i prostornog uređenja	ograničava pristup distribucijskom sustavu, skladištu prirodnog plina ili terminalu za ukapljeni prirodni plin.		Konkretne nadležnosti subjekata za odobravanje pristupa i donošenje odluke u vezi sa pristupom nekom od sistema u sektoru prirodnog gasa propisane su u drugim dijelovima zakona, za svakog od operatora pojedinačno. Vidjeti članove 55, 106. i 113. kojima je propisana nadležnost svakog operatora da odobrava uslove pristupa. Imajući u vidu navedeno, nije potrebno vršiti izmjene i dopune u članu 15.
18.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)	**Član 16.** Članak 16. stavak (2) Predlažemo da se riječi " , osim ukoliko je ovim zakonom propisano drugačije" brišu. Naime, ova odredba je identična članku 14. stavak (2) Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine, ali u ovom nacrtu nisu navedene, odnosno propisane iznimke od obveze pribavljanja dozvole kako je to urađeno u članku 17. Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine, pa je označeni dio potrebno brisati.	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
19.	Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja	**Član 16. i Član 20.** - Članak 16. i članak 20. treba harmonizirati ne ponavljajući iste odredbe.	/	Nije jasno u kom smislu je potrebno harmonizirati navedene članove. Naime, član 16. općenito definiše dozvolu za obavljanje djelatnosti te uvodi opći princip da se energetska djelatnost može obavljati samo temeljem dozvole i uz ispunjavanje uslova dozvole. Član 20. propisuje procesne aspekte vezane za izdavanje dozvole te se sadržajem razlikuje od člana 16. Odredbe oba člana su harmonizovane u suštinskom smislu.

20.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja**	**Član 19.** - U stavku (1) točka a) spominje se registar poslovnih subjekata. Predlažemo točno naglasiti koji to registar, odnosno pri kojem tijelu uprave.	*Ne prihvata se.*	Odredba člana 19. stav (1) tačka a) kao jedan od kriterija za izdavanje dozvola propisuje obavezu energetskog subjekta da bude upisan u odgovarajući registar poslovnih subjekata. Potrebno je naglasiti da postoji više vrsta registara poslovnih subjekata, kao i više organa nadležnih za njihovo vođenje (ovisno o organizacionom obliku i sjedištu subjekta). Iz ovih razloga nije moguće dalje konkretizovati normu na način da se precizira u kojem registru i kod kojeg organa će upis biti izvršen, obzirom da upis ovisi o konkretnim okolnostima svakog energetskog subjekta.
21.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	**Član 25.** U član 25. (Vođenje registra dozvola) iza stava (3) potrebno je dodati novi stav (4) koji glasi: „(4) Podaci u registru dozvola razvrstavaju se po spolu i kao dio statističke evidencije dostupni su javnosti." U odnosu na predloženi novi stav (4), postojeći stav (4) u članu 25. postaje stavom (5).	*Ne prihvata se.*	Članom 22. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj: 32/10) propisano je da svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim nivoima, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim preduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu. S tim u vezi, jasno je kako obaveza statističkog razvrstavanja i prikazivanja podataka po spolu proizilazi direktno iz odredbi navedenog zakona koji je usvojen na nivou Bosne i Hercegovine, te je stoga nije nužno propisivati uz svaku pojedinačnu normu koja propisuje obavezu vođenja evidencija i obrade podataka u drugim propisima.
22.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji**	**Član 29.** Članak 29. iza točke q) - Predlažemo dodavanje nove točke koja glasi „. daje suglasnost na pravila o priključenju	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.

	Bosne i Hercegovine (FERK)	objekata korisnika sustava na distribucijski sustav," s obzirom na to kako ista nedostaje u nadležnostima FERK-a.		
23.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)	Član 29. Članak 29. točka w) - Predlažemo da se riječi „. . te sprječava narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje" brišu, iako je navedeno preuzeto iz članka 27. točka x) Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine, konkurencija i monopolsko ponašanje u nadležnosti su Konkurencijskog vijeća BiH.	*Ne prihvata se.*	U skladu sa odredbama Direktive 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa, jedan od osnovnih ciljeva rada regulatornog tijela jeste promocija konkurentnog unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa, dok je praćenje stepena i efikasnosti otvaranja tržišta i tržišne konkurencije jedna od osnovnih dužnosti i ovlasti regulatornog tijela. Postoje i druge odredbe koje direktno impliciraju nadležnosti regulatornih tijela za praćenje konkurencije i sprječavanje monopolskog ponašanja na tržištu prirodnog gasa. Direktiva također navodi i to da se ovlasti regulatornih tijela za praćenje konkurencije ostvaruju u saradnji sa relevantnim tijelima za zaštitu konkurencije, bez dovođenja u pitanje njihovih nadležnosti. S ovog aspekta, predmetni nacrt zakona navodi opštu odredbu prema kojoj je Regulatorna komisija dužna analizirati i pratiti odnose na tržištu prirodnog gasa, konkurenciju na tržištu te sprječavati narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolskog ponašanja. Ova odredba dakle propisuje da Regulatorna komisija, u okviru svojih nadležnosti, nadzire i potiče nivo konkurentnosti na tržištu. Pri tome, ovo ne znači da Regulatorna komisija time zadire u nadležnosti Konkurencijskog vijeća propisane Zakonom o konkurenciji („Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

24.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 29.** točka pp) Predlažemo da se riječ "utvrđuje" zamijeni sa riječima "daje suglasnost". točka ss) Predlažemo da se riječ "utvrđuje zamijeni sa riječima "daje suglasnost".	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
25.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja**	**Član 34.** U članku 34. mislimo da treba poslije riječi „u ovom zakonu" dodati i propisima i aktima koje donosi Regulatorna komisija.	*Prihvata se, uz prilagodbu.*	Komentar prihvaćen, dodavanjem formulacije „ *i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega.* ", kako bi obuhvatala sve potrebne propise.
26.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 41.** Članak 41. stavak (6) točka c) – Predlažemo da se broj „4" zamijeni brojem „5" jer se ova točka i odnosi na godišnje izvješće.	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
27.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	**Član 41.** U članu 41. (Program usklađenosti) iza stava (3) potrebno je dodati novi stav (4) koji glasi:	*Ne prihvata se.*	U skladu sa odredbama zakona, operator distributivnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog subjekta dužan je imenovati nezavisno lice ili tijelo odgovorno za praćenje usklađenosti s ciljem osiguravanja efektivnog razdvajanja operatora distributivnog sistema, sprječavanja diskriminatorskog ponašanja i pojave unakrsnih subvencija. Navedeno lice ili tijelo predstavlja jednog ili više zaposlenika

		„(4) U sastavu tijela za praćenje usklađenosti osigurat će se ravnopravna zastupljenost spolova." U odnosu na predloženi novi stav (4), naredni stavovi u članu 41. dobivaju novu numeraciju tako da postojeći stav (4) postaje stavom (5) i tako redom.		koji nemaju ulogu u procesima upravljanja, odlučivanja i predstavljanja operatora distributivnog sistema. Iz ovih razloga smatramo kako odredbe člana 20. stav (1) Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj: 32/10) u suštinskom smislu nisu primjenjive u ovom slučaju.
28.	**Udruženje Aarhus centar u BiH**	**Član 44.** Smatramo da Nacrt zakona u više segmenata zaobilazi temeljne obaveze propisane Direktivom 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina. Posebno zabrinjavaju odredbe koje se odnose na: • izuzeće od obveze razdvajanja operatora distributivnog sistema (unbundling), • planiranje razvoja distributivne mreže, • planiranje investicija u distribucijsku infrastrukturu, • kao i neadekvatna provedba načela „slobode izbora snabdjevača" i prava krajnjih kupaca na slobodan izbor snabdjevača. Zbog navedenog, ostaje ozbiljna sumnja u to da će predloženi zakon osigurati	*Ne prihvata se.*	Kada je riječ o propisivanju obaveze razdvajanja operatora distributivnih sistema prirodnog gasa iz sastava vertikalno integrisanih subjekata, važno je naglasiti da je predmetni nacrt zakona u ovom dijelu usklađen sa relevantnim odredbama Direktive 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa. Kako je navedeno i u dostavljenom komentaru, Nacrt zakona dosljedno transponuje odredbe Direktive koje se odnose na obavezu razdvajanja operatora distributivnog sistema, kao i na izuzetke od te obaveze. Također bitno je istaći i da izvorni tekst Direktive (usvojen od strane Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije) u članu 49. predviđa posebne izuzetke za tržišta u nastajanju i izolovana tržišta (primjenjivane, primjerice, na Kipar, Luksemburg i Maltu). Time je i prilikom donošenja Direktive uzeto u obzir da takva tržišta moraju najprije dostići određeni nivo razvijenosti kako bi bila u mogućnosti u potpunosti primijeniti sve odredbe o razdvajanju operatora distributivnog sistema. U tom smislu, obrađivač zakona se opredijelio za pristup kojim se dosljedno preuzimaju kako obaveze razdvajanja

		stvarnu tržišnu liberalizaciju i konkurenciju, kako to zahtijeva pravna stečevina Europske unije. Preporučuje se preispitivanje relevantnih odredbi i njihovo usklađivanje s Direktivom 2009/73/EZ. Članak 26. stavak (4) Direktive 2009/73/EZ od 13. jula 2009. godine omogućuje državama članicama Energetske zajednice izuzeće od obveze razdvajanja operatora distribucijskog sustava u slučajevima vertikalno integriranih subjekata koji isporučuju prirodni gas za manje od 100.000 priključenih kupaca. Smatramo da je u predmetnoj Direktivi trebalo predvidjeti niži prag za zemlje Zapadnog Balkana u usporedbi sa državama članicama Europske unije, s obzirom na objektivne razlike kao i kraću povijest plinske opskrbe, niži stupanj infrastrukturne razvijenosti te manji broj korisnika plina. Ipak Direktiva ostavlja mogućnost državama članicama da same odrede da li žele primjeniti navedeno izuzeće. Ovaj nacrt Zakona primjenjuje navedeno izuzeće.		operatora distributivnog sistema, tako i propisani izuzeci od te obaveze. Kako se tržište i sektor prirodnog gasa u FBiH budu dalje razvijali, razumno je očekivati da će se u budućnosti pojaviti operatori distributivnih sistema koji će podlijegati punoj obavezi razdvajanja.

		U kontekstu Federacije Bosne i Hercegovine, realno je zaključiti da nikada neće nastupiti obveza razdvajanja operatora distribucijskog sustava, odnosno primjena članaka 40. i 41. ovoga Zakona. Razlozi za to su: nizak broj korisnika prirodnog plina, kontinuirani pad broja stanovnika, nerazvijena i nepovezana distribucijska mreža, kao i činjenica da čak i najveći distributer u Federaciji – KJKP „Sarajevogas" d.o.o. – prema vlastitim podacima opslužuje približno 60.000 korisnika, što je za gotovo duplo manje od zakonom propisanog praga za obvezu razdvajanja operatora.		
29.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	**Član 45.** U članu 45. (Obaveze operatora distributivnog sistema) potrebno je dodati novi stav (2) koji glasi: „(2) Podaci u bazi podataka iz tačke ff) ovog člana i podaci na Listi iz tačke ii) ovog člana razvrstavaju se po spolu i kao dio statističke evidencije dostupni su javnosti."	*Ne prihvata se.*	Članom 22. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj: 32/10) propisano je da svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim nivoima, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim preduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu. S tim u vezi, jasno je kako obaveza statističkog razvrstavanja i prikazivanja podataka po spolu proizilazi direktno iz odredbi navedenog zakona koji je usvojen na nivou Bosne i Hercegovine, te je stoga nije nužno propisivati uz svaku pojedinačnu normu koja propisuje

				obavezu vođenja evidencija i obrade podataka u drugim propisima.
30.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 45.** Članak 45. - Predlažemo da se doda nova točka koja glasi „izdaje preliminarno mišljenje". Navedeno je potrebno dodati s obzirom na to kako članak 60. stavak (4) i članak 61. ovog nacrta propisuju odredbe vezane za preliminarno mišljenje, a ista nije nabrojana u obvezama operatora distribucijskog sustava. Također predlažemo se doda nova točka koja glasi „izdaje energetske suglasnosti". Navedeno je potrebno dodati s obzirom na to kako članak 62. ovog nacrta propisuje odredbe vezane za energetsku suglasnost, a ista nije nabrojana u obvezama operatora distribucijskog sustava.	*Ne prihvata se.*	Član 45. propisuje obaveze operatora distributivnog sistema. S tim u vezi, u članu 45. stav (1) tačka f) propisana je opšta obaveza operatora distributivnog sistema da propiše uslove za priključenje objekata korisnika distributivnog sistema, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima. Ovo uključuje izdavanje preliminarnog mišljenja i energetske saglasnosti, a što je konkretizovano u članovima 60, 61. i 62. nacrta zakona.
31.	**Udruženje Aarhus centar u BiH**	**Član 46.** Primjena članka 46. stavka 5. Zakona (*"Odredbe stavova (1) do (4) ovog člana ne primjenjuju se na operatore distributivnog sistema koji isporučuju prirodni gas za manje od 100.00 priključenih kupaca"*) znači da u praksi nijedan operator distributivnog sistema u	/	Članovi 46. i 47. predmetnog nacrta zakona uređuju pitanja planiranja razvoja i planiranja investicija u distributivne sisteme prirodnog gasa. Ključni dokument za osiguranje kontinuiranog razvoja i ulaganja u distributivni sistem je desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema. Ipak, važno je naglasiti da obaveza izrade ovog plana nije bila propisana Direktivom 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za

33.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	Član 53. U članu 53. (Izvještavanje) iza stava (1) potrebno je dodati novi stav (2) koji glasi: „(2) Podaci u izvještajima iz stave (1) ovog člana razvrstavaju se po spolu i kao dio statističke evidencije dostupni su javnosti".	*Ne prihvata se.*	Članom 22. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj: 32/10) propisano je da svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim nivoima, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim preduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu. S tim u vezi, jasno je kako obaveza statističkog razvrstavanja i prikazivanja podataka po spolu proizilazi direktno iz odredbi navedenog zakona koji je usvojen na nivou Bosne i Hercegovine, te je stoga nije nužno propisivati uz svaku pojedinačnu normu koja propisuje obavezu vođenja evidencija i obrade podataka u drugim propisima.
34.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	Član 55. Članak 55. stavak (2) - Predlažemo da se riječ „ovim" briše jer zainteresirane osobe za pristup distribucijskom sustavu trebaju ispunjavati i uvjete drugih zakona.	*Ne prihvata se.*	Iako zainteresovane osobe moraju ispunjavati uslove propisane drugim propisima kako bi ostvarile pristup distributivnom sistemu, ovlaštenje operatora distributivnog sistema da odbije pristup distributivnom sistemu temelji se na odredbama predmetnog nacrta zakona. Odnosno, i u slučaju neispunjenja odredbi drugih zakona, operator distributivnog sistema pristup odbija temeljem odredbi predmetnog nacrta zakona koje propisuju obavezu poštivanja drugih propisa. Iz ovog razloga nije moguće uvažiti prijedlog za brisanje riječi „ovim", jer bi odredba time postala nejasna u smislu toga na temelju kojeg propisa se odbija pristup sistemu.

		Mišljenja smo da ovako kako je regulirano nema garancija operatoru distribucijskog sustava da će to se i poštivati, a u slučaju nepoštivanja navedenog štete mogu biti ogromnih razmjera. Nužno je dosljedno propisati dodatne elemente za postojeće korisnike sustava, radi zaštite cjelokupnog distribucijskog sustava.		S tim uvezi, ističemo odredbe člana 75. nacrta zakona, kojima je propisana obustava isporuke i preuzimanja prirodnog gasa. U skladu sa navedenim odredbama, ukoliko objekat ili gasna instalacija krajnjeg kupca ne ispunjava propisane tehničke uslove i ugrožava živote ljudi i imovinu ili okoliš, operator distributivnog sistema ima pravo izvršiti obustavu isporuke bez prethodnog upozorenja korisniku. Dakle, ukoliko vlasnici priključka ne ispune svoje obaveze propisane u članu 67. zakona, operator distributivnog sistema može izvršiti obustavu isporuke prirodnog gasa što predstavlja dovoljan nivo zaštite distributivnog sistema od potencijalne štete.
38.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja**	**Član 69.** U članku 69. u stavku (2) je definirano da operater distribucijskog sustava energetskom suglasnošću određuje lokaciju obračunskog mjesta, ali treba dodati da korisnik je dužan to ispoštovati i da u protivnom operater povlači energetsku suglasnost.	*Ne prihvata se.*	U skladu sa članom 60. Zakona, u postupku priključenja na distributivni sistem podnosilac zahtjeva pribavlja energetsku saglasnost i zaključuje ugovor o priključenju sa operatorom distributivnog sistema. Pri tome, energetska energetska saglasnost predstavlja dokument koji definiše uslove priključenja, dok se sam način realizacije definiše ugovorom. U skladu sa članom 66. izgradnju priključka vrši operator distributivnog sistema te on predstavlja subjekat koji je dužan da osigura da su uslovi energetske saglasnosti, uključujući lokaciju mjernog mjesta, adekvatno uobzireni. Dakle, ukoliko uslovi iz energetske saglasnosti nisu ispoštovani, operator distributivnog sistema neće izvršiti priključenje objekta na mrežu te s toga nije nužno propisivat obavezu povlačenja energetske saglasnosti.
39.	**Regulatorna komisija za**	**Član 76.**	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.

	energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)	Članak 76. stavak (2) - Predlažemo da se ovaj stavak preformulira, s obzirom na to kako je iz istog nejasno koliki je rok za priključenje i tko snosi troškove priključenja, s obzirom na to kako je u ovom članu u u stavku (1) obrađena samo situacija kada obustava nije trajala dulje od šest mjeseci. Članak 76. stavak (3) - Predlažemo da se iza riječi „stavka (1) dodaju riječi „i stavka (2)".		
40.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)	**Član 78.** Članak 78. stavak (4) - Ističemo da se, i pored činjenice kako Zakon o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine sadrži istu odredbu vezanu za električnu energiju, samo kaznenim zakonom nešto može klasicirati kao kazneno djelo (kao što je npr. u Kaznenom zakoniku RS-a to dobro razrađeno).	/	Uz uvažavanje argumenata da normiranje krivičnih djela izvan krivičnih zakona ne predstavlja uobičajnu praksu, obrađivač smatra kako je ipak potrebno zadržati normu navedenu u članu 78. stav (4) nacrta zakona. Ovo iz razloga što Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ne sadrži norme koje eksplicitno normiraju krivično djelo krađe prirodnog gasa, pa je u tom smislu uključivanje ovakve odredbe u predmetni nacrt zakona o gasu potrebno, u najmanjem, kako bi ovakva norma imala efekte prevencije i odvraćanja.
41.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i	**Član 81.** Članak 81. stavak (2) - Predlažemo da se riječ „prigovor" zamijeni riječima „zahtjev za rješavanje spora" jer se radi o neovlaštenoj potrošnji i vezanom obračunu, a ista je pogreška i u članku	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.

	Hercegovine (FERK)	92. stavak (2) Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine o energiji.		
42.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)	Član 82. Članak 82. stavak (2) - Predlažemo da ovaj stavak glasi „2) Regulatorna komisija odobrava status zatvorenog distribucijskog sustava na zahtjev vlasnika sustava ukoliko na sustav nisu priključeni kupci iz kategorije kućanstva, osim malog broja krajnjih kupaca koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja zatvorenog distribucijskog sustava ako: a) poslovanje ili proizvodni proces korisnika tog sustava je integriran iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga ili b) sustav primamo distribuira prirodni plin vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim gospodarskim društvima što bi bilo u suglasnosti sa člankom 28. Direktive 2009/73/EZ.	*Ne prihvata se*	U suštinskom smislu sadržaj člana 82. stav (2) jednak je formulaciji iz Direktive, uz prilagodbu u smislu toga da odredba bude jasnija i prilagođena normativnom stilu korištenom u ostatku propisa.
43.	Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i	Član 88. Članak 88. stavak (l) - Ističemo, kako je to i za članak 101. stavak (2) ovog nacrta navedeno, da iako svjesni odredbi zakona i RS-u, ovakvo rješenje u	/	Subjekti koji namjeravaju obavljati djelatnost u sektoru prirodnog gasa na području Federacije imaju obavezu pribavljanja dozvole od strane Regulatorne komisije, a time i mogućnost učešća na tržištu iz kojeg razloga smatramo da ne stoji konstatacija kako navedeni član u potpunosti potpunosti zatvora tržište. Ovakva odredba formulisana je kao prelazno

	Hercegovine (FERK)	zakonu u potpunosti zatvara tržište plina na Federaciju Bosne i Hercegovine.		rješenje, do donošenja relevantnih propisa na nivou Bosne i Hercegovine i sticanja uslova za uzajamno priznavanje dozvola izdatih od strane drugih regulatornih komisija.
44.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 92.** Članak 92. stavak (1) - Predlažemo da se iza riječi „opskrbe" dodaju riječi „ili usluge rezervne opskrbe".	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
45.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 92.** Članak 92. stavak (2) - Predlažemo da se iza riječi „dala" dodaju riječi „ili utvrdila" s obzirom na to kako je navedeno propisano člankom 29. točka m) i člankom 98. stavak (4) ovog nacrta.	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
46.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 101.** Članak 101. stavak (2) - Ističemo, kako je to i za članak 88. stavak (1) ovog nacrta navedeno da iako svjesni odredbi zakona u RS-u, ovakvo rješenje u zakonu u potpunosti zatvara tržište plina na Federaciju Bosne i Hercegovine.	/	Vidjeti odgovor na komentar pored rednim brojem 43. u vezi sa članom 88. nacrta zakona.
47.	**Tuzlanski kanton, Grad**	**Član 102.** U članu 7. nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine, koji	*Ne prihvata se.*	Navedenim komentarom predložena je obaveza da Regulatorna komisija u postupku izdavanja dozvole pribavi saglasnost lokalne zajednice na čijem području se gradi

		Da podsjetimo, Gradsko vijeće Tuzla, na svojoj sjednici održanoj dana 25.02.2016. godine usvojilo Rezoluciju o odbijanju skladištenja prirodnog gasa u iskorištenim komorama Rudnika soli „Tetima" („Službeni glasnik Grada Tuzla", broj 02/16). Rezolucija je donesena iz razloga, što tadašnji viši organi vlasti nisu poštovali zaključke donesene od strane nekadašnjeg Općinskog vijeća Tuzla, koje je na svojoj sjednici, održanoj dana 24.01.2007. godine, odbilo Zahtjev Ministarstva energetike, industrije i rudarstva TK da se omogući BH Gasu da oformi skladište za smještaj prirodnog gasa na lokaciji „Tetima" ili smještaj bilo kakve druge potencijalno opasne materije i u cjelosti prihvatilo i podržalo prijedlog i mišljenje tadašnjeg Općinskog načelnika u vezi sa nastalom situacijom. Međutim, i pored navedenih zaključaka Općinskog vijeća Tuzla, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je 2009. godine proslijedio odluku o davanju saglasnosti na izgradnju skladišta plina u Tuzli bez znanja Općinskog vijeća, iako		

		za donošenje odluke mora biti saglasnost općine, odnosno grada. Imajući u vidu geološku nestabilnost područja na kojem se nalaze iskorištene bušotine soli u Tuzli, kao i činjenicu da ne postoji sigurna udaljenost eventualnih podzemnih skladišta prirodnog gasa od nadzemnih građevina, podzemnih objekata i komunalnih instalacija, nadležni viši organi vlasti su zanemarili činjenicu, da bi podzemna skladišta prirodnog gasa na ovako tektonski nestabilnom području, bila potencijalna tempirana bomba, koja bi mogla ugroziti živote, zdravlje i imovinu građana Tuzle Nakon toga, nekadašnje Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine, na svojoj sjednici održanoj dana 29.08.2018. godine, donosi Odluku o usvajanju Okvirne energetske strategije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, gdje se na strani 149. i 150. usprkos protivljenju lokalne vlasti i građana u Tuzli planira realizacija projekta „Podzemno skladište gasa Tetima s priključnim gasovodom Kladanj-Tuzla-Tetima".		

48.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 108.** Članak 108. stavak (6) predlažemo da se riječ „utvrđuje" zamijeni riječima „daje suglasnost na".	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
49.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 115.** Članak 115. stavak (6) predlažemo da se riječ „utvrđuje" zamijeni riječima „daje suglasnost na".	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen.
50.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 116. i 117.** Članak 116. Predlažemo da se u cijelom tekstu koristi ili prijevod ili engleske skraćenice što je potrebno navesti u definicijama riječima „u daljnjem tekstu". Članak 117. - Komentar kao prethodni.	*Ne prihvata se.*	U skladu sa stavovima radne grupe, na određenim mjestima su korištene međunarodne skraćenice (LNG i CNG), koje su opšteprihvaćene i standardizovane u sektoru prirodnog gasa. Ove skraćenice su korištene s ciljem skraćivanja određenih dijelova teksta kako bi se poboljšala jasnoća odredbi. Također, skraćenice su navedene zajedno s definicijama pojmova u članu 6. nacrta zakona.
51.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 128.** Članak 128. stavak (2) - Smatramo kako bi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine trebala propisati koji su to objekti koji imaju prioritet u isporuci prirodnog plina u stanju ugroženosti sigurnosti opskrbe.	*Prihvata se.*	Komentar prihvaćen, uz brisanje odgovarajuće odredbe iz člana 100. stav (1) tačka q).

52.	**Posavski kanton, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja**	**Članovi 123.-137.** U dijelu Petnaestom Nacrta Zakona naslovljenom kao „Izgradnja, korištenje i održavanje objekata plinske infrastrukture" predlažemo predlagaču da još jednom razmotri sve odredbe od članka 123. do članka 137. naročito odredbe u članku 133. i članku 134. u smislu poštivanja prava vlasnika nekretnina na kojima se grade ili su već izgrađeni objekti plinske infrastrukture u kontekstu primjene propisa o građenju na županijskoj razini, eksproprijaciji i propisa o stvarnim pravima.	*Prihvata se.*	U skladu ovim komentarom, obrađivač je izvršio dodatnu analizu članova 123-137. Zakona na predloženi način. S tim u vezi, ustanovljeno je kako odredbe ovog zakona ne zadiru u propise i nadležnosti iz oblasti građenja, eksproprijacije i stvarnih prava koji se donose na drugim nivoima vlasti u FBiH. Odredbe ovog zakona uređuju isključivo aspekte vezane za rad objekata gasne infrastrukture, minimalno zadirući u prava vlasnika i to isključivo u svrhu osiguranja pristupe objektima i osiguranja sigurnog i bezbjednog rada. Pored toga, potrebno je imati u vidu da članovi 5, 129. i 130. Zakona propisuju dosljednu primjenu propisa iz oblasti prostornog planiranja, građenja, korištenja zemljišta, zaštite okoliša i koncesija i drugih oblasti, ne zadirući u bilo kom smislu u nadležnosti drugih nivoa vlasti u Federaciji BiH.
53.	**Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine**	**Član 137.** U članu 137. (Stručna osposobljenost radnika) iza stava (2) potrebno je dodati novi stav (3) koji glasi: "(3) U sastavu komisije iz stave (2) ovog člana osigurat će se ravnopravna zastupljenost spolova." U odnosu na predloženi novi stav (3) naredni stavovi u članu 137. dobivaju novu numeraciju tako da postojeći stav (3) postaje stavom (4) i tako redom.	*Ne prihvata se.*	Odredbe člana 20. stav (1) Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj: 32/10) u suštinskom smislu nisu primjenjive u ovom slučaju iz razloga pojašnjenih uz odgovor na komentar na član 41. Članom 22. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini - prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH", broj 32/10) propisano je da svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim nivoima, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim preduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu. S tim u vezi, jasno je kako obaveza statističkog razvrstavanja i prikazivanja podataka po spolu

		infrastrukture koji nisu proizvedeni na teritoriji Bosne i Hercegovine dužan je u roku od 15 dana od dana izvršenog carinjenja obavijestiti federalnog termoenergetskog inspektora i staviti na uvid izvještaj o izvršenoj kontroli kvaliteta i dokaze da proizvod odgovara trenutno važećim uslovima međunarodnih standarda i tehničkih propisa koji se primjenjuju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.		
55.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 156.** Članak 156. stavak (1) točka a) - Članak 152. stavak (1) točka e) se odnosi na proizvođača prirodnog plina koji ne postupa sukladno pravilima zaštite tržine konkurencije prilikom sudjelovanja na tržištu prirodnog plina što mu je obveza iz članka 36. točka t) ovog nacrta, a kako se radi o nadležnosti Konkurencijskog vijeća BiH nejasno je kako će FERK za isto izdavati prekršajni nalog.		
56.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i**	**Član 159.** Članak 159. - Ističemo da su odredbe ovog članka protivne ustavnim odredbama potpisanim sporazuminia i opredjeljenju BiH vezano za pravnu stečevinu EU (acquis).	/	Odredbe u predmetnom članu formulisane su tako da se tržište prirodnog gasa otvara u potpunosti nakon usvajanja propisa kojima se uređuje funkcionisanje sektora prirodnog gasa na nivou Bosne i Hercegovine. Ove odredbe formulisane su kao stav obrađivača i radne grupe koja je radila na izradi predmetnog nacrta zakona, iz razloga što

		Član 161. stav (3) Ministarstvo u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona donosi tehnička pravila iz člana 136. ovog zakona se mijenja i glasi Član 161. Stav (3) Primjena tehničkih pravila se treba vršiti kontinuirano		obavezu Ministarstva za donošenje tehničkih pravila u roku od pet godina. Primjena tehničkih pravila i standarda propisana kao obaveza na više mjesta u nacrtu zakona, kojima se propisuju prava i obaveze energetskih subjekata te drugi aspekti vezani za izgradnju, korištenje i održavanje objekata gasne infrastrukture.
59.	**Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK)**	**Član 164.** Članak 164. - ističemo da je regulacija transporta prirodnog plina također zakonska materija kao i sve druge energetske djelatnosti, te je istu potrebno također regulirati zakonom.	/	Uvažavajući komentar da regulacija djelatnosti transporta prirodnog gasa također predstavlja zakonsku materiju kao i sve druge energetske djelatnosti, potrebno je imati u vidu da ova materija spada u nadležnost institucija na nivou Bosne i Hercegovine te je stoga potrebno urediti kroz donošenje propisa na državnom nivou. U tom smislu već je pripremljen tekst državnog zakona kojim se uređuju nadležnosti državne regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa, te se utvrđuju pravila u vezi sa organizovanjem, funkcionisanjem i radom unutrašnjeg tržišta prirodnog gasa, transporta i trgovine prirodnim gasom na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.
60.	**Damir Džeba, izaslanik, Parlament Federacije BiH, Dom naroda**	**Član 164.** 3. Članak 164. - samorazvlaštenje i ustavna nelogičnost kao i isti problem s člankom 159. Članak 164. dodatno pogoršava stanje. On omogućuje da se dio uredbe nastavi primjenjivati dok se pitanje ne riješi na	/	Član 164. propisuje prestanak važenja Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede („Službene novine Federacije BiH" br. 83/07, 71/21 i 91/22), u svim dijelovima koje uređuje predmetni nacrt zakona, kako bi se izbjegla situacija da postoji više propisa koji uređuju istu materiju, odnosno sukob propisa ili odredbi. U tom smislu, nacrt zakona nije propisao stavljanje van snage odredbi Uredbe

		državnoj razini - iako takav zakon na razini BiH ne postoji, niti postoji zajednički dogovor entiteta. To je potpuno neizvjesno. Time se Federacija de facto odriče svojih nadležnosti u korist nepostojećeg zakona, dok RS već ima vlastiti zakon o plinu i ne priznaje državni. Članak 164. predviđa da se uredba stavlja van snage osim dijela koji se odnosi na transport, sve dok se to pitanje ne uredi zakonom na razini BiH. Ovakva odredba: • nema pravni temelj jer se poziva na neustavnu uredbu, • predstavlja neustavnu odricanje Federacije BIH od svojih nadležnosti, • stvara pravno sivo područje u kojem BH-Gas zadržava monopol, bez certifikacije, nadzora ni tržišne konkurencije. U Ustav BIH ne postoji odluka entiteta kojom se transport plina prenosi na državu. Stoga je ovakvo „odricanje" Federacije pravno ništavno.		koje se odnose na transport prirodnog gasa, iz razloga što predmetni nacrt zakona ne uređuje transport prirodnog gasa. U vezi sa dijelom komentara kojim se ističe kako se Federacija odriče svojih nadležnosti u korist nepostojećeg zakona na nivou BiH ili prenosi nadležnosti na državu, ističemo kako uređenje djelatnosti transporta prirodnog gasa spada u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine, a ne entiteta (iz razloga koji su detaljnije pojašnjeni u odgovoru na komentar pod brojem 2). Također, važno je istaknuti da nepostojanje odgovarajućeg propisa na nivou BiH ne znači da entiteti stiču nadležnost za donošenje propisa u toj oblasti na entitetskom nivou. U vezi sa dijelom komentara kojim se ističe da se odrebe člana 164. pozivaju na neustavnu uredbu, ističemo kako ustavnost navedene Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede nije preispitivana u pogledu usklađenosti sa odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (ili Ustava Bosne i Hercegovine) te je i dalje formalno-pravno na snazi. Iz ovog razloga, komentar da se član poziva ili referiše na neustavan akt nije moguće uvažiti. Konačno, u vezi sa dijelom komentara kojim se tvrdi da ovaj zakon zadržava monopol kompanije BH Gas, bez certifikacije nadzora ili tržišne konkurencije, ističemo kako se sva navedena pitanja odnose na regulisanje djelatnosti transporta prirodnog gasa. Kao što je istaknuto u prethodnom tekstu, regulisanje djelatnosti transporta prirodnog gasa nije predmet ovog zakona.

Obrazac i upute za popunjavanje izjave o usklađenosti

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	**Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije**	**Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**
	Naziv organizacione jedinice	**Sektor energije**
2. Naziv propisa		**Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine – nacrt** Gas Law of Federation of Bosnia and Herzegovina – Draft Law
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava VI. Usklađivanje zakona, sprovođenje zakona i pravila konkurencije, član 70. i Glava VIII. Politike saradnje, član 107. (Energija) Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njenih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori", broj: 10/08, 1/17 i 8/17).
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Djelimično ispunjava
3.3.	Razlozi za djelomično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	Dio odredbi je potrebno urediti propisima koji su u nadležnosti organa i institucija Bosne i Hercegovine, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015. rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine.
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za razdoblje	/
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	/
4.3.	Rok za donošenje propisa	/
4.4.	Napomena	/
5. Usklađenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (pročišćeni tekst 15.03.2025), Dio treći Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Glava XXI. Energija, član 194. *Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version 2016), Part Three Union Policies and Internal Actions; Title XXI. Energy, Article 194* Djelimično usklađeno.
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	Direktiva (EU) 2024/1788 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju izvan snage Direktive 2009/73/EZ, CELEX: 32024L1788 (SL L 2024/1788 15.7.2024) *Directive (EU) 2024/1788 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on common rules for the internal markets for renewable gas, natural gas and hydrogen, amending Directive (EU) 2023/1791 and repealing Directive 2009/73/EC*, CELEX: 32024L1788 (OJ L 2024/1788 15.7.2024)
5.3.	Stupanj usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	Djelimično usklađeno.
5.4.	Razlozi za djelomičnu usklađenost ili neusklađenost	Razlozi neusklađivanja nisu ekonomske, socijalne i finansijske prirode, već se odnose na druga pitanja. Naime, razlog za djelimičnu usklađenost nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine jeste to što je dio odredbi predmetne Direktive potrebno urediti propisima čije je donošenje u nadležnosti organa i institucija Bosne i Hercegovine. Naime, imajući u vidu odredbe člana I i člana III Ustava Bosne i Hercegovine koje se odnose na slobodu kretanja roba, usluga, kapitala i lica, regulisanje međuentitetskog transporta; te preuzimanje dodatnih nadležnosti u sektoru energije, proizilazi da organi i institucije Bosne i Hercegovine imaju nadležnost za uređivanje oblasti transporta prirodnog gasa i tržišta. Iz ovog razloga predmetni nacrt Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine ne sadrži odredbe kojima se uređuje djelatnost transporta prirodnog gasa i tržište, pa s toga nije bilo moguće vršiti usklađivanje sa dijelovima Direktive koji se odnose na ovo pitanje.
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	Rok je istekao 1. juna 2021. godine. Puna usklađenost nije postignuta iz razloga nedostatka konsenzusa u pogledu sadržaja državnog zakona kojim bi se uredila predmetna materija. S tim u vezi, Ministarstvo je pristupilo izradi nacrta Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine u cilju djelimičnog usklađivanja i uređenja odnosne oblasti, kao što je pojašnjeno u tački 5.4. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2025. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
5.6.	Ostali izvori prava EU	/
6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno		/

izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatirati	
7. Da li je osiguran prijevod pravnih izvora na službene jezike u uporabi u Federaciji Bosne i Hercegovine	Da.
8. Da li je propis preveden na engleski jezik?	Ne.
Ime i prezime ovlaštenog predlagača odnosno predlagača Potpis Vedran Lalić, Minister Datum i pečat: 26.05.2026. godine	Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije Potpis Zelko Grac Datum i pečat: 01.06.2026.

Obrazac broj 1a

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SKRAĆENE PROCJENE UTJECAJA PROPISA

Naziv aktivnosti	**IZRADA NACRTA ZAKONA O GASU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**
Naziv prednacrta/nacrta zakona	**NACRT ZAKONA O GASU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**
Datum	**08.05.2026. godine**
Obrađivač	**Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**

I - Usklađenost prednacrta/nacrta zakona sa strateškim dokumentima i Programom rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije

Je li prednacrt/nacrt zakona sukladan strateškim dokumentima i programu rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije?

Odgovor: DA

Program rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 2023-2026. navodi da je jedan od prioriteta za mandatni period „izrada zakona o prirodnom gasu", dok Program rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za 2025. godinu u tački 13.5. kao jednu od aktivnosti navodi „Izrada zakona, podzakonskih i drugih pratećih akata o prirodnom gasu, uključujući harmonizaciju Zakona o gasu u FBiH sa Zakonom o regulatoru električne energije i prirodnog gasa, prenosu i tržištu električne energije u BiH i Trećim energetskim paketom".

Je li prednacrt/nacrt zakona povezan za druge važeće propise ili ima učinak na druge važeće propise? Ako DA, navedite koje:

Odgovor: DA, usvajanje zakona imat će uticaj na sljedeće propise:

- Uredba o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede („Službene novine Federacije BiH", br. 83/07, 71/21 i 91/22),

- Zakon o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 60/23),

Dodatno su analizirane odredbe koje se odnose na infrastrukturu, čime je potvrđeno da zakon ne zadire u nadležnosti drugih nivoa vlasti (građenje, prostorno uređenje, stvarna prava). Time je otklonjena mogućnost kolizije propisa.

Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se sljedeći propisi:

- Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine FBiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10, 85/21, 92/21 i 72/24)

- Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH", br. 87/24)

- Zakon o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 25/06 i 88/15)

- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH", br. 64/09 i 77/25)

- Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH", broj 15/21)

- Zakon o koncesijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", br. 40/02 i 61/06)

- Zakon o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22)

Propisi kojim se oblast komunalne privrede na nivou kantona u FBiH – moraju se uskladiti sa odredbama ovog zakona.

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 14/2016, 43/2016, 10/2017- ispr., 19/2017, 20/2018 i 22/2019)
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 17/2008 i 9/2011 - autentično tumačenje)
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 4/11, 11/11, 6/12 - ispr., 13/12, 14/17 i 19/25)
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 4/16)
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Srednjobosanskog kantona", br. 13/13)
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", br. 9/13 i 5/21, "Sl. novine FBiH", br. 14/22 - odluka US i "Sl. novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", br. 4/23)

Energetski subjekti dužni su da usklade svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora distributivnog sistema iz člana 40. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

II - Ocjena trenutnog stanja i ciljevi koji se žele postići prednacrtom/nacrtom zakona

1) Koji je osnovni problem? Zašto postojeće stanje nije zadovoljavajuće?

Odgovor:

Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) nije usvojila zakon kojim bi uredila funkcionisanje sektora prirodnog gasa. U nedostatku zakonskog rješenja, funkcionisanje sektora prirodnog gasa uređeno je podzakonskim aktom - Uredbom o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede ("Službene novine FBiH", br. 83/07, 71/21 i 91/22) (u daljnjem tekstu: Uredba) koju je 2007. godine usvojila Vlada Federacije sa namjerom da se privremeno osigura funkcionisanje sektora do donošenja zakonskog rješenja.

Međutim, u proteklih više od petnaest godina, Federacija nije uspjela uspostaviti zakonski okvir koji bi bio u skladu sa savremenim evropskim standardima, što je dovelo do dugotrajnog institucionalnog i regulatornog vakuuma. Taj problem je trajan i sistemski, a ne periodičan, jer se odnosi na sam način funkcionisanja i upravljanja sektorom.

Iako je Uredba dala značajan doprinos razvoju sektora prirodnog gasa u Federaciji, ona ne predstavlja dovoljan pravni okvir za daljnji napredak, unapređenje uslova za poslovanje subjekata i jačanje prava krajnjih kupaca. U toku višegodišnjeg rada Ministarstvo je uočilo potrebu za unapređenjem pravnog okvira kako bi se jasnije propisala prava i obaveze svih učesnika u sektoru, podigao nivo transparentnosti, uvele nove djelatnosti i kategorije učesnika na tržištu te postavili jasni okviri za njihovu efikasnu regulaciju.

Zbog nepostojanja jedinstvenog zakona, tržište prirodnog gasa u Federaciji razvija se sporo, bez dovoljne konkurencije i bez jasnih pravila za nove učesnike. Time su ugroženi krajnji kupci, koji nemaju dovoljan stepen zaštite, kao ni mogućnost izbora snabdjevača. Nedostatak zakonskog okvira takođe utiče na sigurnost snabdijevanja, jer ne postoji jasan mehanizam za upravljanje kriznim situacijama i cjenovnim poremećajima na tržištu.

Glavni rizici postojeće situacije uključuju:

- nesigurnost u snabdijevanju prirodnim gasom, naročito u kriznim ili zimskim periodima,
- neujednačenu i netransparentnu regulaciju tržišta,
- ograničenu mogućnost privlačenja investicija u infrastrukturu,
- neusklađenost sa propisima Evropske unije i Energetske zajednice, što ugrožava međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine.

Sve navedeno potvrđuje da je donošenje zakona neophodno kako bi se sektor prirodnog gasa uredio na trajan, održiv i pravno siguran način.

Usvajanje kvalitetnog zakonskog okvira osnovni je preduslov daljnjeg razvoja i napretka sektora prirodnog gasa u Federaciji, zbog čega se Ministarstvo odlučilo da izradi i u zakonsku proceduru uputi zakon kojim se uređuje funkcionisanje ovog sektora.

2) Koji cilj se želi postići? U kojoj mjeri se očekuje da će prednacrt/nacrt zakona riješiti definirani problem i u kojem razdoblju?

Odgovor:

Cilj donošenja zakona o prirodnom gasu Federacije BiH je stvaranje stabilnog, transparentnog i usklađenog sistema kojim će se osigurati sigurnost snabdijevanja, zaštita potrošača i usklađenost s evropskim standardima.

Opšti cilj:

Uspostaviti sveobuhvatan zakonski okvir za organizaciju, regulaciju i razvoj sektora prirodnog gasa u Federaciji Bosne i Hercegovine, u skladu sa pravnom stečevinom Evropske unije i obavezama iz Ugovora o Energetskoj zajednici.

Operativni ciljevi:

- Regulatorni cilj: Uspostaviti jasan sistem nadležnosti i odgovornosti svih učesnika u sektoru do kraja 2026. godine, čime se postiže transparentna i efikasna regulacija.
- Ekonomski cilj: Povećati tržišnu konkurenciju i omogućiti ulazak novih subjekata na tržište, s ciljem smanjenja cijena i poboljšanja usluge krajnjim kupcima u roku od 3 godine od stupanja zakona na snagu.
- Sigurnosni cilj: Osigurati mehanizme za upravljanje kriznim situacijama i kontrolu cijena u slučaju poremećaja tržišta, te formirati sistem rezervnih snabdijevača do kraja 2027. godine.
- Socijalni cilj: Unaprijediti prava i zaštitu krajnjih kupaca, kroz uvođenje jasnih pravila o informisanju, promjeni snabdijevača i pristupu mreži.
- Institucionalni cilj: Uskladiti zakonodavni okvir Federacije sa praksom Ustavnog suda FBiH i propisima Energetske zajednice, te time doprinijeti zatvaranju otvorenih slučajeva protiv Bosne i Hercegovine.

Kada su u pitanju razlozi za izradu i donošenje zakona kojim će se urediti funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji, potrebno je istaći veći broj razloga i ciljeva koji se mogu grupisati na sljedeći način:

- Realizacija strateških ciljeva Federacije i uspostavljanje zakonskog okvira za funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji,
- Uvođenje efikasne regulacije u sektoru prirodnog gasa,
- Unapređenje pravnog okvira za obavljanje djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i uvođenje novih djelatnosti,
- Uvođenje novih prava i mehanizama za zaštitu krajnjih kupaca prirodnog gasa,
- Uvođenje mehanizma za jačanje sigurnosti snabdijevanja, uključujući i kontrolu cijena u slučajevima ekstremnih poremećaja na tržištu,
- Usklađivanje pravnog okvira sa praksom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine,
- Usklađivanje sa pravnom stečevinom Evropske unije i Energetske zajednice i davanje doprinosa rješavanju otvorenih slučajeva protiv Bosne i Hercegovine.

Očekuje se da će navedeno rješenje u periodu njegove primjene u velikoj mjeri adresirati sve uočene probleme i ispuniti navedene ciljeve.

3) Navedite sve subjekte (ministarstva, uprave, upravne organizacije, organizacije civilnog društva, itd.) koji će izravno primjenjivati i na koje se izravno odnosi prednacrt/nacrt zakona.

Odgovor:

Subjekti koji će direktno primjenjivati i na koje se direktno odnosi nacrt zakona su: Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarsvo energije, rudarstva i industrije, Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (FERK), kantonalna ministarstava nadležna za oblast komunalnih djelatnosti, nadležni inspekcijski organi na nivou Federacije i kantona, energetski subjekti – operatori transportnog, distribucijskog i skladišnog sistema, operatori terminala, javni i rezervni snabdijevači, trgovci i proizvođači prirodnog gasa, korisnici sistema i krajnji kupci,

uključujući male, komercijalne i domaće potrošače, vlasnici, korisnici ili posjednici nekretnina na kojima se grade ili su izgrađeni objekti gasa.

III - Proces konzultacija

1) Navedite sve subjekte s kojima ste se konzultirali i način na koji ste vršili konzultacije (javna rasprava, pisani komentari, itd.)

Odgovor:

U procesu izrade nacrta Zakona o prirodnom gasu Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) postupilo je u skladu člancima 78. do 86. Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", broj 71/14) te Uredbi o pravilima za učestvovanje zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata („Službene novine FBiH", broj 51/12).

S ciljem što kvalitetnije pripreme nacrta zakona i šireg uključivanja svih zainteresiranih strana, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) organizovalo je javne rasprave o nacrtu predmetnog zakona. Pri planiranju javnih rasprava, Ministarstvo je naročito uzelo u obzir veliki interes za korištenje prirodnog gasa na području cijele Federacije, koji je iskazan i od strane građana i privrednih subjekata, zatim činjenicu da prirodni gas do sada nije bio dostupan na širem području federacije te da predmetni zakon po prvi puta uspostavlja zakonski okvir za funkcionisanje sektora gasa u Federaciji Bosne i Hercegovine. Iz ovih razloga Ministarstvo je prepoznalo potrebu da lokalne zajednice budu što kvalitetnije informisane o sadržaju i svim aspektima vezanim za usvajanje predmetnog zakona, te se odlučilo da javne rasprave održi u svih deset kantona na području Federacije, prema sljedećem rasporedu:

- dana 02.07.2025. godine u 10:00 sati, u Sarajevu,
- dana 03.07.2025. godine u 12:30 sati, u Orašju,
- dana 04.07.2025. godine u 10:00 sati, u Tuzli,
- dana 07.07.2025. godine u 09:00 sati, u Zenici,
- dana 07.07.2025. godine u 13:30 sati, u Travniku,
- dana 08.07.2025. godine u 10:00 sati, u Bihaću,
- dana 09.07.2025. godine u 09:30 sati, u Livnu
- dana 14.07.2025. godine u 11:30 sati, u Mostaru,
- dana 15.07.2025. godine u 10:30 sati, u Širokom Brijegu,
- dana 16.07.2025. godine u 11:30 sati, u Goraždu,

Na taj način, konsultacije su provedene u skladu s propisanim pravilima i standardima, a obuhvatile su sve relevantne institucije, privredne subjekte i građane Federacije.

2) Koji su rezultati konzultacija i da li su utjecali na sadržaj novog zakona?

Odgovor:

Predstavnici kantona i lokalnih zajednica, u svim područjima gdje su održane javne rasprave, izrazili su posebno zadovoljstvo što je Ministarstvo odlučilo da organizuje konsultacije u svih 10 kantona i da posjeti njihove lokalne zajednice. Istakli su kako ovakav pristup, koji uključuje direktnu interakciju sa lokalnim zajednicama, nije česta praksa, te su građani bili zahvalni na prilici da aktivno učestvuju u procesu i budu bolje informisani o ključnim pitanjima.

Nakon detaljne analize svih pristiglih prijedloga, Ministarstvo konstatuje da su konsultacije imale direktan i mjerljiv utjecaj na sadržaj novog zakona, što potvrđuje činjenica da je jedan dio komentara prihvaćen u cijelosti ili djelimično, uz ugradnju konkretnih izmjena u tekst.

Najvažnije izmjene odnose se na:

1. Unapređenje okolišnih i društvenih standarda.

Kroz prihvaćene prijedloge dodatno je naglašena važnost zaštite okoliša, pa je u ciljeve energetske politike uvrštena i obaveza osiguranja zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane. Također, proširena je lista krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja, uključujući zdravstvene i komunalne subjekte.

2. Usklađivanje i preciziranje regulatornih nadležnosti

Više prijedloga FERK-a je prihvaćeno, što je dovelo do:

- preciziranja njihovih ovlasti (zamjena „utvrđuje" sa „daje saglasnost"),
- proširenja nadležnosti (npr. davanje saglasnosti na pravila priključenja),
- usaglašavanja sa Zakonom o električnoj energiji.

Ovim je unaprijeđena pravna jasnoća i osigurana veća regulatorna dosljednost.

3. Povećanje jasnoće i pravne sigurnosti

Više odredbi je korigovano radi jasnijeg tumačenja, uključujući pravila o priključenju i isključenju sa mreže, postupke rješavanja sporova, te referenciranje odgovarajućih stavova. Uvedena je i rodno neutralna formulacija u skladu sa standardima ravnopravnosti spolova.

4. Osiguranje usklađenosti sa drugim propisima

Dodatno su analizirane odredbe koje se odnose na infrastrukturu, čime je potvrđeno da zakon ne zadire u nadležnosti drugih nivoa vlasti (građenje, prostorno uređenje, stvarna prava). Time je otklonjena mogućnost kolizije propisa.

5. Jačanje tehničkih standarda i kontrole kvaliteta
6. Precizirano je da oprema koja se stavlja u promet mora ispunjavati važeće međunarodne standarde, čime se povećava sigurnost i kvalitet gasne infrastrukture.

Ministarstvo smatra da su javne rasprave, na ovaj način, uspješno provedene i da su omogućile kvalitetno i aktivno učešće svih relevantnih aktera u procesu izrade zakona, čime je osigurana transparentnost i efikasnost cjelokupnog procesa.

IV - Alternativna rješenja – identifikacija opcija

1) Navedite opcije koje ste razmatrali, a kojima se može riješiti definirani problem i ostvariti cilj. Kratko opišite rezultate analize svake od tih opcija.

Odgovor:

Normativno rješenje:

Definisani problem i zacrtani cilj moguće je ostvariti samo kroz donošenje sistemskog zakona kojim bi se na sistematičan i sveobuhvatan način uredilo funkcionisanje sektora prirodnog gasa u Federaciji. U tom smislu obrađivač se odlučio za izradu Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine.

Prednosti:

- trajno rješenje koje osigurava pravnu sigurnost i institucionalnu stabilnost,
- jasno razgraničenje nadležnosti između Federacije i kantona,
- usklađivanje s pravnom stečevinom Evropske unije i Ugovorom o Energetskoj zajednici,
- omogućava transparentno, konkurentno i liberalizovano tržište gasa,
- poboljšava zaštitu krajnjih kupaca (posebno domaćinstava i malih preduzeća),
- povećava sigurnost snabdijevanja i omogućava reakciju u kriznim okolnostima,
- jača pravna usklađenost sa praksom Ustavnog suda Federacije BiH, čime se smanjuje rizik od ustavnopravnih sporova.

Nedostaci:

- potrebni dodatni institucionalni i tehnički kapaciteti za provedbu,
- moguće početne troškove prilagodbe postojećih subjekata tržišta novom režimu.

Uticaj na društvene i ekonomske skupine:

- pozitivan uticaj na krajnje kupce (veća zaštita, mogućnost izbora snabdjevača, stabilnije cijene),
- pozitivan uticaj na privredu i investitore (veća pravna predvidivost i sigurnost ulaganja),
- pozitivan uticaj na javni sektor (jača regulatorna funkcija FERK-a i koordinacija između nivoa vlasti).

Rezultat analize:

Ova opcija je ocijenjena kao najpovoljnija i jedina održiva za trajno rješavanje problema.

Nenormativno rješenje:

Definisane ciljeve nije moguće ostvariti kroz usvajanje nenormativnih rješenja iz razloga što je riječ o primarnom, sistemskom uređivanju načina funkcionisanja sektora prirodnog gasa u Federaciji, kojim je potrebno propisati način funkcionisanja sektora, prava i obaveze svih učesnika u sektoru, donošenje podzakonskih akata, nadzor, kaznene odredbe i drugo. Iz ovog razloga nenormativna rješenja koja bi podrazumijevala izmjene i dopune Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede („Službene novine FBiH", br. 83/07, 71/21 i 91/22) te uvođenje određenih administrativnih mjera i preporuka radi unaprjeđenja postojećeg sistema, bez donošenja zakona, nisu adekvatna za postizanje zadatih ciljeva.

Prednosti:

- brže donošenje izmjena i manji formalni troškovi,
- mogućnost djelimičnog prilagođavanja postojećeg sistema bez zakonske procedure.

Nedostaci:

- nedostatak pravne sigurnosti jer se Uredbom ne može urediti sistemska materija,
- ne omogućava jasno definisanje prava i obaveza učesnika,
- ne rješava pitanje ustavne usklađenosti sa praksom Ustavnog suda FBiH,
- ne osigurava usklađenost s obavezama prema EU i Energetskoj zajednici,
- ograničeni učinci na tržišnu konkurenciju i sigurnost snabdijevanja.

Uticaj na društvene i ekonomske skupine:

- negativan uticaj na krajnje kupce zbog zadržavanja netransparentnog tržišta,
- negativan uticaj na investitore jer ne postoji stabilan zakonski okvir za ulaganja,

Rezultat analize:

Ova opcija je ocijenjena kao neadekvatna jer ne rješava osnovne uzroke problema i ne osigurava usklađenost sa pravnim i institucionalnim zahtjevima.

Opcija 3: Status quo – zadržavanje postojećeg stanja

Ova opcija bi značila nastavak primjene važeće Uredbe o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede bez donošenja novih propisa.

Prednosti:

- ne zahtjeva dodatne troškove ni administrativne promjene u kratkom roku,
- zadržava poznat regulatorni okvir za subjekte koji već posluju u sektoru.

Nedostaci:

- trajna pravna praznina – sektor prirodnog gasa nije uređen zakonom,
- nedostatak institucionalne koordinacije između Federacije i kantona,
- nemogućnost ispunjavanja međunarodnih obaveza iz Ugovora o Energetskoj zajednici,
- neusklađenost s praksom Ustavnog suda Federacije BiH,
- povećan rizik po sigurnost snabdijevanja i zaštitu krajnjih kupaca.

Uticaj na društvene i ekonomske skupine:

- negativan uticaj na građane i privredu
- negativan uticaj na investitore (pravna neizvjesnost i regulatorni rizik),

Rezultat analize:

Ova opcija je ocijenjena kao neprihvatljiva jer ne donosi napredak niti omogućava realizaciju strateških ciljeva Federacije.

2) Objasnite zašto je izabrana opcija najpovoljnija za rješenje problema.

Odgovor:

Komparativnom analizom tri razmatrane opcije utvrđeno je da jedino normativno rješenje – donošenje sistemskog Zakona o prirodnom gasu Federacije Bosne i Hercegovine – može osigurati potpuno i trajno rješenje problema.

Federacija nije usvojila zakon kojim bi sistemski uredila funkcionisanje sektora prirodnog gasa. Imajući u vidu veliki broj pitanja koja je potrebno urediti, prava i obaveza svih učesnika na tržištu i krajnjih kupaca i druge aspekte koji se mogu urediti samo zakonom, najpovoljnija opcija za rješenje problema jeste usvajanje Zakona o gasu Federacije Bosne i Hercegovine.

Jedan od razloga za izradu i usvajanje zakona kojim se uređuje funkcionisanje sektora prirodnog gasa proizilazi i iz potencijalne neusaglašenosti važećeg pravnog okvira sa praksom i presudama Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, imajući u vidu da određena pitanja koja su problematizirana u praksi mogu biti primjenjiva i na trenutno uređenje sektora prirodnog gasa, čije je funkcionisanje također uređeno uredbom, u situaciji kada ne postoji zakonski okvir.

V - Utjecaj odabranog rješenja problema na gospodarstvo, društvo i okoliš

1a) Utječe li prednacrt/nacrt zakona na poslovno okruženje? Kreira li dodatna administrativna opterećenja? Utječe li na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika?Hoće li imati utjecaja na funkcioniranje tržišta i konkurenciju?

Odgovor:

Zakon osigurava jasan pravni okvir za rad i poslovanje svih subjekata u sektoru prirodnog gasa, iz čega se očekuje da će pozitivno uticati na poslovno okruženje, povećanje pravne sigurnosti te poticanje tržišne konkurencije. Nacrt Zakona djelomično utiče na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika, posebno onih koji su aktivni u djelatnostima vezanim uz distribuciju, održavanje i izvođenje radova u sektoru prirodnog gasa. Propisivanjem obaveze stručne osposobljenosti i polaganja stručnih ispita za određene poslove, stvaraju se dodatni zahtjevi u pogledu kvalifikacija i certificiranja. S obzirom na odredbu člana 137. stav (3), kojom je propisano da lice/podnosilac zahtjeva plaća taksu na račun Budžeta Federacije BiH u iznosu do 25% prosječne neto plate u Federaciji BiH, može se zaključiti da Nacrt Zakona uvodi manja administrativna i finansijska opterećenja za subjekte i pojedince koji žele obavljati stručne poslove u sektoru prirodnog gasa. Navedeno opterećenje je opravdano jer doprinosi većoj stručnoj kompetentnosti i sigurnosti u obavljanju poslova u sektoru. Naročit naglasak stavljen je na poboljšanje transparentnosti u poslovanju te osiguravanje troškovne efikasnosti u radu javnih kompanija.

1b) Koji su financijski učinci prednacrta/nacrta zakona? Utječe li na operativne troškove i obavljanje poslovanja? Utječe li na priliv sredstava u javne proračune?

Odgovor:

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno obezbijediti dodatna novčana sredstva u budžetu te se ne očekuje uticaj na priliv sredstava u budžet, osim u slučaju moguće potencijalne obaveze za Budžet Federacije BiH, koja je definisana članom 124. stavom (3) Nacrta ovog Zakona, kojim je propisano da Vlada Federacije BiH može proglasiti stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i poduzeti mjere kojima se osigurava snabdijevanje krajnjih kupaca i članom 126. stav (1) kojim je

propisano da Vlada Federacije BiH donosi Odluku kojom proglašava stanje ugoržene sigurnosti snabdijevanja i nalaže primjenu mjera koje odgovaraju datim okolnostima, a stavom (3) da Vlada Federacije BiH određuje način obezbjeđivanja, odnosno izvore sredstava za naknadu štete koja može nastati za energetske subjekte koji sprovode mjere iz stava (1) ovog člana, kao i uslove i način raspodjele sredstava po osnovu naknade štete. Shodno navedenom u slučaju proglašenja stanja ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom i donošenja Odluke kojom se proglašava stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja mogu se eventualno stvoriti potencijalne obaveze na Budžet Federacije BiH. Obzirom da se ne zna da li će biti proglašeno stanje ugrožene sigurnosti i u kojim okolnostima i vremenskom periodu, teško je procijeniti iznos sredstava koji bi mogli uticati na Budžet, a Federalno mininistarstvo energije, rudarstva i industrije kao predlagač eventualne Odluke će nastojati da iznos uticaja na Budžet bude minimalan.

Međutim, u skladu s člankom 137. stavkom (3), propisano je da se na ime troškova stručnog ispita plaća taksa na račun Budžeta Federacije BiH, u iznosu do 25% prosječne neto plaće u Federaciji BiH za odgovarajući period. Stoga se može očekivati određeni priliv sredstava u Budžet Federacije BiH po toj osnovi.

Nacrt Zakona također može imati manji uticaj na operativne troškove i poslovanje energetskih subjekata i fizičkih osoba koje obavljaju stručne poslove u sektoru prirodnog gasa, budući da troškovi stručnog osposobljavanja i plaćanja takse za polaganje ispita predstavljaju dodatni izdatak. Ipak, dugoročno se očekuje pozitivan učinak kroz povećanje stručnosti, sigurnosti i efikasnosti poslovanja u sektoru, što može doprinijeti stabilnijem tržištu i smanjenju rizika u radu.

2a) Utječe li na prednacrt/nacrt zakona na mogućnost zapošljavanja i tržište rada?
Odgovor: Ne

2b) Tretira li prednacrt/nacrt zakona pitanje ravnopravnosti spolova? Je li osigurana socijalna uključenost i zaštita posebnih skupina? Daje li mogućnost pristupa zdravstvenoj i socijalnoj skrbi i obrazovanju?

Odgovor: Ne

3) Hoće li prednacrt/nacrt zakona imati utjecaje na okoliš?
a) **DA** *b)* NE

Objasnite:

Zakon u više odredbi propisuje obavezu primjene mjera zaštite okoliša za sve energetske subjekte, a općenito očekuje se kako će usvajanje zakonskog rješenja kojim se uređuje funkcionisanje sektora prirodnog gasa imati indirektne pozitivne učinke na zaštitu životne sredine. Ovo na način da će stvaranje jasnog pravnog okvira za funkcionisanje sektora prirodnog gasa pozitivno uticati na njegovu širu upotrebu, što će posljedično dovesti do pozitivnih učinaka na okoliš (povećanje upotrebe prirodnog gasa kao zamjena za energente koji zagađuju više).

VI - Provođenje zakona

1) Precizira li prednacrt/nacrt zakona tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način? Koja razina vlasti je mjerodavna za primjenu? Tko vrši nadzor?

Odgovor:

Za primjenu zakona primarno je odgovorno Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, a također i Regulatorna komisija za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine te privredni subjekti koji djeluju u sektoru prirodnog gasa.

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrše Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije te Federalna uprava za inspekcijske poslove i kantonalni organi uprave nadležni za poslove inspekcijskog nadzora.

2) Je li prednacrt/nacrt zakona usaglašen s drugim važećim propisima?

Odgovor:

Da, sa Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 60/23).

Također, Nacrt Zakona je pripremljen u skladu s pravnom stečevinom Europske unije u oblasti prirodnog gasa, čime se osigurava usklađenost s obavezama preuzetim u okviru Energetske zajednice.

Dodatno su analizirane odredbe koje se odnose na infrastrukturu, čime je potvrđeno da zakon ne zadire u nadležnosti drugih nivoa vlasti (građenje, prostorno uređenje, stvarna prava). Time je otklonjena mogućnost kolizije propisa.

Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se propisi

- Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine FBiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10, 45/10, 85/21, 92/21 i 72/24)

- Zakon o unutrašnjoj trgovini („Službene novine FBiH", br. 87/24)

- Zakon o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 25/06 i 88/15)

- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH", br. 64/09 i 77/25)

- Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH", broj 15/21)

- Zakon o koncesijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH", br. 40/02 i 61/06)

- Zakon o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22)

Propisi kojim se oblast komunalne privrede na nivou kantona u FBiH – moraju se uskladiti sa odredbama ovog zakona.

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 14/2016, 43/2016, 10/2017, 19/2017, 20/2018 i 22/2019)

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 17/2008 i 9/2011 - autentično tumačenje)

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. glasnik Unsko-sanskog kantona", br. 4/11, 11/11, 6/12 - ispr., 13/12, 14/17 i 19/25)

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 4/16)

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Srednjobosanskog kantona", br. 13/13)

- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", br. 9/13 i 5/21, "Sl. novine FBiH", br. 14/22 - odluka US i "Sl. novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde", br. 4/23)

Energetski subjekti dužni su da usklade svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona, uključujući i odredbe o razdvajanju operatora distributivnog sistema iz člana 40. ovog zakona, u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

3) Je li prijelazno razdoblje s postojećeg rješenja na novi prednacrt/nacrt zakona jasno definirano?

Odgovor:

Da. Zakon propisuje da su energetski subjekti dužni da usklade svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na

snagu. Također, zakon propisuje da je Regulatorna komisija dužna uskladiti svoju unutrašnju organizaciju, rad i poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu, kao i to da su kantoni su dužni uskladiti svoje propise kojima se uređuje oblast komunalne privrede sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Također, zakon sadrži odredbu koja propisuje da se svi zahtjevi koji su zaprimljeni prije dana stupanja na snagu ovog zakona rješavaju se po odredbama propisa koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva.

U skladu sa članom 161., propisani su i rokovi za donošenje podzakonskih akata:

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije dužno je u roku od godinu dana donijeti dva pravilnika i jedno uputstvo, te u roku od pet godina tehnička pravila;

FERK mora u roku od godinu dana donijeti pravilnike, metodologije i pravila navedena u članu 161. stav (4);

Operatori distributivnog sistema, operatori skladišta i operatori terminala za utečnjeni prirodni gas obavezni su dostaviti Regulatornoj komisiji propisane prijedloge i pravila u roku od godinu dana od dana stupanja Zakona na snagu, odnosno od uspostave poslovnog subjekta.

Datum izrade: 20.05.2025. godine	
CELEX broj: 32024L1788	Naziv propisa Federacije Bosne i Hercegovine:
Naziv propisa Evropske unije: **Direktiva (EU) 2024/1788 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plina iz obnovljivih izvora, prirodnog plina i vodika, izmjeni Direktive (EU) 2023/1791 i stavljanju izvan snage Direktive 2009/73/EZ** (SL L 2024/1788 15.7.2024) **Directive (EU) 2024/1788 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 on common rules for the internal markets for renewable gas, natural gas and hydrogen, amending Directive (EU) 2023/1791 and repealing Directive 2009/73/EC** (OJ L 2024/1788 15.7.2024)	Zakon o gasu Federacije Bosne i Hercegovine – nacrt Gas Law of Federation of Bosnia and Herzegovina – Draft Law

1	2	3	4	5	6
Članak	**Tekst**	**Članak**	**Tekst**	**Usklađenost**	**Napomene**
POGLAVLJE I. **PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE** *Članak 1.*	**Predmet i područje primjene** 1. Ovom se Direktivom uspostavlja zajednički okvir za dekarbonizaciju tržišta prirodnog plina i vodika kako bi se doprinijelo postizanju klimatskih i energetskih ciljeva Unije. 2. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina upotrebom sustava za prirodni plin te odredbe o zaštiti potrošača s ciljem stvaranja integriranog, konkurentnog i transparentnog tržišta	DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE Član 1.	**Predmet zakona** (1) Ovim zakonom uređuju se energetska politika i planiranje, energetske djelatnosti, dozvola za obavljanje djelatnosti i regulisanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, proizvodnja prirodnog gasa, distribucija prirodnog gasa, snabdijevanje prirodnim gasom, trgovina prirodnim gasom, skladištenje prirodnog gasa, upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas, upravljanje mjestima za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz

	prirodnog plina u Uniji. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje tog sektora, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje prirodnog plina upotrebom sustava za prirodni plin te rad tog sustava. 3. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička pravila za transport, opskrbu i skladištenje prirodnog plina te za prelazak sa sustava za prirodni plin na integrirani i visoko učinkoviti sustav koji se temelji na plinu iz obnovljivih izvora i niskougljičnom plinu. 4. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička pravila za transport, opskrbu i skladištenje vodika upotrebom sustava za vodik. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje tog sektora, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za mreže, opskrbu i skladištenje vodika te rad tog sustava. 5. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za postupnu uspostavu međusobno povezanog sustava za vodik na razini Unije, čime se doprinosi dugoročnoj fleksibilnosti elektroenergetskog sustava i smanjenju neto emisija stakleničkih plinova sektora koje je teško dekarbonizirati, uzimajući u obzir potencijal za smanjenje emisija stakleničkih		i komprimovanim prirodnim gasom, prava i obaveze krajnjih kupaca, sigurnost snabdijevanja, izgradnja, razvoj, korištenje i održavanje objekata gasne infrastrukture, upravni nadzor i regulatorno nadgledanje te druga pitanja od značaja za uređivanje sektora prirodnog gasa u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija). (2) Ovim zakonom se djelimično preuzimaju odredbe Direktive 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ.		donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune

	plinova te energetsku i troškovnu učinkovitost u odnosu na druge opcije i time podupirući dekarbonizaciju energetskog sustava Unije.				usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Članak 2.	**Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:** 1.„prirodni plin" znači plin koji se sastoji uglavnom od metana, uključujući biometan, ili drugih vrsta plina, koji se tehnički i sigurno može ubrizgavati u sustav prirodnog plina i transportirati kroz njega; 2.„plin iz obnovljivih izvora" znači bioplin kako je definiran u članku 2. točki 28. Direktive (EU) 2018/2001, uključujući bioplin koji se pretvara u biometan i obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla kako su definirana u članku 2. točki 36. te direktive; 3.„sustav za prirodni plin" znači sustav infrastrukture, uključujući plinovode, terminale za ukapljeni prirodni plin (UPP) i sustave skladišta prirodnog plina, kojim se transportira prirodni plin; 4.„sustav za vodik" znači sustav infrastrukture, uključujući mreže za vodik, skladišta za vodik i terminale za vodik, koji sadržava vodik visoke čistoće; 5.„sustav skladišta vodika" znači objekt koji se upotrebljava za skladištenje vodika visoke čistoće: (a) uključujući dio terminala za vodik koji se upotrebljava za skladištenje, ali isključujući	Član 6.	**Definicija pojedinih izraza** Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja: (1) Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja: a) "Balansna odgovornost" znači obavezu učesnika na tržištu da uravnoteže količinu prirodnog gasa na ulazu u sistem i izlazu iz sistema u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje i preuzmu finansijsku odgovornost za odstupanje; b) "Direktni gasovod" je gasovod koji povezuje proizvođača prirodnog gasa sa izolovanim objektom krajnjeg kupca i nije dio transportnog ili distributivnog sistema; c) "Distribucija" je prenošenje prirodnog gasa distributivnim sistemom radi isporuke prirodnog gasa krajnjim kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje prirodnim gasom;	D	Veći dio definicija je u cjelosti preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Ostale definicije su preuzete u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH („Službene novine Federacije BiH" broj 60/23) ili će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine.

	dio koji se upotrebljava za proizvodne djelatnosti i postrojenja rezervirana isključivo za operatore mreža za vodik pri obavljanju njihovih funkcija; (b) uključujući velika, posebno podzemna, skladišta za vodik, ali isključujući postrojenja za skladištenje vodika koja se lako mogu reproducirati; 6. „operator skladišta za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju skladištenja vodika i odgovorna je za rad sustava skladišta vodika; 7. „operativna akumulacija vodika" znači skladištenje vodika visoke čistoće stlačivanjem u mrežama za vodik, isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora mreža za vodik; 8. „terminal za vodik" znači postrojenje koje se upotrebljava za iskrcaj i pretvorbu tekućeg vodika ili tekućeg amonijaka u plinoviti vodik radi ubrizgavanja u mrežu za vodik ili sustav za prirodni plin ili ukapljivanja plinovitog vodika i njegova ukrcaja, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak pretvorbe i naknadno ubrizgavanje u mrežu za vodik, ali ne i za bilo koji dio terminala za vodik koji se upotrebljava za skladištenje; 9. „operator terminala za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju iskrcaja i pretvorbe tekućeg vodika ili tekućeg		d) "Energetski subjekt" znači pravno ili fizičko lice koje obavlja jednu od energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa; e) „Gasni sistem" znači transportni sistem, distributivni sistem, terminale za utečnjeni prirodni gas i/ili sistem za skladište prirodnog gasa koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja određeni energetski subjekat, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim privrednim društvima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za utečnjeni prirodni gas; f) "Isporuka" znači primopredaju prirodnog gasa na mjestu određenom za isporuku; g) "Javni snabdijevač" označava energetskog subjekta koji snabdijeva prirodnim gasom male kupce, kupce iz kategorije domaćinstva i krajnje kupce od posebnog društvenog značaja koji nisu izabrali snabdjevača na tržištu; h) "Javno snabdijevanje" znači javnu uslugu snabdijevanja prirodnim gasom krajnjih kupaca iz kategorije		Stavovi od 56. do 77. nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

	amonijaka u plinoviti vodik radi ubrizgavanja u mrežu za vodik ili sustav za prirodni plin ili ukapljivanja i ukrcaja plinovitog vodika te je odgovorna za rad terminala za vodik; 10. „kvaliteta vodika" znači čistoća vodika i kontaminanti u skladu s primjenjivim standardima kvalitete vodika za sustav za vodik; 11. „niskougljični vodik" znači vodik čiji je energetski sadržaj dobiven iz neobnovljivih izvora i koji doseže prag smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 % u odnosu na usporedno fosilno gorivo za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla utvrđeno u metodologiji za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla i goriva iz recikliranog ugljika, donesenoj na temelju članka 29.a stavka 3. Direktive (EU) 2018/2001; 12. „niskougljični plin" znači dio plinovitih goriva u gorivima iz recikliranog ugljika kako su definirana u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2018/2001, niskougljični vodik i sintetička plinovita goriva čiji je energetski sadržaj dobiven iz niskougljičnog vodika i koji doseže prag smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 % u odnosu na usporedno fosilno gorivo za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla utvrđeno u metodologiji donesenoj na temelju članka 29.a stavka 3. Direktive (EU) 2018/2001;		domaćinstva, malih kupaca i krajnjih kupaca od posebnog društvenog značaja, pod uslovima propisanim ovim zakonom; i) "Komprimovani prirodni gas" znači prirodni gas u gasovitom stanju koji je komprimovan na pritisak veći od 100 bara (eng. "compressed natural gas" - CNG); j) "Korisnik sistema" znači fizičko ili pravno lice koje isporučuje ili preuzima prirodni gas putem distributivnog sistema, uključujući i krajnjeg kupca; k) "Krajnji kupac" označava kupca koji kupuje prirodni gas za vlastitu upotrebu; l) "Krajnji kupac od posebnog društvenog značaja" označava subjekta čiji su objekti priključeni na distributivni sistem prirodnog gasa i koji obavljaju djelatnosti i poslove odgojno-obrazovnih, humanitarnih, socijalnih, vjerskih ustanova, organizacija, udruženja, poslove zapošljavanja i smještaja posebnih kategorija lica, zdravstvene zaštite, komunalnog snabdijevanja toplotnom energijom putem centralnog daljinskog sistema zagrijavanja i druge subjekte koji		za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	13. „niskougljična goriva" znači goriva iz recikliranog ugljika kako su definirana u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2018/2001, niskougljični vodik i sintetička plinovita i tekuća goriva čiji je energetski sadržaj dobiven iz niskougljičnog vodika i koji doseže prag smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 % u odnosu na usporedno fosilno gorivo za obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla utvrđeno u metodologiji donesenoj na temelju članka 29.a stavka 3. Direktive (EU) 2018/2001; 14. „poduzeće za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, transport, opskrbu, kupnju ili skladištenje vodika ili upravljanje terminalom za vodik i koja je odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće ili zadaće održavanja povezane s tim funkcijama, isključujući krajnje kupce; 15. „poduzeće za prirodni plin" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, nabavu ili skladištenje prirodnog plina, uključujući UPP i koja je odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće ili zadaće održavanja povezane s tim funkcijama, isključujući krajnje kupce; 16. „mreža proizvodnih plinovoda" znači svaki plinovod ili mreža plinovoda koji rade ili su izgrađeni kao dio projekta proizvodnje nafte ili prirodnog plina ili se upotrebljavaju za		obavljaju poslove od društvenog značaja koje odlukom odredi Vlada Federacije; m) "Kupac iz kategorije domaćinstva" označava kupca koji kupuje prirodni gas za upotrebu u vlastitom domaćinstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti; n) "Mali kupac" je krajnji kupac čija je godišnja potrošnja prirodnog gasa do 100.000 m3 i čiji su objekti priključeni na distributivni sistem prirodnog gasa; o) "Mjerno mjesto" označava mjesto na kojem se mjernim uređajima mjeri zapremina prirodnog gasa kojeg korisnik sistema preuzima, odnosno isporučuje u sistem; p) "Mjesto priključenja" označava mjesto u kojem se priključak spaja na distributivni ili transportni sistem; q) "Mreža proizvodnih gasovoda" znači gasovod ili mrežu gasovoda koji su izgrađeni kao dio projekta eksploatacije nafte ili prirodnog gasa ili se koriste za dovođenje prirodnog gasa iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal;		

	dovođenje prirodnog plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili krajnji obalni iskrcajni terminal; 17. „transport" znači transport prirodnog plina s ciljem njegove isporuke kupcima, kroz mrežu koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se ponajprije upotrebljava u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu; 18. „operator transportnog sustava" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta plina i odgovorna je za rad, osiguravanje održavanja i, ako je potrebno, razvoj transportnog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom prirodnog plina; 19. „distribucija" znači transport prirodnog plina kroz lokalne ili regionalne mreže plinovoda radi isporuke plina kupcima, isključujući opskrbu; 20. „operator distribucijskog sustava" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju distribucije prirodnog plina i odgovorna je za rad, osiguravanje održavanja i, ako je potrebno, razvoj distribucijskog sustava na određenom području te, prema potrebi,		r) "Nestandardne usluge" su usluge koje pružaju energetski subjekti na zahtjev korisnika sistema ili drugih lica, ili u cilju otklanjanja posljedica postupanja korisnika suprotno propisima, a koje nisu obuhvaćene regulisanim naknadama za korištenje ili priključenje na sistem; s) "Operator distributivnog sistema" znači pravno lice koje je odgovorno za rad, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom geografskom području i njegovo povezivanje sa drugim sistemima, te za osiguranje dugoročne sposobnosti sistema da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom prirodnog gasa na ekonomski primjeren način; t) "Objekat gasne infrastrukture" označava gasovode, kompresorske, regulacione, mjerno-regulacione i mjerne stanice, bušotine, skladišta prirodnog gasa i druge objekte i infrastrukturu potrebnu za funkcionisanje gasnog sistema; u) "Operator terminala za utečnjeni prirodni gas" označava pravno lice koje obavlja djelatnost utečnjavanja prirodnog gasa ili prihvata, iskrcavanja i ponovnog gasificiranja		

	njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom prirodnog plina; 21. „mreža za vodik" znači mreža kopnenih i odobalnih plinovoda koja se upotrebljava za transport vodika visoke čistoće radi njegove isporuke kupcima, isključujući opskrbu; 22. „transport vodika" znači transport ili distribucija vodika kroz mrežu za vodik s ciljem njegove isporuke kupcima, isključujući opskrbu; 23. „transportna mreža za vodik" znači mreža plinovoda za transport vodika visoke čistoće, posebno mreža koja uključuje međudržavne spojne plinovode za vodik ili koja je izravno povezana sa skladištem za vodik, terminalima za vodik ili dvama ili više međudržavnih spojnih plinovoda za vodik ili koja prvenstveno služi za transport vodika do drugih mreža za vodik, skladišta za vodik ili terminala za vodik, ne isključujući mogućnost da takve mreže služe za opskrbu izravno priključenih kupaca; 24. „distribucijska mreža za vodik" znači mreža plinovoda za lokalni ili regionalni transport vodika visoke čistoće, koja prvenstveno služi za opskrbu izravno priključenih kupaca i ne uključuje međudržavne spojne plinovode za vodik te koja nije izravno povezana sa sustavima		utečnjenog prirodnog gasa te je odgovorna za rad terminala za utečnjeni prirodni gas; v) "Operator sistema" označava operatora distributivnog sistema ili operatora transportnog sistema; w) "Operator skladišta prirodnog gasa" označava pravno lice koje obavlja djelatnost skladištenja i odgovorna je za rad skladišta prirodnog gasa; x) "Operator zatvorenog distributivnog sistema" označava pravno lice koje obavlja energetsku djelatnost distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu; y) "Pomoćne usluge" označavaju usluge potrebne za sigurno i pouzdano funkcionisanje transportnog ili distributivnog sistema, terminala za utečnjeni prirodni gas ili skladišta prirodnog gasa te kontinuirano i kvalitetno snabdijevanje kupaca prirodnim gasom; z) "Priključak" označava gasne vodove za isporuku prirodnog gasa od mjesta priključenja na distributivni sistem do glavnog zapornog organa na ulazu u objekat, uključujući mjerni uređaj i opremu;		

	skladišta za vodik ili terminalima za vodik, osim ako je dotična mreža bila distribucijski sustav za prirodni plin 4. kolovoza 2024. i djelomično je ili u potpunosti prenamijenjena za transport vodika, ili s dvama ili više međudržavnih spojnih plinovoda za vodik; 25. „operator mreže za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta vodika i odgovorna je za rad, osiguravanje održavanja i, ako je potrebno, razvoj mreže za vodik na određenom području te, prema potrebi, njezino povezivanje s drugim mrežama za vodik te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom vodika; 26. „operator transportne mreže za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja je odgovorna za rad, osiguravanje održavanja i, ako je potrebno, razvoj transportne mreže za vodik na određenom području te, prema potrebi, njezino povezivanje s drugim mrežama za vodik te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumnu potražnju za transportom vodika; 27. „operator distribucijske mreže za vodik" znači fizička ili pravna osoba koja je odgovorna za rad, osiguravanje održavanja i, ako je potrebno, razvoj distribucijske mreže za vodik na određenom području te, prema potrebi, njezino povezivanje s drugim mrežama za vodik te za osiguravanje		aa) "Prirodni gas" je roba koja ima kvalitet, namjenu, uslove prodaje i cijenu, na čiju se proizvodnju, distribuciju, snabdijevanje, trgovinu, skladištenje i kompresovanje primjenjuju odredbe ovog zakona; bb) "Pristup sistemu" znači pravo na priključenje i/ili korištenje distributivnog sistema, terminala za utečnjeni prirodni gas i skladišta prirodnog gasa prema regulisanim uslovima i objavljenim tarifama; cc) "Proizvodnja prirodnog gasa" znači postupak kojim se u proizvodnom postrojenju postiže da prirodni gas zadovoljava uslove o kvalitetu prirodnog gasa nakon njegove eksploatacije koja se odvija prema propisima iz oblasti energetike i rudarstva, da bi se mogao sigurno transportovati ili distribuirati kroz gasni sistem radi prodaje i isporuke; dd) "Regulatorni period" znači vremenski period za koji se određuju regulisane naknade ili cijene; ee) "Rezervni snabdjevač" znači snabdjevača koji ima obavezu da krajnjeg kupca snabdijeva prirodnim gasom u slučaju kada ga odabrani snabdjevač prestane snabdijevati;		

	dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumnu potražnju za transportom vodika; 28. „opskrba" znači prodaja, uključujući daljnju prodaju, prirodnog plina, uključujući UPP, ili vodika, među ostalim u obliku tekućih organskih nosača vodika ili tekućeg vodika i derivata vodika, uključujući amonijak ili metanol, kupcima; 29. „poduzeće za opskrbu" znači svaka fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju opskrbe; 30. „opskrbljivač zadnjeg izbora" znači opskrbljivač koji je određen za preuzimanje opskrbe prirodnim plinom kupaca opskrbljivača koji je prestao poslovati; 31. „sustav skladišta prirodnog plina" znači objekt koji je u vlasništvu ili kojim upravlja poduzeće za prirodni plin, koji se upotrebljava za skladištenje prirodnog plina, uključujući dio terminala za UPP koji se upotrebljava za skladištenje prirodnog plina, isključujući dio koji se upotrebljava za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava; 32. „operator sustava skladišta prirodnog plina" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju skladištenja prirodnog plina i odgovorna je za rad sustava skladišta prirodnog plina;		ff) "Rezervno snabdijevanje" znači javnu uslugu snabdijevanja prirodnim gasom krajnjih kupaca koji su ostali bez snabdjevača pod uslovima propisanim ovim zakonom; gg) "Skladište prirodnog gasa" znači objekat koji se koristi za skladištenje prirodnog gasa, uključujući dio terminala za ukapljeni prirodni gas koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sistema; hh) "Skladištenje" znači utiskivanje prirodnog gasa u skladište prirodnog gasa, skladištenje prirodnog gasa u radnoj zapremini skladišta i povlačenje prirodnog gasa iz skladišta; ii) "Snabdijevanje" znači prodaju prirodnog gasa krajnjim kupcima, uključujući i preprodaju; jj) "Snabdjevač" znači pravno lice koje obavlja djelatnost snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom; kk) "Tarifa" označava naknadu ili više naknada za korištenje distributivnog sistema ili usluge u vezi sa prirodnim gasom;		

	33. „terminal za UPP" znači terminal koji se upotrebljava za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvat, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, isključujući dijelove terminala za UPP koji se upotrebljavaju za skladištenje; 34. „operator terminala za UPP" znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju ukapljivanja prirodnog plina ili prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a te je odgovorna za rad terminala za UPP; 35. „sustav" znači transportne mreže, distribucijske mreže, terminali za UPP ili sustavi skladišta prirodnog plina koji su u vlasništvu ili kojima upravlja određeno poduzeće za prirodni plin, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim poduzećima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za UPP; 36. „pomoćne usluge" znači sve usluge koje su potrebne za pristup i rad transportnih mreža, distribucijskih mreža, terminala za UPP ili sustava skladišta prirodnog plina, uključujući uravnoteživanje, umješavanje i ubrizgavanje inertnog plina, isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo		ll) "Terminal za utečnjeni prirodni gas" znači terminal koji se koristi za utečnjavanje prirodnog gasa ili prihvat, otpremanje i ponovno gasificiranje utečnjenog prirodnog gasa, uključujući privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovne gasifikacije i daljnju isporuku u gasni sistem, ali isključujući dijelove terminala za utečnjeni prirodni gas koji se koriste za skladištenje; mm) "Transport" označava prenos prirodnog gasa kroz gasovode pritiska većeg od 16 bara sa ciljem isporuke prirodnog gasa krajnjim korisnicima ili operatorima distributivnog sistema, isključujući snabdijevanje prirodnim gasom; nn) "Trgovac" znači pravno lice koje obavlja djelatnost trgovine prirodnim gasom; oo) „Unutrašnja gasna instalacija" znači skup instalacija i uređaja iza glavnog zapornog organa na distributivnom sistemu, uključujući gasne aparate, ventilacione otvore, sistem za dovod zraka za sagorijevanje i odvod produkata sagorijevanja, zaključno sa izlazom odlaznih gasova u atmosferu;		

	obavljanju funkcija operatora transportnih sustava; 37. „operativna akumulacija prirodnog plina" znači skladištenje prirodnog plina stlačivanjem u transportnim i distribucijskim sustavima, isključujući objekte koji su namijenjeni obavljanju funkcija operatora transportnih sustava; 38. „međusobno povezani sustav" znači nekoliko sustava koji su povezani jedan s drugim; 39. „međudržavni spojni plinovod" znači transportni plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica radi povezivanja nacionalnih transportnih sustava tih država članica ili transportni plinovod između države članice i treće zemlje do državnog područja države članice ili teritorijalnog mora te države članice; 40. „međudržavni spojni plinovod za vodik" znači mreža za vodik koja prelazi ili premošćuje granicu između država članica za potrebe povezivanja nacionalnih mreža za vodik tih država članica ili mreža za vodik između države članice i treće zemlje do državnog područja država članica ili teritorijalnog mora te države članice; 41. „izravni plinovod" znači plinovod za prirodni plin koji dopunjava međusobno povezani sustav;		pp) "Utečnjeni prirodni gas" znači pročišćeni prirodni gas koji je rashlađivanjem pretvoren u tekuće stanje (eng. "liquified natural gas" - LNG); qq) "Vertikalno integrisani subjekt" znači energetski subjekt ili grupa energetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost direktne ili indirektne kontrole i gdje energetski subjekt ili grupa energetskih subjekata obavlja najmanje jednu od energetskih djelatnosti transporta, distribucije, upravljanja terminalom za utečnjavanje prirodnog gasa ili skladištenja prirodnog gasa te najmanje jednu od energetskih djelatnosti proizvodnje ili snabdijevanja prirodnim gasom; (2) Izrazi koji nisu definisani odredbama ovog zakona imaju značenja koja su utvrđena zakonima kojim se uređuju pojedine oblasti energetike. (3) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom gramatičkom rodu, odnose se na jednak način i na muški i na ženski spol.		

	42. „integrirano poduzeće za prirodni plin" znači vertikalno ili horizontalno integrirano poduzeće; 43. „vertikalno integrirano poduzeće" znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin ili poduzeće za vodik ili skupina poduzeća za vodik u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, transporta vodika, upravljanja terminalom za vodik, skladištenja UPP-a ili prirodnog plina ili vodika te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom ili vodikom; 44. „horizontalno integrirano poduzeće" znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili skladištenja prirodnog plina te djelatnost izvan sektora prirodnog plina; 45. „povezano poduzeće" znači povezano poduzeće kako je definirano u članku 2. točki 12. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća (38) ili poduzeće koje pripada istim vlasnicima udjela; 46. „korisnik sustava" znači fizička ili pravna osoba koja opskrbljuje prirodni plin ili vodik u sustav ili se opskrbljuje iz sustava; 47. „kupac" znači veleprodajni ili krajnji kupac prirodnog plina ili vodika ili poduzeće za				

	prirodni plin ili vodik koje kupuje prirodni plin ili vodik; 48. „kupac iz kategorije kućanstvo" znači kupac koji kupuje prirodni plin ili vodik za potrošnju u vlastitom kućanstvu; 49. „kupac koji nije kućanstvo" znači kupac koji kupuje prirodni plin ili vodik koji nisu namijenjeni upotrebi u vlastitom kućanstvu; 50. „krajnji kupac" znači kupac koji kupuje prirodni plin ili vodik za vlastitu upotrebu; 51. „veleprodajni kupac" znači fizička ili pravna osoba, različita od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava, koja kupuje prirodni plin ili vodik radi daljnje prodaje unutar ili izvan sustava gdje ima poslovni nastan; 52. „mikropoduzeće", „malo poduzeće" ili „srednje poduzeće" znači mikropoduzeće, malo poduzeće ili srednje poduzeće kako su definirana u članku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ (39); 53. „ugovor o opskrbi plinom" znači ugovor o opskrbi prirodnim plinom ili vodikom, isključujući derivate prirodnog plina; 54. „derivat prirodnog plina" znači financijski instrument naveden u odjeljku C točkama 5., 6. ili 7. Priloga I. Direktivi 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća (40), kada se taj financijski instrument odnosi na prirodni plin;				

	55. „kontrola" znači prava, ugovori ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili zajedno i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, pružaju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na određeno poduzeće, posebno putem: (a) vlasništva ili prava korištenja cjelokupne ili dijela imovine određenog poduzeća; (b) prava ili ugovora koji omogućuju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odluke tijela određenog poduzeća; 56. „dugoročni ugovor" znači ugovor o nabavi plina s trajanjem duljim od godine dana; 57. „ulazno-izlazni sustav" znači model pristupa za prirodni plin ili vodik u kojem korisnici sustava samostalno rezerviraju prava na kapacitet na ulaznim i izlaznim točkama, koji uključuje transportni sustav i može uključivati cijeli distribucijski sustav ili njegov dio ili mreže za vodik; 58. „zona uravnoteženja" znači sustav na koji je primjenjiv poseban režim uravnoteženja, koji uključuje transportni sustav i može uključivati cijele distribucijske sustave ili njihove dijelove; 59. „virtualna točka trgovanja" znači nefizička komercijalna točka unutar ulazno-izlaznog sustava u kojoj se prirodni plin ili vodik razmjenjuju između prodavatelja i kupca bez potrebe za rezerviranjem kapaciteta;				

	60. „korisnik mreže" znači kupac ili potencijalni kupac operatora sustava ili sâm operator sustava, u mjeri u kojoj je potrebno za tog operatora sustava da izvrši svoje funkcije u vezi s transportom prirodnog plina ili vodika; 61. „ulazna točka" znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže, koja omogućuje pristup ulazno-izlaznom sustavu; 62. „izlazna točka" znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže, koja omogućuje izlaz plina iz ulazno-izlaznog sustava; 63. „interkonekcijska točka" znači fizička ili virtualna točka povezivanja susjednih ulazno-izlaznih sustava ili povezivanja ulazno-izlaznog sustava s međudržavnim spojnim plinovodom u mjeri u kojoj takva točka podliježe rezervacijskim postupcima korisnika mreže; 64. „virtualna interkonekcijska točka" znači dvije ili više interkonekcijskih točaka kojima se povezuju ista dva susjedna ulazno-izlazna sustava, a koje su objedinjene za potrebe pružanja jedinstvene usluge trgovine kapacitetom; 65. „sudionik na tržištu" znači fizička ili pravna osoba koja kupuje, prodaje ili proizvodi prirodni plin ili vodik ili koja je operator usluga skladištenja, među ostalim				

	davanjem naloga za trgovanje na jednom ili više tržišta prirodnog plina ili vodika, uključujući tržišta uravnoteženja; 66. „naknada za raskid ugovora" znači pristojba ili sankcija koju opskrbljivači ili sudionici na tržištu nameću kupcima zbog raskida ugovora o opskrbi plinom ili uslugama u pogledu plina; 67. „naknada za promjenu opskrbljivača" znači pristojba ili sankcija, uključujući naknade za raskid ugovora, koju opskrbljivači ili sudionici na tržištu ili operatori sustava izravno ili neizravno nameću kupcima zbog promjene opskrbljivača ili sudionika na tržištu; 68. „informacije o obračunu" znači sve informacije navedene na računima krajnjih kupaca, osim zahtjeva za plaćanje; 69. „konvencionalno brojilo" znači analogno ili elektroničko brojilo koje ne može ni prenositi ni primati podatke; 70. „pametan sustav mjerenja" znači elektronički sustav koji može mjeriti količinu prirodnog plina ili vodika koja je predana u mrežu ili prirodnog plina ili vodika potrošenog iz mreže pružajući više informacija od konvencionalnog brojila te koji može prenositi i primati podatke nekim oblikom elektroničke komunikacije u svrhu informiranja, praćenja i kontrole;				

	71. „interoperabilnost" u kontekstu pametnog mjerenja znači sposobnost dvije energetske ili komunikacijske mreže, sustava, uređaja, aplikacije ili komponente ili više njih da uzajamno djeluju, razmjenjuju i upotrebljavaju informacije radi izvođenja potrebnih funkcija; 72. „najnoviji dostupni" znači, u kontekstu podataka pametnog mjerenja, da se pružaju u razdoblju koje odgovara najkraćem razdoblju namire na nacionalnom tržištu; 73. „najbolje raspoložive tehnike" u kontekstu zaštite podataka i sigurnosti u okruženju pametnog mjerenja znači najdjelotvornije, najnaprednije i prikladne tehnike za pružanje temelja za sukladnost s pravilima Unije za zaštitu podataka i sigurnosnim pravilima; 74. „energetsko siromaštvo" znači energetsko siromaštvo kako je definirano u članku 2. točki 52. Direktive (EU) 2023/1791; 75. „aktivni kupac" znači krajnji kupac prirodnog plina ili skupina krajnjih kupaca prirodnog plina koji djeluju zajedno i koji: (a) troši ili skladišti plin iz obnovljivih izvora koji je proizveden: i. u njegovim prostorima koji se nalaze unutar granica određenog prostora; ili ii. ako to dopušta dotična država članica, u drugim prostorima; (b) pod uvjetom da navedene djelatnosti nisu primarna komercijalna ili profesionalna djelatnost krajnjeg kupca i da su u skladu s				

	pravom koje se primjenjuje na proizvodnju plina iz obnovljivih izvora, posebno u pogledu emisija stakleničkih plinova: i. prodaje plin iz obnovljivih izbora koji je sam proizveo upotrebom sustava prirodnog plina; ili ii. sudjeluje u fleksibilnosti ili u programima energetske učinkovitosti; 76. „energetska učinkovitost na prvom mjestu" znači energetska učinkovitost na prvom mjestu kako je definirana u članku 2. točki 18. Uredbe (EU) 2018/1999; 77. „prenamjena" znači prenamjena kako je definirana u članku 2. točki 18. Uredbe (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća (41).				
POGLAVLJE II. **OPĆA PRAVILA O ORGANIZACIJI TRŽIŠTA** *Članak 3.*	**Konkurentna, fleksibilna i nediskriminirajuća tržišta prirodnog plina i vodika usmjerena na kupce** 1. Države članice osiguravaju da svi kupci mogu slobodno kupovati prirodni plin i vodik od opskrbljivača po vlastitom izboru te da svi kupci mogu istodobno slobodno imati više od jednog ugovora o opskrbi prirodnim plinom ili vodikom pod uvjetom da su uspostavljena potrebna mjesta priključenja i mjerne točke. 2. Države članice osiguravaju da se njihovim nacionalnim pravom neopravdano ne ometaju prekogranična trgovina prirodnim plinom i vodikom, funkcioniranje i rast	Član 159.	**(Otvaranje tržišta)** (1) U cilju osiguranja ravnopravnog položaja svih energetskih subjekata u sektoru prirodnog gasa, tržište prirodnog gasa u Federaciji otvara se za pristup novih snabdjevača nakon usvajanja propisa na nivou Bosne i Hercegovine kojima se uređuju nadležnosti državne regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa, djelatnost transporta prirodnog gasa, pravila i naknade za pristup treće strane transportnom sistemu, uravnoteženje sistema i tržište prirodnog gasa.	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je djelimično regulisana Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, te će jednim dijelom biti predmet regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i

	likvidnog trgovanja prirodnim plinom i vodikom, sudjelovanje potrošača, ulaganja u, posebno, plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin ili skladištenje energije među državama članicama te osiguravaju da cijene prirodnog plina i vodika odražavaju stvarnu potražnju i ponudu. 3. Države članice osiguravaju da na unutarnjem tržištu ne postoje nepotrebne prepreke za prirodni plin i vodik u pogledu ulaska na tržište i izlaska s njega, trgovanja i poslovanja. 4. Države članice i regulatorna tijela osiguravaju da energetska poduzeća podliježu transparentnim, proporcionalnim i nediskriminirajućim pravilima, naknadama i postupanju, posebno u pogledu priključenja na mrežu, pristupa veleprodajnim tržištima, pristupa podacima, promjene postupaka i sustave obračuna i, prema potrebi, licenciranja. 5. Države članice osiguravaju da sudionici na tržištu iz trećih zemalja, ako posluju na unutarnjem tržištu prirodnog plina i vodika, poštuju primjenjivo pravo Unije i nacionalno pravo, među ostalim u području okoliša i sigurnosti. 6. Države članice na tržištu vodika osiguravaju energetski učinkovit pristup usmjeren na kupce. Upotreba vodika usmjerena je na kupce u sektorima koje je		(2) Do donošenja odluke državne regulatorne komisije kojom se potvrđuje ispunjenost uslova iz stava (1) ovog člana, odredbe iz Član 90. i Član 118. stav (1) ovog zakona se ne primjenjuju, a krajnje kupce nastavljaju snabdijevati postojeći snabdjevači.		podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Stavovi od 2. do 7. nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.).

	teško dekarbonizirati s visokim potencijalom za smanjenje emisija stakleničkih plinova u kojima više nisu dostupne energetski i troškovno učinkovitije opcije. 7. Države članice osiguravaju da se ova Direktiva provodi na način kojim se potiče integracija energetskog sustava, a da se pritom neopravdano ne diskriminiraju energetski učinkovitija rješenja, kao što je izravna elektrifikacija, u skladu s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu".	.			Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Članak 4.	**Cijene opskrbe utemeljene na tržištu** 1. Opskrbljivači slobodno određuju cijenu po kojoj kupce opskrbljuju prirodnim plinom i vodikom. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi osiguravanja učinkovitog tržišnog natjecanja među opskrbljivačima i razumnih cijena za krajnje kupce.	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona** (1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su: a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama,	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti

	2. Države članice osiguravaju zaštitu kupaca pogođenih energetskim siromaštvom i ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo na temelju članaka od 26. do 29.provedbom socijalne politike ili na drugi način koji ne podrazumijeva javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom i vodikom. 3. Odstupajući od stavaka 1. i 2., države članice smiju provoditi javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom kupaca pogođenih energetskim siromaštvom ili ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo. Takve javne intervencije ispunjavaju uvjete utvrđene u stavcima 4. i 5. 4. Javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom: (a) od općeg su gospodarskog interesa i ne prelaze ono što je potrebno za ostvarenje tog općeg gospodarskog interesa; (b) jasno su definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive; (c) jamče poduzećima Unije za prirodni plin jednakost pristupa kupcima; (d) imaju ograničeno trajanje i proporcionalne su u pogledu svojih korisnika; (e) ne stvaraju dodatne troškove za sudionike na tržištu na diskriminirajući način; (f) ne ometaju postupno i pravodobno postupno ukidanje fosilnog plina kako bi se postigao klimatski cilj Unije za 2030. i cilj		b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa, e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa, f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima, k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša.		predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini.

	klimatske neutralnosti utvrđen u Uredbi (EU) 2021/1119. 5. Svaka država članica koja provodi javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom u skladu sa stavkom 3. ovog članka pridržava se i članka 3. stavka 3. točke (d) te članka 24. Uredbe (EU) 2018/1999, neovisno o tome nalazi li se u dotičnoj državi članici velik broj kupaca iz kategorije kućanstvo pogođenih energetskim siromaštvom. Prije uklanjanja javnih intervencija u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom države članice osiguravaju odgovarajuće mjere potpore za kupce pogođene energetskim siromaštvom i ugrožene kupce iz kategorije kućanstvo u skladu sa stavkom 2. ovog članka. 6. Za uspostavljanje djelotvornog tržišnog natjecanja za ugovore o opskrbi prirodnim plinom među opskrbljivačima i radi postizanja potpuno djelotvornih tržišno utemeljenih i pristupačnih maloprodajnih cijena prirodnog plina u skladu sa stavkom 1., države članice u prijelaznom razdoblju smiju provoditi javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom kupaca iz kategorije kućanstvo koji nemaju koristi od javnih intervencija na temelju stavka 3. te mikropoduzeća. 7. Javne intervencije na temelju stavka 6. u skladu su s kriterijima utvrđenima u stavku 4.	Član 3. Član 10.	m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa. **Načela** Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom. **Javna usluga**		Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	i: (a) popraćene su skupom mjera za postizanje djelotvornog tržišnog natjecanja i metodologijom za ocjenu napretka u odnosu na te mjere; (b) utvrđene su metodologijom kojom se osigurava nediskriminirajuće postupanje prema opskrbljivačima; (c) imaju postavljenu cijenu koja je viša od troškova, na razini na kojoj može doći do djelotvornog tržišnog natjecanja; (d) osmišljene su tako da se u najvećoj mogućoj mjeri smanji negativan utjecaj na veleprodajna tržišta prirodnog plina; (e) osiguravaju da svi korisnici takvih javnih intervencija imaju mogućnost odabrati ponude konkurentnog tržišta i da su izravno obaviješteni, najmanje jednom u tri mjeseca, o dostupnosti ponuda i ušteda na konkurentnom tržištu te osiguravaju da im se pruži pomoć za prijelaz na tržišno utemeljenu ponudu; (f) ako država članica započne s uvođenjem pametnih sustava mjerenja u skladu s člankom 17., osiguravaju da su svi korisnici takvih javnih intervencija izravno obaviješteni o mogućnosti ugradnje		(1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima. (3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti: a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca,		

	pametnih brojila i da im se osigura potrebna pomoć; (g) izbjegavaju izravno unakrsno subvencioniranje između kupaca koji se opskrbljuju po cijenama slobodnog tržišta i onih koji se opskrbljuju po reguliranim cijenama opskrbe. 8. Države članice obavješćuju Komisiju o mjerama poduzetima u skladu sa stavcima 3. i 6. u roku od mjesec dana nakon njihova donošenja, a smiju ih provoditi odmah. Uz obavijest se dostavlja i obrazloženje u kojem se objašnjava zašto se drugim instrumentima nije na zadovoljavajući način mogao postići planirani cilj, kako se ispunjavaju zahtjevi iz stavaka 4., 5. i 7. te koji su učinci prijavljenih mjera na tržišno natjecanje. U obavijesti se navodi opseg korisnika, posebno kupaca pogođenih energetskim siromaštvom i ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i mogućih drugih korisnika, trajanje mjera i broj kupaca iz kategorije kućanstvo obuhvaćenih tim mjerama te se objašnjava način određivanja reguliranih cijena. 9. Do 15. ožujka 2025. i svake dvije godine nakon toga, kao dio integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku, države članice Komisiji podnose izvješća o provedbi ovog članka i nužnosti i proporcionalnosti javnih intervencija na temelju ovog članka te ocjenu napretka u		f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		

	postizanju djelotvornog tržišnog natjecanja među opskrbljivačima i prelaska na tržišno utemeljene cijene. Države članice koje u skladu sa stavkom 6. primjenjuju regulirane cijene izvješćuju o usklađenosti s uvjetima utvrđenima u stavku 7., među ostalim o usklađenosti opskrbljivača od kojih se zahtijeva provedba takvih intervencija te o učinku reguliranih cijena na financijsko stanje tih opskrbljivača. 10. Komisija preispituje provedbu ovog članka u svrhu postizanja tržišno utemeljenih maloprodajnih cijena prirodnog plina i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješće, prema potrebi, uključuje procjenu učinka tih mjera na napredak u postizanju cilja klimatske neutralnosti Unije i drugih energetskih i klimatskih ciljeva. Može se kombinirati s izvješćem iz članka 5. stavka 10. Direktive (EU) 2019/944 o provedbi tog članka. Izvješću se prilaže ili se nakon njega podnosi zakonodavni prijedlog, prema potrebi. Takav zakonodavni prijedlog može uključivati datum isteka reguliranih cijena.				
Članak 5.	**Pristup cjenovno pristupačnoj energiji tijekom krize cijena prirodnog plina** 1. Vijeće na prijedlog Komisije može provedbenom odlukom proglasiti krizu cijena			NP	

	prirodnog plina na regionalnoj razini ili na razini Unije ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: (a) postojanje vrlo visokih prosječnih cijena na veleprodajnim tržištima prirodnog plina koje su najmanje dva i pol puta veće od prosječne cijene tijekom prethodnih pet godina i iznose najmanje 180 EUR/MWh, za koje se očekuje da će ostati visoke najmanje šest mjeseci, podložno izračunu prosječne cijene tijekom prethodnih pet godina u kojem se ne uzimaju se u obzir razdoblja tijekom kojih je proglašena kriza cijena prirodnog plina na regionalnoj razini ili na razini Unije; (b) nagla povećanja maloprodajnih cijena prirodnog plina u rasponu od 70 %, za koja se očekuje da će se nastaviti tijekom najmanje tri mjeseca. 2. U provedbenoj odluci iz stavka 1. navodi se razdoblje njezine valjanosti koje može trajati najviše godinu dana. To se razdoblje može produljiti u skladu s postupkom iz stavka 8. za uzastopna razdoblja od najviše godinu dana. 3. Proglašenjem krize cijena prirodnog plina na regionalnoj razini ili na razini Unije na temelju stavka 1. osigurava se pošteno tržišno natjecanje i trgovina u svim državama članicama na koje ta provedbena odluka utječe kako se unutarnje tržište ne bi neopravdano narušilo.				

	4. Ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. Komisija podnosi prijedlog za proglašenje krize cijena prirodnog plina na regionalnoj razini ili na razini Unije, koji uključuje predloženo razdoblje valjanosti provedbene odluke. 5. Vijeće može kvalificiranom većinom izmijeniti prijedlog Komisije podnesen na temelju stavka 4. ili 8. 6. Ako je Vijeće donijelo provedbenu odluku na temelju stavka 1. ovog članka, države članice tijekom razdoblja valjanosti te odluke mogu provoditi privremene ciljane javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi), kupaca iz kategorije kućanstvo i temeljnih socijalnih usluga kako su definirane u članku 2. točki 4. Uredbe (EU) 2017/1938. Takve javne intervencije: (a) ograničene su na najviše 70 % potrošnje korisnika tijekom istog razdoblja prethodne godine i zadržavaju poticaj za smanjenje potražnje; (b) ispunjavaju uvjete iz članka 4. stavaka 4. i 7.; (c) prema potrebi ispunjavaju uvjete iz stavka 7.; (d) osmišljene su tako da se u najvećoj mogućoj mjeri smanji negativna fragmentacija unutarnjeg tržišta.				

	7. Ako je Vijeće donijelo odluku na temelju stavka 1. ovog članka, države članice tijekom razdoblja valjanosti te odluke mogu, odstupajući od članka 4. stavka 7. točke (c), pri provedbi ciljanih javnih intervencija u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom na temelju članka 4. stavka 6. ili stavka 6. ovog članka, iznimno i privremeno odrediti cijenu opskrbe prirodnim plinom koja je niža od troška pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti: (a) cijena određena za kupce iz kategorije kućanstvo primjenjuje se samo na najviše 80 % medijana potrošnje kućanstava i zadržava poticaj za smanjenje potražnje; (b) nema diskriminacije među opskrbljivačima; (c) opskrbljivačima se isplaćuje naknada za opskrbu nižu od troška na transparentan i nediskriminirajući način; (d) svi opskrbljivači imaju pravo dostaviti ponude za cijenu opskrbe prirodnim plinom koja je niža od troška na istoj osnovi; (e) predloženim mjerama ne narušava se unutarnje tržište prirodnog plina. 8. Komisija pravodobno prije isteka razdoblja valjanosti navedenog na temelju stavka 2. procjenjuje jesu li uvjeti iz stavka 1. i dalje ispunjeni. Ako Komisija smatra da su uvjeti iz stavka 1. i dalje ispunjeni, ona Vijeću podnosi prijedlog za produljenje razdoblja				

	valjanosti provedbene odluke donesene na temelju stavka 1. Ako Vijeće odluči produljiti razdoblje valjanosti, tijekom tog produljenog razdoblja primjenjuju se stavci 6. i 7. Komisija kontinuirano procjenjuje i prati učinak bilo kojih mjera donesenih u okviru proglašene krize cijena prirodnog plina i redovito objavljuje rezultate tih procjena.				
Članak 6.	**Obveze javne usluge** 1. Države članice na temelju svoje institucionalne organizacije i poštujući načelo supsidijarnosti osiguravaju da, ne dovodeći u pitanje stavak 2., poduzeća za prirodni plin i vodik posluju u skladu s načelima ove Direktive radi postizanja konkurentnih, sigurnih i okolišno održivih tržišta prirodnog plina i vodika. Države članice ne diskriminiraju ta poduzeća u pogledu njihovih prava ili obveza. 2. U potpunosti uzimajući u obzir relevantne odredbe UFEU-a, a posebno njegov članak 106., države članice mogu poduzećima za prirodni plin i vodik, u općem gospodarskom interesu, nametnuti obveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost i kvalitetu opskrbe i na zaštitu okoliša, uključujući energetsku učinkovitost, energiju iz	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona** (1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su: a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama, b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa, e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa,	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je djelimično regulisana Zakonom o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, te će jednim dijelom biti predmet regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje

	obnovljivih izvora i zaštitu klime te na cijenu opskrbe prirodnim plinom. Takve obveze jasno su definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive te poduzećima za prirodni plin i vodik Unije jamče jednakost pristupa nacionalnim potrošačima. Obveze javne usluge koje se odnose na javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom u skladu su sa zahtjevima utvrđenima u člancima 4. i 5. ove Direktive. 3. Obvezama javne usluge povezanima sa sigurnošću opskrbe plinom osigurava se usklađenost poduzeća za prirodni plin sa standardima opskrbe plinom na temelju članka 6. Uredbe (EU) 2017/1938 i one su usklađene s rezultatima nacionalnih procjena rizika provedenih na temelju članka 7. stavka 3. te uredbe, kako je detaljno opisano u planovima prevencije izrađenima na temelju članka 9. stavka 1. točaka (c), (d) i (k) te uredbe. Obveze javne usluge koje premašuju ono što je potrebno za osiguravanje usklađenosti s člankom 6. Uredbe (EU) 2017/1938 ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 8. stavku 1. te uredbe. 4. Ako država članica dodijeli financijsku naknadu ili druge oblike naknade za ispunjenje obveza iz ovog članka, to se provodi na nediskriminirajući i transparentan način.		f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima, k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša, m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa. **Načela**		obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Stavovi od 3.,4. i 6. nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom

	5. Države članice po prenošenju ove Direktive obavješćuju Komisiju o svim mjerama koje su donijele radi ispunjavanja obveza javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i okoliša, te njihov mogući učinak na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje, bez obzira na to zahtijevaju li takve mjere odstupanje od ove Direktive. Nakon toga svake dvije godine obavješćuju Komisiju o svim izmjenama takvih mjera, bez obzira na to zahtijevaju li one odstupanje od ove Direktive. 6. Pri nametanju obveza javne usluge na temelju stavka 2. države članice savjetuju se s relevantnim dionicima u ranoj fazi te na otvoren, uključiv i transparentan način. Svi službeni dokumenti povezani sa savjetovanjima i dokumenti koji se upotrebljavaju za utvrđivanje obveze javne usluge objavljuju se uz očuvanje povjerljivosti poslovno osjetljivih informacija i zaštite podataka.	Član 3. Član 10.	Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom. **Javna usluga** (1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima. (3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti:		programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

			a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca, f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		
Članak 7.	**Promicanje regionalne suradnje i integracije** 1. Države članice i regulatorna tijela međusobno surađuju kako bi svoja nacionalna tržišta integrirali na jednoj ili više regionalnih razina radi stvaranja regionalnih tržišta u slučajevima kad tako odluče države			NP	

	članice ili njihova regionalna tijela i dalje radi stvaranja potpuno liberaliziranog unutarnjeg tržišta. Posebno, države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, regulatorna tijela, promiču i olakšavaju suradnju operatora transportnih sustava za prirodni plin i operatora transportnih mreža za vodik na regionalnoj razini, uključujući suradnju na prekograničnim pitanjima i stavljanju imovine izvan pogona, radi osiguravanja troškovno učinkovite dekarbonizacije u skladu s Unijinim ciljem klimatske neutralnosti i stvaranja konkurentnih unutarnjih tržišta prirodnog plina i vodika, jačaju dosljednost svojeg pravnog, regulatornog i tehničkog okvira te olakšavaju integraciju izoliranih sustava koji čine otoke prirodnog plina koji i dalje postoje u Uniji. Zemljopisna područja obuhvaćena takvom regionalnom suradnjom uključuju suradnju na zemljopisnim područjima definiranima u skladu s člankom 31. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/1789. Takva suradnja može pokrivati druga zemljopisna područja. Ako Komisija smatra da su pravila na razini Unije relevantna za regionalnu integraciju tržišta prirodnog plina i vodika, ona daje odgovarajuće neobvezujuće smjernice, uzimajući u obzir posebnosti tih tržišta i učinak na susjedna tržišta. 2. Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER) surađuje s regulatornim				

	tijelima i operatorima transportnih sustava te operatorima transportnih mreža za vodik na osiguravanju usklađenosti regulatornih okvira između i unutar tih regija s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina i vodika. Ako ACER smatra da su potrebna obvezujuća pravila o takvoj suradnji, daje odgovarajuće preporuke. 3. Kada vertikalno integrirani operatori transportnih sustava sudjeluju u zajedničkom poduzeću osnovanom radi provedbe takve suradnje, to zajedničko poduzeće uspostavlja i provodi program usklađivanja koji sadrži mjere koje treba poduzeti da bi se osiguralo da diskriminirajuće ponašanje i ponašanje suprotno tržišnom natjecanju bude isključeno. U tom se programu usklađivanja navode specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili cilj isključivanja diskriminirajućeg ponašanja i ponašanja suprotnog tržišnom natjecanju. Program podliježe odobrenju ACER-a. Poštovanje programa neovisno prate službenici za praćenje usklađenosti vertikalno integriranih operatora transportnih sustava.				
Članak 8.	**Postupak izdavanja odobrenja** 1. Ako je za izgradnju ili rad objekata za prirodni plin, objekata za proizvodnju vodika i	Član 16.	**Dozvola za obavljanje djelatnosti** (1) Dozvola za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa (u	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je

	infrastrukture sustava za vodik potrebno odobrenje kao što je licencija, dozvola, koncesija, pristanak ili suglasnost, države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju izdaju odobrenja za izgradnju ili rad takvih objekata, infrastrukture, plinovoda ili povezane opreme na svojem državnom području, u skladu sa stavcima od 2. do 11. Države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju mogu na istoj osnovi izdavati odobrenja za opskrbu prirodnim plinom i vodikom i za veleprodajne kupce. 2. Ako države članice imaju sustav za izdavanje odobrenja, utvrđuju objektivne i nediskriminirajuće kriterije i transparentne postupke koji se moraju ispuniti ako poduzeće podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za opskrbu prirodnim plinom i vodikom ili izgradnju ili rad objekata za prirodni plin, objekata za proizvodnju vodika ili infrastrukture sustava za vodik. Kriteriji i postupci za izdavanje odobrenja objavljuju se. Države članice osiguravaju da se u okviru postupaka izdavanja odobrenja za takve objekte, infrastrukturu, plinovode ili povezanu opremu, prema potrebi, uzima u obzir važnost projekta za unutarnja tržišta prirodnog plina i vodika. Države članice osiguravaju usklađenost sustava za izdavanje odobrenja za infrastrukturu sustava za vodik s planovima razvoja mreže za	Član 17.	daljnjem tekstu: dozvola) je akt Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Regulatorna komisija) kojim se energetski subjekt ovlašćuje da obavlja određenu energetsku djelatnost. (2) Energetsku djelatnost može da obavlja energetski subjekt koji ima dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti. (3) Energetski subjekt je dužan ispunjavati uslove propisane dozvolom za obavljanje energetske djelatnosti. **Vrste dozvola** Regulatorna komisija izdaje sljedeće dozvole za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa: a) dozvola za obavljanje djelatnosti proizvodnje prirodnog gasa, b) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa, c) dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, d) dozvola za obavljanje djelatnosti snabdijevanja i trgovine prirodnim gasom, e) dozvola za obavljanje djelatnosti skladištenja prirodnog gasa,		također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Stavovi od 3. do 11. i stavovi 14. i 15. nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim

	transportne i distribucijske mreže za vodik donesenima na temelju članaka 55. i 56. 3. Kad je riječ o opskrbljivačima prirodnim plinom, države članice mogu procijeniti financijsku snagu i tehničke sposobnosti podnositeljâ zahtjeva kao kriterije za izdavanje odobrenja. Ti su kriteriji u potpunosti objektivni i nediskriminirajući. 4. Države članice osiguravaju da sva nacionalna pravila koja se odnose na postupak izdavanja odobrenja iz ovog članka budu razmjerna i potrebna te da doprinose provedbi općih pravila za organizaciju tržišta prirodnog plina i vodika te pristup infrastrukturi, načelu „energetska učinkovitost na prvom mjestu", postizanju klimatskih i energetskih ciljeva Unije i provedbi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova država članica, kao i njihovih dugoročnih strategija donesenih na temelju Uredbe (EU) 2018/1999. 5. Postupci izdavanja odobrenja za aktivnosti iz stavka 1. ne premašuju dvije godine, uključujući sve relevantne postupke nadležnih tijela. Ako je to utemeljeno zbog izvanrednih okolnosti, to se razdoblje od dvije godine može produljiti za najviše godinu dana. 6. Države članice procjenjuju koje su nacionalne zakonodavne i nezakonodavne	Član 18. Član 19.	f) dozvola za obavljanje djelatnosti upravljanja terminalnom za utečnjeni prirodni gas, g) dozvola za upravljanje mjestom za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom, i h) dozvola za upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom. **Period važenja dozvole** (1) Dozvola za obavljanje djelatnosti se izdaje na period do 30 godina za djelatnosti proizvodnje prirodnog gasa, distribucije prirodnog gasa, distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas, a za ostale djelatnosti na period do pet godina. (2) Dozvola se može obnoviti na zahtjev energetskog subjekta u skladu sa pravilima o izdavanju dozvola. **Kriteriji za izdavanje dozvole** (1) Dozvola se izdaje energetskom subjektu ako: a) je upisan u odgovarajući registar poslovnih subjekata na osnovu kojeg se omogućava obavljanje energetske djelatnosti za koju se izdaje dozvola,		pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune

	mjere potrebne za pojednostavnjenje postupaka izdavanja odobrenja, što uključuje, bez otežavanja, sve postupovne korake povezane s postupcima procjene utjecaja na okoliš i javna savjetovanja. Države članice izvješćuju Komisiju o rezultatima takve procjene u sklopu svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova iz članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s postupkom iz članaka od 7. do 12. te uredbe, te u sklopu svojih integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih izvješća o napretku na temelju članka 17. te uredbe. 7. Rokovi utvrđeni u stavku 5. ovog članka primjenjuju se ne dovodeći u pitanje obveze na temelju primjenjivog prava Unije u području okoliša i energije, uključujući Direktivu (EU) 2018/2001, sudske žalbe, pravne lijekove i druge postupke pred sudom te alternativne mehanizme za rješavanje sporova, uključujući postupke za podnošenje žalbi, izvansudske žalbe i pravne lijekove i mogu se produljiti za onoliko vremena koliko su potrajali takvi postupci. 8. Države članice uspostavljaju ili imenuju jednu ili više kontaktnih točaka. Te kontaktne točke podnositelja zahtjeva na njegov zahtjev, besplatno, usmjeravaju i olakšavaju cijeli postupak izdavanja odobrenja za aktivnosti iz stavka 1. do donošenja odluke nadležnih tijela na kraju postupka. Od	Član 20.	b) ispunjava tehničke, operativne i organizacione uslove za rad, c) posjeduje dokaz o pravnom osnovu za korištenje objekata gasne infrastrukture koji se koriste za obavljanje energetske djelatnosti, d) ispunjava finansijske kriterije za obavljanje djelatnosti u zavisnosti od vrste djelatnosti, obima pružanja usluga, e) ispunjava propisane uslove u vezi sa stručnom osposobljenošću radnika za obavljanje poslova rukovanja i održavanja objekata gasne infrastrukture, f) ne traje mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti iz ovog zakona, g) ispunjava druge kriterije u skladu sa pravilima o izdavanju dozvola koje donosi Regulatorna komisija. (2) Energetski subjekt dokazuje ispunjenost kriterija iz stava (1) ovog člana dostavljanjem odgovarajućih dokaza i dokumentacije uz zahtjev za izdavanje dozvole. **Izdavanje dozvole** (1) Dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, na osnovu podnesenog zahtjeva, izdaje Regulatorna komisija.		usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	podnositelja zahtjeva ne traži se da kontaktira s više od jedne kontaktne točke tijekom cijelog postupka. 9. Države članice osiguravaju da se odobrenja na temelju nacionalnog prava za izgradnju i rad infrastrukture sustava za prirodni plin primjenjuju i na infrastrukturu sustava za vodik. Time se ne dovodi u pitanje pravo država članica da opozovu ta odobrenja ako infrastruktura za vodik nije usklađena s tehničkim sigurnosnim pravilima za infrastrukturu sustava za vodik utvrđenima u pravu Unije ili nacionalnom pravu. 10. Države članice osiguravaju da se postojeća prava uporabe zemljišta za izgradnju i rad plinovoda za prirodni plin i druge mrežne imovine primjenjuju i na plinovode i drugu mrežnu imovinu za transport vodika. 11. Kako bi se u slučaju prijenosa vlasništva nad infrastrukturom unutar istog poduzeća ispunili zahtjevi iz članka 69., odobrenja i prava uporabe zemljišta koja se odnose na tu infrastrukturu također se prenose na novog vlasnika. 12. Države članice osiguravaju da su razlozi za svako odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja objektivni i nediskriminirajući te da se dostavljaju podnositelju zahtjeva. Razlozi za takvo odbijanje daju se na znanje Komisiji. Države članice uspostavljaju postupak koji		(2) Postupak izdavanja dozvole je javan i vodi se u skladu sa objektivnim i unaprijed poznatim kriterijima na nediskriminirajući i transparentan način. (3) Regulatorna komisija dužna je da se prije izdavanja dozvole konsultuje sa zainteresovanim stranama o uslovima propisanim nacrtom dozvole. (4) Konsultacije iz stava (3) ovog člana vrše se organizovanjem javne rasprave ili na drugi odgovarajući način koji utvrdi Regulatorna komisija. (5) Rješenje Regulatorne komisije o zahtjevu za izdavanje dozvole sadrži detaljno obrazloženje i dostavlja se podnosiocu zahtjeva.		

	podnositelju zahtjeva omogućuje ulaganje žalbe protiv takvih odbijanja. 13. Za razvoj područja na kojima je opskrba nedavno započela i općenito za učinkovit rad, ne dovodeći u pitanje članak 34., države članice mogu odbiti izdavanje dodatnih odobrenja za izgradnju i rad sustava distribucijskih plinovoda za prirodni plin na određenom području, nakon što su takvi sustavi plinovoda izgrađeni ili je odobrena njihova izgradnja na tom području i ako postojeći ili predloženi kapacitet nije zasićen. 14. Države članice odbijaju izdati odobrenje za izgradnju i rad transportne ili distribucijske infrastrukture za prirodni plin na područjima na kojima je u planu razvoja mreže na temelju članka 55. predviđeno stavljanje izvan pogona transportnog sustava ili njegovih relevantnih dijelova ili je odobren plan za stavljanje izvan pogona distribucijske mreže na temelju članka 57. 15. Ako je odobrenje u smislu stavka 1. ovog članka obuhvaćeno područjem primjene članka 15. i članaka od 15.b do 17. Direktive (EU) 2018/2001, primjenjuju se samo te odredbe.				
Članak 9.	**Certificiranje plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnih goriva**			NEP	

	1. Plin iz obnovljivih izvora certificira se u skladu s člancima 29., 29.a i 30. Direktive (EU) 2018/2001. Niskougljična goriva certificiraju se u skladu s ovim člankom. 2. Kako bi se osiguralo da uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe niskougljičnih goriva iznose najmanje 70 %, države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da pokažu da su taj prag i zahtjevi utvrđeni u metodologiji iz stavka 5. ovog članka ispunjeni. Za te potrebe od gospodarskih subjekata zahtijevaju da upotrebljavaju sustav masene bilance u skladu s člankom 30. stavcima 1. i 2. Direktive (EU) 2018/2001. 3. Države članice osiguravaju da gospodarski subjekti dostavljaju pouzdane informacije o usklađenosti s pragom uštede emisija stakleničkih plinova od 70 % iz stavka 2. i s metodologijom uštede emisija stakleničkih plinova iz stavka 5. te da gospodarski subjekti relevantnoj državi članici na zahtjev stave na raspolaganje podatke koji su upotrijebljeni za pružanje tih informacija. Države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da uspostave odgovarajući standard neovisne revizije podnesenih informacija i pruže dokaze da su to učinili. Revizijom se verificira da su sustavi koje gospodarski subjekti upotrebljavaju točni, pouzdani i zaštićeni od prijevare.				

	4. Obveze utvrđene u stavku 2. primjenjuju se bez obzira na to jesu li niskougljična goriva proizvedena u Uniji ili se uvoze. Informacije o zemljopisnom podrijetlu i vrsti sirovina za niskougljična goriva i niskougljični vodik po opskrbljivaču gorivom stavljaju se na raspolaganje potrošačima na internetskim stranicama operatora, opskrbljivača ili relevantnih nadležnih tijela te se ažuriraju na godišnjoj razini. 5. Komisija do 5. kolovoza 2025. donosi delegirane akte u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova iz niskougljičnih goriva. Tom se metodologijom osigurava da se kredit za izbjegnute emisije ne dodjeljuje za ugljikov dioksid iz fosilnih izvora za čije je hvatanje već dodijeljen kredit za emisije na temelju drugih pravnih odredaba te se njome obuhvaćaju emisije stakleničkih plinova tijekom životnog ciklusa i uzimaju u obzir neizravne emisije koje proizlaze iz preusmjeravanja neelastičnih ulaznih sirovina. Ta je metodologija u skladu s metodologijom za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova iz obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu te iz goriva iz recikliranog ugljika, uključujući postupanje s emisijama zbog istjecanja vodika, te se u njoj				

	uzimaju u obzir emisije metana s početka proizvodnog lanca i stvarne stope hvatanja ugljika. 6. Komisija prema potrebi podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem se provodi evaluacija istjecanja vodika, uključujući rizike u pogledu okoliša i klime, tehničke posebnosti i odgovarajuće maksimalne stope istjecanja vodika. Na temelju tog izvješća Komisija, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog za uvođenje mjera kojima se mogući rizici od istjecanja vodika svode na najmanju moguću mjeru, utvrđuju maksimalne stope istjecanja vodika i uspostavljaju mehanizmi za postizanje sukladnosti. Relevantne maksimalne stope istjecanja vodika uključuju se u metodologiju iz stavka 5. 7. Komisija može donositi odluke kojima se priznaje da dobrovoljni nacionalni ili međunarodni programi kojima se utvrđuju standardi za proizvodnju niskougljičnih goriva ili niskougljičnog vodika pružaju točne podatke o uštedama emisija stakleničkih plinova za potrebe ovog članka i dokazuju usklađenost s metodologijom iz stavka 5. ovog članka. Komisija donosi takve odluke samo ako dotični program zadovoljava odgovarajuće standarde pouzdanosti, transparentnosti i neovisne revizije u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Provedbenoj				

	uredbi Komisije (EU) 2022/996 (42) za certificiranje obnovljivih goriva. 8. Kad gospodarski subjekt pruži dokaze ili podatke dobivene u skladu s programom za koji je bila donesena odluka o priznavanju na temelju stavka 7., država članica od gospodarskog subjekta ne zahtijeva daljnje dokaze o usklađenosti s kriterijima za program koji je priznala Komisija. 9. Nadležna tijela država članica nadgledaju rad tijela za certificiranje koja provode neovisnu reviziju u okviru dobrovoljnog programa. Tijela za certificiranje na zahtjev nadležnih tijela podnose sve relevantne informacije potrebne za nadzor revizije, uključujući točan datum, vrijeme i mjesto revizija. Ako države članice utvrde probleme neispunjavanja obveza, one o tome bez odgode obavješćuju dobrovoljni program. 10. Na zahtjev države članice, koji se može temeljiti na zahtjevu gospodarskog subjekta, Komisija na temelju svih raspoloživih dokaza ispituje jesu li ispunjeni kriteriji uštede emisija stakleničkih plinova utvrđeni u ovom članku, je li se slijedila metodologija razvijena u skladu sa stavkom 5. ovog članka i jesu li ostvareni pragovi uštede emisija stakleničkih plinova navedeni u članku 2. točkama 11., 12. i 13. U roku od šest mjeseci od primitka				

	takvog zahtjeva Komisija odlučuje može li dotična država članica: (a) prihvatiti već dostavljene dokaze o usklađenosti s kriterijima uštede emisija stakleničkih plinova za niskougljična goriva; ili (b) odstupajući od stavka 8., zahtijevati od opskrbljivača izvora niskougljičnih goriva da dostave dodatne dokaze o svojoj usklađenosti s kriterijima uštede emisija stakleničkih plinova i pragom uštede emisija stakleničkih plinova od 70 %. 11. Države članice od relevantnih gospodarskih subjekata zahtijevaju da u bazu podataka Unije, utvrđenu na temelju članka 31.a stavka 1. Direktive (EU) 2018/2001, ili u nacionalne baze podataka koje su povezane s tom bazom podataka Unije, u skladu s člankom 31.a stavkom 2. te direktive, unesu informacije o izvršenim transakcijama i svojstvima održivosti plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnih goriva u skladu sa zahtjevima za obnovljiva goriva utvrđenima u članku 31.a te direktive. Ako su jamstva o podrijetlu izdana za proizvodnju pošiljke niskougljičnog plina, na njih se primjenjuju ista pravila kao ona utvrđena u tom članku za jamstva o podrijetlu izdana za proizvodnju plina iz obnovljivih izvora. 12. Komisija provedbenim aktima donosi odluke o priznavanju na temelju stavka 7. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u				

	skladu s postupkom ispitivanja iz članka 91. stavka 3. Takve odluke imaju ograničeno razdoblje valjanosti koje ne premašuje pet godina.				
Članak 10.	**Tehnička pravila** 1. Države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, regulatorna tijela osiguravaju da se utvrde kriteriji tehničke sigurnosti te da se razrade i objave tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalni tehnički zahtjevi u vezi s projektiranjem i funkcioniranjem za priključenje na sustav terminala za UPP, sustave skladišta prirodnog plina, druge transportne ili distribucijske sustave, ili izravne plinovode, i sustav za vodik. Ta tehnička pravila osiguravaju interoperabilnost sustavâ te su objektivna i nediskriminirajuća. Ako je potrebno, ACER može dati odgovarajuće preporuke radi postizanja usklađenosti tih pravila. Ta se pravila priopćuju Komisiji u skladu s člankom 5. Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća (43). 2. Države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, regulatorna tijela prema potrebi zahtijevaju od operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava i operatora mreža za vodik na njihovu državnom području da objave tehnička	Član 136.	**Tehnička pravila** (1) Gasna postrojenja, instalacije i uređaji moraju biti pouzdani u radu, sigurni po ljude, životinje i okoliš i moraju se graditi i eksploatisati tako da je zagarantovana tehnička sigurnost. (2) Za zadovoljenje zahtjeva iz stava (1) ovog člana gasna postrojenja, instalacije i uređaji moraju biti projektovani, građeni, pušteni u pogon, eksploatisani, održavani i uklanjani u skladu sa tehničkim pravilima i ostalim propisima struke. (3) Tehnička pravila i propisi iz stava (2) ovog člana moraju biti objektivna i nediskriminirajuća, i između ostalog, trebaju obezbjediti kompatibilnost međudržavnih spojnih gasovoda. (4) Radi postizanja tehničke sigurnosti iz stava (1) i (2) ovog člana kao tehnička pravila Federacije BiH za oblast prirodnog gasa utvrđuju se općeprihvaćena pravila tehnike. (5) Tehnička pravila iz stava (3) ovog člana donosi Ministarstvo. (6) Ministarstvo će Pravilnikom propisati procedure donošenja, utvrđivanja,	D	Dio odredbe je preuzet, dok je dio predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara

	pravila u skladu s ovim člankom, posebno u pogledu pravila priključenja na mrežu koja uključuju zahtjeve u pogledu kvalitete plina, odorizacije plina i tlaka plina. Države članice također zahtijevaju da operatori transportnih sustava i operatori distribucijskih sustava objave naknada za priključenje plina iz obnovljivih izvora na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija.		preuzimanja, finansiranja i proglašenja tehničkih pravila te način primjene tehničkih pravila.		Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
POGLAVLJE III. **JAČANJE POLOŽAJA I ZAŠTITA POTROŠAČA TE MALOPRODAJNA TRŽIŠTA** *Članak 11.*	**Osnovna ugovorna prava** 1. Države članice osiguravaju da svi krajnji kupci imaju pravo da im prirodni plin i vodik osigurava opskrbljivač, podložno sporazumu s opskrbljivačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj opskrbljivač registriran, pod uvjetom da on poštuje primjenjiva pravila trgovanja i uravnoteženja i pravila o sigurnosti opskrbe te kriterije u skladu s člankom 8. stavkom 2. U tom pogledu, države članice poduzimaju sve mjere potrebne kako bi se osiguralo da upravni postupci nisu diskriminirajući prema opskrbljivačima koji su već registrirani u drugoj državi članici. 2. Ne dovodeći u pitanje pravila Unije o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća (44) i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ (45), države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona** (1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su: a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama, b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa,	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine.

	prava predviđena u stavcima od 3. do 11. ovog članka. 3. Krajnji kupci imaju pravo na ugovor sa svojim opskrbljivačem, u kojem je navedeno sljedeće: (a) identitet i podaci za kontakt opskrbljivača, uključujući adresu, e-adresu i dežurnu telefonsku liniju za pomoć potrošačima; (b) usluge koje se pružaju (uključujući naziv proizvoda i tarife), glavne značajke usluga koje se pružaju, ponuđene razine kvalitete usluga i vrijeme prvog priključenja; (c) vrste ponuđenih usluga održavanja; (d) način na koji se mogu dobiti najnovije informacije o svim primjenjivim tarifama, naknadama za održavanje i proizvodima ili uslugama u paketu; (e) trajanje ugovora, uvjeti produljenja i raskid ugovora i usluga, uključujući proizvode ili usluge koji su u paketu s tim uslugama te je li dopušten raskid ugovora bez naknade; (f) bilo koja naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne ili zakašnjele račune; (g) ako se okolišna učinkovitost, uključujući, prema potrebi, relevantne emisije ugljikova dioksida, promiče kao ključna značajka, jasne, objektivne, javno dostupne i provjerljive obveze koje je pružio opskrbljivač i, u slučaju opskrbe plinom iz obnovljivih		e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa, f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima, k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša, m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa.		S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	izvora i niskougljičnim plinom, certifikacija plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina koji se opskrbljuju u skladu s člankom 9.; (h) metoda pokretanja postupaka za izvansudsko rješavanje sporova u skladu s člankom 25.; (i) informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući jasne i razumljive informacije o rješavanju pritužaba te informacije o tome kako i gdje se pritužba može podnijeti i sve informacije iz ovog stavka, koje su jasno priopćene na računu ili internetskim stranicama poduzeća za prirodni plin ili za vodik; (j) prema potrebi, informacije o pružatelju i cijeni proizvoda ili usluga koji su povezani s opskrbom prirodnim plinom ili vodikom ili u paketu s tom opskrbom. Ugovorni uvjeti moraju biti pravedni i unaprijed dobro poznati. U svakom slučaju te se informacije pružaju jasnim i nedvosmislenim jezikom prilagođenim potrošačima prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije iz ovog stavka također se pružaju prije sklapanja ugovora. Informacije o pružatelju proizvoda ili usluga i cijeni tih proizvoda ili usluga koji su povezani	Član 3. Član 10.	**Načela** Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom. **Javna usluga** (1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima.		

	s opskrbom plinom ili u paketu s tom opskrbom pružaju se prije sklapanja ugovora. Krajnji kupci dobivaju jedinstven sažetak ključnih ugovornih uvjeta napisan jasno, sažetim i jednostavnim jezikom. Države članice zahtijevaju da opskrbljivač upotrebljava uobičajenu terminologiju. Komisija u tom pogledu daje neobvezujuće smjernice. 4. Krajnjim kupcima daje se prikladna obavijest o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta i pritom ih se obavješćuje o njihovu pravu na raskid ugovora. Opskrbljivači izravno, na transparentan i razumljiv način, obavješćuju svoje krajnje kupce o svakoj prilagodbi cijene opskrbe, razlozima i preduvjetima za prilagodbu i opsegu te prilagodbe najkasnije dva tjedna, odnosno mjesec dana u slučaju kupaca iz kategorije kućanstvo, prije stupanja te prilagodbe na snagu. Države članice osiguravaju da krajnji kupci mogu slobodno raskinuti ugovor ako ne prihvaćaju nove ugovorne uvjete ili prilagodbe cijene opskrbe o kojima ih je obavijestio njihov opskrbljivač. 5. Opskrbljivači krajnjim kupcima pružaju transparentne informacije o primjenjivim cijenama, tarifama i standardnim uvjetima u pogledu pristupa uslugama za prirodni plin i vodik i korištenja tim uslugama, a osobito informacije o tome je li cijena fiksna ili		(3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti: a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca, f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		

	varijabilna te, prema potrebi, o promotivnim akcijama i popustima. Opskrbljivač ističe ključne ugovorne informacije. 6. Opskrbljivači krajnjim kupcima nude širok izbor načina plaćanja. Takvim se načinima plaćanja ne provodi diskriminacija među kupcima. Ugroženi kupci iz članka 26. ove Direktive i kupci pogođeni energetskim siromaštvom mogu dobiti povoljniji tretman. Svaka razlika u naknadama povezanima s načinima plaćanja ili sustavima predujmova objektivna je, nediskriminirajuća i razmjerna i ne premašuje izravne troškove koje primatelj plaćanja snosi za uporabu posebnog načina plaćanja ili sustava predujma, u skladu s člankom 62. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća (46). 7. Kupce iz kategorije kućanstvo koji imaju pristup sustavima predujmova u tim se sustavima ne stavlja u nepovoljan položaj. 8. Opskrbljivači krajnjim kupcima nude pravedne i transparentne opće uvjete koji su predstavljeni jednostavnim i nedvosmislenim jezikom i ne uključuju neugovorne prepreke ostvarivanju prava kupaca, kao što je prekomjerna ugovorna dokumentacija. Kupci su zaštićeni od nepoštenih ili obmanjujućih metoda prodaje. 9. Krajnji kupci imaju pravo na dobru kvalitetu usluge, a njihovi opskrbljivači trebaju				

	kvalitetno rješavati pritužbe. Opskrbljivači pritužbe rješavaju jednostavno, pravedno i brzo. 10. Opskrbljivači kupcima prirodnog plina iz kategorije kućanstvo pružaju odgovarajuće informacije o alternativnim mjerama za izbjegavanje isključivanja dovoljno prije planiranog isključivanja. Takve alternativne mjere mogu uključivati informacije o izvorima potpore u svrhu izbjegavanja isključivanja, sustavima predujmova, energetskim pregledima, konzultantskim uslugama u području energije, alternativnim planovima otplate, savjetima o upravljanju dugom ili moratorijima na isključivanje i ne uključuju dodatan trošak kupcima koji su suočeni s isključivanjem. 11. Opskrbljivači krajnjim kupcima daju konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.				
Članak 12.	**Pravo na promjenu i pravila o naknadama za promjenu opskrbljivača** 1. Kupci imaju pravo promijeniti opskrbljivače prirodnim plinom i vodikom ili sudionike na tržištu prirodnog plina i vodika. Države članice osiguravaju da kupac koji želi promijeniti opskrbljivače ili sudionike na tržištu to može učiniti u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od tri tjedna			NP	

	od datuma zahtjeva kupca, istodobno poštujući ugovorne uvjete. Do 1. siječnja 2026. tehnički postupak promjene opskrbljivača ili sudionika na tržištu ne traje dulje od 24 sata i moguće je provesti ga bilo kojeg radnog dana. 2. Države članice osiguravaju da kupci ostvaruju pravo na promjenu opskrbljivača ili sudionika na tržištu na nediskriminirajući način u smislu troška, napora i vremena. 3. Države članice osiguravaju da se barem kupcima iz kategorije kućanstvo, mikropoduzećima i malim poduzećima ne naplaćuju nikakve naknade za promjenu opskrbljivača prirodnim plinom i vodikom, među ostalim ako je opskrba plinom povezana s drugim uslugama, opremom ili proizvodima ili je u paketu s njima. Međutim, države članice mogu dopustiti opskrbljivačima ili sudionicima na tržištu da svojim kupcima naplaćuju naknade za raskid ugovora ako ti kupci dobrovoljno raskinu ugovore o opskrbi s obveznim trajanjem i fiksnim cijenama prije njihova isteka, pod uvjetom da su takve naknade: (a) dio ugovora koji je kupac dobrovoljno sklopio; i (b) jasno priopćene kupcu prije sklapanja ugovora. Takve su naknade razmjerne i ne premašuju izravan gospodarski gubitak koji je pretrpio				

	opskrbljivač ili sudionik na tržištu zbog toga što je kupac raskinuo ugovor. U slučaju ponuda u paketu, kupci mogu raskinuti pojedinačne usluge iz ugovora. Teret dokazivanja izravnog gospodarskog gubitka snosi opskrbljivač ili sudionik na tržištu. Dopuštenost naknada za raskid ugovora nadzire regulatorno tijelo ili drugo nadležno nacionalno tijelo. 4. Kupci prirodnog plina i vodika iz kategorije kućanstvo imaju pravo na sudjelovanje u programima kolektivne promjene opskrbljivača. Države članice uklanjaju sve regulatorne ili administrativne prepreke za kolektivnu promjenu opskrbljivača te pružaju okvir kojim se osigurava zaštita potrošača od štetnih praksi. 5. Države članice osiguravaju da se informacije o promjeni opskrbljivača pružaju krajnjim kupcima u formatu prilagođenom korisnicima, među ostalim putem jedinstvenih kontaktnih točaka iz članka 24. 6. Države članice osiguravaju da se kupcima daje pravo da svoje ugovore o opskrbi plinom raskinu u kratkom roku.				
Članak 13.	**Prava i zaštita potrošača u vezi s postupnim ukidanjem prirodnog plina** Ako je isključivanje korisnika mreže na temelju članka 38. stavka 6. dopušteno, države članice osiguravaju:			NP	

	(a) da je provedeno savjetovanje s dotičnim korisnicima mreže i s drugim relevantnim dionicima, osobito tijelima potrošača; (b) da korisnici mreže, krajnji kupci i relevantni dionici budu dovoljno unaprijed obaviješteni o planiranom datumu, postupku isključivanja, planiranim koracima i relevantnom vremenskom okviru; (c) da krajnji kupci dobiju informacije o mogućnostima održivog grijanja i da imaju pristup dostatnim savjetima o njima, kao i informacije o financijskoj potpori putem relevantnih tijela koja trebaju utvrditi nacionalna tijela, što uključuje jedinstvene kontaktne točke uspostavljene na temelju članaka 21. i 22. Direktive (EU) 2023/1791 i članka 18. Direktive (EU) 2024/1275 Europskog parlamenta i Vijeća (47) te kontaktne točke uspostavljene ili imenovane na temelju članka 16. stavka 3. Direktive (EU) 2018/2001; (d) da se pri planiranju i provedbi postupnog ukidanja prirodnog plina u obzir uzimaju posebne potrebe ugroženih kupaca iz članka 26. i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom i ako je to primjenjivo, da se poduzimaju odgovarajuće mjere u cilju uklanjanja negativnih učinaka postupnog ukidanja prirodnog plina, uzimajući u obzir smjernice iz članka 27., a mjere mogu uključivati upotrebu javnih sredstava i				

	instrumenata financiranja uspostavljenih na razini Unije; (e) da se pri svakom financijskom transferu između reguliranih usluga slijede pravila utvrđena u članku 5. Uredbe (EU) 2024/1789 i da nema diskriminacije među različitim kategorijama kupaca i među nositeljima energije.				
Članak 14.	**Alati za usporedbu za prirodni plin** 1. Države članice osiguravaju da barem kupci prirodnog plina iz kategorije kućanstvo, kao i mikropoduzeća i mala poduzeća s očekivanom godišnjom potrošnjom manjom od 100 000 kWh, imaju besplatan pristup barem jednom alatu za usporedbu ponuda opskrbljivača, uključujući ponude u paketu. Kupci su informirani o dostupnosti takvih alata na svojim računima, priloženo uz te račune ili na drugi način. Takvi alati barem: a) neovisni su od sudionika na tržištu i osiguravaju jednako postupanje prema poduzećima za prirodni plin u rezultatima pretraživanja; b) imaju jasno navedene vlasnike te fizičku ili pravnu osobu koja upravlja alatom i kontrolira ga, kao i informacije o načinu na koji se ti alati financiraju;			NP	

	c) imaju utvrđene jasne i objektivne kriterije na kojima se temelji usporedba, uključujući usluge, koji su objavljeni; d) primjenjuju jednostavne i nedvosmislene jezične formulacije; e) pružaju precizne i ažurirane informacije s navođenjem vremena posljednjeg ažuriranja; f) dostupni su osobama s invaliditetom time što su uočljivi, operativni, razumljivi i otporni; g) uključuju djelotvoran postupak prijavljivanja netočnih informacija o objavljenim ponudama; h) provode usporedbe, istodobno ograničavajući tražene osobne podatke na podatke koji su strogo nužni za usporedbe; i) jasno navode je li cijena fiksna ili varijabilna te koje je trajanje ugovora. Države članice osiguravaju da se barem jednim alatom pokriva cijelo tržište prirodnog plina. Ako se tržište pokriva s pomoću više alata, ti alati uključuju najpotpuniji mogući raspon ponuda prirodnog plina koje obuhvaćaju znatan dio tržišta i, u slučajevima u kojima se tim alatima ne pokriva tržište u potpunosti, jasnu izjavu u kojoj se to navodi, koja se pruža prije prikazivanja rezultata.				

	Opskrbljivači i relevantni posrednici pružaju svoje relevantne ponude barem jednom alatu za usporedbu cijena koji pokriva cijelo tržište. Opskrbljivači osiguravaju da informacije koje se pružaju operatoru alata za usporedbu budu točne i ažurirane. 2. Alatima može upravljati bilo koji subjekt, uključujući privatna trgovačka društva i tijela javne vlasti ili javna tijela. 3. Države članice mogu zahtijevati da alati za usporedbu iz stavka 1. uključuju usporedive kriterije povezane s prirodom usluga koje nude opskrbljivači, uključujući jedinstvenu jediničnu cijenu, sve naknade i informacije o popustima i, prema potrebi, okolišnu učinkovitost. Pri utvrđivanju tih kriterija države članice savjetuju se s relevantnim dionicima. 4. Države članice imenuju nadležno tijelo koje će biti odgovorno za izdavanje znaka pouzdanosti za alate za usporedbu koji zadovoljavaju zahtjeve iz stavka 1. i za osiguravanje da alati za usporedbu koji imaju takav znak pouzdanosti i dalje ispunjavaju te zahtjeve. To nadležno tijelo djeluje neovisno od svih sudionika na tržištu i operatora alata za usporedbu.				

	5. Za svaki se alat kojim se uspoređuju ponude sudionika na tržištu može zatražiti izdavanje znaka pouzdanosti iz stavka 4. na dobrovoljnoj i nediskriminirajućoj osnovi. 6. Odstupajući od stavaka 4. i 5., države članice mogu odlučiti da neće propisati da se za alate za usporedbu izdaju znakovi pouzdanosti ako tijelo javne vlasti ili javno tijelo osigura alat za usporedbu koji ispunjava zahtjeve iz stavka 1.				
Članak 15.	**Aktivni kupci na tržištu prirodnog plina** 1. Države članice osiguravaju da krajnji kupci, osobito iz poljoprivrednog ili javnog sektora, uz zadržavanje svojih prava u svojstvu krajnjih kupaca kako su utvrđena ovom Direktivom, imaju pravo djelovati kao aktivni kupci, a da ne podliježu nerazmjernim ili diskriminirajućim tehničkim zahtjevima, administrativnim zahtjevima, postupcima ni naknadama te naknadama za upotrebu mreže koje ne odražavaju troškove. 2. Države članice osiguravaju da aktivni kupci: (a) imaju pravo na izravno obavljanje djelatnosti; (b) imaju pravo da upotrebom sustava prirodnog plina prodaju prirodni plin iz obnovljivih izvora koji su sami proizveli; (c) imaju pravo na sudjelovanje u programima energetske učinkovitosti i promjene potražnje;			NP	

	(d) imaju pravo trećoj strani delegirati upravljanje postrojenjima potrebnima za njihove djelatnosti, uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje, a da se ta treća strana ne smatra aktivnim kupcem; (e) podliježu naknadama za upotrebu mreže koje odražavaju troškove, transparentne su i nediskriminirajuće, osiguravajući da na odgovarajući i uravnotežen način doprinose raspodjeli tereta ukupnih troškova sustava; (f) budu financijski odgovorni za neravnoteže koje uzrokuju u sustavu prirodnog plina ili delegiraju svoju odgovornost za uravnoteženje u skladu s člankom 3. točkom (e) Uredbe (EU) 2024/1789. 3. Države članice u svojem nacionalnom pravu mogu imati različite odredbe primjenjive na pojedinačne krajnje kupce i one koji djeluju zajedno, pod uvjetom da se sva prava i obveze iz ovog članka primjenjuju na sve aktivne kupce. Svaka razlika u postupanju prema aktivnim kupcima koji djeluju zajedno razmjerna je i primjereno opravdana. 4. Države članice osiguravaju da aktivni kupci koji posjeduju postrojenja za skladištenje plina iz obnovljivih izvora: (a) imaju pravo na priključenje na mrežu u razumnom roku nakon što podnesu zahtjev za to, pod uvjetom da su ispunjeni svi				

	potrebni uvjeti, kao što je odgovornost za uravnoteženje; (b) ne podliježu dvostrukim naknadama, uključujući naknade za upotrebu mreže, za uskladišteni plin iz obnovljivih izvora koji ostaje u njihovim prostorima; (c) ne podliježu nerazmjernim zahtjevima ili naknadama za licenciranje; (d) smiju pružati nekoliko usluga istodobno ako je to tehnički izvedivo.				
Članak 16.	**Računi i informacije o obračunu** 1. Države članice osiguravaju da su računi i informacije o obračunu točni, lako razumljivi, jasni, sažeti, prilagođeni korisnicima i predstavljeni na način kojim se krajnjim kupcima olakšava usporedba te da ispunjavaju minimalne zahtjeve utvrđene u Prilogu I. Krajnji kupci, na zahtjev, dobivaju jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako je sastavljen njihov račun, posebno ako se računi ne temelje na stvarnoj potrošnji. 2. Države članice osiguravaju da se za izdavanje svih računa i pružanje svih	Član 100.	**(Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje)** Regulatorna komisija donosi Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom kojim se propisuju: a) prava i obaveze operatora distributivnog sistema, korisnika sistema, snabdjevača i krajnjeg kupca, b) prava i obaveze javnog i rezervnog snabdjevača, c) postupak priključenja na distributivni sistem, d) uslovi i način izdavanja saglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i

	informacija o obračunu krajnjim kupcima ne naplaćuje naknada. 3. Države članice osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja računa i informacija o obračunu u elektroničkom obliku te da im se ponude fleksibilni aranžmani za stvarno plaćanje računa. 4. Ako ugovor predviđa buduće izmjene proizvoda, cijene ili popusta, te se stavke, zajedno s datumom od kojeg se izmjena primjenjuje, navode na računu. 5. Države članice savjetuju se s tijelima potrošača kad razmatraju izmjene zahtjeva u pogledu sadržaja računa.		kapaciteta priključka postojećih korisnika sistema, e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju kapaciteta priključka korisnika sistema, f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, obaveze snabdjevača pri snabdijevanju krajnjih kupaca i obaveze krajnjih kupaca, g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju distributivnog sistema sa korisnicima sistema, h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje prirodnog gasa i razmjene podataka, i) obaveze u pogledu zaštite mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa, j) način obračuna i uslovi plaćanja isporučenog prirodnog gasa, k) sadržaj računa za isporučeni prirodni gas, l) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa, m) uslovi i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci prirodnog gasa ili za isporuku prirodnog gasa smanjenog kvaliteta, n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje prirodnog gasa, o) način i period obračuna neregistrovane potrošnje prirodnog gasa.		podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune

			p) način obavještavanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke prirodnog gasa, q) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema, kao i odnose između snabdjevača i kupaca prirodnog gasa.		usklađenosti okvirno je 2027. godina.
		Član 118.	**(Pravo na izbor snabdjevača)** (1) Svi krajnji kupci imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane odabranog snabdjevača, na osnovu ugovora o snabdijevanju. (2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom u okviru javne usluge. (3) Krajnji kupac sa snabdjevačem prirodnog gasa koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu prirodnog gasa. (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu javnog snabdijevanja i krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu rezervnog snabdijevanja snabdijevaju se po cijenama utvrđenim u skladu sa metodologijom iz člana 98. ovog zakona.		

		Član 119.	**(Uslovi snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora o snabdijevanju i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje. (2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom.		
		Član 120.	**(Promjena uslova snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju te o njihovom pravu na raskid ugovora. (2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu cijene prirodnog gasa, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu. (3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o snabdijevanju ako ne prihvataju nove ugovorne uslove ili promjene cijene snabdijevanja prirodnim gasom.		
		Član 121.	**(Izbor načina plaćanja)** (1) Snabdjevač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se		

		Član 122.	ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima. (2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sistemima za plaćanje unaprijed, mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na troškovima i ne smije biti veća od direktnih troškova koje primalac plaćanja snosi za upotrebu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet. **(Ostala prava krajnjih kupaca)** (1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti prigovor snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način. (2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stava (1) ovog člana ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji. (3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun isporučenog prirodnog gasa nakon svake promjene snabdjevača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene snabdjevača. (4) Krajnji kupac ima pravo da zahtijeva da se informacije iz ugovora o snabdijevanju		

			po tržišnim uslovima tretiraju kao povjerljive informacije. (5) Krajnji kupci se mogu udruživati radi zajedničkog nastupa prema snabdjevačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uslova. (6) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu snabdjevačima prirodnog gasa ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima. (7) Krajnji kupci mogu ostvariti prava po osnovu statusa zaštićenog kupca ili ugroženog kupca u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti u Federaciji. (8) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovnim sudskim postupcima. (9) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Opštim uslovima.		

Članak 17.	**Pametni sustavi mjerenja u sustavu za prirodni plin** 1. Radi dopune mjera energetske učinkovitosti donesenih na temelju direktiva (EU) 2023/1791 i (EU) 2024/1275 i dodatnog jačanja položaja krajnjih kupaca države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, regulatorna tijela snažno preporučuju da poduzeća za prirodni plin optimiziraju uporabu prirodnog plina, među ostalim pružanjem usluga upravljanja energijom i uvođenjem interoperabilnih pametnih sustava mjerenja u skladu sa stavkom 2. ovog članka, osobito s pomoću potrošačkih sustava za upravljanje energijom i s pomoću pametnih mreža, u skladu s primjenjivim pravilima Unije o zaštiti podataka. 2. Države članice započinju s uvođenjem pametnih sustava mjerenja na svojim državnim područjima tek nakon procjene troškova i koristi koja se provodi u skladu s načelima utvrđenima u Prilogu II., pri čemu se utvrđuju neto koristi za kupce koje proizlaze iz upotrebe pametnih brojila i prihvaćanja ponuda utemeljenih na pametnim brojilima. U svojoj procjeni troškova i koristi države članice mogu izraditi odvojene procjene i provesti evaluaciju učinka uvođenja pametnih sustava mjerenja za različite kategorije kupaca i skupine kupaca,	Član 100.	**(Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje)** Regulatorna komisija donosi Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom kojim se propisuju: a) prava i obaveze operatora distributivnog sistema, korisnika sistema, snabdjevača i krajnjeg kupca, b) prava i obaveze javnog i rezervnog snabdjevača, c) postupak priključenja na distributivni sistem, d) uslovi i način izdavanja saglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje kapaciteta priključka postojećih korisnika sistema, e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju kapaciteta priključka korisnika sistema, f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, obaveze snabdjevača pri snabdijevanju krajnjih kupaca i obaveze krajnjih kupaca, g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju distributivnog sistema sa korisnicima sistema, h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje prirodnog gasa i razmjene podataka, i) obaveze u pogledu zaštite mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa,	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog

	kao što su kupci iz kategorije kućanstvo, MSP-ovi te industrija. 3. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja donose i objavljuju minimalne funkcionalne i tehničke zahtjeve za pametne sustave mjerenja koji će se uvesti na njihovu državnom području u skladu s člankom 19. i Prilogom II. Države članice osiguravaju interoperabilnost tih pametnih sustava mjerenja, kao i njihovu sposobnost pružanja izlaznih podataka za potrošačke sustave za upravljanje energijom. U tom su pogledu države članice dužne primjereno uzeti u obzir primjenu relevantnih dostupnih standarda, uključujući one standarde kojima se omogućuje interoperabilnost, najbolju praksu i važnost razvoja pametnih mreža i unutarnjeg tržišta električne energije. 4. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja osiguravaju pružanje jasnih i razumljivih informacija i savjeta kupcima o koristima pametnih brojila nakon savjetovanja s tijelima za zaštitu potrošača i drugim relevantnim organizacijama. Te informacije barem: (a) uključuju savjete o tome kako skupine kupaca mogu upotrebljavati svoje pametne sustave mjerenja za poboljšanje svoje energetske učinkovitosti;	Član 118.	j) način obračuna i uslovi plaćanja isporučenog prirodnog gasa, k) sadržaj računa za isporučeni prirodni gas, l) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa, m) uslovi i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci prirodnog gasa ili za isporuku prirodnog gasa smanjenog kvaliteta, n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje prirodnog gasa, o) način i period obračuna neregistrovane potrošnje prirodnog gasa, p) način obavještavanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke prirodnog gasa, q) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema, kao i odnose između snabdjevača i kupaca prirodnog gasa. **(Pravo na izbor snabdjevača)** (1) Svi krajnji kupci imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane odabranog snabdjevača, na osnovu ugovora o snabdijevanju.		Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	(b) odgovaraju na posebne potrebe kupaca pogođenih energetskim siromaštvom ili ugroženih kupaca iz članka 26. ove Direktive, kao što su osobe s oštećenjem vida ili sluha i osobe s niskom razinom pismenosti, među ostalim strategijama uključivanja kako su definirane u članku 2. točki 55. Direktive (EU) 2023/1791. 5. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja osiguravaju da krajnji kupci na transparentan i nediskriminirajući način doprinose povezanim troškovima uvođenja, istodobno uzimajući u obzir dugoročne koristi za cjelokupni vrijednosni lanac, uključujući koristi za rad mreže, pri izračunu naknada za upotrebu mreže koje se primjenjuju na kupce ili naknada koje oni plaćaju. Države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, imenovana nadležna tijela redovito prate takvo uvođenje na svojem državnom području radi bilježenja pružanja koristi kupcima. 6. Ako je, na temelju procjene troškova i koristi iz stavka 2., uvođenje pametnih sustava mjerenja ocijenjeno negativno, države članice osiguravaju da se ta procjena preispita slijedom znatnih promjena u temeljnim pretpostavkama i slijedom tehnološkog razvoja i tržišnih kretanja.	Član 119. Član 120.	(2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom u okviru javne usluge. (3) Krajnji kupac sa snabdjevačem prirodnog gasa koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu prirodnog gasa. (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu javnog snabdijevanja i krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu rezervnog snabdijevanja snabdijevaju se po cijenama utvrđenim u skladu sa metodologijom iz člana 98. ovog zakona. **(Uslovi snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora o snabdijevanju i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje. (2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom. **(Promjena uslova snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o		

	Države članice obavješćuju Komisiju o ishodu svoje ažurirane procjene troškova i koristi kad postane dostupna. 7. Odredbe ove Direktive koje se odnose na pametne sustave mjerenja primjenjuju se na buduće ugradnje i ugradnje kojima se zamjenjuju starija pametna brojila. Pametni sustavi mjerenja koji su već ugrađeni ili za koje je „početak radova" započeo prije 4. kolovoza 2024. mogu ostati u funkciji tijekom svojeg životnog vijeka. Međutim, pametni sustavi mjerenja koji ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 19. i Priloga II. ne ostaju u funkciji nakon 5. kolovoza 2036. 8. Za potrebe stavka 7., „početak radova" znači početak građevinskih radova na ulaganju ili prva čvrsta obveza za naručivanje opreme ili druga obveza koja ulaganje čini neopozivim, ovisno o tome što nastupi prije. Kupnja zemljišta i pripremne radnje kao što su pribavljanje dozvola i provedba preliminarnih studija izvedivosti ne smatraju se „početkom radova". U slučaju preuzimanja „početak radova" znači trenutak stjecanja imovine koja je izravno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom.	Član 121. Član 122.	snabdijevanju te o njihovom pravu na raskid ugovora. (2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu cijene prirodnog gasa, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu. (3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o snabdijevanju ako ne prihvataju nove ugovorne uslove ili promjene cijene snabdijevanja prirodnim gasom. **(Izbor načina plaćanja)** (1) Snabdjevač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima. (2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sistemima za plaćanje unaprijed, mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na troškovima i ne smije biti veća od direktnih troškova koje primalac plaćanja snosi za upotrebu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet. **(Ostala prava krajnjih kupaca)** (1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti		

			prigovor snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način. (2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stava (1) ovog člana ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji. (3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun isporučenog prirodnog gasa nakon svake promjene snabdjevača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene snabdjevača. (4) Krajnji kupac ima pravo da zahtijeva da se informacije iz ugovora o snabdijevanju po tržišnim uslovima tretiraju kao povjerljive informacije. (5) Krajnji kupci se mogu udruživati radi zajedničkog nastupa prema snabdjevačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uslova. (6) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu snabdjevačima prirodnog gasa ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima. (7) Krajnji kupci mogu ostvariti prava po osnovu statusa zaštićenog kupca ili ugroženog kupca u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti u Federaciji.		

			(8) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovnim sudskim postupcima. (9) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Opštim uslovima.		
Članak 18.	**Pametni sustavi mjerenja u sustavu za vodik** 1. Države članice osiguravaju uvođenje pametnih sustava mjerenja kojima se može točno mjeriti potrošnju i pružati informacije o stvarnom vremenu uporabe te koji mogu prenositi i primati podatke u svrhu informiranja, praćenja i kontrole koristeći se oblikom elektroničke komunikacije. 2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. ovog članka, takva obveza uvođenja podliježe procjeni troškova i koristi barem za kupce iz kategorije kućanstvo, koja se provodi u skladu s načelima utvrđenima u Prilogu II. 3. Države članice jamče sigurnost pametnih sustava mjerenja i relevantne podatkovne			NP	

	komunikacije te privatnost krajnjih kupaca u skladu s relevantnim pravom Unije o zaštiti podataka i privatnosti, kao i njihovu interoperabilnost, uzimajući u obzir primjenu odgovarajućih standarda. 4. Komisija provedbenim aktima donosi zahtjeve u pogledu interoperabilnosti za pametno mjerenje i postupke kojima se onima koji na to imaju pravo osigurava pristup podacima iz pametnih sustava mjerenja. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 91. stavka 2. 5. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja osiguravaju da krajnji kupci na transparentan i nediskriminirajući način doprinose pokrivanju povezanih troškova uvođenja, istodobno uzimajući u obzir dugoročne koristi za cjelokupni vrijednosni lanac, uključujući koristi za rad mreže, pri izračunu naknada za upotrebu mreže koje se primjenjuju na kupce ili naknada koje oni plaćaju. Države članice redovito prate takvo uvođenje na svojem državnom području radi bilježenja pružanja koristi kupcima. 6. Ako je, na temelju procjene troškova i koristi iz stavka 2., uvođenje pametnih sustava mjerenja ocijenjeno negativno, države članice osiguravaju da se ta procjena				

	periodički preispituje slijedom znatnih promjena u temeljnim pretpostavkama i slijedom tehnološkog razvoja i tržišnih kretanja. Države članice obavješćuju Komisiju o ishodu svoje ažurirane procjene troškova i koristi kad postane dostupna.				
Članak 19.	**Funkcionalnosti pametnih sustava mjerenja u sustavu za prirodni plin** Ako se, na temelju procjene troškova i koristi iz članka 17. stavka 2., uvođenje pametnih sustava mjerenja ocijeni pozitivnim ili ako se pametni sustavi mjerenja sustavno uvode nakon 4. kolovoza 2024., države članice uvode te sustave u skladu s europskim normama, Prilogom II. i sljedećim zahtjevima: (a) pametnim sustavima mjerenja točno se mjeri stvarna potrošnja prirodnog plina i njima se krajnjim kupcima mogu pružiti informacije o stvarnom vremenu uporabe, uključujući potvrđene povijesne podatke o potrošnji koji su lako i sigurno dostupni i vizualno predstavljeni krajnjim kupcima na zahtjev i bez dodatnih troškova te nepotvrđene najnovije dostupne podatke o potrošnji koji su lako i sigurno dostupni krajnjim kupcima bez dodatnih troškova, putem standardiziranog sučelja ili daljinskog pristupa, kako bi se poduprli automatizirani programi energetske učinkovitosti i druge usluge;	Član 100.	**(Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje)** Regulatorna komisija donosi Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom kojim se propisuju: a) prava i obaveze operatora distributivnog sistema, korisnika sistema, snabdjevača i krajnjeg kupca, b) prava i obaveze javnog i rezervnog snabdjevača, c) postupak priključenja na distributivni sistem, d) uslovi i način izdavanja saglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje kapaciteta priključka postojećih korisnika sistema, e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju kapaciteta priključka korisnika sistema, f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, obaveze snabdjevača pri snabdijevanju krajnjih kupaca i obaveze krajnjih kupaca,	D	Veći dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao

	(b) sigurnost pametnih sustava mjerenja i podatkovne komunikacije u skladu je s relevantnim pravilima Unije o sigurnosti, uzimajući u obzir najbolje raspoložive tehnike za osiguravanje najviše razine zaštite u pogledu kibernetičke sigurnosti, vodeći pritom računa o troškovima i načelu proporcionalnosti; (c) privatnost krajnjih kupaca i zaštita njihovih podataka u skladu je s relevantnim pravilima Unije o zaštiti podataka i privatnosti; (d) na zahtjev krajnjih kupaca, podaci o njihovoj potrošnji prirodnog plina stavljaju se na raspolaganje tim kupcima, u skladu s provedbenim aktima donesenima na temelju članka 23., putem standardiziranog komunikacijskog sučelja ili daljinskog pristupa, ili trećim osobama koje djeluju u njihovo ime, u lako razumljivom obliku kojim im se omogućava usporedba ponuda pod jednakim uvjetima; (e) prije ugradnje pametnih brojila ili pri njihovoj ugradnji krajnjim se kupcima pružaju odgovarajući savjeti i informacije, posebno u vezi s njihovim punim potencijalom u pogledu upravljanja očitavanjem brojila i praćenja		g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju distributivnog sistema sa korisnicima sistema, h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje prirodnog gasa i razmjene podataka, i) obaveze u pogledu zaštite mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa, j) način obračuna i uslovi plaćanja isporučenog prirodnog gasa, k) sadržaj računa za isporučeni prirodni gas, l) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa, m) uslovi i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci prirodnog gasa ili za isporuku prirodnog gasa smanjenog kvaliteta, n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje prirodnog gasa, o) način i period obračuna neregistrovane potrošnje prirodnog gasa, p) način obavještavanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke prirodnog gasa, q) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema, kao i odnose između snabdjevača i kupaca prirodnog gasa.		1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	potrošnje energije, te u vezi s prikupljanjem i obradom osobnih podataka u skladu s primjenjivim pravilima Unije o zaštiti podataka; (f) s pomoću pametnih sustava mjerenja podaci krajnjih kupaca mogu se mjeriti, a krajnji kupci mogu biti namireni u najkraćem razdoblju namire na nacionalnom tržištu. Za potrebe točke (d) krajnji kupci mogu preuzeti svoje mjerne podatke ili ih prenijeti drugoj strani bez dodatnih troškova i u skladu sa svojim pravom na prenosivost podataka koje im je zajamčeno pravilima Unije o zaštiti podataka.	Član 118. Član 119.	**(Pravo na izbor snabdjevača)** (1) Svi krajnji kupci imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane odabranog snabdjevača, na osnovu ugovora o snabdijevanju. (2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom u okviru javne usluge. (3) Krajnji kupac sa snabdjevačem prirodnog gasa koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu prirodnog gasa. (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu javnog snabdijevanja i krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu rezervnog snabdijevanja snabdijevaju se po cijenama utvrđenim u skladu sa metodologijom iz člana 98. ovog zakona. **(Uslovi snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora o snabdijevanju i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje.		

			(2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom.		
		Član 120.	**(Promjena uslova snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju te o njihovom pravu na raskid ugovora. (2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu cijene prirodnog gasa, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu. (3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o snabdijevanju ako ne prihvataju nove ugovorne uslove ili promjene cijene snabdijevanja prirodnim gasom.		
		Član 121.	**(Izbor načina plaćanja)** (1) Snabdjevač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima. (2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sistemima za plaćanje unaprijed, mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na		

		Član 122.	troškovima i ne smije biti veća od direktnih troškova koje primalac plaćanja snosi za upotrebu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet. **(Ostala prava krajnjih kupaca)** (1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti prigovor snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način. (2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stava (1) ovog člana ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji. (3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun isporučenog prirodnog gasa nakon svake promjene snabdjevača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene snabdjevača. (4) Krajnji kupac ima pravo da zahtijeva da se informacije iz ugovora o snabdijevanju po tržišnim uslovima tretiraju kao povjerljive informacije. (5) Krajnji kupci se mogu udruživati radi zajedničkog nastupa prema snabdjevačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera		

			zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uslova. (6) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu snabdjevačima prirodnog gasa ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima. (7) Krajnji kupci mogu ostvariti prava po osnovu statusa zaštićenog kupca ili ugroženog kupca u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti u Federaciji. (8) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovnim sudskim postupcima. (9) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Opštim uslovima.		
Članak 20.	**Pravo na pametno brojilo za prirodni plin** 1. Ako je, na temelju procjene troškova i koristi iz članka 17. stavka 2., uvođenje pametnog sustava mjerenja ocijenjeno negativno te ako se pametni sustavi mjerenja			NP	

	ne uvode sustavno, države članice osiguravaju da kupci, na zahtjev, uz podmirivanje povezanih troškova, imaju pravo na ugradnju ili, ako je to primjenjivo, nadogradnju pametnog brojila pod poštenim, razumnim i troškovno učinkovitim uvjetima koje je: (a) opremljeno, ako je to tehnički izvedivo, funkcionalnostima navedenima u članku 19. ili minimalnim skupom funkcionalnosti koje države članice trebaju utvrditi i objaviti na nacionalnoj razini u skladu s Prilogom II.; (b) interoperabilno i može omogućiti traženu povezivost mjerne infrastrukture i potrošačkih sustava za upravljanje energijom. 2. Ako kupac zatraži ugradnju pametnog brojila na temelju stavka 1., države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, imenovana nadležna tijela: (a) osiguravaju da je u ponudi kupcu koji zahtijeva ugradnju pametnog brojila izričito navedeno i jasno opisano sljedeće: i. funkcije i interoperabilnost koje može podržati pametno brojilo i usluge koje se mogu pružiti, kao i koristi koje se realistično				

	mogu ostvariti uporabom pametnog brojila u tom trenutku; ii. svi povezani troškovi koje snosi kupac; (b) osiguravaju da pametno brojilo bude ugrađeno u razumnom roku, a u svakom slučaju najkasnije četiri mjeseca od zahtjeva kupca; (c) redovito, a u svakom slučaju barem svake dvije godine, preispituju i objavljuju povezane troškove te prate razvoj tih troškova slijedom tehnološkog razvoja i mogućih nadogradnji sustava mjerenja.				
Članak 21.	**Konvencionalna brojila za prirodni plin** 1. Ako krajnji kupci prirodnog plina nemaju pametno brojilo, države članice osiguravaju da imaju pojedinačno konvencionalno brojilo kojim se točno mjeri njihova stvarna potrošnja. Države članice mogu iz tog zahtjeva izuzeti kupce iz kategorije kućanstvo koji ne upotrebljavaju prirodni plin za grijanje ako uvođenje takvih brojila nije tehnički moguće, financijski opravdano ili razmjerno potencijalnim uštedama energije. To izuzeće može se proširiti i na kupce koji nisu iz			NP	

	kategorije kućanstvo, a nalaze se u zgradama u kojima su većina potrošača kupci iz kategorije kućanstvo koji imaju pravo na izuzeće, ako uvođenje nije tehnički izvedivo. 2. Države članice osiguravaju da krajnji kupci prirodnog plina mogu lako očitati svoje konvencionalno brojilo, izravno ili neizravno putem internetskog sučelja ili drugog odgovarajućeg sučelja.				
Članak 22.	**Upravljanje podacima** 1. Pri utvrđivanju pravila u pogledu upravljanja podacima i razmjene podataka države članice ili, ako su države članica tako predvidjele, imenovana nadležna tijela utvrđuju pravila o pristupu strana koje ispunjavaju uvjete podacima krajnjeg kupca u skladu s ovim člankom i mjerodavnim pravnim okvirom Unije. Za potrebe ove Direktive podaci podrazumijevaju mjerne podatke i podatke o potrošnji, kao i podatke koji se zahtijevaju za promjenu opskrbljivača od strane kupca i za druge usluge. 2. Države članice organiziraju upravljanje podacima kako bi osigurale učinkovit i	Član 100.	**(Opšti uslovi za isporuku i snabdijevanje)** Regulatorna komisija donosi Opšte uslove za isporuku i snabdijevanje krajnjih kupaca prirodnim gasom kojim se propisuju: a) prava i obaveze operatora distributivnog sistema, korisnika sistema, snabdjevača i krajnjeg kupca, b) prava i obaveze javnog i rezervnog snabdjevača, c) postupak priključenja na distributivni sistem, d) uslovi i način izdavanja saglasnosti za priključenje novih, odnosno povećanje kapaciteta priključka postojećih korisnika sistema,	D	Dio odredbe je preuzet, dok je dio predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao

	siguran pristup podacima i razmjenu podataka, kao i zaštitu podataka i njihovu sigurnost. Neovisno o modelu upravljanja podacima koji se primjenjuje u svakoj državi članici, strane odgovorne za upravljanje podacima omogućavaju svakoj strani koja ispunjava uvjete pristup podacima krajnjeg kupca u skladu sa stavkom 1. Strane koje ispunjavaju uvjete imaju tražene podatke na raspolaganju na nediskriminirajući način i istodobno. Pristup podacima jednostavan je, a relevantni postupci za ostvarenje pristupa podacima objavljuju se. 3. Pravila o pristupu podacima i pohranjivanju podataka za potrebe ove Direktive u skladu su s relevantnim pravom Unije. Obrada osobnih podataka u okviru ove Direktive provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679. 4. Države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, imenovana nadležna tijela ovlašćuju i certificiraju ili, prema potrebi, nadziru strane odgovorne za upravljanje podacima kako bi se osiguralo da one		e) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o priključenju, odnosno povećanju kapaciteta priključka korisnika sistema, f) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, obaveze snabdjevača pri snabdijevanju krajnjih kupaca i obaveze krajnjih kupaca, g) sadržaj, način i rokovi zaključivanja ugovora o korištenju distributivnog sistema sa korisnicima sistema, h) način mjerenja i utvrđivanja potrošnje prirodnog gasa i razmjene podataka, i) obaveze u pogledu zaštite mjernih uređaja od neovlaštenog pristupa, j) način obračuna i uslovi plaćanja isporučenog prirodnog gasa, k) sadržaj računa za isporučeni prirodni gas, l) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa, m) uslovi i način utvrđivanja odgovornosti za prekide ili ograničenja u isporuci prirodnog gasa ili za isporuku prirodnog gasa smanjenog kvaliteta, n) metodologija za obračun neovlaštene potrošnje prirodnog gasa, o) način i period obračuna neregistrovane potrošnje prirodnog gasa,		1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	postupaju u skladu sa zahtjevima iz ove Direktive. Ne dovodeći u pitanje zadaće službenika za zaštitu podataka utvrđene u Uredbi (EU) 2016/679, države članice mogu odlučiti da će od strana koje su odgovorne za upravljanje podacima zahtijevati imenovanje službenika za praćenje usklađenosti, nadležnih za praćenje provedbe mjera koje su poduzele te strane radi osiguravanja nediskriminirajućeg pristupa podacima i usklađenosti sa zahtjevima iz ove Direktive. Države članice mogu imenovati službenike ili tijela za praćenje usklađenosti iz članka 46. stavka 2. točke (d) radi ispunjavanja obveza iz ovog stavka. 5. Za pristup vlastitim podacima ili za zahtjev za stavljanje na raspolaganje vlastitih podataka krajnjim se kupcima ne obračunavaju dodatni troškovi. Države članice odgovorne su za utvrđivanje relevantnih naknada koje u svrhu pristupa podacima snose strane koje ispunjavaju uvjete. Države članice osiguravaju da sve naknade koje uvode regulirani subjekti koji pružaju	Član 118.	p) način obavještavanja krajnjih kupaca u slučaju obustave i ograničenja isporuke prirodnog gasa, q) druga pitanja kojim se uređuju odnosi između operatora distributivnog sistema i korisnika sistema, kao i odnose između snabdjevača i kupaca prirodnog gasa. **(Pravo na izbor snabdjevača)** (1) Svi krajnji kupci imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom od strane odabranog snabdjevača, na osnovu ugovora o snabdijevanju. (2) Krajnji kupci iz kategorije domaćinstvo, mali kupci i krajnji kupci od posebnog društvenog značaja imaju pravo na snabdijevanje prirodnim gasom u okviru javne usluge. (3) Krajnji kupac sa snabdjevačem prirodnog gasa koga izabere na tržištu slobodno ugovara količinu i cijenu prirodnog gasa. (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu javnog snabdijevanja i krajnji kupac koji se snabdijeva u sistemu rezervnog snabdijevanja snabdijevaju se po cijenama utvrđenim u skladu sa metodologijom iz člana 98. ovog zakona.		

	podatkovne usluge budu razumne i primjereno opravdane.	Član 119. Član 120. Član 121.	**(Uslovi snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti unaprijed upoznati sa uslovima snabdijevanja prije sklapanja ugovora o snabdijevanju i moraju biti zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih metoda prodaje. (2) Krajnji kupci moraju dobiti sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom. **(Promjena uslova snabdijevanja)** (1) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju te o njihovom pravu na raskid ugovora. (2) Krajnji kupci moraju biti obaviješteni o svakoj promjeni uslova ugovora o snabdijevanju, uključujući i promjenu cijene prirodnog gasa, te o razlozima i obimu promjene, najkasnije 30 dana prije stupanja na snagu. (3) Krajnji kupci imaju pravo raskinuti ugovor o snabdijevanju ako ne prihvataju nove ugovorne uslove ili promjene cijene snabdijevanja prirodnim gasom. **(Izbor načina plaćanja)** (1) Snabdjevač je dužan krajnjim kupcima ponuditi izbor načina plaćanja pri čemu se		

		Član 122.	ponuđenim načinima ne smije provoditi neopravdana diskriminacija među kupcima. (2) Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sistemima za plaćanje unaprijed, mora biti objektivna, nediskriminirajuća, zasnovana na troškovima i ne smije biti veća od direktnih troškova koje primalac plaćanja snosi za upotrebu posebnog načina plaćanja ili naknada u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet. **(Ostala prava krajnjih kupaca)** (1) Krajnji kupac koji je nezadovoljan kvalitetom usluge ima pravo podnijeti prigovor snabdjevaču ili operatoru distributivnog sistema, koji su dužni prigovore rješavati na jednostavan, pravedan i brz način. (2) Krajnji kupac koji je nezadovoljan odlukom po prigovoru iz stava (1) ovog člana ima pravo podnijeti zahtjev za rješavanje spora Regulatornoj komisiji. (3) Krajnji kupci imaju pravo dobiti konačan obračun isporučenog prirodnog gasa nakon svake promjene snabdjevača u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana promjene snabdjevača. (4) Krajnji kupac ima pravo da zahtijeva da se informacije iz ugovora o snabdijevanju		

			po tržišnim uslovima tretiraju kao povjerljive informacije. (5) Krajnji kupci se mogu udruživati radi zajedničkog nastupa prema snabdjevačima na tržištu, s ciljem osiguravanja mjera zaštite krajnjih kupaca, transparentnosti i poboljšanja ugovornih uslova. (6) Krajnji kupci imaju pravo na pristup podacima o vlastitoj potrošnji te mogu snabdjevačima prirodnog gasa ustupiti ili omogućiti pristup tim podacima. (7) Krajnji kupci mogu ostvariti prava po osnovu statusa zaštićenog kupca ili ugroženog kupca u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacije energetskih djelatnosti u Federaciji. (8) U ostvarivanju svojih prava krajnji kupac nije ograničen na pokretanje postupka pred Regulatornom komisijom te svoja prava može ostvarivati i u redovnim sudskim postupcima. (9) Krajnji kupci imaju i druga prava propisana Opštim uslovima.		

Članak 23.	**Zahtjevi u pogledu interoperabilnosti i postupci za pristup podacima na tržištu prirodnog plina** 1. Radi promicanja tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu prirodnog plina i izbjegavanja nametanja pretjeranih administrativnih troškova stranama koje ispunjavaju uvjete države članice olakšavaju potpunu interoperabilnost energetskih usluga u Uniji. 2. Komisija provedbenim aktima donosi zahtjeve u pogledu interoperabilnosti i nediskriminirajuće i transparentne postupke za pristup podacima iz članka 22. stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 91. stavka 2. 3. Države članice osiguravaju da poduzeća za prirodni plin primjenjuju zahtjeve u pogledu interoperabilnosti i postupke za pristup podacima iz stavka 2. Ti se zahtjevi i postupci temelje na postojećim nacionalnim praksama.			NP	
Članak 24.	**Jedinstvene kontaktne točke**	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona**	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je

	Države članice osiguravaju uspostavljanje jedinstvenih kontaktnih točaka kako bi se svim kupcima, uključujući one koji nemaju pristup internetu, pružile sve nužne informacije o njihovim pravima, certificiranim alatima za usporedbu, dostupnim mjerama potpore, uključujući one koje su usmjerene na ugrožene kupce iz članka 26. ove Direktive, primjenjivom pravu i mehanizmima za izvansudsko rješavanje sporova koji su im dostupni u slučaju spora. Takve jedinstvene kontaktne točke mogu biti dio općih informacijskih točaka za potrošače i mogu biti isti subjekti kao jedinstvene kontaktne točke za električnu energiju iz članka 25. Direktive (EU) 2019/944 ili kontaktne točke uspostavljene na temelju članka 16. stavka 3. Direktive (EU) 2018/2001 i jedinstvene kontaktne točke uspostavljene na temelju članaka 21. i 22. Direktive (EU) 2023/1791 i članka 18. Direktive (EU) 2024/1275. Države članice promiču usklađenost između jedinstvenih kontaktnih točaka uspostavljenih na temelju ove Direktive i tijela uspostavljenih na temelju tih pravnih akata Unije.		(1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su: a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama, b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa, e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa, f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima,		također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada

			k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša, m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa.		Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
		Član 3.	**Načela** Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom.		
		Član 10.	**Javna usluga**		

			(1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima. (3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti: a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca,		

			f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		
Članak 25.	**Izvansudsko rješavanje sporova** 1. Države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju pristup jednostavnim, pravednim, razumnim, transparentnim, neovisnim, troškovno učinkovitim i učinkovitim izvansudskim mehanizmima za rješavanje sporova u vezi s pravima i obvezama utvrđenima ovom Direktivom putem neovisnog mehanizma kao što je pravobranitelj za energetiku ili tijelo za zaštitu potrošača ili putem regulatornog tijela. Ako je krajnji kupac potrošač u smislu Direktive 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća (48), takvi izvansudski mehanizmi za rješavanje sporova u skladu su sa zahtjevima za kvalitetu iz te direktive i njima se predviđaju, ako je to opravdano, sustavi povrata sredstava i naknade.	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona** (1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su: a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama, b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa,	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na

	2. Prema potrebi, države članice osiguravaju da subjekti za alternativno rješavanje sporova surađuju kako bi osigurali jednostavne, pravedne, transparentne, neovisne, djelotvorne i učinkovite mehanizme za izvansudsko rješavanje sporova za svaki spor koji proiziđe iz proizvoda ili usluga koji su povezani s bilo kojim proizvodom ili uslugom koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive ili su u paketu s njima. 3. Sudjelovanje poduzeća za prirodni plin u izvansudskim mehanizmima za rješavanje sporova za kupce iz kategorije kućanstvo obvezno je, osim ako dotična država članica dokaže Komisiji da su drugi mehanizmi jednako djelotvorni. 4. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2013/11/EU, države članice ocjenjuju funkcioniranje svojih izvansudskih mehanizama za rješavanje sporova iz ovog članka.		e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa, f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima, k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša, m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa.		snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

		Član 3. Član 10.	**Načela** Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom. **Javna usluga** (1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima.		

			(3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti: a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca, f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		
Članak 26.	**Zaštita ugroženih kupaca i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom** 1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno	Član 2.	**Ciljevi energetske politike i primjena zakona** (1) Osnovni ciljevi ostvarivanja energetske politike u sektoru prirodnog gasa su:	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Odredba je također djelimično preuzeta u Zakonu o

	osiguravaju postojanje prikladnih zaštitnih mjera radi zaštite ugroženih kupaca i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom. U tom kontekstu svaka država članica definira koncept ugroženih kupaca koji se može odnositi na energetsko siromaštvo. Definicija ugroženih kupaca u skladu je s konceptom ugroženog kupca kako ga je definirala država članica na temelju članka 28. Direktive (EU) 2019/944. 2. Konkretno, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na sustave za prirodni plin ili vodik. Države članice osiguravaju visoke razine zaštite potrošača, osobito u pogledu transparentnosti općih ugovornih uvjeta, konkurentnih, transparentnih i nediskriminirajućih cijena, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova.		a) obezbjeđenje sigurnog snabdijevanja kupaca prirodnim gasom po definisanim standardima kvaliteta i pristupačnim cijenama, b) obezbjeđenje sigurnog, pouzdanog i efikasnog rada, održavanja i razvoja sistema za distribuciju prirodnog gasa i pružanje propisanog kvaliteta usluga distribucije prirodnog gasa, c) efikasna regulacija djelatnosti u sektoru prirodnog gasa, d) zaštita prava i interesa korisnika sistema, uključujući pravo pristupa mreži, sigurnost i kvalitet snabdijevanja, dostupnost prirodnog gasa, e) razvoj konkurentnog tržišta prirodnog gasa, f) obezbjeđenje efikasnog razdvajanja operatora distributivnog sistema i obezbjeđenje njegove nezavisnosti od drugih djelatnosti, g) obezbjeđenje uslova za nesmetano izvršavanje obaveza javne usluge, h) stvaranje uslova za investicije u sektoru prirodnog gasa, i) obezbjeđenje dugoročne uravnoteženosti i promovisanje održivog razvoja sektora prirodnog gasa, j) povezivanje sa regionalnim tržištima,		energiji i regulaciji energetskih djelatnosti FBiH, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

		Član 3.	k) usklađivanje razvoja sektora prirodnog gasa sa energetskom i ekonomskom politikom Federacije, l) racionalno i ekonomično korištenje prirodnog gasa i zaštita okoliša, m) zaštita i obezbjeđenje zdravog i ekološki prihvatljivog okoliša za građane u lokalnim zajednicama, n) usklađivanje sa propisima Evropske unije radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira u skladu sa pravnim naslijeđem Evropske unije. (2) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na biogas i druge vrste gasova, ukoliko se ti gasovi mogu tehnički i sigurno transportovati kroz sisteme prirodnog gasa.		za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
		Član 10.	**Načela** Ovaj zakon se zasniva na načelima nediskriminacije, pravičnosti, transparentnosti, tržišne konkurencije, regulisanog pristupa treće strane, slobode kretanja robe i pružanja usluga, zaštite prava krajnjih kupaca i drugih učesnika na tržištu, zaštite javnog interesa i zaštite okoliša, te slobode izbora snabdjevača prirodnim gasom. **Javna usluga** (1) Energetskom subjektu iz sektora prirodnog gasa može se, ukoliko je to u		

			općem ekonomskom interesu, nametnuti obaveza javne usluge po regulisanim uslovima koja se može odnositi na sigurnost snabdijevanja, tehničku bezbjednost, kontinuitet, kvalitet i cijenu snabdijevanja te zaštitu okoliša, uključujući energetsku efikasnost, upotrebu energije iz obnovljivih izvora i zaštitu okoliša i klime. (2) Obaveza javne usluge mora biti jasno definisana, transparentna, nediskriminirajuća i provjerljiva i javno objavljena, te mora garantovati domaćim i stranim subjektima ravnopravnost pristupa krajnjim kupcima. (3) Energetski subjekt koji energetsku djelatnost obavlja kao javnu uslugu dužan je obezbijediti: a) sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom, b) propisani, odnosno ugovoreni kvalitet snabdijevanja prirodnim gasom, c) primjenu razumnih, lako i jasno uporedivih, javnih i nediskriminatorskih cijena određenih u skladu sa ovim zakonom, d) primjenu mjera zaštite okoliša, zaštitu života, zdravlja i imovine građana, u skladu sa posebnim propisima, e) primjenu mjera zaštite krajnjih kupaca, f) druge uslove propisane dozvolom za obavljanje djelatnosti i odlukom kojom je		

			energetskom subjektu nametnuta obaveza pružanja javne usluge.		
Članak 27.	**Energetsko siromaštvo i stavljanje izvan pogona distribucijske mreže za prirodni plin** Komisija pruža smjernice o zaštiti ugroženih kupaca i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom tijekom planiranja i provedbe postupnog ukidanja prirodnog plina ili pri stavljanju izvan pogona distribucijskih mreža za prirodni plin, osobito kako bi se osiguralo da posebne potrebe takvih kupaca budu propisno uzete u obzir u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (d).			NP	
Članak 28.	**Zaštita od isključivanja** 1. Države članice poduzimaju mjere za sprečavanje isključivanja ugroženih kupaca i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom. Kad je riječ o ugroženim kupcima, te mjere podliježu članku 26.			NP	

	Pri obavješćivanju Komisije o svojim mjerama za prenošenje ove Direktive države članice pojašnjavaju odnos između prvog podstavka i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje zakonodavstva EU-a. 2. Države članice osiguravaju da opskrbljivači ne raskinu ugovore s kupcima odnosno ne provedu isključivanje kupaca na temelju razloga u vezi s kojima relevantni opskrbljivač rješava pritužbu u skladu s člankom 11. stavkom 9. ili razloga koji su predmet izvansudskog rješavanja spora u skladu s člankom 25. te ne utječu na ugovorna prava i obveze stranaka. Države članice mogu poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se izbjegla zlouporaba postupka. 3. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi kupcima omogućile da izbjegnu isključivanje, što može uključivati: (a) promicanje dobrovoljnih kodeksa opskrbljivača i kupaca usmjerenih na sprečavanje situacija u kojima kupci kasne s plaćanjem i upravljanje tim situacijama, što se može odnositi na potporu kupcima u upravljanju upotrebom i troškovima energije, uključujući označivanje neuobičajenih velikih povećanja ili potrošnje energije, ponudu				

	odgovarajućih fleksibilnih planova otplate, mjere u pogledu savjetovanja o dugu, poboljšanu komunikaciju s kupcima i agencijama za potporu; (b) promicanje obrazovanja i informiranosti klijenata o njihovim pravima i upravljanju dugom; i (c) pristup financiranju, vaučerima ili subvencijama za potporu plaćanju računa.				
Članak 29.	**Opskrbljivač zadnjeg izbora** 1. Države članice uspostavljaju režim opskrbljivača zadnjeg izbora ili poduzimaju jednakovrijedne mjere kako bi se osigurao kontinuitet opskrbe barem za kupce iz kategorije kućanstvo. Postupak je imenovanja opskrbljivača zadnjeg izbora pravedan, transparentan i nediskriminirajući. 2. Krajnji kupci koji se preusmjeravaju opskrbljivačima zadnjeg izbora i dalje ostvaruju svoja prava kao kupci. 3. Države članice osiguravaju da opskrbljivači zadnjeg izbora bez odgode obavješćuju preusmjerene kupce o svojim uvjetima i osiguravaju neometan kontinuitet			NP	

	usluge tim kupcima za razdoblje koje je potrebno za pronalazak novog opskrbljivača. 4. Države članice osiguravaju da se krajnjim kupcima pružaju informacije i da ih se potiče da prijeđu na tržišno utemeljenu ponudu. 5. Države članice mogu od opskrbljivača zadnjeg izbora tražiti da prirodnim plinom opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo te mala i srednja poduzeća koji ne primaju tržišno utemeljene ponude, među ostalim za potrebe članka 28. stavka 3. U takvim slučajevima primjenjuju se uvjeti iz članka 4.				
POGLAVLJE IV. **PRISTUP TREĆIH STRANA INFRASTRUKTURI Odjeljak 1. Pristup infrastrukturi za**	**Pristup plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina tržištu** Plinu iz obnovljivih izvora i niskougljičnom plinu države članice omogućuju pristup tržištu i infrastrukturi neovisno o tome jesu li postrojenja za proizvodnju plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina priključena na distribucijske ili transportne mreže, uzimajući u obzir pretpostavke o razvoju proizvodnje, opskrbe i potrošnje prirodnog plina u skladu s člankom 55. stavkom 2. točkom (f).			NP	

prirodni plin *Članak 30.*					
Članak 31.	**Pristup trećih strana distribuciji i transportu prirodnog plina i terminalima za UPP** 1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa trećih strana transportnom i distribucijskom sustavu i terminalima za UPP na temelju objavljenih tarifa, primjenjivih na sve kupce, uključujući poduzeća za opskrbu, i primijenjenih objektivno i bez diskriminacije korisnika sustava. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 78. te da te tarife i metodologije, ako su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihova stupanja na snagu. 2. Operatori transportnih sustava, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, među ostalim u vezi s prekograničnim transportom, imaju pristup mreži drugih operatora transportnih sustava. 3. Ovom Direktivom ne sprečava se sklapanje dugoročnih ugovora u pogledu plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina u mjeri u kojoj oni poštuju pravila Unije o tržišnom natjecanju i doprinose	Član 14.	**(Pristup treće strane)** (1) Proizvođač prirodnog gasa, operator distributivnog sistema, operator skladišta prirodnog gasa i operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužni su osigurati efikasan i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih gasovoda, distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa, odnosno terminalu za utečnjeni prirodni gas u skladu sa odredbama ovog zakona. (2) Pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa i terminalu za utečnjeni prirodni gas omogućuje se primjenom regulisanog pristupa treće strane. (3) Pristup mreži proizvodnih gasovoda omogućuje se primjenom pregovaračkog pristupa treće strane. (4) Regulisani pristup treće strane zasniva se na objavljenom tarifnom sistemu, metodologijama za utvrđivanje tarifa i regulisanim cijenama za korištenje usluga energetskih subjekata. (5) Pregovarački pristup treće strane zasniva se na komercijalnim uslovima pristupa koji su predmet pregovora.	D	Djelimično preuzeto u zakon na federalnom nivou, odredba će dodatno biti predmetom regulisanja na državnom nivou, posebno u pogledu transportnog sistema. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara

	dekarbonizaciji. Dugoročni ugovori o opskrbi fosilnim plinom s nesmanjenim emisijama ne sklapaju se na rok koji je dulji od 31. prosinca 2049.				Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Članak 32.	**Pristup mrežama proizvodnih plinovoda za prirodni plin** 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, bez obzira na njihovu lokaciju, mogu pristupiti mrežama proizvodnih plinovoda, uključujući postrojenja za pružanje tehničkih usluga koje su povezane s takvim pristupom, u skladu s ovim člankom, osim dijelova takvih mreža i postrojenja koji se koriste za lokalne djelatnosti proizvodnje na polju gdje se pridobiva prirodni plin. O mjerama se obavješćuje Komisija u skladu s člankom 94. 2. Pristup iz stavka 1. osigurava se na način koji države članice utvrđuju u skladu s relevantnim pravnim instrumentima. Države članice primjenjuju ciljeve poštenog i otvorenog pristupa, pri čemu ostvaruju konkurentno tržište prirodnog plina i	Član 14.	**(Pristup treće strane)** (1) Proizvođač prirodnog gasa, operator distributivnog sistema, operator skladišta prirodnog gasa i operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužni su osigurati efikasan i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih gasovoda, distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa, odnosno terminalu za utečnjeni prirodni gas u skladu sa odredbama ovog zakona. (2) Pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa i terminalu za utečnjeni prirodni gas omogućuje se primjenom regulisanog pristupa treće strane. (3) Pristup mreži proizvodnih gasovoda omogućuje se primjenom pregovaračkog pristupa treće strane. (4) Regulisani pristup treće strane zasniva se na objavljenom tarifnom sistemu,	D	Odredba će dodatno biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće

	izbjegavaju zloporabu vladajućeg položaja, vodeći računa o sigurnosti i redovitosti opskrbe, kapacitetu koji je raspoloživ ili se u razumnoj mjeri može staviti na raspolaganje te zaštiti okoliša. O sljedećim se potrebama može voditi računa: (a) potrebi da se odbije pristup u slučaju nesukladnosti tehničkih specifikacija koje se u razumnim okvirima ne mogu ispraviti; (b) potrebi da se izbjegnu teškoće koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati i koje bi mogle dovesti u pitanje učinkovitu, postojeću i planiranu buduću proizvodnju ugljikovodika, uključujući proizvodnju iz polja marginalne gospodarske održivosti; (c) potrebi da se poštuju razumne potrebe vlasnika ili operatora mreže proizvodnih plinovoda, obrazložene na odgovarajući način, za transportom i preradom prirodnog plina te interesi svih drugih korisnika mreže proizvodnih plinovoda ili relevantnih postrojenja za preradu i prekrcaj koji bi mogli osjetiti posljedice; i (d) potrebi da se primjenjuju njihova zakonodavstva i administrativni postupci, u skladu s pravom Unije, za izdavanje odobrenja za proizvodnju ili razvoj te djelatnosti. 3. Države članice osiguravaju uspostavu mehanizama za rješavanje sporova,		metodologijama za utvrđivanje tarifa i regulisanim cijenama za korištenje usluga energetskih subjekata. (5) Pregovarački pristup treće strane zasniva se na komercijalnim uslovima pristupa koji su predmet pregovora.		postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	uključujući tijelo koje je neovisno o strankama i ima pristup svim relevantnim informacijama, kako bi se omogućilo rješavanje sporova u vezi s pristupom mrežama proizvodnih plinovoda u najbržem roku, vodeći računa o potrebama navedenima u stavku 2. i broju stranaka koje mogu sudjelovati u pregovorima o pristupu takvim mrežama. 4. U slučaju prekograničnih sporova primjenjuju se mehanizmi za rješavanje sporova države članice nadležne za mrežu proizvodnih plinovoda koja odbija pristup. Ako je u prekograničnim sporovima više država članica nadležno za dotičnu mrežu, te se države članice međusobno savjetuju kako bi osigurale da se ova Direktiva dosljedno primjenjuje. Ako mreža proizvodnih plinovoda potječe iz treće zemlje i povezana je s najmanje jednom državom članicom, dotične države članice međusobno se savjetuju, a država članica u kojoj se nalazi prva ulazna točka na mrežu država članica savjetuje se s dotičnom trećom zemljom iz koje mreža proizvodnih plinovoda potječe kako bi se s obzirom na dotičnu mrežu osiguralo da se ova Direktiva dosljedno primjenjuje na državnom području država članica.				
Članak 33.	**Pristup sustavima skladišta prirodnog plina** 1. Za organizaciju pristupa sustavima skladišta prirodnog plina i operativnoj	Član 14.	**(Pristup treće strane)** (1) Proizvođač prirodnog gasa, operator distributivnog sistema, operator skladišta	D	Odredba će dodatno biti predmetom regulisanja na državnom nivou,

	akumulaciji, ako je to potrebno iz tehničkih ili gospodarskih razloga kako bi se osigurao učinkovit pristup sustavu za opskrbu kupaca, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama, države članice mogu odabrati jedan od ili oba postupka iz stavaka 3. i 4. Ti se postupci provode u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Pri odabiru postupka za pristup sustavima skladišta prirodnog plina na temelju ovog članka države članice uzimaju u obzir rezultate zajedničkih i nacionalnih procjena rizika provedenih na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938. Regulatorna tijela utvrđuju i objavljuju kriterije u skladu s kojima treba odrediti režim pristupa primjenjiv na sustave skladišta prirodnog plina i operativnu akumulaciju. Ona objavljuju ili obvezuju operatore sustava skladišta prirodnog plina i transportnih sustava da objave koji su sustavi skladišta prirodnog plina ili dijelovi tih sustava skladišta prirodnog plina te koja operativna akumulacija ponuđeni na temelju različitih postupaka iz stavaka 3. i 4. 2. Stavak 1. ne primjenjuje se na pomoćne usluge i privremeno skladištenje koji su povezani s terminalima za UPP te koji su potrebni za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav.		prirodnog gasa i operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužni su osigurati efikasan i nediskriminirajući pristup mreži proizvodnih gasovoda, distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa, odnosno terminalu za utečnjeni prirodni gas u skladu sa odredbama ovog zakona. (2) Pristup distributivnom sistemu, skladištu prirodnog gasa i terminalu za utečnjeni prirodni gas omogućuje se primjenom regulisanog pristupa treće strane. (3) Pristup mreži proizvodnih gasovoda omogućuje se primjenom pregovaračkog pristupa treće strane. (4) Regulisani pristup treće strane zasniva se na objavljenom tarifnom sistemu, metodologijama za utvrđivanje tarifa i regulisanim cijenama za korištenje usluga energetskih subjekata. (5) Pregovarački pristup treće strane zasniva se na komercijalnim uslovima pristupa koji su predmet pregovora.		odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje

	3. U slučaju ugovorenog pristupa regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, mogli pregovarati o pristupu sustavima skladišta prirodnog plina i operativnoj akumulaciji kada je to potrebno iz tehničkih ili gospodarskih razloga kako bi se osigurao učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Stranke su obvezne pregovarati u dobroj vjeri o pristupu sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama. Pregovori o ugovorima za pristup sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama vode se s relevantnim operatorom sustava skladišta prirodnog plina. Regulatorna tijela zahtijevaju da operatori sustava skladišta prirodnog plina i poduzeća za prirodni plin objavljuju svoje glavne komercijalne uvjete za uporabu sustava skladišta plina, operativne akumulacije i drugih pomoćnih usluga na godišnjoj razini. Pri razradi tih uvjeta operatori sustava skladišta prirodnog plina savjetuju se s korisnicima sustava. 4. U slučaju reguliranog pristupa regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni				potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, imali pravo pristupa sustavu skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, na temelju objavljenih tarifa ili drugih uvjeta i obveza za uporabu tog sustava skladišta plina i operativne akumulacije kada je to potrebno iz tehničkih ili gospodarskih razloga kako bi se osigurao učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Regulatorna tijela savjetuju se s korisnicima sustava pri utvrđivanju tih tarifa ili metodologija za njihov izračun. Pravo pristupa za povlaštene kupce može se pružiti tako da im se omogući sklapanje ugovora o opskrbi s konkurentskim poduzećima koja nisu vlasnik ili operator sustava ili s povezanim poduzećem.				
Članak 34.	**Izravni plinovodi za prirodni plin** 1. Države članice poduzimaju mjere potrebne da se: (a) poduzećima za prirodni plin s poslovnim nastanom na njihovu državnom području omogući opskrba povlaštenih kupaca putem izravnog plinovoda; i (b) svim takvim kupcima na njihovu državnom području omogući da ih poduzeća za prirodni plin opskrbljuju putem izravnog plinovoda. 2. Ako je za izgradnju ili rad izravnih plinovoda potrebno odobrenje, kao što je	Član 57.	**(Direktni gasovod)** (1) Energetski subjekt i krajnji kupac koji nemaju mogućnost pristupa distributivnom sistemu mogu izgraditi direktni gasovod, uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije. (2) Proizvođač prirodnog gasa može direktnim gasovodom snabdijevati vlastite poslovne objekte uz prethodno pribavljenu saglasnost Regulatorne komisije.	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na

	licencija, dozvola, koncesija, pristanak ili suglasnost, države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju utvrđuju kriterije za izdavanje odobrenja za izgradnju ili rad takvih plinovoda na svojem državnom području. Ti su kriteriji objektivni, transparentni i nediskriminirajući. 3. Države članice mogu uvjetovati izdavanje odobrenja za izgradnju izravnog plinovoda odbijanjem pristupa sustavu na temelju članka 38. ili pokretanjem postupka za rješavanje sporova na temelju članka 79.				snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Odjeljak 2. **Pristup infrastru**	**Pristup trećih strana mrežama za vodik** 1. Države članice osiguravaju provedbu sustava reguliranog pristupa trećih strana mrežama za vodik na temelju objavljenih tarifa koje se primjenjuju objektivno i bez			NP	

kturi za vodik *Članak 35.*	diskriminacije bilo kojeg korisnika mreže za vodik. 2. Države članice osiguravaju da tarife iz stavka 1. ovog članka ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 78. te da te tarife i metodologije, ako su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihova stupanja na snagu. 3. Operatori mreža za vodik, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, među ostalim u vezi s prekograničnim transportom vodika, imaju pristup mrežama drugih operatora mreža za vodik. 4. Do 31. prosinca 2032. država članica može odlučiti da ne primjenjuje stavak 1. U tom slučaju država članica osigurava provedbu sustava ugovorenog pristupa trećih strana mrežama za vodik u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi korisnici mreže za vodik mogli pregovarati o pristupu mrežama za vodik i osigurati da strane budu obvezne pregovarati o pristupu mrežama za vodik u dobroj vjeri. 5. Ako se koristi ugovoreni pristup iz stavka 4., regulatorna tijela korisnicima mreže za vodik daju smjernice o tome kako uvođenje				

	reguliranog pristupa trećih strana treba utjecati na dogovorene tarife.				
Članak 36.	**Pristup trećih strana terminalima za vodik** 1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa trećih strana terminalima za vodik na temelju ugovorenog pristupa na objektivan, transparentan i nediskriminirajući način, pri čemu regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi korisnici terminala za vodik mogli pregovarati o pristupu takvim terminalima. Stranke su obvezne pregovarati o pristupu u dobroj vjeri. 2. Regulatorna tijela prate uvjete za pristup trećih strana terminalima za vodik i njihov učinak na tržišta vodika te, ako je to potrebno radi zaštite tržišnog natjecanja, poduzimaju mjere za poboljšanje pristupa u skladu s kriterijima utvrđenima u stavku 1.			NP	
Članak 37.	**Pristup skladištima za vodik** 1. Države članice osiguravaju provedbu sustava reguliranog pristupa trećih strana skladištima za vodik i, kada je to iz tehničkih i gospodarskih razloga potrebno za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca, pristupa operativnoj akumulaciji, kao i za organizaciju pristupa			NP	

	pomoćnim uslugama na temelju objavljenih tarifa te primijenjeno objektivno i bez diskriminacije bilo kojeg korisnika sustava za vodik. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 78. 2. Do 31. prosinca 2032. država članica može odlučiti da ne primjenjuje stavak 1. U takvom slučaju država članica osigurava provedbu sustava ugovorenog pristupa trećih strana skladištu za vodik i, kada je to iz tehničkih i gospodarskih razloga potrebno za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca, pristupa operativnoj akumulaciji, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama, u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi korisnici skladišta za vodik mogli pregovarati o pristupu skladištu za vodik i osigurati da strane budu obvezne pregovarati o pristupu skladištu za vodik u dobroj vjeri. 3. Države članice mogu predvidjeti da se prava na kapacitet dodijeljena prije 5. kolovoza 2026. u okviru sustava ugovorenog pristupa trećih strana na temelju stavka 2.				

	poštuju do datuma njihova isteka i da na njih ne utječe provedba reguliranog pristupa trećih strana na temelju stavka 1.				
Odjeljak 3. Odbijanje pristupa i priključenja *Članak 38.*	**Odbijanje pristupa i priključenja** 1. Operatori transportnih sustava, operatori distribucijskih sustava i operatori mreža za vodik mogu odbiti pristup ili priključenje sustavu za prirodni plin ili vodik na temelju nedostatka kapaciteta ili nedostatka povezanosti. 2. Ne dovodeći u pitanje ciljeve dekarbonizacije na razini Unije i na nacionalnoj razini, kao ni postojeće zahtjeve za smanjenje potrošnje fosilnog plina ili prelazak s te potrošnje, države članice poduzimaju prikladne mjere kako bi osigurale da operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava ili operator mreže za vodik koje odbije pristup ili priključenje sustavu za prirodni plin ili sustavu za vodik na temelju nedostatka kapaciteta ili nedostatka povezanosti uvede potrebna poboljšanja, u mjeri u kojoj je to ekonomično ili kada je navedena poboljšanja voljan platiti potencijalni kupac. 3. Pristup sustavu za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin može se odbiti samo	Član 55. Član 106.	**(Pristup distributivnom sistemu)** (1) Operator distributivnog sistema dužan je zainteresovanim licima omogućiti pristup distributivnom sistemu po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način. (2) Operator distributivnog sistema može odbiti pristup distributivnom sistemu isključivo zbog ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji, preopterećenosti sistema ili zbog ugroženosti rada sistema i neispunjavanja uslova propisanih ovim zakonom i podzakonskim aktima. (3) Operator distributivnog sistema dužan je informisati lice kojem je odbijen pristup distributivnom sistemu o razlozima odbijanja pristupa koji moraju biti objektivni, nediskriminirajući i detaljno obrazloženi. **(Pristup skladištu prirodnog gasa)** (1) Operator skladišta dužan je omogućiti pristup skladištu korisnicima sistema po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način. (2) Operator skladišta može odbiti pristup skladištu isključivo zbog ograničenih	D	Dio odredbe je preuzet u nacrt Zakona o gasu FBiH. Stavovi od 3. do 6. nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće

	podložno člancima 20. i 36. Uredbe (EU) 2024/1789. 4. Odstupajući od stavaka 1., 2. i 3. ovog članka, država članica osigurava da je operatorima transportnih sustava i operatorima distribucijskih sustava dopušteno odbiti pristup ili priključenje ili isključiti korisnike mreže za prirodni plin, osobito kako bi se osigurala usklađenost s provedbom cilja klimatske neutralnosti utvrđenog u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119, pod sljedećim uvjetima: (a) planom razvoja mreže uspostavljenom na temelju članka 55. predviđa se stavljanje izvan pogona transportnog sustava ili njegovih relevantnih dijelova; (b) relevantno nacionalno tijelo odobrilo je plan stavljanja mreže izvan pogona na temelju članka 57. stavka 3.; (c) relevantni operator distribucijske mreže, izuzet od podnošenja plana za stavljanje mreže izvan pogona na temelju članka 57. stavka 5. izvijestio je relevantno nacionalno tijelo o stavljanju izvan pogona distribucijske mreže ili njezinih relevantnih dijelova. 5. Države članice koje dopuštaju odbijanje pristupa ili priključenja odnosno isključivanje	Član 113.	kapaciteta, pogonskih smetnji ili zbog ugroženosti rada sistema. (3) Operator skladišta može ograničiti ili privremeno prekinuti ugovoreno skladištenje prirodnog gasa u sljedećim slučajevima: a) direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti, b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije skladišta prirodnog gasa, c) radi otklanjanja tehničkih i tehnoloških poremećaja na skladištu prirodnog gasa, d) kada se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obaveza. (4) Protiv akta kojim se određuju uslovi, odbija ili ograničava pristup skladištu prirodnog gasa, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u skladu sa Član 15. ovog zakona. **(Pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas)** (1) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužan je omogućiti pristup terminalu po regulisanim uslovima na transparentan i nediskriminirajući način. (2) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas može odbiti pristup terminalu zbog		postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	korisnika mreže na temelju stavka 4. ovog članka predviđaju regulatorni okvir za odbijanje pristupa ili priključenja odnosno za isključivanje utemeljen na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima koje je utvrdilo regulatorno tijelo, uzimajući u obzir zahvaćene interese, postojeće zahtjeve za smanjenje potrošnje prirodnog plina ili prelazak s te potrošnje i relevantne lokalne planove za grijanje i hlađenje utvrđene na temelju članka 25. stavka 6. Direktive (EU) 2023/1791. Kada dopuštaju isključivanje, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu korisnika mreže u skladu s člankom 13. ove Direktive. 6. Svako odbijanje pristupa ili priključenja i svako isključivanje na temelju ovog članka propisno se obrazlaže.		ograničenih kapaciteta, pogonskih smetnji ili zbog ugroženosti rada terminala. (3) Operator terminala za utečnjeni prirodni gas može ograničiti ili privremeno prekinuti prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa u slučaju: a) direktne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih opasnosti, b) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije terminala za utečnjeni prirodni gas, c) radi otklanjanja tehničkih i tehnoloških poremećaja u radu terminala za utečnjeni prirodni gas, d) kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza. (4) Protiv akta kojim se određuju uslovi, odbija ili ograničava pristup terminalu za utečnjeni prirodni gas, može se izjaviti žalba Regulatornoj komisiji u skladu sa Član 15. ovog zakona.		
POGLAVLJE V. **PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU**	**Zadaće operatora transportnih sustava, sustava skladišta prirodnog plina ili terminala za UPP za prirodni plin** 1. Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta prirodnog plina ili terminala za UPP za prirodni plin:	Član 104.	**Obaveze operatora skladišta prirodnog gasa** Operator skladišta prirodnog gasa ima sljedeće obaveze: a) ispunjavati uslove iz dozvole za obavljanje djelatnosti,	D	Djelimično preuzeto u zakon na federalnom nivou, odredba će dodatno u dijelu vezanom za operatora transportnog

NA OPERATORE TRANSPORTNIH SUSTAVA I SUSTAVA SKLADIŠTA PRIRODNOG PLINA TE OPERATORE TERMINALA ZA UPP ZA PRIRODNI PLIN *Članak 39.*	(a) upravlja, održava, razvija ili stavlja izvan pogona, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurne, pouzdane i učinkovite transportne sustave, sustave skladišta plina ili terminale za UPP radi osiguravanja otvorenog tržišta, vodeći pritom računa o okolišu i klimi, obvezama utvrđenima u Uredbi (EU) 2024/1787, te osigurava dostatna sredstva za ispunjavanje svojih obveza usluge; (b) ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća; c) pruža svim drugim operatorima transportnih sustava, svim drugim operatorima sustava skladišta prirodnog plina, svim drugim operatorima terminala za UPP ili svakom drugom operatoru distribucijskih sustava dovoljno informacija, kako bi se mogao osigurati transport i skladištenje prirodnog plina na način koji je u skladu sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava; (d) korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu. 2. Svaki operator transportnog sustava gradi dostatni prekogranični kapacitet radi integracije europske transportne		b) zadovoljavati propisane tehničke i pogonske uslove, c) održavati skladište prirodnog gasa u ispravnom stanju, osigurati pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, d) osigurati korisnicima skladišta prirodnog gasa kvalitet prirodnog gasa i usluga te pouzdanost isporuke, e) osigurati objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa skladištu prirodnog gasa u skladu sa ovim Zakonom, f) nabavljati prirodni gas za potrebe optimalnog vođenja skladišta, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka i održavanja osnovne mase prirodnog gasa u skladištu, na transparentan i nediskriminirajući način, g) donijeti pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa, h) izraditi i dostaviti Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa, i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija, j) objavljivati informacije o dostupnim kapacitetima skladišta,		sistema biti predmetom regulisanja na državnom nivou. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune

	infrastrukture, prihvačajući sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za kapacitetom i vodeći računa o sigurnosti opskrbe plinom. 3. Operatori transportnih sustava surađuju s operatorima distribucijskih sustava u svrhu djelotvornog sudjelovanja sudionika na tržištu priključenih na njihovu mrežu na maloprodajnim i veleprodajnim tržištima te tržištima uravnoteženja. 4. Operatori transportnih sustava osiguravaju učinkovito upravljanje kvalitetom plina u svojim objektima u skladu s primjenjivim standardima kvalitete plina. 5. Pravila koja operatori transportnih sustava usvoje za uravnoteženje transportnog sustava plina, uključujući pravila terećenja korisnika sustava za energetsku neravnotežu u njihovim mrežama, objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, za takve usluge koje pružaju operatori transportnih sustava utvrđuju se na temelju metodologije koja je u skladu s člankom 78. stavkom 7. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju. 6. Države članice ili, ako su države članice tako predvidjele, regulatorna tijela mogu od	Član 111.	k) pružati korisnicima sistema sve informacije koje su potrebne za efikasan pristup skladištu, l) primijeniti propisane naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa i nestandardne usluge, m) zadovoljavati propisane uslove koji se odnose na energijsku efikasnost i zaštitu okoliša, n) izvještavati Ministarstvo o ugovorenim skladišnim kapacitetima i stepenu popunjenosti, o) osigurati tajnost povjerljivih podataka dobivenih u toku obavljanja djelatnosti, i p) staviti na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke. **Obaveze operatora terminala za utečnjeni prirodni gas** Operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužan je da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) upravlja, održava i razvija terminal za utečnjeni prirodni gas, c) donese pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas,		usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	operatora transportnih sustava zahtijevati da se usklade s minimalnim normama za održavanje i razvoj transportnog sustava, uključujući kapacitet spojnih plinovoda. 7. Države članice mogu predvidjeti da se jedna ili više zadaća navedenih u stavku 1. ovog članka dodijeli operatoru transportnog sustava koji nije vlasnik transportnog sustava, a na kojeg bi se inače primjenjivale dotične dužnosti. Operator transportnog sustava kojem se dodijele zadaće certificiran je prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transporta i ispunjava zahtjeve iz članka 60., ali ne treba imati u vlasništvu transportni sustav za koji je odgovoran. 8. Operator transportnog sustava koji je vlasnik transportnog sustava ispunjava zahtjeve predviđene u poglavlju IX. i certificiran je u skladu s člankom 71. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost operatora transportnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transporta da, na vlastitu inicijativu i pod svojim nadzorom, delegiraju određene zadaće drugim operatorima transportnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transporta		d) osigura korisnicima terminala kvalitetu gasa, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke gasa, e) uspostavi i osigura rad centra za operativno vođenje terminala za utečnjeni prirodni gas i sistema mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete gasa i pouzdanosti isporuke gasa, f) obavlja prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa na bazi zaključenih ugovora, g) osigura objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa terminalu za utečnjeni prirodni gas, h) nabavlja prirodni gas za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti i optimalnog vođenja terminala za utečnjeni prirodni gas, pogonske potrošnje tehnoloških objekata i nadoknade gubitaka, i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas, j) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija, k) priključi terminal na transportni sistem i dostavlja operatoru transportnog sistema plan razvoja kapaciteta terminala za utečnjeni prirodni gas i		

	ako se tim delegiranjem zadaća ne ugrožavaju djelotvorna i neovisna prava odlučivanja operatora transportnog sustava koji delegira zadaće. 9. Operatori terminala za UPP, transportnih sustava i sustava skladišta prirodnog plina surađuju unutar države članice i na regionalnoj razini kako bi osigurali najučinkovitije iskorištavanje kapaciteta postrojenja i sinergije između tih postrojenja, uzimajući u obzir cjelovitost i rad sustava te izbjegavajući stvaranje ograničenja u radu terminala za UPP i sustava skladišta prirodnog plina. 10. Operatori transportnih sustava energiju koju upotrebljavaju za obavljanje svojih funkcija nabavljaju u skladu s transparentnim i nediskriminirajućim postupcima koji su utemeljeni na tržištu.		otpreme gasa s terminala za utečnjeni prirodni gas, l) pruža informacije učesnicima na tržištu u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište prirodnog gasa i rad prenosnog i distributivnog sistema prirodnog gasa, m) primjenjuje tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas koje utvrdi Regulatorna komisija, n) primjenjuje propisane cijene nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas, o) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i zaštitu okoliša, p) osigura tajnost povjerljivih podataka do kojih je došao u obavljanju djelatnosti, q) stavi na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke, r) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima.		
Članak 40.	**Zahtjevi povjerljivosti za operatore transportnih sustava i vlasnike transportnih sustava** 1. Ne dovodeći u pitanje članak 74. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator transportnog	Član 54.	**Tajnost podataka** (1) Operator distributivnog sistema je dužan da obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih energetskih subjekata i kupaca, osim ako se posebnim propisom ne zahtijeva javno objavljivanje određenih	D	Djelimično preuzeto u zakon na federalnom nivou, odredba će dodatno biti predmetom regulisanja na

	sustava, sustava skladišta prirodnog plina ili terminala za UPP za prirodni plin i svaki vlasnik transportnog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Ako je operator transportnog sustava, sustava skladišta prirodnog plina ili terminala za UPP za prirodni plin ili vlasnik transportnog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on ne otkriva, prije svega, nikakve komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima vertikalno integriranog poduzeća koje nije operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava ili operator mreže za vodik, osim ako je to potrebno za izvršavanje poslovne transakcije. Kako bi osigurale potpuno poštovanje pravila o razdvajanju informacija, države članice osiguravaju da vlasnik transportnog sustava uključujući, u slučaju kombiniranog operatora, operatora distribucijskog sustava, i ostali dijelovi poduzeća koji nisu operatori transportnih ili distribucijskih sustava ili operatori mreža za vodik ne upotrebljavaju zajedničke službe kao što je zajednička pravna služba, osim posve administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.	Član 86.	podataka ili njihova dostava nadležnim tijelima. (2) Operator distributivnog sistema dužan je na nediskriminatoran način objavljivati informacije koje mogu obezbijediti prednost učesnicima na tržištu. (3) Informacije o mogućnostima korištenja distributivnog sistema su javne. **Obaveze operatora zatvorenog distributivnog sistema** Operator zatvorenog distributivnog sistema prirodnog gasa dužan je da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) održava zatvoreni distributivni sistem, c) predlaže pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema, d) planira investicije u zatvoreni distributivni sistem, u skladu sa potrebama korisnika sistema, e) primjenjuje cijenu korištenja zatvorenog distributivnog sistema određenu u skladu sa ovim zakonom, f) objavi uslove i cijene priključenja na zatvoreni distributivni sistem shodno odredbama metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu iz člana 51. ovog zakona,		državnom nivou, posebno u pogledu transportnog sistema. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune

	2. Operatori transportnih sustava, sustava skladišta prirodnog plina ili terminala za UPP za prirodni plin pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne zloupotrebljavaju komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu. 3. Informacije koje su potrebne za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.		g) prati gubitke prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu i preduzima mjere za njihovo smanjenje, h) nabavi prirodni gas za nadoknadu gubitaka u svojoj mreži po tržišnim uslovima, na transparentan i nediskriminatorski način, i) korisnicima zatvorenog distributivnog sistema pruža informacije za efikasan pristup sistemu na principima transparentnosti i nediskriminacije, j) obezbijedi tajnost povjerljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti i da informacije koje mogu obezbijediti prednost na tržištu objavljuje na nediskriminatorski način, k) dostavlja subjektu nadležnom za administriranje tržišta prirodnog gasa potrebne podatke u skladu sa pravilima o radu tržišta prirodnog gasa, l) dostavlja snabdjevaču obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distributivnog sistema, m) preduzima propisane mjere bezbjednosti, n) preduzima mjere za povećanje energijske efikasnosti, zaštitu od požara i za zaštitu okoliša,		usklađenosti okvirno je 2027. godina.

		Član 104.	o) uređuje druga pitanja neophodna za rad zatvorenog distributivnog sistema. **Obaveze operatora skladišta prirodnog gasa** Operator skladišta prirodnog gasa ima sljedeće obaveze: a) ispunjavati uslove iz dozvole za obavljanje djelatnosti, b) zadovoljavati propisane tehničke i pogonske uslove, c) održavati skladište prirodnog gasa u ispravnom stanju, osigurati pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, d) osigurati korisnicima skladišta prirodnog gasa kvalitet prirodnog gasa i usluga te pouzdanost isporuke, e) osigurati objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa skladištu prirodnog gasa u skladu sa ovim zakonom, f) nabavljati prirodni gas za potrebe optimalnog vođenja skladišta, vlastite potrošnje, pogonske potrošnje tehnoloških objekata, nadoknade gubitaka i održavanja osnovne mase prirodnog gasa u skladištu, na transparentan i nediskriminirajući način, g) donijeti pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa,		

		Član 111.	h) izraditi i dostaviti Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa, i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija, j) objavljivati informacije o dostupnim kapacitetima skladišta, k) pružati korisnicima sistema sve informacije koje su potrebne za efikasan pristup skladištu, l) primijeniti propisane naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa i nestandardne usluge, m) zadovoljavati propisane uslove koji se odnose na energijsku efikasnost i zaštitu okoliša, n) izvještavati Ministarstvo o ugovorenim skladišnim kapacitetima i stepenu popunjenosti, o) osigurati tajnost povjerljivih podataka dobivenih u toku obavljanja djelatnosti, i p) staviti na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke. **Obaveze operatora terminala za utečnjeni prirodni gas**		

			Operator terminala za utečnjeni prirodni gas dužan je da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) upravlja, održava i razvija terminal za utečnjeni prirodni gas, c) donese pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas, d) osigura korisnicima terminala kvalitetu gasa, kvalitetu usluge i pouzdanost isporuke gasa, e) uspostavi i osigura rad centra za operativno vođenje terminala za utečnjeni prirodni gas i sistema mjerenja ulaznih i izlaznih tokova te parametara kvalitete gasa i pouzdanosti isporuke gasa, f) obavlja prihvat i otpremu utečnjenog prirodnog gasa na bazi zaključenih ugovora, g) osigura objektivne, nediskriminirajuće i transparentne uslove pristupa terminalu za utečnjeni prirodni gas, h) nabavlja prirodni gas za potrebe obavljanja svoje osnovne djelatnosti i optimalnog vođenja terminala za		

			utečnjeni prirodni gas, pogonske potrošnje tehnoloških objekata i nadoknade gubitaka, i) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji na odobravanje plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas, j) izrađuje i dostavlja Regulatornoj komisiji izvještaje prema obimu i dinamici koju odredi Regulatorna komisija, k) priključi terminal na transportni sistem i dostavlja operatoru transportnog sistema plan razvoja kapaciteta terminala za utečnjeni prirodni gas i otpreme gasa s terminala za utečnjeni prirodni gas, l) pruža informacije učesnicima na tržištu u skladu sa propisima kojima se uređuje tržište prirodnog gasa i rad prenosnog i distributivnog sistema prirodnog gasa, m) primjenjuje tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas koje utvrdi Regulatorna komisija, n) primjenjuje propisane cijene nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas,		

			o) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i zaštitu okoliša, p) osigura tajnost povjerljivih podataka do kojih je došao u obavljanju djelatnosti, q) stavi na raspolaganje Ministarstvu, Regulatornoj komisiji, operatorima sistema i drugim nadležnim organima tražene podatke, r) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima.		
		Član 153.	(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj energetski subjekt kao pravno lice ako: a) ne posjeduje ispravne i verifikovane mjerne uređaje (član 36. stav (1) tačka c)), b) ne zadovoljava tehničke i pogonske uslove definisane tehničkim propisima i standardima, uključujući vođenje pogonske i tehničke dokumentacije (član 36. stav (1) tačka d)), c) ne održava proizvodno postrojenje u ispravnom stanju u skladu sa tehničkim i drugim propisima i standardima (član 36. stav (1) tačka g)).		

			d) odbije pružanje pomoćnih usluga (član 36. stav (1) tačka i)), e) ne stavi na raspolaganje nadležnom operatoru podatke potrebne za rad sistema (član 36. stav (1) tačka j)), f) ne prati i ne učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti snabdijevanja u distributivnom sistemu (član 45. stav (1) tačka dd)), g) nadležnim subjektima ne dostavi podatke o registrovanim energetskim veličinama, potrošnji kupaca ili proizvodnji prirodnog gasa na distributivnom sistemu (član 45. stav (1) tačke w), gg) i hh)), h) ne izgradi priključak korisnika distributivnog sistema ili ne obezbjedi uslove u distributivnom sistemu za njegovo priključenje (član 45. stav (1) tačka x)), i) obračuna naknadu za priključenje na distributivni sistem suprotno odredbama iz člana 51. ovog zakona, j) ne obezbijedi tajnost povjerljivih podataka koje dobija od drugih energetskih subjekata i kupaca (član 54. stav (1), član 86. stav (1) tačka j), član 104. stav (1) tačka o) i član 111. stav (1) tačka p)), k) pristupi izgradnji direktnog gasovoda bez prethodne saglasnosti Regulatorne komisije (član 57. stav (1)), l) ne izvršava obaveze vezane za održavanje, unapređenje i praćenje		

			kvalitete snabdijevanja prirodnim gasom (član 58. stav (3)), m) ne izradi i javno objavi izvještaj o kvaliteti snabdijevanja prirodnim gasom (član 58. stav (4)), n) priključi objekat krajnjeg korisnika na distributivni sistem bez energetske saglasnosti ili ugovora o priključenju (član 62. i član 63.), o) teritorijalno nadležnom operatoru distributivnog sistema ne preda na korištenje i upravljanje zatvoreni distributivni sistem (član 83. stav (3)), p) ne primjenjuje cijenu korištenja zatvorenog distributivnog sistema određenu u skladu sa zakonom (član 86. stav (1) tačka e)), q) snabdjevaču ne dostavi obračunske podatke za kupce unutar zatvorenog distributivnog sistema (član 86. stav (1) tačka l)), r) neposredno ne obavijesti kupce o promjeni cijena i drugih uslova prodaje u razumnom roku (član 89. stav (1) tačka h)), s) ne izvrši obračun i ne izda račun za isporučeni prirodni gas u skladu sa članom 93, t) ne omogući krajnjem kupcu promjenu snabdjevača u skladu sa pravilima Regulatorne komisije i u propisanom roku (član 94.),		

			u) ne primjenjuje propisane naknade za korištenje skladišta prirodnog gasa i nestandardne usluge (član 104. stav (1) tačka l)), v) ne primjenjuje propisane tarife za korištenje i cijene nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas (član 111. stav (1) tačke m) i n)), w) gradi, koristi ili održava objekat gasne infrastrukture suprotno propisima, standardima i tehničkim normativima (član 130.), x) ne vrši redovno održavanje, što uključuje pregled, reviziju, ispitivanje i remont opreme i gasnih instalacija na objektima gasne infrastrukture koji su u njihovom vlasništvu, u propisanim rokovima i u skladu sa tehničkim standardima i propisima (član 131. stav (2)), y) obavlja poslove održavanja, revizije, ispitivanja i remonta opreme na objektima gasne infrastrukture i gasnim instalacijama bez posjedovanja ovlaštenja Ministarstva (član 131. stav (3)), z) ne postupi po rješenju nadležnog termoenergetskog inspektora (član 144.). (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 6.000 KM.		

			(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kazniće se obrtnik i drugo fizičko lice novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.		
Članak 41.	**Ovlasti za donošenje odluka o priključenju proizvodnih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin na transportni sustav** 1. Operator transportnog sustava uspostavlja i objavljuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminirajuće priključenje proizvodnih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin, u skladu s kapacitetima utvrđenima u desetogodišnjem planu razvoja mreže iz članka 55. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela. Države članice mogu proizvodnim postrojenjima za biometan dodijeliti prednost pri priključivanju. 2. Operatori transportnih sustava nemaju pravo odbiti gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za priključenje novog ili postojećeg, ali još nepriključenog proizvodnog postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin, osim pod uvjetima utvrđenima u članku 38. 3. Za potrebe brze provedbe priključenja proizvodnje biometana na mrežu, države članice nastoje osigurati da operator transportnog sustava poštuje razumne			NP	

	rokove za razmatranje zahtjeva za ubrizgavanje biometana, davanje ponude i provedbu priključenja, uz praćenje koje provode regulatorna tijela u skladu s člankom 78. stavkom 1. točkom (t).				
Članak 42.	**Ovlasti za donošenje odluka o priključenju na transportni sustav i transportnu mrežu za vodik** 1. Operator transportnog sustava i operator transportne mreže za vodik utvrđuje i objavljuje transparentne i učinkovite postupke i tarife za nediskriminirajuće priključenje skladišta za prirodni plin i vodik, terminala za UPP, terminala za vodik i industrijskih kupaca na transportni sustav i transportnu mrežu za vodik. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela. 2. Operator transportnog sustava i operator transportne mreže za vodik nemaju pravo odbiti priključenje novog sustava skladišta prirodnog plin ili vodika, terminala za UPP, terminala za vodik ili industrijskog kupca na temelju mogućih budućih ograničenja u raspoloživim mrežnim kapacitetima ili dodatnih troškova povezanih s nužnim povećanjem kapaciteta. Operator transportnog sustava i operator transportne mreže za vodik osiguravaju dostatan ulazni i izlazni kapacitet za novo priključenje.			NP	

POGLAVLJE VI. **RAD DISTRIBUCIJSKIH SUSTAVA ZA PRIRODNI PLIN I VODIK** *Članak 43.*	**Imenovanje operatora distribucijskih sustava i operatora distribucijskih mreža za vodik** Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća koja imaju u vlasništvu distribucijske sustave ili distribucijske mreže za vodik, ili su za njih odgovorna da, slijedom transparentnog postupka, na razdoblje koje trebaju utvrditi države članice uzimajući u obzir pitanja gospodarske i energetske učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, imenuju jednog ili više operatora distribucijskih sustava ili operatora distribucijskih mreža za vodik te osiguravaju da ti operatori djeluju u skladu s člancima 44., 46., 47. i 50.	Član 39.	**Obavljanje djelatnosti distribucije** (1) Operator distributivnog sistema obavlja djelatnost distribucije u skladu sa uslovima iz dozvole za obavljanje djelatnosti. (2) Operator distributivnog sistema ugovorom uređuje prava i obaveze sa energetskim subjektima u skladu sa odredbama ovog zakona i drugim propisima. (3) Operatoru distributivnog sistema nije dozvoljeno da trguje prirodnim gasom, osim kupoprodaje za vlastitu potrošnju i pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži. (4) Operatoru distributivnog sistema nije dozvoljeno da poduzima mjere koje dovode do narušavanja konkurencije.	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina,

					usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Članak 44.	**Zadaće operatora distribucijskih sustava** 1. Svaki operator distribucijskog sustava odgovoran je za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom prirodnog plina u skladu s člancima 55. i 57. ove Direktive, među ostalim za ubrizgavanje biometana, te za rad, održavanje i razvoj ili stavljanje izvan pogona, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurnog, pouzdanog i učinkovitog sustava na svojem području, uz dužnu pažnju prema okolišu, obvezama utvrđenima u Uredbi (EU) 2024/1787 i energetskoj učinkovitosti. 2. Ako regulatorna tijela tako odluče, operatori distribucijskih sustava mogu biti odgovorni za osiguravanje učinkovitog upravljanja kvalitetom plina u svojim sustavima u skladu s primjenjivim standardima kvalitete plina, ako je to potrebno za upravljanje sustavom zbog ubrizgavanja plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina.	Član 45.	**Obaveze operatora distributivnog sistema** Operator distributivnog sistema dužan je da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) upravlja, održava i razvija distributivni sistem na način kojim se osigurava dugoročna sposobnost sistema da zadovolji razumne potrebe za distribucijom prirodnog gasa i ekonomičnim korištenjem distributivne mreže, c) osigura pouzdanost distributivnog sistema za potrebe snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom, kvalitet usluga i praćenje kvaliteta prirodnog gasa, d) izradi pravila o radu distributivnog sistema,	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog

	3. U svakom slučaju operator distribucijskog sustava ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća. 4. Svaki operator distribucijskog sustava drugim operatorima distribucijskih sustava, transportnih sustava, terminala za UPP ili sustava skladišta prirodnog plina pruža dovoljno informacija kako bi se osiguralo da se transport i skladištenje prirodnog plina odvijaju na način koji je uskladiv sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava. 5. Svaki operator distribucijskog sustava korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu, uključujući korištenje sustavom. 6. Kada je operator distribucijskog sustava odgovoran za uravnoteženje distribucijskog sustava, pravila koja je u tu svrhu donio objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući pravila za obračunavanje naknada korisnicima sustava za energetsku neravnotežu. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, pružanja takvih usluga od strane operatora distribucijskih sustava utvrđuju se na temelju metodologije koja je u skladu s člankom 78. stavkom 7. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.		e) donese pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem, f) propiše uslove za priključenje objekata korisnika distributivnog sistema, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima, g) izradi planove razvoja i investicija u distributivnom sistemu, h) donese program usklađenosti i izvještaj o provođenju programa, i) omogući korisnicima pristup distributivnom sistemu, prema regulisanim, transparentnim i nediskriminirajućim uslovima i zaključenim ugovorima, j) osigura nediskriminirajući tretman energetskih subjekata u odnosu na povezana privredna društva unutar vertikalno integrisanog subjekta, k) omogući korisnicima sistema i trećim licima nediskriminirajući pristup podacima i informacijama kojima raspolaže, izuzev onih za koje je internim aktom operatora distributivnog sistema utvrđeno da predstavljaju komercijalnu ili poslovnu tajnu, l) obezbijedi usklađenost pogona distributivnog sistema sa transportnim		Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	7. Operatori distribucijskih sustava surađuju s operatorima transportnih sustava kako bi se osiguralo djelotvorno sudjelovanje sudionika na tržištu priključenih na njihovu infrastrukturu na maloprodajnim i veleprodajnim tržištima te tržištima uravnoteženja u ulazno-izlaznom sustavu kojem njihov distribucijski sustav pripada ili je s njime spojen. 8. Operatori distribucijskih sustava nemaju pravo odbiti gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za priključenje novog ili postojećeg, ali još nepovezanog proizvodnog postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin, osim pod uvjetima utvrđenima u članku 38.		sistemom, te priključenim postrojenjima korisnika sistema, m) utvrdi prijedloge tarifa za korištenje distributivnog sistema, naknada za priključenje i naknada po osnovu pružanja nestandardnih usluga, n) obračuna i naplati tarife za korištenje distributivnog sistema, naknade za priključenje, naknade po osnovu pružanja nestandardnih usluga i naknade po osnovu obračunate neovlaštene potrošnje, o) utvrđuje normative radova u distributivnom sistemu, p) obezbijedi ispravnost i pouzdanost mjerenja prirodnog gasa na mjestima primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema, q) obezbijedi tajnost povjerljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti i da informacije koje mogu obezbijediti prednost na tržištu objavljuje na nediskriminirajući način, r) vrši kontrolu ispravnosti priključka i mjernog mjesta, s) korisniku sistema dostavi zapisnik, potvrdu ili obavještenje o svim radnjama izvršenim na priključku i mjernom mjestu,		

			t) kontroliše zaštitni pojas gasovoda i poduzima zaštitne mjere, u) omogućava promjenu snabdjevača u skladu sa odredbama ovog zakona, v) utvrđuje i dokumentuje neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa i vrši obračun naknade za neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa, w) prikupi, obradi i dostavi nadležnim subjektima podatke o obračunskim mjernim veličinama na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema, x) izgradi priključke korisnika distributivnog sistema i obezbijedi uslove u distributivnom sistemu za njihovo priključenje, ukoliko postoje mogućnosti za odobrenje pristupa distributivnom sistemu, y) planira i nabavi prirodni gas za pokrivanje distributivnih gubitaka u skladu sa transparentnim, nediskriminirajućim i tržišnim principima, z) uređuje balansnu odgovornost kod nabavke prirodnog gasa za pokrivanje distributivnih gubitaka, aa) prati gubitke u distributivnoj mreži i preduzima mjere za njihovo smanjenje,		

			bb) poduzima mjere za upravljanje zagušenjima u distributivnoj mreži, cc) prati, evidentira, analizira i primjenjuje mjere na održavanju i unapređenju kvaliteta snabdijevanja, dd) prati sigurnost snabdijevanja i učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti snabdijevanja, ee) izradi standardne profile potrošnje krajnjih kupaca čija se potrošnja i balansna odgovornost ne utvrđuje na osnovu mjerenja u propisanom obračunskom mjernom intervalu, ff) održava bazu podataka o krajnjim kupcima i njihovim snabdjevačima za mjesta isporuke sa svog sistema, gg) vodi registar obračunskih mjernih mjesta balansnih grupa i dostavi podatke neophodne za administraciju tržišta nadležnim subjektima, u skladu sa propisima kojima se uređuje organizacija tržišta prirodnog gasa, hh) dostavi snabdjevaču mjerne podatke o potrošnji kupaca koje on snabdijeva, na bazi izmjerenih vrijednosti ili standardnih profila opterećenja, ii) jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, utvrdi listu kupaca koji		

			imaju status malog kupca prirodnog gasa ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja, te o tome obavijesti ove kupce i snabdjevače, jj) planira potrebe za prirodnim gasom i izrađuje bilanse potrošnje prirodnog gasa u distributivnom sistemu, kk) dostavlja podatke o budućim potrebama za prirodnim gasom nadležnim organima i subjektima, ll) utvrđuje tehničke zahtjeve za uvođenje i primjenu naprednih mjernih sistema i tehnologija pametnih mreža, mm) organizuje posebne organizacione jedinice za rješavanje prigovora i žalbi i informisanje korisnika sistema, nn) vodi evidencije o rješavanju prigovora i žalbi korisnika sistema, oo) dostavlja izvještaje Regulatornoj komisiji u skladu sa ovim zakonom i propisima Regulatorne komisije, pp) obezbjeđuje korisnicima sistema i javno objavljuje kratke i sadržajne informacijske liste sa praktičnim informacijama koje se odnose na njihova prava,		

			qq) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti, rr) primjenjuje mjere za zaštitu od požara i za zaštitu okoliša, ss) primjenjuje mjere koje se odnose na informacionu sigurnost, tt) implementira odredbe mrežnih pravila i smjernica za rad sistema prirodnog gasa Evropske unije u dijelu koji se odnosi na operatora distributivnog sistema, uu) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji, vv) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu i Ministarstvu, ww) uspostavi dispečerski centar za nadzor distributivnog sistema, sistema mjerenja, sistema za praćenje parametara kvalitete gasa i uređaja za odorizaciju gasa, xx) zaključi odgovarajući ugovor sa operatorom transportnog sistema u skladu sa propisima koji uređuju oblast transporta prirodnog gasa,		

			yy) dostavlja informacije operatoru transportnog sistema i operatorima povezanih distributivnih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcionisanja i razvoja međusobno povezanih sistema, zz) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim propisima i uslovima dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa.		
Članak 45.	**Ovlasti za donošenje odluka o priključenju proizvodnih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin na distribucijski sustav** Regulatorna tijela zahtijevaju da operator distribucijskog sustava objavljuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminirajuće priključenje proizvodnih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornih tijela. Države članice mogu proizvodnim postrojenjima za biometan dodijeliti prednost pri priključivanju. Za potrebe brze provedbe priključenja proizvodnje biometana na mrežu, države članice nastoje osigurati da operator distribucijskog sustava poštuje razumne rokove za razmatranje zahtjeva za ubrizgavanje biometana, davanje ponude i			NP	

	provedbu priključenja, uz praćenje koje provode regulatorna tijela u skladu s člankom 78. stavkom 1. točkom (t).				
Članak 46.	**Razdvajanje operatora distribucijskih sustava i operatora distribucijskih mreža za vodik** 1. Kada je operator distribucijskog sustava ili operator distribucijske mreže za vodik dio vertikalno integriranog poduzeća, on je neovisan, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, od drugih djelatnosti koje nisu povezane s distribucijom ili distribucijom vodika. Ta pravila ne stvaraju obvezu odvajanja vlasništva nad imovinom distribucijskog sustava ili distribucijske mreže za vodik od vertikalno integriranog poduzeća. Države članice mogu predvidjeti da operatori distribucijskih mreža za vodik mogu unajmiti ili zakupiti imovinu koja se odnosi na mrežu za vodik od drugih vlasnika distribucijskih sustava, operatora distribucijskih sustava ili operatora distribucijskih mreža za vodik unutar istog poduzeća. Takav najam ili zakup ne dovodi do unakrsnog subvencioniranja među različitim operatorima. 2. Uz zahtjeve utvrđene u stavku 1., kada je operator distribucijskog sustava ili operator	Član 40.	**Razdvajanje operatora distributivnog sistema** (1) Ako je operator distributivnog sistema dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti koje nisu povezane sa distribucijom, najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka. (2) Nezavisnost operatora distributivnog sistema iz stava (1) ovog člana ne stvara obavezu da se vlasništvo nad sredstvima za distribuciju prirodnog gasa odvoji od vertikalno integrisanog subjekta. (3) Nezavisnost operatora distributivnog sistema obezbjeđuje se minimalno na sljedeći način: a) licima odgovornim za rukovođenje operatorom distributivnog sistema nije dozvoljeno da učestvuju u radu organâ vertikalno integrisanog subjekta, koji su direktno ili indirektno odgovorni za svakodnevni rad proizvodnje ili snabdijevanja prirodnim gasom, b) operator distributivnog sistema poduzima odgovarajuće mjere koje će obezbijediti da lica odgovorna za rukovođenje	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada

	distribucijske mreže za vodik dio vertikalno integriranog poduzeća, on je neovisan u smislu svoje organizacije i donošenja odluka od drugih djelatnosti koje nisu povezane s distribucijom ili distribucijom vodika. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji: (a) poslovodstvo operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik ne sudjeluje u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin ili vertikalno integriranog poduzeća koje je, izravno ili neizravno, odgovorno za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje i opskrbe prirodnim plinom i vodikom; (b) poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se strukovni interesi osoba koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ili operatorom distribucijske mreže za vodik uzmu u obzir na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja; (c) operator distribucijskog sustava ili operator distribucijske mreže za vodik ima djelotvorna prava donošenja odluka, neovisna od integriranog poduzeća za prirodni plin ili vertikalno integriranog poduzeća, u pogledu imovine koja je		operatorom distributivnog sistema postupaju profesionalno i na način koji im omogućava nezavisnost u radu, c) operator distributivnog sistema donosi odluke o sredstvima potrebnim za rad, održavanje i razvoj mreže nezavisno od vertikalno integrisanog subjekta, d) operator distributivnog sistema mora imati na raspolaganju odgovarajuće finansijske, tehničke, materijalne i ljudske resurse za obavljanje djelatnosti, e) operator distributivnog sistema donosi program usklađenosti koji predviđa mjere kojima se eliminiše diskriminatorno ponašanje i osigurava praćenje njegove primjene. (4) Operatoru distributivnog sistema koji je dio vertikalno integrisanog subjekta, svojim poslovnim obilježjima i u komunikacijama, nije dozvoljeno da stvara zabunu u vezi sa odvojenim identitetom energetskog subjekta za snabdijevanje koji je dio istog vertikalno integrisanog subjekta.		Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	potrebna za rad, održavanje ili razvoj mreže; radi izvršavanja tih zadaća, operator distribucijskog sustava ili operator distribucijske mreže za vodik na raspolaganju ima potrebne resurse, uključujući ljudske, tehničke, financijske i fizičke resurse; time se ne sprečava postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava matičnog društva na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na imovinu u društvu kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 78. stavkom 7.; time se, osobito, matičnom društvu omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegova društva kćeri; time se matičnom društvu ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju ni u pogledu pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju distribucijskih plinovoda koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; (d) operator distribucijskog sustava ili operator distribucijske mreže za vodik uspostavlja i program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje				

	da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno i za osiguravanje odgovarajućeg praćenja da se taj program usklađivanja poštuje; u programu usklađivanja navode se specifične obveze zaposlenika radi ostvarenja tog cilja; osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja, službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik, regulatornom tijelu podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje ili službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik potpuno je neovisan i za izvršavanje zadaće službenika za praćenje usklađenosti ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik i bilo kojeg povezanog poduzeća. 3. Kada je operator distribucijskog sustava ili operator distribucijske mreže za vodik dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice osiguravaju da regulatorna tijela ili druga nadležna tijela prate aktivnosti operatora distribucijskog sustava ili operatora distribucijske mreže za vodik tako da ne može iskoristiti svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno				

	integrirani operatori distribucijskih sustava ili operatori distribucijskih mreža za vodik osobito u svojoj komunikaciji i brendiranju ne stvaraju zabunu u pogledu odvojenog identiteta dijela vertikalno integriranog poduzeća koje se bavi opskrbom. 4. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavke 1., 2. i 3. na operatore distribucijskih sustava koji su dio integriranog poduzeća za prirodni plin koje opskrbljuje manje od 100 000 priključenih kupaca. Ako operator distribucijskog sustava ima koristi od odstupanja u skladu s ovim stavkom 4. kolovoza 2024., države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati stavke 1, 2. i 3. na operatora distribucijske mreže za vodik unutar istog poduzeća, pod uvjetom da je zbroj priključenih kupaca operatora distribucijskog sustava i operatora distribucijske mreže za vodik i dalje manji od 100 000.				
Članak 47.	**Obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava** 1. Ne dovodeći u pitanje članak 74. ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator distribucijskog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom	Član 45.	**(Obaveze operatora distributivnog sistema)** Operator distributivnog sistema dužan je da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) upravlja, održava i razvija distributivni sistem na način kojim se osigurava	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata

	obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. 2. Operatori distribucijskih sustava pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne zloupotrebljavaju komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.		dugoročna sposobnost sistema da zadovolji razumne potrebe za distribucijom prirodnog gasa i ekonomičnim korištenjem distributivne mreže, c) osigura pouzdanost distributivnog sistema za potrebe snabdijevanja krajnjih kupaca prirodnim gasom, kvalitet usluga i praćenje kvaliteta prirodnog gasa, d) izradi pravila o radu distributivnog sistema, e) donese pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem, f) propiše uslove za priključenje objekata korisnika distributivnog sistema, u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i standardima, g) izradi planove razvoja i investicija u distributivnom sistemu, h) donese program usklađenosti i izvještaj o provođenju programa, i) omogući korisnicima pristup distributivnom sistemu, prema regulisanim, transparentnim i nediskriminirajućim uslovima i zaključenim ugovorima, j) osigura nediskriminirajući tretman energetskih subjekata u odnosu na		na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

			povezana privredna društva unutar vertikalno integrisanog subjekta, k) omogući korisnicima sistema i trećim licima nediskriminirajući pristup podacima i informacijama kojima raspolaže, izuzev onih za koje je internim aktom operatora distributivnog sistema utvrđeno da predstavljaju komercijalnu ili poslovnu tajnu, l) obezbijedi usklađenost pogona distributivnog sistema sa transportnim sistemom, te priključenim postrojenjima korisnika sistema, m) utvrdi prijedloge tarifa za korištenje distributivnog sistema, naknada za priključenje i naknada po osnovu pružanja nestandardnih usluga, n) obračuna i naplati tarife za korištenje distributivnog sistema, naknade za priključenje, naknade po osnovu pružanja nestandardnih usluga i naknade po osnovu obračunate neovlaštene potrošnje, o) utvrđuje normative radova u distributivnom sistemu, p) obezbijedi ispravnost i pouzdanost mjerenja prirodnog gasa na mjestima primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema, q) obezbijedi tajnost povjerljivih informacija dobijenih tokom obavljanja djelatnosti i		

			da informacije koje mogu obezbijediti prednost na tržištu objavljuje na nediskriminirajući način, r) vrši kontrolu ispravnosti priključka i mjernog mjesta, s) korisniku sistema dostavi zapisnik, potvrdu ili obavještenje o svim radnjama izvršenim na priključku i mjernom mjestu, t) kontroliše zaštitni pojas gasovoda i poduzima zaštitne mjere, u) omogućava promjenu snabdjevača u skladu sa odredbama ovog zakona, v) utvrđuje i dokumentuje neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa i vrši obračun naknade za neovlaštenu potrošnju prirodnog gasa, w) prikupi, obradi i dostavi nadležnim subjektima podatke o obračunskim mjernim veličinama na mjestu primopredaje sa korisnicima distributivnog sistema, x) izgradi priključke korisnika distributivnog sistema i obezbijedi uslove u distributivnom sistemu za njihovo priključenje, ukoliko postoje mogućnosti za odobrenje pristupa distributivnom sistemu, y) planira i nabavi prirodni gas za pokrivanje distributivnih gubitaka u skladu sa transparentnim,		

			nediskriminirajućim i tržišnim principima, z) uređuje balansnu odgovornost kod nabavke prirodnog gasa za pokrivanje distributivnih gubitaka, aa) prati gubitke u distributivnoj mreži i preduzima mjere za njihovo smanjenje, bb) poduzima mjere za upravljanje zagušenjima u distributivnoj mreži, cc) prati, evidentira, analizira i primjenjuje mjere na održavanju i unapređenju kvaliteta snabdijevanja, dd) prati sigurnost snabdijevanja i učestvuje u izradi izvještaja o sigurnosti snabdijevanja, ee) izradi standardne profile potrošnje krajnjih kupaca čija se potrošnja i balansna odgovornost ne utvrđuje na osnovu mjerenja u propisanom obračunskom mjernom intervalu, ff) održava bazu podataka o krajnjim kupcima i njihovim snabdjevačima za mjesta isporuke sa svog sistema, gg) vodi registar obračunskih mjernih mjesta balansnih grupa i dostavi podatke neophodne za administraciju tržišta nadležnim subjektima, u skladu sa propisima kojima se uređuje organizacija tržišta prirodnog gasa, hh) dostavi snabdjevaču mjerne podatke o potrošnji kupaca koje on snabdijeva, na		

			bazi izmjerenih vrijednosti ili standardnih profila opterećenja, ii) jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, utvrdi listu kupaca koji imaju status malog kupca prirodnog gasa ili krajnjeg kupca od posebnog društvenog značaja, te o tome obavijesti ove kupce i snabdjevače, jj) planira potrebe za prirodnim gasom i izrađuje bilanse potrošnje prirodnog gasa u distributivnom sistemu, kk) dostavlja podatke o budućim potrebama za prirodnim gasom nadležnim organima i subjektima, ll) utvrđuje tehničke zahtjeve za uvođenje i primjenu naprednih mjernih sistema i tehnologija pametnih mreža, mm) organizuje posebne organizacione jedinice za rješavanje prigovora i žalbi i informisanje korisnika sistema, nn) vodi evidencije o rješavanju prigovora i žalbi korisnika sistema, oo) dostavlja izvještaje Regulatornoj komisiji u skladu sa ovim zakonom i propisima Regulatorne komisije, pp) obezbjeđuje korisnicima sistema i javno objavljuje kratke i sadržajne informacijske liste sa praktičnim informacijama koje se odnose na njihova prava,		

			qq) primjenjuje mjere za poboljšanje energijske efikasnosti, rr) primjenjuje mjere za zaštitu od požara i za zaštitu okoliša, ss) primjenjuje mjere koje se odnose na informacionu sigurnost, tt) implementira odredbe mrežnih pravila i smjernica za rad sistema prirodnog gasa Evropske unije u dijelu koji se odnosi na operatora distributivnog sistema, uu) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji, vv) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima, postrojenjima i opremi, te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu i Ministarstvu, ww) uspostavi dispečerski centar za nadzor distributivnog sistema, sistema mjerenja, sistema za praćenje parametara kvalitete gasa i uređaja za odorizaciju gasa, xx) zaključi odgovarajući ugovor sa operatorom transportnog sistema u skladu sa propisima koji uređuju oblast transporta prirodnog gasa, yy) dostavlja informacije operatoru transportnog sistema i operatorima		

			povezanih distributivnih sistema radi sigurnog i efikasnog funkcionisanja i razvoja međusobno povezanih sistema, zz) ispunjava druge obaveze u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim propisima i uslovima dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije prirodnog gasa.		
Članak 48.	**Zatvoreni distribucijski sustavi za prirodni plin** 1. Države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela ili druga nadležna tijela klasificiraju sustav koji distribuira prirodni plin unutar zemljopisno ograničene industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama i koji, ne dovodeći u pitanje stavak 4., ne opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo, kao zatvoreni distribucijski sustav pod sljedećim uvjetom:	Član 82.	**(Zatvoreni distributivni sistem)** (1) Zatvoreni distributivni sistem je sistem preko kojeg se prirodni gas distribuira na geografski ograničenoj industrijskoj zoni, trgovačkoj zoni ili zoni zajedničkih usluga. (2) Regulatorna komisija odobrava status zatvorenog distributivnog sistema na zahtjev vlasnika sistema ako su zadovoljeni sljedeći uslovi: a) poslovanje ili proizvodni proces korisnika tog sistema je integrisan iz specifičnih, tehničkih ili sigurnosnih razloga,	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na

	(a) ako su, iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga, djelatnosti ili proizvodni proces korisnika tog sustava integrirani; ili (b) ako taj sustav ponajprije distribuira prirodni plin vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim poduzećima. 2. Države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela izuzmu operatora zatvorenog distribucijskog sustava za prirodni plin od zahtjeva utvrđenog u članku 31. stavku 1. prema kojem se tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobravaju prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 78. 3. Kada je izuzeće odobreno na temelju stavka 2. ovog članka, primjenjive tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje preispituju se i odobravaju u skladu s člankom 78. na zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava za prirodni plin. 4. Uzgredno korištenje od strane malog broja kupaca iz kategorije kućanstvo koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja koje opslužuje zatvoreni		b) sistem primarno distribuira prirodni gas vlasniku ili operatoru sistema ili njihovim povezanim privrednim društvima, te c) na sistem nisu priključeni kupci iz kategorije domaćinstva, izuzev malog broja krajnjih kupaca koji su zaposlenjem ili na sličan način povezani s vlasnikom distributivnog sistema i nalaze se unutar područja zatvorenog distributivnog sistema. (3) Operator zatvorenog distributivnog sistema dužan je od Regulatorne komisije pribaviti dozvolu za obavljanje djelatnosti distribucije u zatvorenom distributivnom sistemu. **(4) Korisnici čiji su objekti priključeni na zatvoreni distributivni sistem ne mogu biti diskriminisani u odnosu na korisnike drugih distributivnih sistema u vezi sa isporukom i snabdijevanjem prirodnim gasom.**		snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	distribucijski sustav ne sprečava odobrenje izuzeća na temelju stavka 2. 5. Zatvoreni distribucijski sustavi smatraju se distribucijskim sustavima za potrebe ove Direktive.				
Članak 49.	**Kombinirani operator** 1. Člankom 46. stavkom 1. ne sprečava se rad kombiniranog operatora transporta, terminala za UPP, sustava skladišta plina ili terminala za UPP ili distribucijskog sustava, pod uvjetom da je taj operator usklađen s relevantnim odredbama iz poglavlja IX. 2. Člankom 46. stavkom 1. ne sprečava se rad kombiniranog operatora transportnih mreža za vodik, terminala za vodik, sustava skladišta za vodik ili distribucijskih sustava za vodik, pod uvjetom da je taj operator usklađen s člancima 68. i 69. 3. Stavcima 1. i 2. ovog članka ne sprečava se rad kombiniranog operatora svih sustava za prirodni plin i vodik, podložno zahtjevima iz članka 69.	Član 9.	**(Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa)** (1) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa u smislu ovog zakona su: a) proizvodnja prirodnog gasa, b) distribucija prirodnog gasa, c) distribucija prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, d) snabdijevanje prirodnim gasom, e) trgovina prirodnim gasom, f) skladištenje prirodnog gasa, g) upravljanje terminalom za utečnjeni prirodni gas, h) upravljanje mjestom za snabdijevanje utečnjenim prirodnim gasom, i i) upravljanje mjestom za snabdijevanje komprimovanim prirodnim gasom. (2) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa obavljaju se kao tržišne djelatnosti u skladu sa pravilima kojim se uređuju odnosi na tržištu ili kao javna usluga.	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema

			(3) Energetska djelatnost distribucije prirodnog gasa obavlja se kao javna usluga prema uslovima utvrđenim ovim zakonom. (4) Energetska djelatnost snabdijevanja prirodnim gasom obavlja se kao tržišna djelatnost ili kao javna usluga na osnovu odluke Vlade Federacije. (5) Energetske djelatnosti distribucije prirodnog gasa u zatvorenom distributivnom sistemu, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas obavljaju se kao tržišne djelatnosti prema regulisanim uslovima pristupa treće strane utvrđenim ovim zakonom. (6) Energetske djelatnosti u sektoru prirodnog gasa koje ovim zakonom ili odlukom Vlade Federacije donesenom u skladu sa odredbama ovog zakona, nisu utvrđene kao javna usluga obavljaju se kao tržišne djelatnosti. (7) Energetske djelatnosti distribucije prirodnog gasa, skladištenja prirodnog gasa i upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas mogu se obavljati unutar istog energetskog subjekta koji djeluje kao kombinovani operator. (8) Kombinovani operator iz stava (7) ovog člana ima sva prava i obaveze propisane		Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

			ovim zakonom za operatore pojedinačnih djelatnosti koje obavlja.		
POGLAVLJE VII. **PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA MREŽE ZA VODIK** *Članak 50.*	**Zadaće operatora mreže za vodik, skladišta za vodik i terminala za vodik** 1. Svaki operator mreže za vodik, skladišta za vodik ili terminala za vodik odgovoran je za: (a) rad, održavanje i razvoj, uključujući prenamjenu, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurne i pouzdane infrastrukture za transport ili skladištenje vodika, uzimajući u obzir okoliš, u bliskoj suradnji s operatorima priključenih i susjednih mreža za vodik kako bi se optimiziralo dijeljenje lokacije proizvodnje i upotrebe vodika te na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže iz članka 55.; (b) osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava za vodik da zadovoljava razumne zahtjeve utvrđene za transport i skladištenje vodika u skladu s desetogodišnjim planom razvoja mreže iz članka 55.; (c) osiguravanje dostatnih sredstava za ispunjavanje svojih obveza; (d) pružanje dostatnih informacija, među ostalim o kvaliteti vodika, operatoru drugih mreža ili sustava s kojima je njegov sustav međusobno povezan, kako bi se zajamčili siguran i učinkovit rad, koordiniran razvoj i			NP	

	interoperabilnost međusobno povezanog sustava; (e) nediskriminiranje između korisnika sustava za vodik ili klasa korisnika infrastrukture, posebno u korist svojih povezanih poduzeća; (f) pružanje informacija korisnicima sustava za vodik koje su im potrebne za učinkovit pristup infrastrukturi; (g) poduzimanje svih raspoloživih razumnih mjera za sprečavanje i smanjenje emisija vodika tijekom rada i provedbom, u redovitim vremenskim razmacima, otkrivanja i sanacije istjecanja vodika na svim relevantnim komponentama za koje je odgovoran operator; (h) podnošenje izvješća o otkrivanju istjecanja vodika i, prema potrebi, programa sanacije ili zamjene nadležnim tijelima te objavljivanje statističkih informacija o otkrivanju istjecanja vodika i sanaciji na godišnjoj razini. 2. Operatori transportnih mreža za vodik nastoje osigurati dostatan prekogranični kapacitet za integraciju europske infrastrukture za vodik, uz ispunjavanje svih gospodarski razumnih i tehnički izvedivih zahtjeva za kapacitetom utvrđenih u desetogodišnjem planu razvoja mreže iz članka 55. ove Direktive i desetogodišnjem planu razvoja mreže za vodik na razini Unije				

	iz članka 60. Uredbe (EU) 2024/1789 i uzimajući u obzir sigurnost opskrbe vodikom. Nakon certificiranja na temelju članka 71. ove Direktive i članka 14. Uredbe (EU) 2024/1789 nadležna tijela država članica mogu odlučiti jednom ili ograničenom broju operatora transportnih mreža za vodik povjeriti odgovornost za osiguravanje prekograničnog kapaciteta. 3. Kada je to prikladno za upravljanje sustavom i krajnje korisnike, regulatorno tijelo operatorima mreže za vodik povjerava nadležnost za osiguravanje učinkovitog upravljanja kvalitetom vodika i stabilne kvalitete vodika u njihovim mrežama u skladu s primjenjivim standardima kvalitete vodika. 4. Operatori mreža za vodik odgovorni su za uravnoteženje u svojim mrežama od 1. siječnja 2033. ili od ranijeg datuma ako je tako predvidjelo regulatorno tijelo. Pravila koja operatori mreže za vodik donesu za uravnoteženje mreže za vodik, uključujući pravila terećenja korisnika njihovih mreža za energetsku neravnotežu u njima, objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća.				
Članak 51.	**Postojeće mreže za vodik** 1. Države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela odobre odstupanje od zahtjeva iz jednog ili više sljedećih članaka 35., 46., 68., 70. i 71. ove Direktive i članaka 7. i 65. Uredbe (EU) 2024/1789 mrežama za			NP	

	vodik koje su pripadale vertikalno integriranom poduzeću 4. kolovoza 2024. 2. Svako odstupanje odobreno na temelju stavka 1. prestaje važiti u sljedećim slučajevima: (a) ako regulatorno tijelo, na zahtjev vertikalno integriranog poduzeća, odluči ukinuti to odstupanje; (b) ako je mreža za vodik na koju se primjenjuje odstupanje priključena na drugu mrežu za vodik; (c) ako su mreža za vodik na koju se primjenjuje odstupanje ili njezin kapacitet prošireni za više od 5 % u smislu duljine ili kapaciteta u odnosu na 4. kolovoza 2024.; ili (d) ako regulatorno tijelo odlukom zaključi da bi nastavak primjene odstupanja uključivao rizik od ugrožavanja tržišnog natjecanja ili				

	negativnog utjecaja na učinkovito uvođenje infrastrukture za vodik ili razvoj i funkcioniranje tržišta vodika u državi članici ili Uniji. 3. Svakih sedam godina od datuma odobrenja odstupanja na temelju stavka 1. regulatorno tijelo objavljuje procjenu učinka odstupanja na tržišno natjecanje, infrastrukturu za vodik i razvoj i funkcioniranje tržišta vodika u Uniji ili državi članici. 4. Regulatorna tijela mogu od operatora postojećih mreža za vodik zatražiti da im dostave sve informacije potrebne za izvršavanje njihovih zadaća.				
Članak 52.	**Zemljopisno ograničene mreže za vodik** 1. Države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela odobre odstupanje od članaka 68. i 71. ili od članka 46. za mreže za vodik koje transportiraju vodik unutar zemljopisno ograničenog, industrijskog ili komercijalnog područja. Za vrijeme trajanja odstupanja takva mreža ispunjava sve sljedeće uvjete: (a) ne uključuje međudržavne spojne plinovode za vodik; (b) nema izravne priključke na sustave skladišta vodika ili terminale za vodik, osim ako su takvi sustavi skladišta ili terminali također priključeni na mrežu za vodik na koju			NP	

	se ne primjenjuje odstupanje odobreno na temelju ovog članka ili članka 51.; (c) primarno služi opskrbi vodikom kupaca izravno priključenih na tu mrežu; i (d) nije priključena ni na jednu drugu mrežu za vodik, osim na mreže na koje se također primjenjuje odstupanje odobreno na temelju ovog članka i kojima upravlja isti operator mreže za vodik. 2. Regulatorno tijelo donosi odluku o ukidanju odstupanja na temelju stavka 1. ako zaključi da bi nastavak primjene odstupanja uključivao rizik od ugrožavanja tržišnog natjecanja ili negativnog utjecaja na učinkovito uvođenje infrastrukture za vodik ili razvoj i funkcioniranje tržišta vodika u Uniji ili državi članici ili ako više nije ispunjen bilo koji od uvjeta navedenih u stavku 1. Svakih sedam godina od odobrenja odstupanja na temelju stavka 1. regulatorno tijelo objavljuje procjenu učinka odstupanja na tržišno natjecanje, infrastrukturu za vodik i razvoj i funkcioniranje tržišta vodika u Uniji ili državi članici. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se regulatorno tijelo obavijesti o zahtjevima za pristup proizvođača vodika te zahtjevima za priključenje industrijskih kupaca, kao i da se ti zahtjevi objave i da se s njima postupa na temelju članka 42. Pri objavi zahtjeva za				

	pristup čuva se povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.				
Članak 53.	**Međudržavni spojni plinovodi za vodik s trećim zemljama** 1. Unija za svaki međudržavni spojni plinovod za vodik između država članica i trećih zemalja prije njegova stavljanja u pogon sklapa međunarodni sporazum u skladu s člankom 218. UFEU-a s dotičnim povezanim trećim zemljama, kojim se utvrđuju operativna pravila za dotični međudržavni spojni plinovod za vodik, ako je to potrebno kako bi se osigurale usklađenost i dosljednost s pravilima koja se primjenjuju na mreže za vodik utvrđenima u ovoj Direktivi i Uredbi (EU) 2024/1789. Međunarodni sporazum ne smatra se potrebnim ako država članica koja je povezana ili se namjerava povezati međudržavnim spojnim plinovodom pregovara i zaključuje međuvladin sporazum s dotičnim povezanim trećim zemljama u skladu s člankom 89. ove Direktive, utvrđujući operativni pravila za međudržavni spojni plinovod kako bi se osigurala koherentnost i dosljednost s pravilima primjenjivim na vodikove mreže utvrđenima u ovoj Direktivi i Uredbi (EU) 2024/1789. 2. Stavkom 1. ovog članka ne dovode se u pitanje članak 85. ni raspodjela nadležnosti između Unije i država članica.			NP	

	3. Stavkom 1. također se ne dovodi u pitanje mogućnost da Unija i države članice, na temelju svojih nadležnosti i u skladu s primjenjivim postupcima, započnu dijalog s povezanim trećim zemljama, među ostalim radi uspostave suradnje o pitanjima koja su relevantna za proizvodnju vodika, kao što su socijalna pitanja i pitanja okoliša.				
Članak 54.	**Povjerljivost za operatore mreža za vodik, sustava skladišta vodika i terminala za vodik** 1. Ne dovodeći u pitanje pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator mreže za vodik, sustava skladišta vodika ili terminala za vodik i svaki vlasnik mreže za vodik čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih aktivnosti i sprečava da se informacije o vlastitim aktivnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Osobito ako je operator mreže za vodik, sustava skladišta vodika ili terminala za vodik ili vlasnik mreže za vodik dio vertikalno integriranog poduzeća, preostalim dijelovima vertikalno integriranog poduzeća koji nisu operatori transportnog ili distribucijskog sustava ili operatori mreža za vodik ne otkriva nikakve komercijalno osjetljive informacije, osim ako je to potrebno za provedbu poslovne transakcije.			NP	

	2. Operatori mreža za vodik, sustava skladišta vodika ili terminala za vodik pri prodaji ili nabavi vodika preko povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebljavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu pružanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu. 3. Informacije koje su potrebne za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.				
POGLAVLJE VIII. **INTEGRIRANO PLANIRANJE MREŽE** *Članak 55.*	**Razvoj mreže za prirodni plin i vodik i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima** 1. Svi operatori transportnih sustava i svi operatori transportnih mreža za vodik najmanje svake dvije godine relevantnom regulatornom tijelu podnose desetogodišnji plan razvoja mreže koji se temelji na postojećoj i predviđenoj ponudi i potražnji, nakon što su se savjetovali s relevantnim dionicima u skladu sa stavkom 2. točkom (f). Po državi članici postoji jedan jedinstveni plan razvoja mreže za prirodni plin i jedan jedinstveni plan razvoja mreže za vodik odnosno jedan zajednički plan za prirodni plin i vodik. Države članice koje dopuštaju jedan zajednički plan osiguravaju da je takav plan dostatno transparentan kako bi regulatorno			NP	

	tijelo moglo jasno utvrditi posebne potrebe sektora prirodnog plina i posebne potrebe sektora vodika obuhvaćene tim planom. Za svakog nositelja energije provodi se zasebno modeliranje, sa zasebnim poglavljima u kojima su prikazane karte s mrežama za prirodni plin i karte s mrežama za vodik. Države članice u kojima se izrađuju zasebni planovi za prirodni plin i vodik osiguravaju da operatori transportnih sustava i operatori transportnih mreža za vodik blisko surađuju ako je potrebno donijeti odluke kako bi se osigurala učinkovitost sustava, kako je definirana u članku 2. točki 4. Direktive (EU) 2023/1791, kod svih nositelja energije, primjerice za prenamjenu. Operatori transportnih mreža za vodik blisko surađuju s operatorima transportnih sustava za električnu energiju i operatorima distribucijskih sustava za električnu energiju, ako je to primjenjivo, radi koordinacije zahtjeva u pogledu zajedničke infrastrukture, kao što su lokacija elektrolizatora i relevantna transportna infrastruktura, te u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir njihova stajališta. Države članice nastoje osigurati koordinirano postupanje u planiranju svojih desetogodišnjih planova razvoja mreža za prirodni plin, vodik i električnu energiju.				

	Operatori infrastrukture, uključujući operatore terminala za UPP, operatore sustava skladišta prirodnog plina, operatore distribucijskih sustava, operatore distribucijskih mreža za vodik, operatore terminala za vodik, operatore skladišta za vodik, operatore za centralizirano grijanje i operatore za električnu energiju, moraju operatorima transportnih sustava i operatorima transportnih mreža za vodik pružati i s njima razmjenjivati sve relevantne informacije desetogodišnjeg plana razvoja mreže. Desetogodišnji plan razvoja mreže za prirodni plin sadrži učinkovite mjere kako bi se zajamčilo adekvatnost sustava za prirodni plin i sigurnost opskrbe, a posebno usklađenost s infrastrukturnim standardima utvrđenima u Uredbi (EU) 2017/1938. Desetogodišnji planovi razvoja mreže objavljuju se i dostupni su na internetskoj stranici zajedno s ishodom savjetovanja s dionicima. Ta se internetska stranica redovito ažurira kako bi se osiguralo da svi relevantni dionici budu obaviješteni o vremenskom okviru, načinu i opsegu savjetovanja. 2. Desetogodišnji planovi razvoja mreže iz stavka 1. posebno: (a) sadržavaju sveobuhvatne i detaljne informacije o glavnoj infrastrukturi koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina, uzimajući u obzir svako jačanje				

	infrastrukture koje je potrebno za priključenje plinskih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin te uključujući infrastrukturu razvijenu kako bi se omogućili obrnuti tokovi u transportnu mrežu; (b) sadržavaju informacije o svim ulaganjima o kojima je odluka već donesena i identificiraju nova ulaganja i rješenja na strani potražnje koja ne zahtijevaju nova ulaganja u infrastrukturu, a koja treba provesti u sljedeće tri godine; (c) u slučaju prirodnog plina, uključuju sveobuhvatne i detaljne informacije o infrastrukturi koja se može ili treba staviti izvan pogona; (d) u slučaju vodika, uključuju sveobuhvatne i detaljne informacije o infrastrukturi koja se može ili treba prenamijeniti za transport vodika, osobito za isporuku vodika krajnjim korisnicima u sektorima koje je teško dekarbonizirati, uzimajući u obzir potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova te energetsku i troškovnu učinkovitost u odnosu na druge opcije; (e) predviđaju vremenski okvir za sve investicijske projekte i projekte stavljanja izvan pogona; (f) temelje se na zajedničkom scenariju koji svake dvije godine izrađuju relevantni operatori infrastrukture, uključujući relevantne				

	operatore distribucijskih sustava, barem za prirodni plin, vodik, električnu energiju i, ako je to primjenjivo, centralizirano grijanje; (g) u slučaju prirodnog plina, usklađeni su s rezultatima zajedničkih i nacionalnih procjena rizika na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938; (h) u skladu su s integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima, uzimaju u obzir trenutačno stanje u integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999, u skladu su s ciljevima utvrđenima Direktivom (EU) 2018/2001 te se njima podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. i članku 4. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119; (i) usklađeni su s desetogodišnjim planom razvoja mreže za prirodni plin na razini Unije iz članka 32. Uredbe (EU) 2024/1789 i desetogodišnjim planom razvoja mreže za vodik na razini Unije iz članka 60. te uredbe, ako je to primjenjivo; (j) uzimaju u obzir plan razvoja distribucijske mreže za vodik iz članka 56. i planove stavljanja izvan pogona mreže za prirodni plin iz članka 57. Zajednički scenariji iz prvog podstavka točke (f) temelje se na razumnim pretpostavkama o razvoju proizvodnje, opskrbe i potrošnje,				

	osobito potreba sektora koje je teško dekarbonizirati, uzimajući u obzir potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova te energetsku i troškovnu učinkovitost u odnosu na druge opcije, te se u njima uzimaju u obzir rješenja na strani potražnje koja ne zahtijevaju nova ulaganja u infrastrukturu; U njima se uzimaju u obzir i prekogranične razmjene, među ostalim s trećim zemljama, kao i uloga skladišta vodika i integracija terminala za vodik. Operatori infrastrukture provode opsežan postupak savjetovanja o takvim scenarijima koji je otvoren relevantnim dionicima, uključujući operatore distribucijskih sustava za prirodni plin i električnu energiju, operatore distribucijskih mreža za vodik, udruženja uključena u tržišta električne energije, prirodnog plina i vodika, grijanja i hlađenja, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, neovisne agregatore, operatore za upravljanje potrošnjom, organizacije uključene u rješenja za energetsku učinkovitost, udruge potrošača energije i predstavnike civilnog društva. Savjetovanja se održavaju u ranoj fazi, prije izrade desetogodišnjeg plana razvoja mreže na otvoren, uključiv i transparentan način. Svi dokumenti koje su operatori infrastrukture dostavili kako bi se olakšala savjetovanja objavljuju se, kao i ishod savjetovanja s dionicima. Relevantne internetske stranice				

	pravodobno se ažuriraju kada ti dokumenti postanu dostupni kako bi relevantni dionici bili dostatno informirani i mogli djelotvorno sudjelovati u savjetovanju. Zajednički scenariji iz ovog stavka prvog podstavka točke (f) u skladu su sa scenarijima na razini Unije uspostavljenima u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2022/869 i integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 te se njima podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. i članku 4. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119. Takve zajedničke scenarije odobrava nadležno nacionalno tijelo. Europski znanstveni savjetodavni odbor za klimatske promjene uspostavljen na temelju članka 10.a Uredbe (EZ) br. 401/2009 može, na vlastitu incijativu, dati mišljenje o kompatibilnosti zajedničkih scenarija s energetskim i klimatskim ciljevima Unije do 2030. i ciljem klimatske neutralnosti do 2050. Nadležno nacionalno tijelo to mišljenje mora uzeti u obzir. 3. Pri razradi desetogodišnjih planova razvoja mreže operator transportnog sustava i operator transportne mreže za vodik u potpunosti uzimaju u obzir potencijal za alternative proširenju sustava, primjerice primjenu upravljanja potrošnjom, kao i očekivanu potrošnju nakon primjene načela				

	„energetska učinkovitost na prvom mjestu" u skladu s člankom 27. Direktive (EU) 2023/1791, trgovinu s drugim zemljama te planove razvoja mreže na razini Unije. S obzirom na integraciju energetskog sustava, operator transportnog sustava i operator transportne mreže za vodik ocjenjuju kako odgovoriti, ako je to moguće, na potrebe u sustavima za električnu energiju, grijanje ako je to primjenjivo te prirodni plin i vodik, uključujući informacije o optimalnoj lokaciji i veličini skladišta energije i postrojenja za pretvaranje energije u plin, kao i o dijeljenju lokacije proizvodnje i potrošnje vodika. Operator transportne mreže za vodik uključuje informacije o lokaciji krajnjih korisnika u sektorima koje je teško dekarbonizirati u cilju usmjeravanja upotrebe vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika u tim sektorima. 4. Regulatorno tijelo savjetuje se sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima sustava o desetogodišnjem planu razvoja mreže na otvoren i transparentan način. Od osoba ili poduzeća koji tvrde da su potencijalni korisnici sustava može se zatražiti da potkrijepe takve tvrdnje. Regulatorno tijelo objavljuje rezultat postupka savjetovanja, uključujući moguće potrebe za ulaganjima, stavljanjem imovine izvan				

	pogona i rješenjima na strani potražnje koja ne zahtijevaju nova ulaganja u infrastrukturu. 5. Regulatorno tijelo ispituje je li desetogodišnji plan razvoja mreže usklađen sa stavcima 1., 2. i 3. ovog članka, obuhvaća li sve potrebe za ulaganjima koje su utvrđene tijekom postupka savjetovanja i, prema potrebi, je li taj plan usklađen s najnovijim simulacijama scenarija poremećaja na razini Unije koje je provela Europska mreža operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin) na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938, regionalnim i nacionalnim procjenama rizika na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938 te s neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini Unije („planovi razvoja mreže na razini Unije") iz članka 30. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) 2019/943 i člancima 32. i 60. Uredbe (EU) 2024/1789. Ako se pojave sumnje u vezi s usklađenošću s planovima razvoja mreže na razini Unije, regulatorno tijelo savjetuje se s ACER-om. Regulatorno tijelo može od operatora transportnog sustava zatražiti da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja mreže. Nadležna nacionalna tijela ispituju usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja mreže s ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119, nacionalnim energetskim i				

	klimatskim planom i njegovim ažuriranjima te integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 te, u slučaju nedosljednosti, mogu regulatornom tijelu dostaviti obrazloženo mišljenje u kojem se utvrđuje nedosljednost, koje treba uzeti u obzir na odgovarajući način. 6. Regulatorno tijelo prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja mreže. 7. U okolnostima u kojima neovisni operator sustava ili neovisni operator transporta, ili operator integrirane transportne mreže za vodik ili neovisni operator transportne mreže za vodik, osim zbog prevladavajućih razloga izvan njegove kontrole, ne izvrši ulaganje koje se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebalo izvršiti tijekom sljedeće tri godine, države članice osiguravaju da se od regulatornog tijela zahtijeva da poduzme najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguravanje provedbe dotičnog ulaganja, ako je takvo ulaganje i dalje relevantno na temelju najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže: (a) od operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik zahtijeva izvršenje dotičnog ulaganja;				

	(b) organizira natječajni postupak za dotično ulaganje, otvoren bilo kojem ulagaču; (c) obveže operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih ulaganja i omogući neovisnim ulagačima sudjelovanje u kapitalu. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju prvog podstavka točke (b), ono može obvezati operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik da pristane na jedno ili više od sljedećeg: (a) financiranje od strane bilo koje treće strane; (b) izgradnju, prenamjenu ili stavljanje izvan pogona od strane bilo koje treće strane; (c) izgradnju dotične nove imovine sam za sebe; (d) upravljanje radom dotične nove imovine sam za sebe. Operator transportnog sustava ili operator transportne mreže za vodik ulagačima osigurava sve informacije potrebne za realizaciju ulaganja, priključuje novu imovinu na transportnu mrežu ili transportnu mrežu za vodik i općenito ulaže maksimalne napore radi olakšavanja provedbe investicijskog projekta. Relevantni financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela.				

	8. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju stavka 7., relevantne tarife za pristup mreži kako ih utvrdi ili odobri regulatorno tijelo pokrivaju troškove dotičnog ulaganja.				
Članak 56.	**Plan razvoja distribucijske mreže za vodik** 1. Operatori mreža za vodik regulatornom tijelu svake četiri godine dostavljaju plan u kojem se predstavlja infrastruktura mreže za vodik koju namjeravaju razviti. Plan se izrađuje u bliskoj suradnji s operatorima distribucijskih sustava za prirodni plin i električnu energiju, kao i operatorima centraliziranoga grijanja i hlađenja, ako je to primjenjivo, pri čemu se osigurava djelotvorna integracija energetskog sustava i u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir njihova stajališta. Države članice mogu operatorima distribucijskih mreža za vodik u skladu s ovim člankom i operatorima distribucijskih sustava u skladu s člankom 57. koji su aktivni u istoj regiji dopustiti izradu zajedničkog plana. Države članice koje dopuštaju jedan zajednički plan osiguravaju da je plan dostatno transparentan kako bi se jasno utvrdile posebne potrebe sektora prirodnog plina i posebne potrebe sektora vodika obuhvaćene tim planom. Za svakog nositelja			NP	

	energije provodi se zasebno modeliranje i sa zasebnim poglavljima u kojima su prikazane karte s mrežama za prirodni plin i karte s mrežama za vodik. Države članice u kojima se izrađuju zasebni planovi za prirodni plin i vodik osiguravaju da operatori distribucijskih sustava i operatori distribucijskih mreža za vodik blisko surađuju ako je potrebno donijeti odluke kako bi se osigurala učinkovitost sustava kod svih nositelja energije, primjerice za prenamjenu. 2. Plan razvoja distribucijske mreže za vodik posebno: (a) obuhvaća informacije o potrebama za kapacitetom, i u pogledu količine i u pogledu trajanja, kako je dogovoreno između korisnika distribucijske mreže za vodik i operatora distribucijskih mreža za vodik, kad je posrijedi opskrba vodikom, te o potrebama za kapacitetom, i u pogledu količine i u pogledu trajanja, kad su posrijedi postojeći i potencijalni budući krajnji korisnici u sektorima koje je teško dekarbonizirati, uzimajući u obzir potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova te energetsku i troškovnu učinkovitost u odnosu na druge opcije, kao i lokaciju tih krajnjih korisnika u cilju usmjeravanja upotrebe vodika iz				

	obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika u tim sektorima; (b) uzima u obzir planove grijanja i hlađenja uspostavljene na temelju članka 25. stavka 6. Direktive (EU) 2023/1791 i potražnju sektora koji nisu obuhvaćeni planovima grijanja i hlađenja i procjenjuje kako se poštuje načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu" u skladu s člankom 27. te direktive pri razmatranju proširenja distribucijske mreže za vodik u sektorima u kojima su dostupne energetski učinkovitije alternative; (c) obuhvaća informacije o razmjerima u kojima će se prenamijenjeni plinovodi za prirodni plin upotrebljavati za transport vodika, kao i razmjerima u kojima je ta prenamjena potrebna kako bi se ispunile potrebe za kapacitetom uspostavljene u skladu s točkom (a); (d) temelji se na postupku savjetovanja koji je otvoren relevantnim dionicima kako bi im se omogućilo rano i djelotvorno sudjelovanje u postupku planiranja, što uključuje pružanje i razmjenu svih relevantnih informacija; (e) objavljuje se na internetskim stranicama operatora distribucijske mreže za vodik s ishodom savjetovanja s dionicima i podnosi se regulatornom tijelu, zajedno s ishodom savjetovanja s dionicima; te se internetske				

	stranice redovito ažuriraju kako bi relevantni dionici bili dostatno informirani i mogli djelotvorno sudjelovati u savjetovanju; (f) u skladu je s integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima te s integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 i podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119; (g) usklađen je s planom razvoja mreže za vodik na razini Unije iz članka 60. Uredbe (EU) 2024/1789 i nacionalnim desetogodišnjim planovima razvoja mreže izrađenima u skladu s člankom 55. ove Direktive. 3. Operatori distribucijskih mreža za vodik razmjenjuju sve relevantne informacije potrebne za izradu plana s ostalim operatorima mreža za vodik, uključujući operatore mreža za vodik u susjednim državama članicama ako postoji izravan priključak. 4. Regulatorno tijelo procjenjuje je li plan razvoja distribucijske mreže za vodik usklađen sa stavkom 1. ovog članka. Regulatorno tijelo ispituje plan i može				

	zatražiti izmjene plana u skladu s tom procjenom. Pri tom ispitivanju uzima u obzir ukupnu energetsku i gospodarsku potrebu za mrežom za vodik, kao i okvir za zajednički scenarij razvijen na temelju članka 55. stavka 2. točke (f). Kad je riječ o planovima dostavljenima u vezi s mrežama za vodik na koje se primjenjuje odstupanje na temelju članka 51. ili 52., regulatorno tijelo može se suzdržati od ispitivanja plana i davanja preporuka za izmjene. 5. Regulatorno tijelo uzima u obzir ispitivanje plana razvoja distribucijske mreže za vodik pri odobravanju namjenskih pristojbi u smislu članka 5. Uredbe (EU) 2024/1789. 6. Ne dovodeći u pitanje ovlasti regulatornog tijela za nadzor pravila o pristupu mreži, države članice mogu do 31. prosinca 2032. drugom nadležnom tijelu povjeriti zadaću ispitivanja plana razvoja distribucijske mreže za vodik i davanja preporuka za izmjene plana od strane operatora distribucijske mreže za vodik kako bi se osigurala dosljednost s integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima i njihovim ažuriranjima. 7. Odstupajući od stavaka od 1. do 5. ovog članka, države članice mogu odlučiti na				

	operatore distribucijskih mreža za vodik primjenjivati zahtjeve utvrđene u članku 55. od 4. kolovoza 2024.				
Članak 57.	**Planovi stavljanja mreže izvan pogona za operatore distribucijskih sustava** 1. Države članice osiguravaju da operatori distribucijskih sustava izrade planove stavljanja izvan pogona ako se očekuje smanjenje potražnje za prirodnim plinom koje zahtijeva stavljanje izvan pogona distribucijskih mreža za prirodni plin ili dijelova takvih mreža. Takvi se planovi izrađuju u bliskoj suradnji s operatorima distribucijskih mreža za vodik, operatorima distribucijskih mreža za električnu energiju i operatorima centraliziranoga grijanja i hlađenja, pri čemu se osigurava djelotvorna integracija energetskog sustava i uključuje smanjena upotreba prirodnog plina za grijanje i hlađenje zgrada ako su dostupne energetski i troškovno učinkovitije alternative. Države članice mogu operatorima distribucijskih sustava u skladu s ovim člankom i operatorima distribucijskih mreža za vodik u skladu s člankom 56. koji su aktivni u istoj regiji dopustiti izradu zajedničkog plana ako dijelovi infrastrukture za prirodni plin trebaju biti prenamijenjeni. Države članice koje dopuštaju jedan zajednički plan osiguravaju da je taj plan			NP	

	dostatno transparentan kako bi se jasno utvrdile posebne potrebe sektora prirodnog plina i posebne potrebe sektora vodika obuhvaćene tim planom. Ako je to primjenjivo, za svakog nositelja energije provodi se zasebno modeliranje, sa zasebnim poglavljima u kojima su prikazane karte s mrežama za prirodni plin i karte s mrežama za vodik. Države članice u kojima se izrađuju zasebni planovi za prirodni plin i vodik osiguravaju da operatori distribucijskih sustava i operatori distribucijskih mreža za vodik blisko surađuju ako je potrebno donijeti odluke kako bi se osigurala učinkovitost sustava kod svih nositelja energije, primjerice za prenamjenu. 2. Planovi stavljanja izvan pogona distribucijske mreže usklađeni su barem sa sljedećim načelima: (a) planovi se temelje na planovima grijanja i hlađenja izrađenima u skladu s člankom 25. stavkom 6. Direktive (EU) 2023/1791 i u njima se na odgovarajući način uzima u obzir potražnja sektora koji nisu obuhvaćeni planovima grijanja i hlađenja; (b) planovi se temelje na razumnim pretpostavkama o razvoju proizvodnje, ubrizgavanja i opskrbe prirodnim plinom, uključujući biometan, s jedne strane, i				

	potrošnji prirodnog plina u svim sektorima na razini distribucije, s druge strane; (c) operatori distribucijskih sustava utvrđuju potrebne prilagodbe infrastrukture, pri čemu se prednost daje rješenjima na strani potražnje koja ne zahtijevaju nova ulaganja u infrastrukturu, a u planovima se navodi infrastruktura koju treba staviti izvan pogona, među ostalim u cilju postizanja transparentnosti u pogledu moguće prenamjene takve infrastrukture za transport vodika; (d) operatori distribucijskih sustava provode postupak savjetovanja otvoren relevantnim dionicima pri izradi plana kako bi im se omogućilo rano i djelotvorno sudjelovanje u postupku planiranja, što uključuje pružanje i razmjenu svih relevantnih informacija; rezultati savjetovanja i plan stavljanja mreže izvan pogona dostavljaju se relevantnom nacionalnom tijelu; (e) planovi i ishod savjetovanja s dionicima objavljuju se na internetskim stranicama operatora distribucijskih sustava i te se stranice redovito ažuriraju kako bi se osiguralo da relevantni dionici budu dostatno informirani i mogu djelotvorno sudjelovati u savjetovanju;				

	(f) planovi se ažuriraju najmanje svake četiri godine, na temelju najnovijih predviđanja potražnje i ponude za prirodnim plinom u relevantnoj regiji te obuhvaćaju desetogodišnje razdoblje; (g) operatori distribucijskih sustava koji su aktivni na istom regionalnom području mogu se odlučiti za izradu jednog jedinstvenog zajedničkog plana stavljanja mreže izvan pogona; (h) planovi su usklađeni s planom razvoja mreže za prirodni plin na razini Unije iz članka 32. Uredbe (EU) 2024/1789 i nacionalnim desetogodišnjim planovima razvoja mreže izrađenima u skladu s člankom 55. ove Direktive; (i) planovi su usklađeni s integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom, integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim izvješćem o napretku i dugoročnom strategijom države članice podnesenima na temelju Uredbe (EU) 2018/1999 te se njima podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119. 3. Relevantna nacionalna tijela procjenjuju jesu li planovi stavljanja distribucijske mreže izvan pogona usklađeni s načelima utvrđenima u stavku 2. Ona odobravaju ili				

	odbijaju plan stavljanja distribucijske mreže izvan pogona i mogu zahtijevati izmjene tog plana. 4. Pri izradi planova stavljanja distribucijske mreže izvan pogona olakšava se zaštita krajnjih kupaca u skladu s člankom 13. te se uzimaju u obzir njihova prava na temelju članka 38. stavka 6. 5. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati obveze utvrđene u stavcima od 1. do 4. na operatore distribucijskih sustava koji opslužuju manje od 45 000 priključenih kupaca do 4. kolovoza 2024. Ako su operatori distribucijskih sustava izuzeti od podnošenja plana stavljanja distribucijske mreže izvan pogona, obavješćuju regulatorno tijelo o stavljanju izvan pogona distribucijskih mreža ili njihovih dijelova. 6. Ako bi bilo potrebno staviti izvan pogona dijelove distribucijske mreže za prirodni plin prije isteka njihova izvorno predviđenog životnog ciklusa, regulatorno tijelo utvrđuje smjernice za strukturni pristup amortizaciji takve imovine i određivanju tarifa u skladu s člankom 78. stavkom 7. Pri razradi takvih smjernica regulatorna tijela savjetuju se s relevantnim dionicima, osobito s operatorima distribucijskih sustava i tijelima potrošača.				

Članak 58.	**Naknade za priključenje i troškovi priključenja za proizvodna postrojenja za biometan**			NP	

	1. Države članice pružaju poticajan regulatorni okvir za proizvodna postrojenja za biometan u pogledu naknada za priključenje i troškova koji proizlaze iz priključenja tih postrojenja na transportne ili distribucijske mreže. Takvim regulatornim okvirom osigurava se sljedeće: (a) u naknadama za priključenje i troškovima priključenja uzima se u obzir načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu" primjenjivo na razvoj mreže u skladu s člankom 3. i člankom 27. stavkom 2. Direktive (EU) 2023/1791; (b) naknade za priključenje i troškovi priključenja objavljuju se u okviru postupaka za priključenje novih proizvodnih postrojenja za plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin na transportni i distribucijski sustav utvrđenih u člancima 41. i 45. ove Direktive i na temelju članka 20. stavka 2. Direktive (EU) 2018/2001; (c) uzimaju se u obzir načela transparentnosti i nediskriminacije, potreba za stabilnim financijskim okvirima za postojeća ulaganja, napredak u uvođenju plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina u dotičnoj državi članici te postojanje alternativnih mehanizama potpore za povećanje upotrebe plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina, prema potrebi.				

	2. Pri određivanju ili odobravanju tarifa ili metodologija koje trebaju primjenjivati operatori transportnih sustava i operatori distribucijskih sustava, regulatorna tijela mogu uzeti u obzir nastale troškove i ulaganja tih operatora sustava kako bi ispunili svoje obveze i koji nisu izravno nadoknađeni iz troškova priključenja i naknada za priključenje u mjeri u kojoj ti troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog reguliranog operatora.				
Članak 59.	**Financiranje prekogranične infrastrukture za vodik** 1. Ako države članice primjenjuju sustav reguliranog pristupa trećih strana transportnim mrežama za vodik na temelju članka 35. stavka 1. i ako projekt međudržavnog spojnog plinovoda za vodik nije projekt od zajedničkog interesa kako je navedeno u Poglavlju II. i Prilogu I. točki 3. Uredbi (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća (49), operatori susjednih i pogođenih transportnih mreža za vodik snose troškove projekta i mogu ih uključiti u svoje tarifne sustave, podložno odobrenju regulatornog tijela. Ako operatori transportnih mreža za vodik utvrde znatan jaz između koristi i troškova, mogu izraditi projektni plan, uključujući zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova, i zajednički ga podnijeti			NP	

	dotičnim regulatornim tijelima na zajedničko odobrenje. 2. Ako operatori transportnih mreža za vodik podnesu projektni plan kako je utvrđeno u stavku 1., tom projektnom planu i zahtjevu za prekograničnu raspodjelu troškova prilaže se analiza troškova i koristi specifična za projekt, uzimajući u obzir koristi izvan granica dotičnih država članica, kao i poslovni plan u kojem se ocjenjuje financijska održivost projekta, koji uključuje rješenje za financiranje i u kojem se navodi slažu li se uključeni operatori transportnih mreža za vodik s obrazloženim prijedlogom za prekograničnu raspodjelu troškova. Dotična regulatorna tijela, nakon savjetovanja s operatorima transportnih mreža za vodik, donose zajedničku odluku o raspodjeli troškova ulaganja koje za projekt snosi svaki operator transportne mreže za vodik. 3. Od 1. siječnja 2033. svi dotični operatori transportnih mreža za vodik pregovaraju o sustavu financijske naknade kako bi se osiguralo financiranje prekogranične infrastrukture za vodik u slučaju da se ne naplaćuju nikakve tarife za pristup transportnim mrežama za vodik na interkonekcijskim točkama između država članica na temelju članka 7. stavka 8. Uredbe (EU) 2024/1789. Pri razvoju tog sustava operatori transportnih mreža za vodik				

	provode opsežan postupak savjetovanja u kojem sudjeluju svi relevantni sudionici na tržištu. 4. Dotični operatori transportnih mreža za vodik dogovaraju sustav financijske naknade do 31. prosinca 2035. i podnose ga dotičnim regulatornim tijelima na zajedničko odobrenje. Ako se u tom roku ne postigne dogovor, dotična regulatorna tijela zajednički odlučuju u roku od dvije godine. Ako dotična regulatorna tijela ne uspiju postići zajednički dogovor u roku od dvije godine, ACER donosi odluku nakon postupka na temelju članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942. 5. Sustav financijske naknade primjenjuje se u skladu s člankom 78. stavkom 1. točkom (c). 6. Za prijelaz na sustav financijske naknade, uspostavljeni mehanizam financijske naknade ne utječe na postojeće ugovore o kapacitetu. 7. Dodatne pojedinosti potrebne za provedbu postupka utvrđenog u ovom članku, uključujući potrebne postupke i vremenske okvire, postupak preispitivanja i, prema potrebi, izmjene sustava financijske naknade kako bi se omogućilo uzimanje u obzir razvoja tarifa i razvoja mreža za vodik, utvrđuju se mrežnim kodeksom uspostavljenim na temelju članka 72. Uredbe (EU) 2024/1789.				

POGLAVLJE IX. **RAZDVAJANJE OPERATORA TRANSPORTNIH SUSTAVA I OPERATORA TRANSPORTNIH MREŽA ZA VODIK** ***Odjeljak 1.*** ***Razdvajanje vlasništva*** *Članak 60.*	**Razdvajanje transportnih sustava i operatora transportnih sustava** 1. Države članice osiguravaju da: (a) svako poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav djeluje kao operator transportnog sustava; (b) ista osoba nema pravo: i. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom; niti ii. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe; (c) ista osoba nema pravo imenovati članove nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu, te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo			NP	

	nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe; (d) ista osoba nema pravo biti članom nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri poduzeću koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe i operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu. 2. Prava iz stavka 1. točaka (b) i (c) posebno uključuju: (a) ovlast korištenja pravima glasovanja; (b) ovlast imenovanja članova nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće; ili (c) posjedovanje većinskog udjela. 3. Za potrebe stavka 1. točke (b) pojam „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe" tumači se tako da uključuje „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe" u smislu Direktive (EU) 2019/944, a pojmovi „operator transportnog sustava" i „transportni sustav" tumače se tako da uključuju pojmove „operator prijenosnog sustava" i „prijenosni sustav" u smislu te direktive. 4. Smatra se da je obveza iz stavka 1. točke (a) ovog članka ispunjena ako dva ili više				

	poduzeća koji u vlasništvu imaju transportne sustave stvore zajednički pothvat koji za dotične transportne sustave djeluje kao operator transportnog sustava u dvije države članice ili više njih. Nijedno drugo poduzeće ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim ako je odobreno na temelju članka 61. kao neovisni operator sustava ili neovisni operator transporta za potrebe odjeljka 3. 5. Za potrebe provedbe ovog članka, ako je osoba iz stavka 1. točaka (b), (c) i (d) država članica ili drugo javno tijelo, dva odvojena javna tijela koja provode kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom, s jedne strane, te nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe, s druge strane, ne smatraju se istom osobom. 6. Države članice osiguravaju da se komercijalno osjetljive informacije iz članka 40., u posjedu operatora transportnog sustava koji je bio dijelom vertikalno integriranog poduzeća, ni osoblje takvog operatora transportnog sustava ne prenose poduzećima koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe. 7. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. Kad je riječ o dijelu transportnog				

	sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako je na dan 23. svibnja 2019. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. U tom slučaju dotična država članica: (a) imenuje neovisnog operatora sustava u skladu s člankom 61.; ili (b) poštuje odredbe odjeljka 3. 8. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću te se primjenjuju mehanizmi kojima se jamči djelotvornija neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbama odjeljka 3., država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. ovog članka. Kad je riječ o dijelu transportnog sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako je na dan 23. svibnja 2019. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću te se primjenjuju mehanizmi kojima se jamči djelotvornija neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbama odjeljka 3., ta država				

	članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. ovog članka. 9. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano za operatora transportnog sustava na temelju stavka 8. ovog članka, certificira se u skladu s postupcima utvrđenima u članku 71. stavcima 4., 5. i 6. ove Direktive i u članku 14. Uredbe (EU) 2024/1789. Komisija nakon toga provjerava jamče li postojeći aranžmani djelotvorniju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe odjeljka 3. 10. Vertikalno integrirana poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav ni u kojem slučaju nisu spriječena da poduzmu mjere za usklađivanje sa stavkom 1. 11. Poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe ni u kojem slučaju nemaju mogućnost, ni izravno ni neizravno, preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad razdvojenim operatorima transportnih sustava u državama članicama koje primjenjuju stavak 1.				
Odjeljak 2. **Neovisni operator**	**Neovisni operatori sustava** 1. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti			NP	

i sustava *Članak 61.*	članak 60. stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava. Kad je riječ o dijelu transportnog sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako je 23. svibnja 2019. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, ta država članica može odlučiti ne primijeniti članak 60. stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava. Imenovanje neovisnog operatora sustava podliježe odobrenju Komisije. 2. Država članica može odobriti i imenovati neovisnog operatora sustava samo u sljedećim slučajevima: (a) kandidat za operatora dokazao je da je usklađen sa zahtjevima članka 60. stavka 1. točaka (b), (c) i (d); (b) kandidat za operatora dokazao je da na raspolaganju ima potrebne financijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse za obavljanje svojih zadaća na temelju članka 39.;				

	(c) kandidat za operatora obvezao se uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja mreže koji prati regulatorno tijelo; (d) vlasnik transportnog sustava dokazao je svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju stavka 5., za te potrebe stavljajući na raspolaganje sve nacrte ugovornih aranžmana dogovorenih s poduzećem kandidatom i bilo kojim drugim odgovarajućim subjektom; (e) kandidat za operatora dokazao je svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju Uredbe (EU) 2024/1789, uključujući suradnju operatora transportnog sustava na europskoj i regionalnoj razini. 3. Poduzeća koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeća koja ispunjavaju zahtjeve iz članka 72. i stavka 2. ovog članka države članice odobravaju i imenuju neovisnim operatorima sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 71. ove Direktive i članka 14. Uredbe (EU) 2024/1789 ili iz članka 72. ove Direktive. 4. Svaki neovisni operator sustava odgovoran je za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, uključujući naplatu naknada za pristup i za zagušenje, za rad,				

	održavanje i razvoj transportnog sustava, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju planiranjem ulaganja. Pri razvoju transportnog sustava neovisni operator sustava odgovoran je za planiranje, uključujući postupak izdavanja odobrenja, izgradnju i puštanje u rad nove infrastrukture. U tu svrhu neovisni operator sustava djeluje kao operator transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vlasnik transportnog sustava nije odgovoran za odobravanje ni upravljanje pristupom treće strane, ni za planiranje ulaganja. 5. Ako je imenovan neovisni operator sustava, vlasnik transportnog sustava: (a) u potrebnoj mjeri surađuje s neovisnim operatorom sustava te mu pruža podršku za izvršavanje njegovih zadaća, uključujući osobito pružanje svih relevantnih informacija; (b) financira ulaganja o kojima je odluku donio neovisni operator sustava i koja je odobrilo regulatorno tijelo ili daje suglasnost da ih financira bilo koja zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava; odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela; prije takvog odobrenja regulatorno tijelo savjetuje se s				

	vlasnikom transportnog sustava i drugim zainteresiranim stranama; (c) osigurava pokrivanje odgovornosti koja se odnosi na mrežnu imovinu, isključujući odgovornost koja se odnosi na zadaće neovisnog operatora sustava; (d) pruža jamstva za lakše financiranje eventualnog širenja mreže, uz izuzetak ulaganja za koja je na temelju točke (b) dao suglasnost da ih financira bilo koja zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava. 6. U bliskoj suradnji s regulatornim tijelom, odgovarajućem se nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje dodjeljuju sve odgovarajuće ovlasti za djelotvorno praćenje usklađenosti vlasnika transportnog sustava s njegovim obvezama na temelju stavka 5.				
Članak 62.	**Razdvajanje vlasnika transportnih sustava, vlasnika transportnih mreža za vodik, operatora sustava skladišta prirodnog plina i operatora skladišta za vodik**	Član 105.	**Razdvajanje operatora skladišta** (1) Ako je operator skladišta prirodnog gasa dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka.	D	Djelimično preuzeto u zakon na federalnom nivou, odredba će dodatno biti predmetom regulisanja na državnom nivou u

	1. Vlasnici transportnih sustava i transportnih mreža za vodik, kada je imenovan neovisni operator sustava ili neovisni operator transportne mreže za vodik, i operatori sustava skladišta prirodnog plina ili operatori skladišta za vodik koji su dio vertikalno integriranih poduzeća neovisni su, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, od drugih aktivnosti koje se ne odnose na transport, distribuciju i skladištenje prirodnog plina i vodika. Ovaj se članak primjenjuje samo na sustave skladišta prirodnog plina koji su iz tehničkih ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca na temelju članka 33. 2. Kako bi se osigurala neovisnost vlasnika transportnog sustava ili transportne mreže za vodik i operatora sustava skladišta prirodnog plina ili operatora skladišta za vodik iz stavka 1., primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji: (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava ili transportne mreže za vodik i operatorom sustava skladišta prirodnog plina ili operatora skladišta za vodik ne sudjeluju u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su	Član 112.	(2) U cilju osiguranja nezavisnosti operatora skladišta prirodnog gasa shodno se primjenjuju odredbe iz člaan 40, člana 41, člana 42. i člana 43. ovog zakona. **Razdvajanje operatora terminala za utečnjeni prirodni gas** (1) Ako je operator terminala za utečnjeni prirodni gas dio vertikalno integrisanog subjekta, dužan je da bude nezavisan u odnosu na druge djelatnosti najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka. (2) U cilju osiguranja nezavisnosti operatora terminala za utečnjeni prirodni gas shodno se primjenjuju odredbe iz člana 40, člana 41, člana 42. i člana 43. ovog zakona.		pogledu transportnog sistema. Stav 3. nije preuzet kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada

	izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje i opskrbe prirodnim plinom i vodikom; (b) poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava ili transportne mreže za vodik i operatorom sustava skladišta prirodnog plina ili operatorom skladišta za vodik vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja; (c) operator sustava skladišta prirodnog plina ili operator skladišta za vodik ima djelotvorna prava donošenja odluka, neovisna od integriranog poduzeća za prirodni plin, u odnosu na imovinu koja je potrebna za rad, održavanje ili razvoj sustava skladišta plina; time se ne bi smjelo isključiti postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava matičnog društva na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na imovinu u društvu kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom 78. stavkom 7.; matičnom društvu posebno se omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora sustava skladišta prirodnog plina ili operatora skladišta za				Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	vodik i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegova društva kćeri; matičnom društvu ne daje se dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, ni u pogledu pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju sustava skladišta plina koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; (d) vlasnik transportnog sustava ili transportne mreže za vodik i operator sustava skladišta prirodnog plina ili operator skladišta za vodik uvode program usklađivanja u kojem se navode mjere poduzete za osiguravanje toga da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno te za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegova poštovanja; predviđaju se i specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti radi ostvarivanja tih ciljeva; osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja regulatornom tijelu podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje. 3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktive kako bi utvrdila smjernice za osiguravanje potpune i stvarne usklađenosti vlasnika transportnog sustava ili				

	transportne mreže za vodik i operatora sustava skladišta prirodnog plina ili operatora skladišta za vodik sa stavkom 2. ovog članka.				
Odjeljak 3. Neovisni operatori transporta *Članak 63.*	**Imovina, oprema, osoblje i identitet** 1. Operatori transportnih sustava moraju imati sve ljudske, tehničke, fizičke i financijske resurse potrebne za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Direktive i za obavljanje djelatnosti transporta prirodnog plina, a posebno: (a) imovina koja je potrebna za djelatnost transporta prirodnog plina, uključujući transportni sustav, mora biti u vlasništvu operatora transportnog sustava; (b) osoblje koje je potrebno za djelatnost transporta prirodnog plina, uključujući izvršavanje svih zadaća koje se odnose na poduzeće, mora biti zaposleno pri operatoru transportnog sustava; (c) zabranjeno je ustupanje osoblja i pružanje usluga za bilo koji drugi dio odnosno iz bilo kojeg drugog dijela vertikalno integriranog poduzeća, no operator transportnog sustava može pružati usluge vertikalno integriranom poduzeću pod uvjetom da:			NP	

	i. pružanje tih usluga nije diskriminirajuće za korisnike sustava, dostupno je svim korisnicima sustava pod jednakim uvjetima te ne ograničava, narušava niti sprečava tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe; ii. uvjete pružanja tih usluga odobrilo je regulatorno tijelo; (d) ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka 66., vertikalno integrirano poduzeće operatoru transportnog sustava stavlja na raspolaganje odgovarajuće financijske resurse za buduće investicijske projekte ili zamjenu postojeće imovine, pravodobno i na odgovarajući zahtjev operatora transportnog sustava. 2. Djelatnost transporta prirodnog plina obuhvaća najmanje sljedeće zadaće, pored onih navedenih u članku 39.: (a) zastupanje operatora transportnog sustava i kontakt s trećim stranama i regulatornim tijelima;				

	(b) zastupanje operatora transportnog sustava unutar ENTSO-a za plin; (c) odobravanje pristupa treće strane i upravljanje njime, pri čemu se ne pravi razlika između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava; (d) naplata svih naknada povezanih s transportnim sustavom, uključujući naknade za pristup, naknade za uravnoteženje za pomoćne usluge kao što je prerada prirodnog plina, nabava usluga (troškovi uravnoteženja, energija za nadoknadu gubitaka); (e) funkcioniranje, održavanje i razvoj sigurnog, učinkovitog i ekonomičnog transportnog sustava; (f) planiranje ulaganja kojima se osigurava dugoročna sposobnost sustava da zadovolji razumnu potražnju i zajamči sigurnost opskrbe; (g) osnivanje odgovarajućih zajedničkih pothvata, među ostalim s jednim ili više operatora transportnih sustava, burza prirodnog plina i drugih relevantnih sudionika na tržištu s ciljem da se potakne stvaranje regionalnih tržišta ili olakša postupak liberalizacije;				

	(h) sve usluge koje se odnose na poduzeće, uključujući pravnu službu, računovodstvene i informatičke usluge. 3. Operatori transportnih sustava organizirani su u pravnom obliku kako je navedeno u Prilogu II. Direktivi (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća (50). 4. Operator transportnog sustava u identitetu svojeg poduzeća, komunikaciji, brendiranju i poslovnim prostorima ne smije stvarati zbrku u pogledu odvojenog identiteta vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegovog dijela. 5. Operator transportnog sustava ne smije dijeliti informatičke sustave ili opremu, fizičke prostore i sustave kontrole pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog poduzeća niti rabiti iste konzultante ili vanjske suradnike za informatičke sustave ili opremu ili za sustave kontrole pristupa. 6. Reviziju računa operatora transportnih sustava provodi revizor koji je različit od onog koji provodi reviziju vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegova dijela.				

Članak 64.	**Neovisnost operatora transportnog sustava** 1. Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka 66., operator transportnog sustava ima: (a) djelotvorna prava donošenja odluka, neovisno o vertikalno integriranom poduzeću, u odnosu na imovinu koja je potrebna za rad, održavanje ili razvoj transportnog sustava; (b) ovlast za pribavljanje novca na tržištu kapitala, posebno zaduživanjem i povećanjem kapitala. 2. Operator transportnog sustava u svakom trenutku djeluje tako da osigura raspolaganje resursima koji su mu potrebni za ispravno i učinkovito obavljanje djelatnosti transporta te za razvoj i održavanje učinkovitog, sigurnog i ekonomičnog transportnog sustava. 3. Društva kćeri vertikalno integriranog poduzeća koja obavljaju funkcije proizvodnje ili opskrbe ne smiju biti vlasnici nikakvog izravnog ni neizravnog udjela u operatoru transportnog sustava. Operator transportnog sustava ne smije biti vlasnik nikakvog izravnog ni neizravnog udjela ni u jednom društvu kćeri vertikalno integriranog			NP	

	poduzeća koje obavlja funkcije proizvodnje ili opskrbe, niti primati dividende niti bilo koju drugu financijsku korist od tog društva kćeri. 4. Sveukupna upravljačka struktura i statut operatora transportnog sustava moraju osiguravati djelotvornu neovisnost operatora transportnog sustava u skladu s ovim odjeljkom. Vertikalno integrirano poduzeće ne smije određivati, ni izravno ni neizravno, konkurentsko ponašanje operatora transportnog sustava u vezi sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom, ni u vezi s djelatnostima nužnima za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja mreže izrađenog na temelju članka 55. 5. Pri izvršavanju svojih zadaća iz članka 39. i članka 63. stavka 2. ove Direktive te u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (a), člankom 10. stavcima 2., 3. i 4., člankom 13. stavkom 1., člankom 17. stavkom 1. i člankom 33. stavkom 6. Uredbe (EU) 2024/1789, operatori transportnog sustava ne smiju diskriminirati različite osobe ili subjekte ni ograničavati, narušavati ili sprečavati tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe.				

	6. Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava, uključujući zajmove operatora transportnog sustava vertikalno integriranom poduzeću, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima. Operator transportnog sustava vodi detaljnu evidenciju takvih komercijalnih i financijskih odnosa te je na zahtjev stavlja na raspolaganje regulatornom tijelu. 7. Operator transportnog sustava regulatornom tijelu podnosi na odobrenje sve komercijalne i financijske sporazume s vertikalno integriranim poduzećem. 8. Operator transportnog sustava obavješćuje regulatorno tijelo o financijskim resursima iz članka 63. stavka 1. točke (d), dostupnima za buduće investicijske projekte ili za zamjenu postojeće imovine. 9. Vertikalno integrirano poduzeće suzdržava se od bilo kojeg djelovanja kojim se sprečava ili ometa operatora transportnog sustava u ispunjavanju njegovih obveza iz ovog odjeljka i ne zahtijeva od operatora transportnog sustava da od vertikalno integriranog poduzeća traži dopuštenje za ispunjavanje tih obveza.				

	10. Poduzeće koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeće usklađeno sa zahtjevima ovog odjeljka dotična država članica odobrava i imenuje operatorom transportnog sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka 71. ove Direktive i članka 14. Uredbe (EU) 2024/1789 ili iz članka 72. ove Direktive. 11. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne informacije o kvaliteti prirodnog plina koji se transportira u njegovoj mreži na temelju članaka 16. i 17. Uredbe Komisije (EU) 2015/703 (51).				
Članak 65.	**Neovisnost osoblja i poslovodstva operatora transportnog sustava** 1. Odluke o imenovanju i ponovnom imenovanju, radnim uvjetima uključujući naknade te prestanku mandata osoba odgovornih za upravljanje ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava donosi nadzorno tijelo operatora transportnog sustava imenovano u skladu s člankom 66. 2. Regulatorno tijelo obavješćuje se o identitetu i uvjetima mandata, trajanja i prestanka mandata osoba koje je nadzorno tijelo nominiralo za imenovanje ili ponovno			NP	

	imenovanje u svojstvu osoba odgovornih za izvršno upravljanje ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava, te o razlozima za bilo koji prijedlog odluke o prestanku takvog mandata. Ti uvjeti i odluke iz stavka 1. postaju obvezujući samo ako regulatorno tijelo ne stavi prigovor na njih u roku od tri tjedna od te obavijesti. Regulatorno tijelo može staviti prigovor na odluke iz stavka 1.: (a) ako se pojave sumnje u profesionalnu neovisnost nominirane osobe odgovorne za upravljanje ili člana administrativnih tijela; ili (b) ako, u slučaju prijevremenog prestanka mandata, postoje sumnje u opravdanost takvog prijevremenog prestanka. 3. U razdoblju od tri godine prije imenovanja osoba odgovornih za upravljanje ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji podliježu ovom stavku ne smije postojati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s vertikalno integriranim poduzećem ni s bilo kojim njegovim dijelom ni njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, osim operatora transportnog sustava.				

	4. Osobe odgovorne za upravljanje ili članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav drugi profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s bilo kojim drugim dijelom vertikalno integriranog poduzeća ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela. 5. Osobe odgovorne za upravljanje ili članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav interes, niti ikakve financijske koristi, izravne ni neizravne, ni od jednog dijela vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava. Njihova naknada ne smije ovisiti o djelatnostima ni rezultatima vertikalno integriranog poduzeća, osim onih koji se odnose na operatora transportnog sustava. 6. Osobama odgovornima za upravljanje ili članovima administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji osporavaju prijevremeni prestanak svojih mandata jamče se djelotvorna prava na žalbu regulatornom tijelu. 7. Nakon prestanka njihova mandata kod operatora transportnog sustava, osobe odgovorne za njegovo upravljanje ili članovi				

	njegovih administrativnih tijela ne smiju imati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos ni s jednim dijelom vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, tijekom razdoblja od najmanje četiri godine. 8. Stavak 3. primjenjuje se na većinu osoba odgovornih za upravljanje ili članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava. Osobe odgovorne za upravljanje ili članovi administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji ne podliježu stavku 3. ne smiju se baviti djelatnostima upravljanja ni drugim odgovarajućim djelatnostima u vertikalno integriranom poduzeću tijekom razdoblja od najmanje šest mjeseci prije njihova imenovanja. Prvi podstavak ovog stavka i stavci 4. do 7. primjenjuju se na sve osobe koje pripadaju izvršnom poslovodstvu i one koje su njima izravno odgovorne za pitanja povezana s radom, održavanjem ili razvojem mreže.				
Članak 66.	**Nadzorno tijelo**			NP	

	1. Operator transportnog sustava mora imati nadzorno tijelo koje je zaduženo za donošenje odluka koje mogu imati znatan utjecaj na vrijednost imovine vlasnika udjela unutar operatora transportnog sustava, posebno odluka koje se odnose na odobravanje godišnjih i dugoročnijih financijskih planova, razinu zaduženosti operatora transportnog sustava i iznos dividendi raspodijeljenih vlasnicima udjela. Odluke koje su u nadležnosti nadzornog tijela ne uključuju one odluke koje su povezane sa svakodnevnim aktivnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom te s aktivnostima nužnima za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja mreže na temelju članka 55. 2. Nadzorno tijelo sastavljeno je od članova koji zastupaju vertikalno integrirano poduzeće, članova koji zastupaju vlasnike udjela treće strane i, kada to predviđa relevantno nacionalno pravo, članova koji zastupaju druge zainteresirane strane, kao što su zaposlenici operatora transportnog sustava. 3. Članak 65. stavak 2. prvi podstavak i članak 65. stavci od 3. do 7. primjenjuju se				

	najmanje na polovicu članova nadzornog tijela, umanjenu za jednog člana. Članak 65. stavak 2. drugi podstavak točka (b) primjenjuje se na sve članove nadzornog tijela.				
Članak 67.	**Program usklađivanja i službenik za praćenje usklađenosti** 1. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava uvedu i provode program usklađivanja kojim se utvrđuju mjere poduzete da se osigura da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno te da se osigura odgovarajuće praćenje usklađenosti s tim programom. Program usklađivanja predviđa specifične obveze zaposlenika da postignu te ciljeve. Podliježe odobrenju regulatornog tijela. Ne dovodeći u pitanje ovlasti regulatornog tijela, usklađenost s programom neovisno prati službenik za praćenje usklađenosti. 2. Službenika za praćenje usklađenosti imenuje nadzorno tijelo, podložno odobrenju regulatornog tijela. Regulatorno tijelo može odbiti odobrenje službenika za praćenje usklađenosti samo zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti. Službenik za praćenje usklađenosti može biti fizička ili			NP	

	pravna osoba. Na službenika za praćenje usklađenosti primjenjuje se članak 65. stavci od 2. do 8. 3. Službenik za praćenje usklađenosti zadužen je za: (a) praćenje provedbe programa usklađivanja; (b) razradu godišnjeg izvješća u kojem se navode mjere poduzete radi provedbe programa usklađivanja i njegovo podnošenje regulatornom tijelu; (c) izvješćivanje nadzornog tijela i davanje preporuka o programu usklađivanja i njegovoj provedbi; (d) obavješćivanje regulatornog tijela o svim znatnim kršenjima koja se odnose na provedbu programa usklađivanja; (e) izvješćivanje regulatornog tijela o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava. 4. Službenik za praćenje usklađenosti podnosi regulatornom tijelu predložene odluke o planu ulaganja ili o pojedinačnim ulaganjima u mrežu. To se događa najkasnije				

	kad ih poslovodstvo ili nadležno administrativno tijelo operatora transportnog sustava podnosi nadzornom tijelu. 5. Kada vertikalno integrirano poduzeće, na općoj skupštini ili glasovima članova nadzornog tijela koje je imenovalo, spriječi donošenje odluke čime se sprečavaju ili odgađaju ulaganja koja su se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebala izvršiti tijekom sljedeće tri godine, službenik za praćenje usklađenosti o tome izvješćuje regulatorno tijelo koje zatim postupa u skladu s člankom 55. 6. Uvjeti mandata ili uvjeti radnog odnosa službenika za praćenje usklađenosti, uključujući trajanje njegova mandata, podliježu odobrenju regulatornog tijela. Ti uvjeti osiguravaju neovisnost službenika za praćenje usklađenosti, među ostalim tako da mu se osiguraju svi resursi potrebni za izvršavanje njegovih zadaća. Tijekom svojeg mandata službenik za praćenje usklađenosti ne smije imati nikakav drugi profesionalni položaj, odgovornost ni interes, ni izravan ni neizravan, ni u jednom dijelu vertikalno integriranog poduzeća ni s njim, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela.				

	7. Službenik za praćenje usklađenosti redovito, usmenim ili pisanim putem, izvješćuje regulatorno tijelo i ima pravo redovito izvješćivati, usmenim ili pisanim putem, nadzorno tijelo operatora transportnog sustava. 8. Službenik za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima poslovodstva ili administrativnih tijela operatora transportnog sustava te sastancima nadzornog tijela i opće skupštine. Službenik za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se obrađuju sljedeća pitanja: (a) uvjeti za pristupanje mreži utvrđeni u Uredbi (EU) 2024/1789, posebno u pogledu tarifa, usluga pristupa trećih strana, dodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem, transparentnosti, uravnoteženja i sekundarnih tržišta; (b) projekti pokrenuti radi funkcioniranja, održavanja i razvoja transportnog sustava, uključujući ulaganja u nove transportne veze, povećanje kapaciteta i optimizaciju postojećih kapaciteta; (c) nabava ili prodaja energije potrebne za funkcioniranje transportnog sustava.				

	9. Službenik za praćenje usklađenosti prati usklađenost operatora transportnog sustava s člankom 40. 10. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup svim odgovarajućim podacima i uredima operatora transportnog sustava te svim informacijama nužnima za izvršavanje zadaće službenika za praćenje usklađenosti. 11. Nakon prethodnog odobrenja regulatornog tijela, nadzorno tijelo može razriješiti službenika za praćenje usklađenosti. Službenika za praćenje usklađenosti razrješuje zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti na zahtjev regulatornog tijela. 12. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora transportnog sustava bez prethodne najave.				
Odjeljak 4. **Razdvajanje operatora mreža za vodik**	**Razdvajanje operatora transportnih mreža za vodik** 1. Države članice osiguravaju da se od 5. kolovoza 2026. operatori transportnih mreža za vodik razdvajaju u skladu s pravilima za operatore transportnih sustava za prirodni plin utvrđenima u članku 60.			NP	

Članak 68.	2. Za potrebe ovog članka, članaka 46. i 60. ove Direktive te članaka 35. i 43. Direktive (EU) 2019/944 proizvodnja ili opskrba uključuje proizvodnju i opskrbu vodikom, a transport uključuje transport vodika. 3. Država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. ovog članka na transportne mreže za vodik koje pripadaju vertikalno integriranom poduzeću. U tom slučaju dotična država članica imenuje neovisnog operatora transportne mreže za vodik razdvojenog u skladu s pravilima od neovisnih operatora sustava za prirodni plin utvrđenih u članku 61. Operatori transportnih mreža za vodik i operatori transportnih sustava za prirodni plin razdvojeni u skladu s člankom 60. stavkom 1. mogu djelovati kao neovisni operatori transportnih mreža za vodik, podložno zahtjevima na temelju članka 69. 4. Ako transportna mreža za vodik pripada jednom certificiranom operatoru transportnog sustava za prirodni plin ili više njih ili ako na dan 4. kolovoza 2024. transportna mreža za vodik pripada vertikalno integriranom poduzeću koje je aktivno u proizvodnji vodika ili opskrbi vodikom, države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavak 1. ovog članka i imenovati subjekt pod isključivom kontrolom				

	operatora transportnog sustava ili zajedničkom kontrolom dvaju ili više operatora transportnih sustava ili pod isključivom kontrolom vertikalno integriranog poduzeća koje je aktivno u proizvodnji vodika ili opskrbi vodikom kao operator integrirane transportne mreže za vodik razdvojene u skladu s pravilima o neovisnim operatorima transporta za prirodni plin utvrđenima u odjeljku 3. ovog poglavlja. Neovisno o prvom podstavku ovog stavka, ako je država članica odobrila odstupanje od zahtjeva iz članka 69. na temelju stavka 2. tog članka, a transportna mreža za vodik pripada jednom ili više certificiranih operatora transportnih sustava za prirodni plin razdvojenih u skladu s pravilima o neovisnim operatorima transporta za prirodni plin utvrđenima u odjeljku 3. ovog poglavlja, države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavak 1. ovog članka i imenovati taj subjekt ili subjekt pod zajedničkom kontrolom dvaju ili više operatora transportnih sustava kao operatora integrirane transportne mreže za vodik razdvojene u skladu s pravilima o neovisnim operatorima transporta za prirodni plin utvrđenima u odjeljku 3. ovog poglavlja. Ako poduzeće uključuje operatora transportnog sustava razdvojenog u skladu s				

	člankom 60. stavkom 1. i operatora integrirane transportne mreže za vodik, to poduzeće može biti aktivno u proizvodnji vodika ili opskrbi vodikom, ali ne i u proizvodnji prirodnog plina ili električne energije ili opskrbi njima. Ako se takvo poduzeće bavi proizvodnjom vodika ili opskrbom vodikom, operator transportnog sustava za prirodni plin ispunjava zahtjeve iz poglavlja IX. odjeljka 3., a poduzeće i svi njegovi dijelovi ne rezerviraju niti upotrebljavaju prava na kapacitet za ubrizgavanje vodika u transportni ili distribucijski sustav za prirodni plin kojim upravlja poduzeće. 5. Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnih sustava utvrđena u članku 72. primjenjuju se na operatore transportnih mreža za vodik.				
Članak 69.	**Horizontalno razdvajanje operatora transportnih mreža za vodik** 1. Ako je operator transportne mreže za vodik dio poduzeća koje djeluje u području transporta ili distribucije prirodnog plina ili električne energije, mora biti neovisan barem u pogledu svojeg pravnog oblika.			NP	

	2. Države članice, na temelju javno dostupne pozitivne analize troškova i koristi, operatorima transportnih mreža za vodik mogu odobriti odstupanja od zahtjeva iz stavka 1., podložno pozitivnoj procjeni regulatornog tijela u skladu sa stavkom 4. 3. Odstupanja odobrena na temelju stavka 2. objavljuju se i priopćuju Komisiji, zajedno s dotičnom procjenom iz stavka 4., uz istodobno očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija. 4. U trenutku odobravanja odstupanja na temelju stavka 2. i najmanje svakih sedam godina nakon toga, ili na obrazloženi zahtjev Komisije, regulatorno tijelo države članice koja odobrava odstupanje objavljuje procjenu učinka odstupanja na transparentnost, unakrsne subvencije, mrežne tarife i prekograničnu trgovinu. Takva procjena uključuje barem raspored očekivanih prijenosa imovine iz sektora prirodnog plina u sektor vodika. Ako regulatorno tijelo na temelju te procjene zaključi da bi nastavak primjene odstupanja imao negativan učinak na transparentnost, unakrsne subvencije, mrežne tarife i prekograničnu trgovinu ili ako je prijenos imovine iz sektora prirodnog plina u sektor				

	vodika zaključen, država članica ukida odstupanje. 5. Odstupajući od stavaka 2., 3. i 4., Estonija, Latvija i Litva mogu operatorima transportnih mreža za vodik odobriti odstupanja od zahtjeva iz stavka 1. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju, a prestaju važiti najkasnije 31. prosinca 2030. Nakon datuma isteka odstupanja odobrenog na temelju ovog stavka Estonija, Latvija i Litva mogu odobriti odstupanja na temelju stavaka 2., 3. i 4.				
Članak 70.	**Razdvajanje računa operatora mreža za vodik** Države članice osiguravaju da se računi operatora mreža za vodik vode u skladu s člankom 75.			NP	
Odjeljak 5. Imenovanje i certificiranje operatora transportnih	**Imenovanje i certificiranje operatora transportnih sustava i operatora transportnih mreža za vodik** 1. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava ili operatorom transportne mreže za vodik, certificira se u			NP	

sustava i operatora transportnih mreža za vodik *Članak 71.*	skladu sa stavcima 4., 5. i 6. ovog članka i s člankom 14. Uredbe (EU) 2024/1789. 2. Poduzeća koja je regulatorno tijelo na temelju postupka certificiranja certificiralo kao poduzeća usklađena sa zahtjevima članka 60. ili 68. države članice odobravaju i imenuju operatorima transportnih sustava ili operatorima transportnih mreža za vodik. Imenovanje operatora transportnih sustava ili operatora transportne mreže za vodik priopćuje se Komisiji i objavljuje u Službenom listu Europske unije. 3. Certificirana poduzeća obavješćuju regulatorno tijelo o svim planiranim transakcijama zbog kojih bi mogla biti potrebna ponovna procjena njihove usklađenosti sa zahtjevima članka 60. ili 68. 4. Regulatorna tijela prate trajnu usklađenost certificiranih poduzeća sa zahtjevima članka 60. ili 68. Ona pokreću postupak certificiranja kako bi osigurala takvu usklađenost: (a) kada zaprime obavijest certificiranog poduzeća na temelju stavka 3.; (b) na vlastitu inicijativu, ako imaju saznanja da bi planirana promjena prava ili utjecaja na certificirana poduzeća ili vlasnike transportnih				

	sustava mogla rezultirati povredom članka 60. ili 68. ili ako imaju razloga vjerovati da je moglo doći do takve povrede; ili (c) na utemeljeni zahtjev Komisije. 5. Regulatorna tijela donose odluku o certificiranju operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik u roku od 100 radnih dana od dana obavijesti operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik ili od dana zahtjeva Komisije. Po isteku tog roka certificiranje se smatra odobrenim. Izričita ili prešutna odluka regulatornog tijela stupa na snagu tek nakon što se zaključi postupak iz stavka 6. 6. Izričitu ili prešutnu odluku o certificiranju regulatorno tijelo bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim relevantnim informacijama u pogledu te odluke. Komisija postupa u skladu s postupkom utvrđenim u članku 14. Uredbe (EU) 2024/1789. 7. Regulatorna tijela i Komisija mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava, operatora transportnih mreža za vodik i poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su relevantne				

	za izvršavanje njihovih zadaća na temelju ovog članka. 8. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.				
Članak 72.	**Certificiranje u vezi s trećim zemljama** 1. Ako certificiranje zatraži vlasnik transportnog sustava, operator transportnog sustava, operator transportne mreže za vodik ili vlasnik transportne mreže za vodik koji je pod kontrolom osobe iz treće zemlje, regulatorno tijelo o tome obavješćuje Komisiju. Regulatorno tijelo ujedno bez odlaganja obavješćuje Komisiju o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba iz treće zemlje mogla steći kontrolu nad transportnim sustavom, operatorom transportnog sustava, transportnom mrežom za vodik ili operatorom transportne mreže za vodik. 2. Operator transportnog sustava ili operator transportne mreže za vodik obavješćuje regulatorno tijelo o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba iz treće zemlje mogla steći kontrolu nad transportnim sustavom, operatorom transportnog sustava,			NP	

	transportnom mrežom za vodik ili operatorom transportne mreže za vodik. 3. Regulatorno tijelo donosi nacrt odluke o certificiranju operatora transportnog sustava ili operatora transportne mreže za vodik u roku od 100 radnih dana od dana obavijesti operatora transportnog sustava ili operatora mreže za vodik. Ono odbija certificiranje ako nije dokazano: (a) da je dotični subjekt usklađen sa zahtjevima članka 60. ili 68.; i (b) regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu koje je imenovala država članica, da se odobravanjem certificiranja neće ugroziti sigurnost opskrbe energijom ili osnovni sigurnosni interesi države članica i Unije, pri razmatranju tog pitanja regulatorno tijelo ili drugo tako imenovano nadležno tijelo vodi računa o: i. pravima i obvezama Unije u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Unija jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe energijom;				

	ii. pravima i obvezama države članice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz sporazuma koji su sklopljeni s njom, u mjeri u kojoj su u skladu s pravom Unije; iii. vlasničkim odnosima, odnosima povezanima s opskrbom ili drugim komercijalnim odnosima koji bi mogli negativno utjecati na poticaje i sposobnost vlasnika transportnog sustava, operatora transportnog sustava, vlasnika transportne mreže za vodik ili operatora transportne mreže za vodik da isporučuju prirodni plin ili vodik državi članici ili Uniji; iv. o drugim specifičnim činjenicama i okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji. 4. Regulatorno tijelo o nacrtu odluke bez odlaganja obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim relevantnim informacijama u pogledu te odluke. 5. Države članice osiguravaju da regulatorno tijelo ili imenovano nadležno tijelo iz stavka 3. točke (b) ovog članka, prije nego				

	što regulatorno tijelo donese odluku o certificiranju, zatraži mišljenje Komisije o sljedećem: (a) je li dotični subjekt usklađen sa zahtjevima članka 60. ili 68.; i (b) hoće li se odobravanjem certificiranja ugroziti sigurnost opskrbe Unije energijom. 6. Komisija razmatra zahtjev iz stavka 5. čim ga zaprimi. U roku od 50 radnih dana od dana primitka zahtjeva, Komisija dostavlja svoje mišljenje regulatornom tijelu ili imenovanom nadležnom tijelu, ako je ono uputilo zahtjev. Pri izradi svojeg mišljenja Komisija može zatražiti stajalište ACER-a, dotične države članice i zainteresiranih strana. U slučaju da Komisija podnese takav zahtjev, rok od 50 radnih dana produljuje se za dodatnih 50 radnih dana. U nedostatku mišljenja Komisije u roku iz prvog i drugog podstavka smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela. 7. Pri procjeni hoće li kontrola od strane osobe iz treće zemlje ugroziti sigurnost opskrbe energijom u Uniji ili bilo kojoj državi				

	članici ili njihove osnovne sigurnosne interese, Komisija vodi računa o: (a) specifičnim okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji, uključujući dokaze o utjecaju dotične treće zemlje na situaciju opisanu u stavku 3. točki (b) podtočki iii.; i (b) pravima i obvezama Unije u odnosu na tu treću zemlju, koji proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je Unija jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe. 8. Regulatorno tijelo u roku od 50 radnih dana po isteku razdoblja iz stavka 6. donosi svoju konačnu odluku o certificiranju. Pri donošenju svoje konačne odluke regulatorno tijelo vodi što je više moguće računa o mišljenju Komisije. Država članica u svakom slučaju ima pravo odbiti certificiranje ako se njegovim odobravanjem ugrožava sigurnost opskrbe te države članice energijom ili sigurnost opskrbe energijom neke druge države članice. Ako je država članica imenovala drugo nadležno tijelo na temelju stavka 3. točke (b), ona može zatražiti da regulatorno tijelo donese svoju konačnu odluku u skladu s procjenom tog nadležnog tijela. Konačna odluka regulatornog tijela i				

	mišljenje Komisije zajedno se objavljuju. Ako se konačna odluka razlikuje od mišljenja Komisije, dotična država članica priprema i objavljuje, zajedno s tom odlukom, razloge za donošenje te odluke. 9. Ništa u ovom članku ne dovodi u pitanje pravo država članica da, u skladu s pravom Unije, provode nacionalni pravni nadzor kako bi zaštitile legitimne interese javne sigurnosti. 10. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktivu pružanjem smjernica kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku za primjenu ovog članka.				
Članak 73.	**Imenovanje operatora skladišta prirodnog plina, skladišta za vodik, terminala za UPP i terminala za vodik** Države članice imenuju ili od poduzeća koja u vlasništvu imaju skladišta prirodnog plina, skladišta za vodik, terminale za UPP i terminale za vodik traže da imenuju, za razdoblje koje određuju države članice i uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora za takvu infrastrukturu.	Član 109.	**Obavljanje djelatnosti upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas** Djelatnost upravljanja terminalom za utečnjeni prirodni gas može da obavlja operator terminala za utečnjeni prirodni gas koji ima odgovarajuću dozvolu za obavljanje djelatnosti izdatu od strane Regulatorne komisije u skladu sa ovim zakonom.	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015,

					rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Odjeljak 6. **Razdvajanje i**	**Pravo na pristup računima** 1. Države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, uključujući regulatorna	Član 30.	**(Ovlaštenja Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Regulatorna komisija je ovlaštena da:	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou,

transparentnost računa *Članak 74.*	tijela i tijela za rješavanje sporova iz članka 32. stavka 3. imaju, u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih funkcija, pravo na pristup računima poduzeća za prirodni plin i vodik, kako je navedeno u članku 75. 2. Države članice i bilo koje imenovano nadležno tijelo, uključujući regulatorna tijela i tijela za rješavanje sporova, čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Države članice mogu predvidjeti otkrivanje takvih informacija, kada je to potrebno da nadležna tijela izvršavaju svoje funkcije.		a) donosi odluke koje su obavezujuće za energetske subjekte, b) traži informacije od energetskih subjekata neophodne za vršenje svojih nadležnosti i javno objavljuje informacije o tržištu prirodnog gasa, c) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata, uključujući i uvid u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije, d) prati i nadzire izvršavanje obaveza energetskih subjekata iz ovog zakona i izdatih dozvola, e) izriče primjerene i srazmjerne kazne energetskim subjektima koji ne izvršavaju obaveze iz ovog zakona, uključujući i izdavanje prekršajnog naloga, f) sarađuje i razmjenjuje podatke sa agencijama i organizacijama koje se bave zaštitom konkurencije i zaštitom okoliša.		odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir,

					rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
Članak 75.	**Razdvajanje računa** 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za osiguravanje da se računi poduzeća za prirodni plin i vodik vode u skladu sa stavcima od 2. do 5. 2. Poduzeća za prirodni plin i vodik, bez obzira na njihov sustav vlasništva ili pravni oblik, sastavljaju, podnose na reviziju i objavljuju svoje godišnje financijske izvještaje u skladu s pravilima nacionalnog zakonodavstva o godišnjim financijskim izvještajima društava s ograničenom odgovornošću, donesenima na temelju Direktive 2013/34/EU. Poduzeća koja nemaju zakonsku obvezu objavljivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja drže njihov primjerak na raspolaganju javnosti u svojim sjedištima. 3. Poduzeća u svojem internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti transporta, distribucije, UPP-a, terminala za vodik,	Član 13.	**(Računovodstveno razdvajanje)** (1) Energetski subjekti koji obavljaju više djelatnosti u sektoru prirodnog gasa ili uz energetsku djelatnost obavljaju i drugu djelatnost, dužni su u svom internom računovodstvu voditi poslovne knjige na način koji omogućava finansijsko izvještavanje po poslovnim segmentima za svaku djelatnost odvojeno, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije. (2) Energetski subjekt koji obavlja djelatnost snabdijevanja sa obavezom javne usluge dužan je u svom internom računovodstvu odvojeno voditi poslovne knjige na način koji omogućava finansijsko izvještavanje po poslovnim segmentima za djelatnost snabdijevanja koja se obavlja kao javna usluga u odnosu na tržišnu djelatnost, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast računovodstva i revizije. **(3) Energetski subjekti dužni su da utvrde pravila za raspoređivanje zajedničkih bilansnih pozicija koja se**	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema

	skladištenja prirodnog plina i vodika i transporta vodika kao što bi se od njih zahtijevalo kada bi dotične djelatnosti obavljala odvojena poduzeća, radi izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Infrastrukturna imovina poduzeća raspoređuje se na relevantne račune i reguliranu imovinu, razdvojeno za imovinu za prirodni plin, za električnu energiju ili za vodik, i to raspoređivanje mora biti transparentno. Poduzeća također vode račune, koji mogu biti konsolidirani, za druge djelatnosti koje nisu povezane s transportom, distribucijom, UPP-om, terminalom za vodik, skladištenjem prirodnog plina ili vodika ili transportom vodika. U računu se specificiraju prihodi od vlasništva nad transportnom mrežom, distribucijskom mrežom ili mrežom za vodik. Poduzeća prema potrebi vode konsolidirane račune za druge djelatnosti koje nemaju veze s prirodnim plinom ni s vodikom. Interni računi uključuju bilancu te račun dobiti i gubitka za svaku od djelatnosti. Revizija odvajanja računa provodi se u skladu s pravilima utvrđenima u stavku 2. i o njemu se izvješćuje dotično regulatorno tijelo. 4. Pri reviziji iz stavka 2. ovog članka posebno se provjerava poštovanje obveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnog		**primjenjuju pri izradi računovodstvenih internih obračuna po djelatnostima.**		Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	subvencioniranja iz stavka 3. ovog članka. Ne dovodeći u pitanje članak 5. Uredbe (EU) 2024/1789, ne smije biti unakrsnog subvencioniranja između korisnika sustava za prirodni plin i korisnika mreže za vodik. 5. Poduzeća u svojem internom računovodstvu navode pravila za raspodjelu imovine i obveza, rashoda i prihoda, kao i za amortizaciju, ne dovodeći u pitanje primjenjiva nacionalna računovodstvena pravila, koja slijede pri izradi odvojenih računa iz stavka 3. Ta interna pravila mogu se izmijeniti samo u iznimnim slučajevima. Te se izmjene priopćavaju regulatornom tijelu i obrazlažu na odgovarajući način. 6. Godišnji financijski izvještaji u bilješkama sadržavaju sve transakcije određene važnosti koje su izvršene s povezanim poduzećima.				
POGLAVLJE X. **REGULATORNA TIJELA** *Članak 76.*	**Imenovanje i neovisnost regulatornih tijela** 1. Svaka država članica na nacionalnoj razini imenuje samo jedno regulatorno tijelo. 2. Stavkom 1. ovog članka ne dovodi se u pitanje imenovanje drugih regulatornih tijela na regionalnoj razini u državama članicama, pod uvjetom da postoji jedan viši predstavnik za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Unije unutar Odbora regulatora ACER-	Član 27	**(Regulatorna komisija)** Regulatorna komisija reguliše i nadzire tržište prirodnog gasa u skladu sa ovlaštenjima i nadležnostima utvrđenim ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast energije i regulacija energetskih djelatnosti u Federaciji.	D	Odredba je djelimično preuzeta u nacrt zakona o gasu, kao i u Dio treći, I. Poglavlje – Regulatorna komisija za energiju u FBiH Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH.

	a u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/942. 3. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, država članica može imenovati regulatorna tijela za male sustave u zemljopisno odvojenoj regiji čija je potrošnja u 2008. godini predstavljala manje od 3 % ukupne potrošnje države članice čiji je dio. Tim se odstupanjem ne dovodi u pitanje imenovanje jednog višeg predstavnika za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini Unije unutar Odbora regulatora ACER-a u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/942. 4. Države članice jamče neovisnost regulatornog tijela i osiguravaju da ono svoje ovlasti izvršava nepristrano i transparentno. U tu svrhu države članice osiguravaju da regulatorno tijelo pri izvršavanju regulatornih zadaća koji su mu povjereni ovom Direktivom i povezanim pravnim aktima: (a) bude pravno odvojeno i funkcionalno neovisno o bilo kojem drugom javnom ili privatnom subjektu; (b) osigurava da njegovo osoblje i osobe odgovorne za njegovo upravljanje: i. djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima; ii.				Dodatno će biti predmetom regulisanja na državnom nivou. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	pri izvršavanju regulatornih zadaća ne traže niti primaju izravne upute ni od koje vlade ni drugog javnog ni privatnog subjekta. Tim se zahtjevom ne dovode u pitanje bliska suradnja, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima ni opće smjernice politike koje donosi vlada, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima na temelju članka 78. 5. Kako bi zaštitile neovisnost regulatornog tijela, države članice posebno osiguravaju: (a) da regulatorno tijelo može donositi autonomne odluke, neovisno o bilo kojem političkom tijelu; (b) da regulatorno tijelo raspolaže neophodnim ljudskim i financijskim resursima potrebnim za učinkovito i djelotvorno izvršavanje svojih dužnosti i ovlasti; (c) da se regulatornom tijelu zasebno godišnje dodjeljuju proračunska sredstva i da ima autonomiju u izvršavanju tih dodijeljenih proračunskih sredstava; (d) da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuju na utvrđeno razdoblje od pet do sedam godina, uz mogućnost jednog produljenja; (e) da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, u nedostatku takvog odbora, najviše rukovodstvo regulatornog				

	tijela imenuju na temelju objektivnih, transparentnih i objavljenih kriterija te neovisnog i nepristranog postupka, čime se osigurava da kandidati raspolažu potrebnim vještinama i iskustvom za relevantni položaj u regulatornom tijelu; (f) da postoje odredbe o izbjegavanju sukoba interesa i obveze povjerljivosti koje se protežu i nakon isteka mandata članova odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najvišeg rukovodstva regulatornog tijela; (g) da članovi odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najviše rukovodstvo regulatornog tijela mogu biti otpušteni samo na temelju važećih kriterija transparentnosti. U vezi s prvim podstavkom točkom (d), države članice osiguravaju da za upravljački odbor ili najviše rukovodstvo postoji odgovarajući sustav rotacije. Članovi upravljačkog odbora ili, u nedostatku takvog odbora, članovi najvišeg rukovodstva mogu biti razriješeni dužnosti tijekom mandata samo ako prestanu ispunjavati uvjete iz ovog članka ili ako su počinili propust u radu na temelju nacionalnog prava. Države članice mogu predvidjeti ex post kontrolu godišnjih financijskih izvještaja regulatornih tijela koju provodi neovisni revizor.				

	6. Do 5. srpnja 2026. i svake četiri godine nakon toga Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o tome kako nacionalna tijela poštuju načela neovisnosti u skladu s ovim člankom. Komisija objavljuje takva izvješća.				
Članak 77.	**Opći ciljevi regulatornog tijela** Pri izvršavanju regulatornih zadaća navedenih u ovoj Direktivi regulatorno tijelo poduzima sve razumne mjere za ostvarivanje sljedećih ciljeva u okviru svojih dužnosti i ovlasti kako je utvrđeno člankom 78., uz blisko savjetovanje s drugim relevantnim nacionalnim tijelima, uključujući tijela za tržišno natjecanje i relevantna tijela iz susjednih država članica i susjednih trećih zemalja, prema potrebi, i ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti:	Član 28	**(Ciljevi rada Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Pored opštih ciljeva rada propisanih zakonom kojim se uređuje energija i regulacija energetskih djelatnosti u Federaciji, Regulatorna komisija u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti u sektoru prirodnog gasa doprinosi ostvarivanju sljedećih ciljeva: a) podsticanje konkurentnosti i obezbjeđenje uslova za funkcionisanje	D	Odredba je djelimično preuzeta u nacrt zakona o gasu, kao i u Dio treći, I. Poglavlje – Regulatorna komisija za energiju u FBiH Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH, a djelimično će biti predmetom

	(a) promicanje, u bliskoj suradnji s regulatornim tijelima drugih država članica, Komisijom i ACER-om, konkurentnih, fleksibilnih, sigurnih i ekološki održivih unutarnjih tržišta prirodnog plina, plina iz obnovljivih izvora, niskougljičnog plina te vodika unutar Unije te osiguravanje odgovarajućih uvjeta za djelotvoran i pouzdan rad mreža za prirodni plin i vodik i unapređenje integracije energetskog sustava vodeći računa o dugoročnim ciljevima, dajući time doprinos dosljednoj, učinkovitoj i djelotvornoj primjeni prava Unije kako bi se postigli klimatski i energetski ciljevi Unije; (b) razvoj konkurentnih regionalnih prekograničnih tržišta koja ispravno funkcioniraju unutar Unije s ciljem postizanja ciljeva iz točke (a); (c) uklanjanje ograničenja trgovine prirodnim plinom i vodikom među državama članicama, uključujući uklanjanje ograničenja zbog razlika u kvaliteti prirodnog plina i vodika ili u količini vodika u mješavini u sustavu za prirodni plin ili zbog razlika u kvaliteti vodika u sustavu za vodik, razvoj odgovarajućih prekograničnih transportnih kapaciteta radi zadovoljavanja potražnje i unapređivanje integracije nacionalnih tržišta osiguravajući time interoperabilnost međupovezanog sustava Unije za prirodni plin ili sustava Unije		tržišta prirodnog gasa u saradnji sa drugim regulatornim tijelima, b) podsticanje efikasnog funkcionisanja sektora prirodnog gasa, c) zaštita svih učesnika u sektoru prirodnog gasa, a posebno kupaca prirodnog gasa, d) obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja, e) uklanjanje prepreka za pristup novih učesnika tržištu, f) postizanje standarda kvaliteta snabdijevanja prirodnim gasom, g) podsticanje efikasnosti, ekonomičnosti i sigurnosti u korištenju prirodnog gasa, h) sprečavanje zloupotreba i monopolskog ponašanja energetskih subjekata u sektoru prirodnog gasa, te i) razvoj i integrisanje tržišta prirodnog gasa u regionalno tržište.		regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta

	za vodik, što može olakšati protok prirodnog plina u svakom dijelu Unije; (d) doprinos postizanju, na troškovno najučinkovitiji način i uzimajući u obzir načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu", razvoja sigurnih, pouzdanih i učinkovitih nediskriminirajućih sustava usmjerenih prema potrošaču te promicanje primjerenosti sustava i, u skladu s općim ciljevima energetske i klimatske politike, energetske učinkovitosti, kao i integriranja proizvodnje plina velikog i malog kapaciteta iz obnovljivih izvora i decentralizirane proizvodnje kako u transportnim tako i u distribucijskim mrežama i olakšavajući njihov rad u odnosu na druge energetske mreže za električnu energiju i grijanje; (e) olakšavanje priključenja i pristupa mreži novim proizvodnim kapacitetima, posebno ukidanjem prepreka koje bi mogle spriječiti priključenje i pristup novim sudionicima na tržištima plina i vodika iz obnovljivih izvora; (f) osiguravanje dodjeljivanja odgovarajućih poticaja operatorima sustava i korisnicima sustava, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti, posebno energetske učinkovitosti, rada sustava i poticanja integracije tržišta; (g) osiguravanje koristi za kupce putem učinkovitog funkcioniranja njihova nacionalnog tržišta, promicanje djelotvornog				zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	tržišnog natjecanja i doprinos osiguravanju visoke razine zaštite potrošača u bliskoj suradnji s odgovarajućim tijelima za zaštitu potrošača i uz savjetovanje s relevantnim tijelima potrošača; (h) doprinošenje postizanju visokih standarda javne usluge u sektoru prirodnog plina, doprinošenje zaštiti ugroženih kupaca i doprinošenje usklađenosti potrebnih postupaka razmjene podataka za kupce koji mijenjaju opskrbljivača.				
Članak 78.	**Dužnosti i ovlasti regulatornog tijela** 1. Regulatorno tijelo ima sljedeće dužnosti: (a) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija, ili oboje; (b) odobravanje zajedničkih scenarija za desetogodišnje planove razvoja mreže u skladu s člankom 55. stavkom 2. točkom (f), ako je takvo odobrenje predvidjela država članica; (c) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za pristup mreži za vodik ili njihovih metodologija, ili oboje, ne dovodeći u pitanje odluke država članica na temelju članka 35. stavka 4.; (d) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima: i.	Član 29	**(Nadležnosti Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Regulatorna komisija u sektoru prirodnog gasa ima nadležnosti da: a) donosi pravila i akte kojima se uređuju odnosi između energetskih subjekata te između energetskih subjekata i kupaca prirodnog gasa, b) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata na tržištu prirodnog gasa i izvršavanje odredbi i uslova iz izdatih dozvola, c) izdaje dozvole za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i vodi registar dozvola, d) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema, e) utvrđuje tarife za korištenje distributivnog sistema,	D	Odredba je djelimično preuzeta u nacrt zakona o gasu, kao i u Dio treći, I. Poglavlje – Regulatorna komisija za energiju u FBiH Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH. Dodatno će biti predmetom regulisanja na državnom nivou. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog

	veličine i trajanja namjenske pristojbe i financijskog transfera ili njihove metodologije ili oboje; ii. vrijednosti prenesene imovine i odredište svih dobiti i gubitaka koji bi mogli nastati kao posljedica toga; i iii. raspoređivanje doprinosa u namjenske pristojbe; (e) osiguravanje da operatori transportnih sustava i operatori distribucijskih sustava te, prema potrebi, vlasnici sustava, operatori mreža za vodik, kao i svako poduzeće za prirodni plin i za vodik te drugi sudionici na tržištu ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Direktive i Uredbe (EU) 2024/1789, mrežnih kodeksa i smjernica donesenih na temelju članaka 70., 71. i 72. Uredbe (EU) 2024/1789, Uredbe (EU) 2017/1938 i drugog relevantnog prava Unije, među ostalim u pogledu prekograničnih pitanja, kao i odluka ACER-a; (f) u bliskoj suradnji s drugim regulatornim tijelima, osiguravanje usklađenosti ENTSO-a za plin, Europskog tijela za operatore distribucijskih sustava (tijelo EU-a za ODS-ove) uspostavljenog u skladu s člancima od 52. do 57. Uredbe (EU) 2019/943 i Europske mreže operatora mreže za vodik (ENNOH) uspostavljene u skladu s člankom 57. Uredbe		f) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distributivnog sistema, g) daje saglasnost na tarife za korištenje zatvorenog distributivnog sistema te u slučaju neusaglašenosti sa metodologijom utvrđuje propisane tarife, h) na prijedlog operatora zatvorenog distributivnog sistema donosi pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema, i) donosi metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu i naknade za priključenje na zatvoreni distributivni sistem, j) utvrđuje iznos naknada za priključenje na distributivnu mrežu, k) daje saglasnost na iznos naknada za priključenje na zatvoreni distributivni sistem, l) donosi metodologiju za utvrđivanje cijena javnog snabdijevanja, m) daje saglasnost ili utvrđuje cijene javnog snabdijevanja, n) donosi metodologiju za utvrđivanje cijene rezervnog snabdijevanja, o) daje saglasnost na iznose naknada za pružanje nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema, p) vrši nadgledanje primjene tarifa, naknada i cijena utvrđenih u skladu sa ovim zakonom,		Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	(EU) 2024/1789 s njihovim obvezama na temelju ove Direktive i Uredbe (EU) 2024/1789, mrežnih kodeksa i smjernica donesenih na temelju članaka od 70. do 74. Uredbe (EU) 2024/1789 i drugog relevantnog prava Unije, među ostalim u pogledu prekograničnih pitanja, kao i odluka ACER-a, te zajedničko utvrđivanje neusklađenosti ENTSO-a za plin, tijela EU-a za ODS-ove i ENNOH-a s njihovim obvezama; ako regulatorna tijela ne postignu dogovor u roku od četiri mjeseca od početka savjetovanja u svrhu zajedničkog utvrđivanja neusklađenosti, predmet se upućuje ACER-u na odluku na temelju članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942; (g) praćenje kretanja u pogledu kvalitete plina i načina na koji operatori transportnih sustava i, ako je relevantno, operatori distribucijskih sustava upravljaju kvalitetom plina, uključujući praćenje kretanja troškova povezanih s upravljanjem kvalitetom plina koje provode operatori sustava i kretanja povezanih s miješanjem i odvajanjem vodika u sustavu prirodnog plina koje provode operatori sustava skladišta prirodnog plina i operatori terminalâ za UPP i, ako država članica za prikupljanje informacija ovlastila drugo nadležno tijelo, to nadležno tijelo dijeli te informacije s regulatornim tijelom.		q) odobrava pravila o radu distributivnog sistema, vodeći računa o preuzimanju pravila i smjernica Evropske unije za rad sistema prirodnog gasa u dijelu koji se odnosi na rad operatora distributivnog sistema, r) daje saglasnost na pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem, s) daje prethodnu saglasnost za izgradnju direktnog gasovoda, t) donosi opšte uslove za isporuku i snabdijevanje prirodnim gasom, u) donosi pravila o promjeni snabdjevača, v) daje saglasnost na desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, jednogodišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem, plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa i plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas, w) podstiče razvoj i funkcionisanje otvorenog konkurentnog tržišta prirodnog gasa u Federaciji, x) analizira i prati odnose na tržištu prirodnog gasa, konkurenciju na tržištu, te sprječava narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje, y) nadzire i prati pojave restriktivnih ugovornih praksi, uključujući odredbe o ekskluzivitetu koje mogu spriječiti velike		

	(h) praćenje kretanja kvalitete vodika i, prema potrebi, upravljanja kvalitetom vodika koje provode operatori mreže za vodik kako je navedeno u članku 50., uključujući praćenje kretanja troškova povezanih s upravljanjem kvalitetom vodika; (i) uzimanje u obzir ispitivanja i procjene planova za razvoj infrastrukture za transport vodika koje podnose operatori mreže za vodik u skladu s člancima 55. i 56. ove Direktive kada odobrava namjenske pristojbe u smislu članka 5. Uredbe (EU) 2024/1789; (j) suradnja na prekograničnim pitanjima s regulatornim tijelom ili tijelima dotične države članice i s ACER-om, posebno sudjelovanjem u radu Odbora regulatora ACER-a u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2019/942. U pogledu infrastrukture prema trećoj zemlji i iz nje regulatorno tijelo države članice u kojoj se nalazi prva intekonekcijska točka s mrežom država članica može surađivati s relevantnim tijelima treće zemlje, među ostalim s ugovornim strankama Energetske zajednice, nakon savjetovanja s regulatornim tijelima drugih dotičnih država članica, s ciljem osiguravanja da se ova Direktiva, s obzirom na tu infrastrukturu, dosljedno primjenjuje na državnom području država članica;		kupce koji nisu domaćinstva da istovremeno zaključe ugovore sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor, z) obezbjeđuje, u saradnji sa drugim nadležnim tijelima, institucionalnu zaštitu prava krajnjih kupaca, uključujući pravo na pravičan i nediskriminirajući tretman, na pružanje kvalitetnih usluga i konkurenciju, aa) vrši nadgledanje izvršenja obaveze javne usluge, bb) nadgleda postojanje unakrsnog subvencioniranja između energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga i drugih energetskih djelatnosti, cc) odobrava program usklađenosti operatora distributivnog sistema te izvršava druge nadležnosti u vezi sa nadzorom razdvajanja operatora distributivnog sistema, dd) prati sigurnost rada i pouzdanost distributivnog sistema, ee) određuje nivoe dozvoljenih gubitaka u distribuciji prirodnog gasa u postupku odobravanja potrebnog prihoda operatora distributivnog sistema, ff) nalaže operatoru distributivnog sistema sprovođenje mjera za unapređivanje kvaliteta usluga, gg) donosi propise o kvalitetu snabdijevanja, uključujući i naknade za		

	(k) poštovanje i provedba bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke ACER-a i Komisije; (l) podnošenje godišnjeg izvješća o svojim aktivnostima i izvršavanju svojih obveza odgovarajućim tijelima država članica, ACER-u i Komisiji, uz obuhvaćanje poduzetih mjera i postignutih rezultata u pogledu svake od zadaća navedenih u ovom članku; (m) osiguravanje da između djelatnosti transporta, distribucije, transporta vodika, skladištenja prirodnog plina i vodika, terminala za vodik i UPP te opskrbe prirodnim plinom i vodikom ne postoje unakrsne subvencije, ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 2. Uredbe (EU) 2024/1789; (n) praćenje investicijskih planova operatora transportnih sustava i operatora transportnih mreža za vodik, uključivanje ocjene investicijskih planova operatora transportnih sustava i operatora transportnih mreža za vodik u godišnje izvješće s obzirom na njihovu dosljednost s planovima razvoja mreže na razini Unije iz članaka 32. i 60. Uredbe (EU) 2024/1789, i uključivanje u takvu ocjenu preporuke za izmjenu tih investicijskih planova; (o) praćenje poštovanja pravila sigurnosti i pouzdanosti mreže i preispitivanje njihovih dosadašnjih rezultata te utvrđivanje ili odobravanje standarda i zahtjeva za kvalitetu		odstupanje od propisanih standarda i prati indikatore kvaliteta snabdijevanja, hh) propisuje obim i sadržaj podataka koje operator distributivnog sistema dostavlja po zahtjevu kupca u postupku promjene snabdjevača, ii) prati ulaganja u objekte gasne infrastrukture s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja, jj) nadgleda postupanje operatora distributivnog sistema u slučaju odbijanja pristupa mreži, kk) rješava sporove i žalbe u skladu sa ovim zakonom, ll) prati sprovođenje obaveze računovodstvenog razdvajanja, mm) daje saglasnost na ugovor o najmu imovine između vertikalno integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema u uslovima kada vertikalno integrisani subjekt zadržava vlasništvo nad imovinom za distribuciju prirodnog gasa, nn) daje saglasnost na opšti ugovor o obavljanju zajedničkih poslova i pružanju usluga između vertikalno integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema, oo) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa,		

	usluge i opskrbe ili doprinos tome zajedno s drugim nadležnim tijelima; (p) praćenje stupnja transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene, i osiguravanje usklađenosti poduzeća za prirodni plin i za vodik s obvezama transparentnosti; (q) praćenje stupnja i učinkovitosti otvaranja tržišta i tržišnog natjecanja na razinama veleprodaje i maloprodaje, uključujući burze prirodnog plina i vodika, cijene za kupce iz kategorije kućanstvo uključujući sustave predujma, transparentnost ponuda, rast cijena i njihov učinak na veleprodajne cijene i potrošačke cijene, odnos između cijena za kućanstvo i veleprodajnih cijena, stope promjene opskrbljivača, stope isključivanja, pružanje usluga održavanja i naknade za te usluge te pritužbe kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i svaki oblik narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, uključujući pružanje svih relevantnih informacija, te upućivanje relevantnih slučajeva na razmatranje nadležnim tijelima za tržišno natjecanje, posebno u pogledu ugroženih kupaca i kupaca pogođenih energetskim siromaštvom; (r) praćenje pojave restriktivne ugovorne prakse, uključujući klauzule o isključivosti koje bi velikim kupcima koji nisu kućanstva mogle onemogućiti istodobno sklapanje		pp) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje skladišta prirodnog gasa, qq) daje saglasnost na tarife za korištenje skladišta prirodnog gasa i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora skladišta prirodnog gasa, rr) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas, ss) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas, tt) daje saglasnost na tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas, uu) nadgleda postupanje operatora skladišta prirodnog gasa i operatora terminala za utečnjeni prirodni gas u pogledu primjene uslova pristupa sistemu, vv) donosi pravila za vođenje knjigovodstvenih evidencija radi sprovođenja odredbi ovog zakona i drugih propisa u vezi sa računovodstvenim razdvajanjem, ww) propisuje pravila izvještavanja, obrasce za dostavu podataka, dinamiku		

	ugovora s više opskrbljivača ili ih ograničiti u tom izboru te, prema potrebi, obavješćivanje nacionalnih tijela za tržišno natjecanje o takvoj praksi; (s) poštovanje ugovorne slobode u pogledu dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su usklađeni s pravom Unije i politikama Unije te da doprinose postizanju ciljeva dekarbonizacije, pod uvjetom da se nijedan dugoročni ugovor o opskrbi fosilnim plinovima s nesmanjenim emisijama ne sklopi na rok koji istječe nakon 31. prosinca 2049. (t) praćenje vremena koje je operatorima transportnih i distribucijskih sustava za prirodni plin ili operatorima mreže za vodik potrebno za priključivanje i popravke, uključujući zahtjeve proizvodnih postrojenja za biometan za priključenje na mrežu; (u) praćenje i pregled uvjeta za pristup skladištu prirodnog plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, kako je predviđeno u članku 33. ili 37. isključujući, ako je režim pristupa skladištu za prirodni plin određen na temelju članka 33. stavka 3., preispitivanje tarifa; (v) pomoć pri osiguravanju, zajedno s drugim relevantnim tijelima, učinkovitosti i provedbe mjera za zaštitu potrošača, uključujući one predviđene u Prilogu I. te posebno procjena postojanja prepreka za kupce u ostvarivanju	Član 30.	i način dostave izvještaja od energetskih subjekata, xx) donosi pravilnik o izdavanju dozvola, yy) ostvaruje druge nadležnosti u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u oblasti energetike i preuzetim međunarodnim obavezama. **(Ovlaštenja Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Regulatorna komisija je ovlaštena da: a) donosi odluke koje su obavezujuće za energetske subjekte, b) traži informacije od energetskih subjekata neophodne za vršenje svojih nadležnosti i javno objavljuje informacije o tržištu prirodnog gasa, c) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata, uključujući i uvid u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije, d) prati i nadzire izvršavanje obaveza energetskih subjekata iz ovog zakona i izdatih dozvola, e) izriče primjerene i srazmjerne kazne energetskim subjektima koji ne izvršavaju obaveze iz ovog zakona, uključujući i izdavanje prekršajnog naloga, f) sarađuje i razmjenjuje podatke sa agencijama i organizacijama koje se		

	njihovih prava kao što su promjena opskrbljivača, raskid ugovora i pristup izvansudskim mehanizmima za rješavanje sporova; (w) objavljivanje preporuka, najmanje na godišnjoj razini, u vezi s usklađenošću cijena opskrbe s člankom 7. i, prema potrebi, njihovo dostavljanje tijelima za tržišno natjecanje; (x) osiguravanje nediskriminirajućeg pristupa podacima o potrošnji kupaca, osiguravanje, za fakultativnu uporabu, lako razumljivog, usklađenog obrasca na nacionalnoj razini za podatke o potrošnji i brzog pristupa takvim podacima za sve kupce na temelju članaka 23. i 24.; (y) praćenje provedbe pravila o ulogama i odgovornostima operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, operatora mreža za vodik, opskrbljivača i kupaca te drugih sudionika na tržištu na temelju Uredbe (EU) 2024/1789; (z) praćenje ispravne primjene kriterija na temelju kojih se utvrđuje potpada li određeni sustav skladišta prirodnog plina pod članak 33. stavak 3. ili 4.; (aa) praćenje provedbe zaštitnih mjera iz članka 83.; (bb) doprinošenje usklađenosti postupaka razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnoj razini;		bave zaštitom konkurencije i zaštitom okoliša.		

	(cc) provođenje mrežnih pravila i smjernica donesenih na temelju članaka od 70. do 74. Uredbe (EU) 2024/1789 uporabom nacionalnih mjera ili, gdje je to potrebno, koordiniranih regionalnih mjera ili mjera na razini Unije; (dd) osiguravanje otvorenog, transparentnog, učinkovitog i uključivog postupka za uspostavu nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja distribucijske mreže u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 55., plana razvoja distribucijske mreže za vodik u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 56 i, prema potrebi, plana za stavljanje mreže izvan pogona u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 57.; (ee) odobravanje i izmjena planova razvoja mreže iz članka 55. i, prema potrebi, iz članka 57. (ff) ispitivanje i, ako je to primjenjivo, zahtijevanje izmjena plana razvoja distribucijske mreže za vodik kako je navedeno u članku 56. stavku 4., ako je država članica predvidjela takvu zadaću na temelju stavka 6. tog članka; (gg) utvrđivanje smjernica iz članka 57. stavka 6. u kojima se navode kriteriji i metodologije za strukturni pristup stavljanju dijelova distribucijske mreže za prirodni plin izvan pogona, uzimajući u obzir troškove stavljanja izvan pogona i specifičan slučaj				

	imovine koju bi možda trebalo staviti izvan pogona prije izvorno predviđenog životnog ciklusa te pružanje smjernica u pogledu određivanja tarifa u takvim slučajevima; (hh) praćenje dostupnosti internetskih stranica za usporedbu, uključujući alate za usporedbu koji ispunjavaju kriterije iz članka 14.; (ii) praćenje i uklanjanje neopravdanih prepreka i ograničenja razvoja u odnosu na potrošnju prirodnog plina iz obnovljivih izvora koju potrošači sami proizvedu; (jj) obavljanje svih drugih dužnosti koje su regulatornom tijelu dodijeljene u skladu s ovom Direktivom i Uredbom (EU) 2024/1789. 2. Ako država članica tako predvidi, dužnosti praćenja iz stavka 1. mogu izvršavati druga tijela, različita od regulatornog tijela. U tom se slučaju informacije dobivene takvim praćenjem čim prije stavljaju na raspolaganje regulatornom tijelu. Uz očuvanje njihove neovisnosti, ne dovodeći u pitanje njihove specifične nadležnosti i dosljedno načelima bolje regulacije, regulatorno tijelo pri izvršavanju dužnosti iz stavka 1. prema potrebi se savjetuje s operatorima transportnih sustava za prirodni plin i operatorima mreže za vodik i, prema potrebi, blisko surađuje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima.				

	Sva odobrenja koja na temelju ove Direktive izda određeno regulatorno tijelo ili ACER ne dovode u pitanje nijednu propisno utemeljenu buduću uporabu ovlasti od strane regulatornog tijela na temelju ovog članka ni bilo koju sankciju koju odrede druga nadležna tijela ili Komisija. 3. Pored dužnosti koje su mu povjerene na temelju stavka 1. ovog članka, ako je neovisni operator sustava ili neovisni operator transportne mreže za vodik imenovan na temelju članka 61. ili 68., regulatorno tijelo: (a) prati ispunjavaju li vlasnik transportnog sustava, neovisni operator sustava ili vlasnik transportne mreže za vodik i neovisni operator transportne mreže za vodik svoje obveze na temelju ove Direktive te izriče sankcije za neispunjavanje obveza na temelju stavka 4. točke (d); (b) prati odnose i komunikaciju između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava ili između vlasnika transportne mreže za vodik i neovisnog operatora transportne mreže za vodik s ciljem da se osigura da neovisni operator sustava ili neovisni operator transportne mreže za vodik ispunjava svoje obveze, a posebno odobrava ugovore i djeluje kao tijelo za rješavanje sporova između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog				

	sustava ili između vlasnika transportne mreže za vodik i neovisnog operatora transportne mreže za vodik u pogledu pritužaba koje podnese bilo koja strana na temelju stavka 11.; (c) ne dovodeći u pitanje postupak utvrđen u članku 61. stavku 2. točki (c), za prvi desetogodišnji plan razvoja mreže, odobrava planiranje ulaganja i višegodišnji plan razvoja mreže koji godišnje podnosi neovisni operator sustava ili neovisni operator transportne mreže za vodik; (d) osigurava da tarife za pristup mreži, koje naplaćuje neovisni operator sustava ili neovisni operator mreže za vodik, uključuju naknadu za vlasnika ili vlasnike mreže, čime se osigurava primjerena naknada za uporabu mrežne imovine i za bilo koja nova ulaganja u nju, pod uvjetom da se provode ekonomično i učinkovito; (e) ovlašteno je za provođenje inspekcija, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vlasnika transportnog sustava i neovisnog operatora sustava ili vlasnika transportne mreže za vodik i neovisnog operatora transportne mreže za vodik. 4. Države članice osiguravaju da regulatorna tijela dobiju ovlasti koje im omogućuju izvršavanje dužnosti iz stavaka 1., 3. i 6. na učinkovit i brz način. U tu svrhu				

	regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće ovlasti: (a) donosi obvezujuće odluke o poduzećima za prirodni plin i vodik; (b) provodi istrage o funkcioniranju tržišta prirodnog plina i vodika, odlučuje o bilo kojim nužnim i razmjernim mjerama za promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i osiguravanje pravilnog funkcioniranja tržišta prirodnog plina i vodika, i prema potrebi, za suradnju s nacionalnim tijelom za tržišno natjecanje i regulatorima financijskih tržišta ili Komisijom, te ih uvodi, pri provođenju istrage koja se odnosi na pravo tržišnog natjecanja; (c) od poduzeća za prirodni plin i vodik zahtijeva sve informacije relevantne za izvršavanje vlastitih zadaća, uključujući obrazloženje za eventualno odbijanje odobravanja pristupa trećim stranama, i sve informacije o mjerama nužnima za pojačanje mreže; (d) izriče učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije poduzećima za prirodni plin i vodik koja ne poštuju svoje obveze na temelju ove Direktive ili bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili ACER-a, ili predlaže da nadležni sud izrekne takve sankcije uključujući ovlast izricanja ili predlaganja sankcija od najviše 10 % godišnjeg prometa operatora transportnog sustava ili operatora				

	mreže za vodik, odnosno od najviše 10 % godišnjeg prometa vertikalno integriranog poduzeća, operatoru transportnog sustava ili operatoru mreže za vodik odnosno vertikalno integriranom poduzeću, ovisno o slučaju, za nepoštovanje njihovih obveza na temelju ove Direktive; (e) odgovarajuća prava provedbe istraga i odgovarajuće ovlasti davanja uputa za rješavanje sporova na temelju stavaka 11. i 12. 5. Regulatorno tijelo koje se nalazi u državi članici u kojoj ENTSO za plin, ENNOH ili tijelo EU-a za ODS-ove ima sjedište, ima ovlast izricanja učinkovitih, razmjernih i odvraćajućih sankcija tim subjektima ako ne ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Direktive, Uredbe (EU) 2024/1789 ili bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili ACER-a ili predlaganja izricanja takvih sankcija nadležnom sudu. 6. Pored dužnosti i ovlasti koje su mu povjerene na temelju stavaka 1. i 4. ovog članka, ako je neovisni operator transporta ili operator integrirane transportne mreže za vodik imenovan u skladu s odjeljkom 3.poglavlja IX., regulatornom tijelu dodjeljuju se najmanje sljedeće dužnosti i ovlasti: (a) izricati sankcije na temelju stavka 4. točke (d) za diskriminirajuće ponašanje u korist vertikalno integriranog poduzeća;				

	(b) pratiti komunikaciju između operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik i vertikalno integriranog poduzeća radi osiguravanja da operator transportnog sustava ili operator integrirane transportne mreže za vodik ispunjava svoje obveze; (c) djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik u pogledu bilo kojih pritužaba podnesenih na temelju stavka 11.; (d) pratiti komercijalne i financijske odnose, uključujući zajmove, između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik; (e) odobravati sve komercijalne i financijske sporazume između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik uz uvjet da su usklađeni s tržišnim uvjetima; (f) zahtijevati obrazloženje od vertikalno integriranog poduzeća po obavijesti dobivenoj od službenika za praćenje usklađenosti u skladu s člankom 67. stavkom 4., a posebno uključujući dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća;				

	(g) provoditi inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik; (h) dodjeljivati sve ili specifične zadaće operatora transportnog sustava ili operatora integrirane transportne mreže za vodik neovisnom operatoru sustava ili neovisnom operatoru transportne mreže za vodik, imenovanom u skladu s člankom 68., u slučaju da operator transportnog sustava ili operator integrirane mreže za vodik stalno krši svoje obveze na temelju ove Direktive, a posebno u slučaju ponovljenog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća. 7. Regulatorna tijela odgovorna su za određivanje ili odobravanje, dovoljno vremena prije nego što stupe na snagu, najmanje metodologija koje se koriste za izračunavanje ili utvrđivanje uvjeta za: (a) priključenje i pristup nacionalnim mrežama za prirodni plin, uključujući tarife za transport i distribuciju, te uvjeta i tarifa za pristup terminalima za UPP, pri čemu tarife ili metodologije omogućavaju da se potrebna ulaganja u mreže i terminale za UPP izvrše tako da se tim ulaganjima omogući osiguravanje održivosti mreža i terminala za UPP;				

	(b) priključenje i pristup nacionalnim mrežama za vodik, uključujući mrežne tarife za vodik, prema potrebi, te uvjete i tarife za pristup skladištima i terminalima za vodik; (c) pružanje usluga uravnoteženja koje treba provesti na najekonomičniji način i davanje odgovarajućih poticaja kako bi korisnici mreže uravnotežili svoj unos i povlačenje, na pošten i nediskriminirajući način i na temelju objektivnih kriterija; (d) odobravanje i praćenje namjenskih pristojbi u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2024/1789; (e) pristup prekograničnim infrastrukturama, uključujući postupke za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem. 8. Metodologije ili uvjeti iz stavka 7. objavljuju se. 9. Pri utvrđivanju ili odobravanju tarifa ili metodologija i usluga uravnoteženja iz stavka 7. regulatorna tijela osiguravaju da su operatorima transportnih i distribucijskih sustava i, ne dovodeći u pitanje odluku države članice na temelju članka 35. stavka 4., operatorima mreža za vodik pruženi odgovarajući poticaji, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti, poticanja integracije tržišta i sigurnosti opskrbe te podrške povezanim istraživačkim djelatnostima.				

	10. Regulatorna tijela prate upravljanje zagušenjem nacionalnih transportnih mreža i transportnih mreža za vodik, uključujući međudržavne spojne plinovode i međudržavne spojne plinovode za vodik, i provedbu pravila upravljanja zagušenjem. U tu svrhu operatori transportnih sustava, operatori transportnih mreža za vodik ili operatori na tržištu svoja pravila upravljanja zagušenjem, uključujući raspodjelu kapaciteta, dostavljaju regulatornim tijelima. Regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjene tih pravila.				
Članak 79.	**Odluke i pritužbe** 1. Regulatorna tijela ovlaštena su zahtijevati da operatori transportnih sustava za prirodni plin, sustava skladišta prirodnog plina, terminala za UPP i operatori distribucijskih sustava, operatori skladišta i terminala za vodik, i operatori mreža za vodik, prema potrebi, promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz ovog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena na nediskriminirajući način. Ako je režim pristupa skladištu prirodnog plina uspostavljen na temelju članka 33. stavka 3., ta zadaća ne uključuje promjenu tarifa. Ako se režim pristupa mrežama za vodik, sustavima spremišta vodika ili skladištima za vodik temelji na ugovorenom pristupu trećih	Član 29	**(Nadležnosti Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Regulatorna komisija u sektoru prirodnog gasa ima nadležnosti da: a) donosi pravila i akte kojima se uređuju odnosi između energetskih subjekata te između energetskih subjekata i kupaca prirodnog gasa, b) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata na tržištu prirodnog gasa i izvršavanje odredbi i uslova iz izdatih dozvola, c) izdaje dozvole za obavljanje energetskih djelatnosti u sektoru prirodnog gasa i vodi registar dozvola, d) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje distributivnog sistema,	D	Odredba je djelimično preuzeta u nacrt zakona o gasu, kao i u Dio treći, I. Poglavlje – Regulatorna komisija za energiju u FBiH Zakona o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u FBiH. Dodatno će biti predmetom regulisanja na državnom nivou. Potpuna usklađenost biće

	strana u skladu s člankom 35. stavkom 4., člankom 36. stavkom 1. ili člankom 37. stavkom 1., ta zadaća isključuje promjenu tarifa. U slučaju kašnjenja s određivanjem tarifa za transport i distribuciju prirodnog plina i, prema potrebi, tarifa mreže za vodik, regulatorna su tijela ovlaštena odrediti ili odobriti privremene tarife ili metodologije za transport i distribuciju te tarife ili metodologije mreže za vodik i odlučiti o odgovarajućim kompenzacijskim mjerama u slučaju da konačne tarife ili metodologije odstupaju od tih privremenih tarifa ili metodologija. 2. Stranka koja ima pritužbu na određenog operatora transportnog sustava za prirodni plin, sustava skladišta prirodnog plina, terminala za UPP ili operatora distribucijskog sustava ili operatora mreže, skladišta ili terminala za vodik u vezi s obvezama koje taj operator ima na temelju ove Direktive može svoju pritužbu uputiti regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, donosi odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. Taj se rok može produljiti za dva mjeseca ako regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije. Taj se produljeni rok može dodatno produljiti uz pristanak podnositelja pritužbe. Odluka regulatornog tijela obvezujuća je ako i sve dok ne bude ukinuta povodom žalbe.		e) utvrđuje tarife za korištenje distributivnog sistema, f) donosi metodologiju za utvrđivanje tarifa za korištenje zatvorenog distributivnog sistema, g) daje saglasnost na tarife za korištenje zatvorenog distributivnog sistema te u slučaju neusaglašenosti sa metodologijom utvrđuje propisane tarife, h) na prijedlog operatora zatvorenog distributivnog sistema donosi pravila o radu zatvorenog distributivnog sistema, i) donosi metodologije za utvrđivanje naknade za priključenje na distributivnu mrežu i naknade za priključenje na zatvoreni distributivni sistem, j) utvrđuje iznos naknada za priključenje na distributivnu mrežu, k) daje saglasnost na iznos naknada za priključenje na zatvoreni distributivni sistem, l) donosi metodologiju za utvrđivanje cijena javnog snabdijevanja, m) daje saglasnost ili utvrđuje cijene javnog snabdijevanja, n) donosi metodologiju za utvrđivanje cijene rezervnog snabdijevanja, o) daje saglasnost na iznose naknada za pružanje nestandardnih usluga operatora distributivnog sistema,		postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

	3. Svaka stranka koja je oštećena i koja ima pravo na pritužbu o odluci o metodologijama donesenoj na temelju ovog članka ili, kada regulatorno tijelo ima dužnost savjetovati se, u vezi s predloženim tarifama ili metodologijama, može u roku od dva mjeseca od objavljivanja odluke ili prijedloga odluke ili u kraćem roku, ako tako predvide države članice, podnijeti pritužbu na preispitivanje. Takva pritužba nema suspenzivni učinak. 4. Države članice uvode odgovarajuće i učinkovite mehanizme za reguliranje, kontrolu i transparentnost radi izbjegavanja bilo koje zloporabe vladajućeg položaja, posebno na štetu potrošača, i bilo kojeg predatorskog ponašanja. Ti mehanizmi uzimaju u obzir odredbe UFEU-a, a posebno njegov članak 102. 5. Države članice osiguravaju poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući upravni ili kazneni postupak u skladu sa svojim nacionalnim pravom, protiv fizičkih ili pravnih osoba odgovornih u slučajevima nepoštovanja pravila povjerljivosti predviđenih u ovoj Direktivi. 6. Pritužbe iz stavaka 2. i 3. ne dovode u pitanje korištenje prava na žalbu na temelju prava Unije ili nacionalnog prava.		p) vrši nadgledanje primjene tarifa, naknada i cijena utvrđenih u skladu sa ovim zakonom, q) odobrava pravila o radu distributivnog sistema, vodeći računa o preuzimanju pravila i smjernica Evropske unije za rad sistema prirodnog gasa u dijelu koji se odnosi na rad operatora distributivnog sistema, r) daje saglasnost na pravila o priključenju objekata korisnika sistema na distributivni sistem, s) daje prethodnu saglasnost za izgradnju direktnog gasovoda, t) donosi opšte uslove za isporuku i snabdijevanje prirodnim gasom, u) donosi pravila o promjeni snabdjevača, v) daje saglasnost na desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema, jednogodišnji i trogodišnji plan investicija u distributivni sistem, plan razvoja sistema skladišta prirodnog gasa i plan razvoja terminala za utečnjeni prirodni gas, w) podstiče razvoj i funkcionisanje otvorenog konkurentnog tržišta prirodnog gasa u Federaciji, x) analizira i prati odnose na tržištu prirodnog gasa, konkurenciju na tržištu, te sprječava narušavanje ili ograničenje konkurencije ili monopolsko ponašanje,		

	7. Odluke koje donose regulatorna tijela u potpunosti su obrazložene i opravdane kako bi se omogućilo sudsko preispitivanje. Odluke su dostupne javnosti uz istodobno očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija. 8. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mehanizama na nacionalnoj razini, na temelju kojih stranka oštećena odlukom regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi.		y) nadzire i prati pojave restriktivnih ugovornih praksi, uključujući odredbe o ekskluzivitetu koje mogu spriječiti velike kupce koji nisu domaćinstva da istovremeno zaključe ugovore sa više snabdjevača ili ograniče njihov izbor, z) obezbjeđuje, u saradnji sa drugim nadležnim tijelima, institucionalnu zaštitu prava krajnjih kupaca, uključujući pravo na pravičan i nediskriminirajući tretman, na pružanje kvalitetnih usluga i konkurenciju, aa) vrši nadgledanje izvršenja obaveze javne usluge, bb) nadgleda postojanje unakrsnog subvencioniranja između energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga i drugih energetskih djelatnosti, cc) odobrava program usklađenosti operatora distributivnog sistema te izvršava druge nadležnosti u vezi sa nadzorom razdvajanja operatora distributivnog sistema, dd) prati sigurnost rada i pouzdanost distributivnog sistema, ee) određuje nivoe dozvoljenih gubitaka u distribuciji prirodnog gasa u postupku odobravanja potrebnog prihoda operatora distributivnog sistema,		

			ff) nalaže operatoru distributivnog sistema sprovođenje mjera za unapređivanje kvaliteta usluga, gg) donosi propise o kvalitetu snabdijevanja, uključujući i naknade za odstupanje od propisanih standarda i prati indikatore kvaliteta snabdijevanja, hh) propisuje obim i sadržaj podataka koje operator distributivnog sistema dostavlja po zahtjevu kupca u postupku promjene snabdjevača, ii) prati ulaganja u objekte gasne infrastrukture s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja, jj) nadgleda postupanje operatora distributivnog sistema u slučaju odbijanja pristupa mreži, kk) rješava sporove i žalbe u skladu sa ovim zakonom, ll) prati sprovođenje obaveze računovodstvenog razdvajanja, mm) daje saglasnost na ugovor o najmu imovine između vertikalno integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema u uslovima kada vertikalno integrisani subjekt zadržava vlasništvo nad imovinom za distribuciju prirodnog gasa, nn) daje saglasnost na opšti ugovor o obavljanju zajedničkih poslova i pružanju usluga između vertikalno		

			integrisanog subjekta i operatora distributivnog sistema, oo) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju skladišta prirodnog gasa, pp) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje skladišta prirodnog gasa, qq) daje saglasnost na tarife za korištenje skladišta prirodnog gasa i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora skladišta prirodnog gasa, rr) daje saglasnost na pravila o radu i korištenju terminala za utečnjeni prirodni gas, ss) daje saglasnost na metodologiju za utvrđivanje naknada za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas, tt) daje saglasnost na tarife za korištenje terminala za utečnjeni prirodni gas i daje saglasnost na cjenovnik nestandardnih usluga operatora terminala za utečnjeni prirodni gas, uu) nadgleda postupanje operatora skladišta prirodnog gasa i operatora terminala za utečnjeni prirodni gas u pogledu primjene uslova pristupa sistemu, vv) donosi pravila za vođenje knjigovodstvenih evidencija radi sprovođenja odredbi ovog zakona i		

		Član 30.	drugih propisa u vezi sa računovodstvenim razdvajanjem, ww) propisuje pravila izvještavanja, obrasce za dostavu podataka, dinamiku i način dostave izvještaja od energetskih subjekata, xx) donosi pravilnik o izdavanju dozvola, yy) ostvaruje druge nadležnosti u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u oblasti energetike i preuzetim međunarodnim obavezama. **(Ovlaštenja Regulatorne komisije u sektoru prirodnog gasa)** Regulatorna komisija je ovlaštena da: a) donosi odluke koje su obavezujuće za energetske subjekte, b) traži informacije od energetskih subjekata neophodne za vršenje svojih nadležnosti i javno objavljuje informacije o tržištu prirodnog gasa, c) vrši nadgledanje rada energetskih subjekata, uključujući i uvid u poslovne račune i knjigovodstvene evidencije, d) prati i nadzire izvršavanje obaveza energetskih subjekata iz ovog zakona i izdatih dozvola, e) izriče primjerene i srazmjerne kazne energetskim subjektima koji ne izvršavaju obaveze iz ovog zakona,		

			uključujući i izdavanje prekršajnog naloga, f) surađuje i razmjenjuje podatke sa agencijama i organizacijama koje se bave zaštitom konkurencije i zaštitom okoliša.		
Članak 80.	**Regionalna suradnja među regulatornim tijelima u odnosu na prekogranična pitanja** 1. Regulatorna tijela međusobno se blisko savjetuju i surađuju te jedna drugima, posebice unutar ACER-a, i ACER-u pružaju sve informacije potrebne za obavljanje njihovih zadaća na temelju ove Direktive. U pogledu razmijenjenih informacija, tijelo koje ih prima osigurava razinu povjerljivosti jednaku onoj koja se zahtijeva od tijela koje ih pruža. 2. Regulatorna tijela surađuju najmanje na regionalnoj razini radi: (a) poticanja stvaranja operativnih aranžmana radi omogućavanja optimalnog upravljanja mrežom, promicanja zajedničke burze prirodnog plina i vodika i raspodjele prekograničnih kapaciteta te omogućavanja primjerene razine kapaciteta spojnih plinovoda, među ostalim putem novih spojnih plinovoda, unutar regije i između regija, kako bi se omogućio razvoj djelotvornog tržišnog natjecanja i poboljšanje sigurnosti opskrbe, a			NP	

	da se pritom ne prave razlike između poduzeća za opskrbu u različitim državama članicama; (b) koordiniranja razvoja svih mrežnih kodeksa za relevantne operatore transportnih sustava, operatore mreže za vodik i druge sudionike na tržištu; (c) koordiniranja izrade pravila koja uređuju upravljanje zagušenjem; (d) osiguravanja usklađenosti s propisima za pravne subjekte koji izvršavaju zadaće operatora transporta i operatora mreže na prekograničnoj ili regionalnoj razini. 3. Regulatorna tijela imaju pravo međusobno sklapati sporazume o suradnji kako bi potakla regulatornu suradnju. 4. Djelovanja iz stavka 2. provode se, prema potrebi, uz blisko savjetovanje s drugim relevantnim nacionalnim tijelima i ne dovodeći u pitanje njihove specifične nadležnosti. 5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktive uspostavom smjernica o opsegu dužnosti regulatornih tijela da surađuju međusobno i s ACER-om. 6. Regulatorna tijela ili, prema potrebi, druga nadležna tijela mogu se savjetovati i surađivati s relevantnim tijelima trećih zemalja, među ostalim s ugovornim				

	strankama Energetske zajednice, u pogledu rada infrastrukture za prirodni plin i vodik prema trećim zemljama i iz njih s ciljem osiguravanja da se ova Direktive s obzirom na dotičnu infrastrukturu dosljedno primjenjuje na državnom području i u teritorijalnom moru države članice.				
Članak 81.	**Usklađenost s mrežnim kodeksima i smjernicama** 1. Svako regulatorno tijelo i Komisija mogu zatražiti mišljenje ACER-a o usklađenosti odluke koju je donijelo regulatorno tijelo s mrežnim kodeksima i smjernicama donesenima na temelju ove Direktive ili Uredbe (EU) 2024/1789. 2. ACER daje svoje mišljenje regulatornom tijelu koje ga je zatražilo, odnosno Komisiji, i regulatornom tijelu koje je donijelo dotičnu odluku, u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva. 3. Ako se regulatorno tijelo koje je donijelo odluku ne uskladi s mišljenjem ACER-a u roku od četiri mjeseca od dana primitka tog mišljenja, ACER o tome obavješćuje Komisiju. 4. Bilo koje regulatorno tijelo može obavijestiti Komisiju ako smatra da određena odluka značajna za prekograničnо trgovanje koju je donijelo drugo regulatorno tijelo nije usklađena s mrežnim kodeksima i smjernicama donesenima na temelju ove			NP	

	Direktive ili Uredbe (EU) 2024/1789 u roku od dva mjeseca od dana te odluke. 5. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca od obavijesti ACER-a u skladu sa stavkom 3. ili regulatornog tijela u skladu sa stavkom 4., ili na vlastitu inicijativu u roku od tri mjeseca od dana odluke, zaključi da postoji ozbiljna sumnja u pogledu usklađenosti odluke određenog regulatornog tijela s mrežnim kodeksima i smjernicama donesenima na temelju ove Direktive ili Uredbe (EU) 2024/1789, Komisija može odlučiti dodatno ispitati taj predmet. U takvom slučaju poziva regulatorno tijelo i stranke u postupku pred regulatornim tijelom da podnesu primjedbe. 6. Kada Komisija odluči dodatno ispitati slučaj u skladu sa stavkom 5., ona u roku od četiri mjeseca od dana takve odluke donosi konačnu odluku kojom: (a) se ne protivi odluci regulatornog tijela; ili (b) od dotičnog regulatornog tijela zahtijeva da povuče svoju odluku na temelju neusklađenosti s mrežnim kodeksima i smjernicama. 7. Ako Komisija ne donese odluku o dodatnom ispitivanju predmeta ni konačnu odluku u roku predviđenom u stavku 5. i 6., smatra se da se ne protivi odluci regulatornog tijela. 8. Regulatorno tijelo usklađuje se s odlukom Komisije o povlačenju odluke regulatornog				

	tijela u roku od dva mjeseca i o tome obavješćuje Komisiju. 9. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem smjernica kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku za primjenu ovog članka.				
Članak 82.	**Vođenje evidencije** 1. Države članice zahtijevaju od poduzeća za opskrbu da nacionalnim tijelima, uključujući regulatorno tijelo i nacionalna tijela za tržišno natjecanje te Komisiju, radi izvršavanja njihovih zadaća, najmanje pet godina drže na raspolaganju relevantne podatke o svim transakcijama u vezi s ugovorima o opskrbi prirodnim plinom i vodikom i izvedenicama za trgovanje prirodnim plinom i vodikom s veleprodajnim kupcima i operatorima transportnih sustava, operatorima skladišta prirodnog plina i terminala za UPP te operatorima mreža, skladišta i terminala za vodik. 2. Ti podaci uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su pravila o trajanju, isporukama i namirenju, količini, datumu i vremenu izvršenja, cijenama transakcija te načinu identificiranja dotičnog veleprodajnog kupca, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi prirodnim plinom i	Član 89.	**(Obaveze snabdjevača)** (1) Snabdjevač je dužan da: a) ispunjava uslove dozvole za obavljanje djelatnosti, b) obezbijedi prirodni gas prema zaključenim ugovorima o snabdijevanju sa krajnjim kupcima, c) na prikladan način obavijesti krajnje kupce o mogućnosti izbora snabdjevača, važećim cijenama i naknadama, te standardnim uslovima za zaključenje ugovora o snabdijevanju, d) dostavi krajnjim kupcima sažetak uslova snabdijevanja koji je napisan jasnim i jednostavnim jezikom, e) obračunava isporučeni prirodni gas i naknade za izvršene usluge, u skladu sa propisima i ugovorom o snabdijevanju, f) izdaje račune za isporučeni prirodni gas, g) ponudi odgovarajuće načine plaćanja koji nisu diskriminirajući za krajnje kupce,	D	Djelimično preuzeto u zakon na federalnom nivou, predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Stavovi 4), 6) i 7) nisu preuzeti kao obaveza Direktivom 2009/73/EZ Evropskog

	vodikom i izvedenicama za trgovanje prirodnim plinom i vodikom. 3. Regulatorno tijelo može odlučiti da neke od tih informacija stavi na raspolaganje sudionicima na tržištu, pod uvjetom da se ne otkriju komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili pojedinim transakcijama. Ovaj se stavak ne primjenjuje na informacije o financijskim instrumentima koje su obuhvaćene Direktivom 2014/65/EU. 4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 90. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem smjernica kojima se definiraju metode i modaliteti vođenja evidencije kao i oblik i sadržaj podataka koji se trebaju čuvati. 5. U pogledu transakcija izvedenicama za trgovanje prirodnim plinom i vodikom poduzeća za opskrbu s veleprodajnim kupcima te operatorima transportnih sustava za prirodni plin, operatorima skladišta plina i terminala za UPP, kao i operatorima mreže, skladišta i terminala za vodik, ovaj se članak primjenjuje tek nakon što Komisija donese smjernice iz stavka 4. 6. Ovim člankom ne stvaraju se dodatne obveze prema tijelima iz stavka 1. ovog članka za subjekte obuhvaćene Direktivom 2014/65/EU. 7. Ako je tijelima iz stavka 1. ovog članka potreban pristup podacima koje vode subjekti		h) neposredno obavijesti krajnje kupce o svakoj namjeri izmjene uslova ugovora o snabdijevanju, njihovom pravu na raskid ugovora, promjeni i razlozima za promjenu cijene, i) objavi uslove, postupak, pravne posljedice, odnosno prava kupca u slučaju obustave isporuke prirodnog gasa zbog neispunjavanja obaveza iz ugovora o snabdijevanju prirodnim gasom, j) informiše krajnje kupce o mjerama koje se mogu poduzeti u cilju izbjegavanja obustave isporuke, k) obezbijedi besplatnu telefonsku liniju za obavještavanje i odgovore na pitanja kupaca radi informisanja o uslovima i načinu ostvarivanja prava kupaca, l) rješava prigovore krajnjih kupaca na jednostavan, pravedan i brz način, m) učestvuje u postupku promjene snabdjevača bez nametanja administrativnih barijera koje otežavaju ili sprječavaju promjenu snabdjevača, n) na jednostavan način obavještava krajnje kupce o mjerama unapređenja energijske efikasnosti u finalnoj potrošnji prirodnog gasa, o) čuva relevantne podatke koji se odnose na transakcije iz ugovora o snabdijevanju u trajanju od najmanje pet godina,		parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ, prilagođena odlukama 2011/02/MC-EnC i 2021/14/MC-EnC (rok: 1. januar 2015.). Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini.

	obuhvaćeni Direktivom 2014/65/EU, zahtijevane podatke pružaju im tijela odgovorna na temelju te direktive.		p) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima te pruži potrebne informacije i dokumentaciju Regulatornoj komisiji i Ministarstvu, q) obezbijedi nesmetan pristup svojim objektima te pruži potrebne informacije i dokumentaciju nadležnom inspekcijskom organu, r) preuzme balansnu odgovornost, s) izvrši druge obaveze u skladu sa propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi, trgovina i promet robe i usluga i zaštita potrošača. (2) Odredbe ovog člana primjenjuju se i na javnog i na rezervnog snabdjevača.		Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.
POGLAVLJE XI. **ZAVRŠNE ODREDBE** *Članak 83.*	**Zaštitne mjere** U slučaju iznenadne krize na energetskom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, država članica može poduzeti mjere utvrđene u nacionalnom interventnom planu i proglasiti, ako je to primjenjivo, jednu od kriznih razina na temelju članka 11. Uredbe (EU) 2017/1938.	Član 124.	**(Sigurnost snabdijevanja)** (1) Sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom znači sposobnost sistema prirodnog gasa da garantuje snabdijevanje kupaca prirodnim gasom s jasno utvrđenim nivoom usluga. (2) Ministarstvo i Regulatorna komisija vrše nadzor nad radom energetskih subjekata i preduzimaju mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala sigurnost snabdijevanja prirodnim gasom. (3) Vlada Federacije može proglasiti stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i poduzeti mjere kojim se osigurava snabdijevanje krajnjih kupaca, posebno u uslovima:	D	Veći dio odredbe je preuzet, a djelimično će biti predmetom regulisanja na državnom nivou, odnosno kroz donošenje zakona i podzakonskih akata na nivou Bosne i Hercegovine. S obzirom na to da je SSP stupio na snagu 1. juna 2015, rok za ispunjavanje

		Član 125.	a) poremećaja u isporuci prirodnog gasa, uključujući ekstremni porast cijene i nedovoljnu ponudu prirodnog gasa, b) iznimno niskih temperatura u toku perioda vršne potrošnje, c) izuzetno velike potražnje za prirodnim gasom tokom najhladnijih perioda koji se prema meteorološkim i klimatološkim statistikama događaju jednom u 20 godina, d) drugih vanrednih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost snabdijevanja. **(Plan mjera za stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja)** 1) Vlada Federacije donosi plan kojim se propisuje način postupanja u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom. (2) Plan iz stava (1) ovog člana naročito propisuje: a) opis i kategorizaciju vanrednih situacija, b) obaveze i odgovornosti subjekata u slučaju nastupanja vanrednih situacija, c) procedure i način upravljanja krizom, d) listu mjera koje se mogu poduzeti u cilju poboljšanja sigurnosti snabdijevanja,		obaveze je istekao 1. juna 2021. godine. Potpuna usklađenost biće postignuta po usvajanju državnog Zakona o gasu, a prema Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2025–2027. godina, usvajanje Nacrta zakona planirano je u 2026. godini. Uzimajući to u obzir, rok za postizanje potpune usklađenosti okvirno je 2027. godina.

			e) mjere i aktivnosti koje se mogu poduzeti sa ciljem smanjenja negativnih uticaja prekida u snabdijevanju prirodnim gasom na sisteme daljinskog grijanja i objekte za proizvodnju električne energije, f) način izvještavanja i informisanja, i g) druga pitanja od značaja za realizaciju plana. (3) Mjere iz stava (2) tačka d) ovog člana mogu obuhvatiti: a) mjere ograničenja isporuke, štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa, b) posebne uslove proizvodnje, uvoza ili izvoza prirodnog gasa, c) posebne uslove za formiranje i kontrolu cijena, d) obavezu isporuke samo određenim kategorijama korisnika, ili e) posebne uslove obavljanja djelatnosti u sektoru prirodnog gasa.		
		Član 126.	**(Postupanje u uslovima ugrožene sigurnosti snabdijevanja)** (1) Vlada donosi odluku kojom proglašava stanje ugrožene sigurnosti snabdijevanja i nalaže primjenu mjera koje odgovaraju datim okolnostima. (2) Vlada Federacije propisuje mjere iz stava (1) ovog člana na način koji izaziva najmanji mogući poremećaj na tržištu		

			prirodnog gasa, srazmjerno stepenu ugroženosti snabdijevanja. (3) Vlada Federacije određuje način obezbjeđivanja, odnosno izvore sredstava za naknadu štete koja može nastati za energetske subjekte koji sprovode mjere iz stava (1) ovog člana, kao i uslove i način raspodjele sredstava po osnovu naknade štete. (4) Mjere iz stava (1) ovog člana ne mogu trajati duže od trajanja okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno trajanja posljedica koje su rezultat tih okolnosti. (5) Vlada Federacije je dužna da o preduzetim mjerama iz stava (1) ovog člana putem nadležne institucije Bosne i Hercegovine obavještava Sekretarijat Energetske zajednice. (6) Odluka iz stava (1) ovog člana objavljuje se u sredstvima javnog informisanja.		
Članak 84.	**Ravnopravni uvjeti** 1. Mjere koje države članice mogu poduzeti na temelju ove Direktive radi osiguravanja ravnopravnih uvjeta moraju biti usklađene s UFEU-om, posebno njegovim člankom 36., i s drugim pravom Unije. 2. Mjere iz stavka 1. moraju biti razmjerne, nediskriminirajuće i transparentne. Te se mjere mogu početi provoditi tek nakon što			NP	

	Komisija o njima bude obaviještena i odobri ih. 3. Komisija djeluje na temelju obavijesti iz stavka 2. u roku od dva mjeseca od datuma primitka obavijesti. To razdoblje počinje na dan nakon primitka potpunih informacija. Ako Komisija nije djelovala unutar tog dvomjesečnog razdoblja, smatra se da se ne protivi mjerama o kojima je obaviještena.				
Članak 85.	**Tehnički sporazumi o radu plinovoda za prirodni plin i vodik s trećim zemljama** Ova Direktiva ne utječe na slobodu operatora transportnih sustava, operatora mreža za			NEP	

	vodik ili drugih gospodarskih subjekata da zadrže na snazi ili sklope tehničke sporazume o pitanjima povezanima s radom plinovoda između države članice i treće zemlje, u mjeri u kojoj su ti sporazumi u skladu s pravom Unije i relevantnim odlukama regulatornih tijela dotičnih država članica. O takvim sporazumima obavješćuju se regulatorna tijela dotičnih država članica.				
Članak 86.	**Odstupanja za sustav za prirodni plin** 1. Države članice koje nisu izravno priključene na međusobno povezani sustav bilo koje druge države članice mogu odstupiti od članaka 3., 8., 34. ili 60. ili članka 31. stavka 1. Svako takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka dovršetka prvog spojnog			NP	

	plinovoda s državom članicom. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju. 2. Države članice mogu Komisiji podnijeti zahtjev za odstupanje od primjene članka 3., 8., 60. ili 31. na najudaljenije regije u smislu članka 349. UFEU-a ili na druga zemljopisno izolirana područja. Svako takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka dovršetka priključenja regije ili područja s državom članicom međusobno povezanim sustavom. 3. Luksemburg može odstupiti od članka 60. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju. 4. Komisija obavješćuje države članice o zahtjevima za odstupanja iz stavka 2. prije donošenja odluke, uzimajući u obzir opravdane zahtjeve za povjerljivost poslovno osjetljivih informacija. 5. Odstupanja koja Komisija odobri na temelju stavka 2. vremenski su ograničena i podložna uvjetima kojima se nastoji povećati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i njegova integracija te osigurati da se odstupanjima ne ometa prijelaz na energiju iz obnovljivih izvora ili primjena načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu". 6. Odstupanja odobrena na temelju Direktive 2009/73/EZ bez datuma prestanka važenja ili bez utvrđenog razdoblja primjene prestaju važiti 31. prosinca 2025. Države članice koje 4. kolovoza 2024. još uvijek				

	uživaju koristi od takvih odstupanja mogu se odlučiti za primjenu novog odstupanja na temelju stavaka 1. ili 7. ovog članka ili mogu Komisiji podnijeti zahtjev za novo odstupanje na temelju stavka 2. ovog članka. 7. Države članice koje dobiju prvu komercijalnu isporuku na temelju svojeg prvog dugoročnog ugovora o opskrbi prirodnim plinom nakon 4. kolovoza 2024. mogu odstupiti od članka 3. stavaka od 1. do 4., članka 4. stavka 1., članka 8., članka 31. stavka 1., članka 32. stavka 1., članka 34., članka 39. stavaka od 1. do 5., članka 43., članka 44. stavka 6. te članaka 46., 60., 61. i 75. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju. Odstupanje prestaje važiti 10 godina nakon primitka prve komercijalne isporuke na temelju njihova prvog dugoročnog ugovora o opskrbi prirodnim plinom. 8. Obavijesti o odstupanjima koja su države članice odobrile na temelju stavaka 1., 3. i 7. i odluke Komisije o odobrenju odstupanja iz stavaka 2., 5. i 6. objavljuju se u Službenom listu Europske unije.				

Članak 87.	**Mreže za vodik u izoliranim regijama** 1. Države članice mogu odobriti odstupanja od primjene članaka 46., 68. ili 71. za mreže za vodik koje se nalaze u najudaljenijim regijama u smislu članka 349. UFEU-a i u izoliranim regijama sa sljedećim oznakama NUTS 2 i NUTS 3 Nomenklature prostornih jedinica za statistiku (NUTS) uspostavljene Uredbom (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (52): i. Cipar (NUTS 2 CY00) ii. Kainuu (NUTS 3 FI1D8) iii. Laponija (NUTS 3 FI1D7) iv. Malta (NUTS 2 MT00) v.			NP	

	Sjeverna Ostrobotnija (NUTS 3 FI1D9) vi. Gornji Norrland (NUTS 2 SE33) 2. Svako odstupanje odobreno na temelju stavka 1. objavljuje se i o njemu se obavješćuje Komisiju. 3. Odstupanja odobrena na temelju stavka 1. prestaju važiti 15 godina od datuma njihova odobrenja, a u svakom slučaju najkasnije 31. prosinca 2044. Takva se odstupanja ne obnavljaju. Države članice povlače odstupanje odobreno na temelju stavka 1. ako se mreža za vodik na koju se primjenjuje takvo odstupanje proširi izvan izolirane regije ili priključi na mreže za vodik koje se nalaze izvan regija. 4. Svakih sedam godina od datuma odobrenja odstupanja na temelju stavka 1. ili na obrazloženi zahtjev Komisije, regulatorno tijelo države članice koja je odobrila to odstupanje objavljuje procjenu učinka tog odstupanja na tržišno natjecanje, razvoj infrastrukture i funkcioniranje tržišta. Ako regulatorno tijelo nakon takve procjene zaključi da bi nastavak primjene odstupanja mogao ugroziti tržišno natjecanje ili negativno utjecati na učinkovito uvođenje infrastrukture za vodik ili razvoj tržišta vodika u državi				

	članici ili Uniji, država članica ukida odstupanje.				
Članak 88.	**Odstupanja u vezi s transportnim plinovodima za prirodni plin koji vode prema trećim zemljama i iz njih** 1. U pogledu transportnih plinovoda za prirodni plin između države članice i treće zemlje dovršenih prije 23. svibnja 2019., država članica u kojoj se nalazi prvo mjesto priključenja takvog transportnog plinovoda na mrežu države članice može odlučiti da odstupi od članaka 31., 60., 71. i 72. te članka 78. stavaka 7. i 9. i članka 79. stavka 1. za dijelove takvog transportnog plinovoda za prirodni plin koji se nalaze na njezinu državnom području i u teritorijalnom moru, iz objektivnih razloga kao što su omogućivanje povrata izvršenog ulaganja ili iz razloga sigurnosti opskrbe, pod uvjetom da odstupanje nije štetno za tržišno natjecanje ili učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina, ili za sigurnost opskrbe u Uniji. Odstupanje je vremenski ograničeno na najviše 20 godina na temelju objektivnog obrazloženja, može se obnoviti uz obrazloženje i može podlijegati uvjetima			NEP	

	kojima se doprinosi ostvarivanju uvjeta iz prvog podstavka. Takva se odstupanja ne primjenjuju na transportne plinovode između države članice i treće zemlje koja ima obvezu prenošenja ove Direktive i koja učinkovito provodi ovu Direktivu u svojem pravnom poretku na temelju sporazuma sklopljenog s Unijom. 2. Ako se dotični transportni plinovod nalazi na državnom području više od jedne države članice, država članica na čijem se državnom području nalazi prvo mjesto priključenja na mrežu država članica odlučuje hoće li odobriti odstupanje za taj transportni plinovod nakon savjetovanja sa svim dotičnim državama članicama. Na zahtjev dotičnih država članica Komisija može odlučiti djelovati kao promatrač u postupku savjetovanja između države članice na čijem se državnom području nalazi prvo mjesto priključenja i treće zemlje u vezi s dosljednom primjenom ove Direktive na državnom području i u teritorijalnom moru države članice u kojoj se nalazi prva interkonekcijska točka, uključujući odobravanje odstupanja za takve transportne plinovode. 3. Odluke na temelju stavaka 1. i 2. donose se do 24. svibnja 2020. Države članice o				

	svim takvim odlukama obavješćuju Europsku komisiju te ih objavljuju. 4. Do 5. kolovoza 2026. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o odstupanjima odobrenima na temelju ovog članka. U izvješću se posebno ocjenjuje učinak takvih odstupanja na djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina, kao i na sigurnost opskrbe energijom i ključne sigurnosne interese Unije i država članica.				
Članak 89.	**Postupak ovlašćivanja** 1. Ne dovodeći u pitanje druge obveze na temelju prava Unije i raspodjelu nadležnosti između Unije i država članica, postojeći sporazumi između države članice i treće zemlje o radu transportnog plinovoda ili mreži proizvodnih plinovoda mogu ostati na snazi do stupanja na snagu naknadnog sporazuma između Unije i iste treće zemlje ili sve dok se primjenjuje postupak iz stavaka od 2. do 15. 2. Ne dovodeći u pitanje raspodjelu nadležnosti između Unije i država članica, ako država članica namjerava započeti pregovore s trećom zemljom radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma o radu transportnog plinovoda s trećom zemljom ili međudržavnog spojnog plinovoda za vodik s trećom zemljom o pitanjima koja su u cijelosti			NEP	

	ili djelomično obuhvaćena područjem primjene ove Direktive ili Uredbe (EU) 2024/1789, ona o svojoj namjeri u pisanom obliku obavješćuje Komisiju. Takva obavijest uključuje relevantnu dokumentaciju i navođenje odredaba koje se trebaju uzeti u obzir u pregovorima ili o kojima treba ponovo pregovarati, ciljeve pregovora i sve druge relevantne informacije te se šalje Komisiji najkasnije pet mjeseci prije planiranog početka pregovora. 3. Slijedom svake obavijesti na temelju stavka 2. Komisija državu članicu ovlašćuje za započinjanje službenih pregovora s trećom zemljom za dio koji može utjecati na zajednička pravila Unije, osim ako smatra da bi otvaranje takvih pregovora: (a) bilo u suprotnosti s pravom Unije, osim neusklađenosti koje proizlaze iz raspodjele nadležnosti između Unije i država članica; (b) bilo štetno za funkcioniranje unutarnjih tržišta prirodnog plina ili vodika, tržišno natjecanje ili sigurnost opskrbe u državi članici ili u Uniji, uzimajući u obzir načelo solidarnosti među državama članicama na temelju članka 194. stavka 1. UFEU-a; (c) potkopalo ciljeve pregovora o međunarodnim sporazumima koji su u tijeku između Unije i treće zemlje; (d) bilo diskriminirajuće.				

	4. Pri provedbi ocjene na temelju stavka 3. Komisija uzima u obzir pitanje odnosi li se planirani sporazum na transportni plinovod ili proizvodni plinovod kojim se doprinosi diversifikaciji opskrbe prirodnim plinom i opskrbljivača plina s pomoću novih izvora prirodnog plina. 5. U roku od 90 dana od primitka obavijesti iz stavka 2. Komisija donosi odluku o ovlašćivanju ili o odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom. Ako su za donošenje odluke potrebne dodatne informacije, rok od 90 dana počinje teći od dana primitka tih dodatnih informacija. 6. Ako Komisija donese odluku o odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom, o tome obavješćuje dotičnu državu članicu i daje joj obrazloženje. 7. Odluke o ovlašćivanju ili odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom donose se, putem provedbenih akata, u skladu s postupkom iz članka 90. stavka 2.				

	8. Komisija može pružiti smjernice i zatražiti uključivanje posebnih klauzula u predloženi sporazum kako bi se osigurala usklađenost pravom Unije u skladu s Odlukom (EU) 2017/684 Europskog parlamenta i Vijeća (53). 9. Komisiju se obavješćuje o napretku i rezultatima pregovora o izmjeni, produljenju, prilagodbi, obnavljanju ili sklapanju sporazuma tijekom različitih faza takvih pregovora te ona može zatražiti da sudjeluje u takvim pregovorima između države članice i treće zemlje u skladu s Odlukom (EU) 2017/684. 10. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svim odlukama donesenima na temelju stavka 5. 11. Prije potpisivanja sporazuma s trećom zemljom dotična država članica obavješćuje Komisiju o ishodu pregovora i tekst u pregovorima dogovorenog sporazuma prosljeđuje Komisiji. 12. Po primitku obavijesti na temelju stavka 11. Komisija ocjenjuje dogovoreni sporazum na temelju stavka 3. Ako Komisija utvrdi da je sporazum dogovoren tijekom pregovora usklađen sa stavkom 3., ona ovlašćuje državu članicu za potpisivanje i sklapanje tog sporazuma. 13. U roku od 90 dana od primitka obavijesti iz stavka 11. Komisija donosi odluku o				

	ovlašćivanju ili o odbijanju ovlašćivanja države članice za potpisivanje i sklapanje sporazuma s trećom zemljom. Ako su za donošenje odluke potrebne dodatne informacije, rok od 90 dana počinje teći od dana primitka tih dodatnih informacija. 14. Ako Komisija donese odluku na temelju stavka 13. o ovlašćivanju države članice za potpisivanje i sklapanje sporazuma s trećom zemljom, dotična država članica obavješćuje Komisiju o sklapanju i stupanju na snagu sporazuma te o svim naknadnim promjenama statusa tog sporazuma. 15. Ako Komisija donese odluku o odbijanju ovlašćivanja države članice za potpisivanje i sklapanje sporazuma s trećom zemljom na temelju stavka 13., o tome obavješćuje dotičnu državu članicu i daje joj obrazloženje.				
Članak 90.	**Izvršavanje delegiranja ovlasti** 1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku. 2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članaka 9., 62., 72., 80., 81. i 82. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od 4. kolovoza 2024. 3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 9., 62., 72., 80., 81. i 82. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi			NP	

	učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi. 4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. 5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću. 6. Delegirani akt donesen na temelju članka 9., 62., 72., 80., 81. ili 82. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.				
Članak 91.	**Postupak odbora** 1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. 2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.			NP	

	3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.				
Članak 92.	**Preispitivanje i izvješćivanje** 1. Komisija do 31. prosinca 2030. preispituje ovu Direktivu i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, a prema potrebi mu prilaže i odgovarajuće zakonodavne prijedloge. Preispitivanjem se posebno ispituje primjena članka 9. i povezanih definicija iz članka 2. kako bi se procijenilo pokazuju li postrojenja koja počinju s radom od 1. siječnja 2031. veće uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe niskougljičnih goriva i vodika s niskim emisijama ugljika kako bi dobila certifikaciju u skladu s tim člankom. 2. Komisija do 5. kolovoza 2035. objavljuje komunikaciju u kojoj se ocjenjuju provedba članka 46. u pogledu operatora distribucijskih mreža za vodik i provedba članaka 68. i 69. u pogledu operatora transportnih mreža za vodik. 3. ACER do 5. kolovoza 2034. za potrebe komunikacije Komisije na temelju stavka 2. ovog članka objavljuje izvješće o učinku članaka 46., 68. i 69. na funkcioniranje, tržišno natjecanje, likvidnost, razvoj infrastrukture za vodik i transparentnost tržišta vodika. Izvješće ACER-a uključuje savjetovanje s relevantnim dionicima.			NP	

Članak 93.	**Izmjene Direktive (EU) 2023/1791** Direktiva (EU) 2023/1791 mijenja se kako slijedi: 1. članci 17. i 19. brišu se; 2. u članku 39. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim: „Članci 13. do 16. i članci 18. i 20. te prilozi II., IX., XII., XIII. i XIV. primjenjuju se od 12. listopada 2025. "; 3. Prilog VIII. briše se.			NP	
Članak 94.	**Prenošenje** 1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člancima od 2. do 6., člancima od 8. do 31., člankom 33., člancima od 35. do 38., člankom 39. stavkom 1. točkom (a), člankom 39. stavcima 3., 4., 7., 8. i 9., člankom 40. stavkom 1., člancima 41., 42. i 43., člankom 44. stavcima 1., 2., 7. i 8., člankom 45., člankom 46. stavcima 2. i 3., člancima od 50. do 59., člankom 62., člankom 64. stavkom 11., člancima od 68. do 75., člankom 76. stavkom 5., člancima 77., 78. i 79., člankom 81. stavcima 1., i 6., člancima 82. i 83. te prilozima I. i II. do 5. kolovoza 2026. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.			NEP	

	Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave. 2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.				
Članak 95.	**Stavljanje izvan snage** Direktiva 2009/73/EZ, kako je izmijenjena aktima navedenima u dijelu A Priloga III. ovoj Direktivi, stavlja se izvan snage s učinkom od 4. kolovoza 2024., ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prenošenje u nacionalno pravo i datume primjene direktiva utvrđenih u dijelu B Priloga III. ovoj Direktivi. Upućivanja na direktivu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu IV.			NEP	
Članak 96.	**Stupanje na snagu i primjena** Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije. Članak 93. primjenjuje se od 5. kolovoza 2026.			NEP	
Članak 97.	**Adresati** Ova je Direktiva upućena državama članicama.			NEP	

PRILOG I. **Minimalni zahtjevi za izdavanje računa i informacije o obračunu za prirodni plin i vodik**	**1. Minimalne informacije na računu i obračunu za prirodni plin i vodik** Sljedeće ključne informacije istaknute su na računima krajnjih kupaca, jasno razdvojene od drugih dijelova računa: (a) cijena koju treba platiti i, ako je moguće, raščlamba cijene, zajedno s jasnom izjavom da svi izvori energije mogu koristiti poticaje koji se ne financiraju pristojbama navedenima u raščlambi cijene; (b) datum dospijeća plaćanja. 1.2. Sljedeće ključne informacije istaknute su na računima i obračunima krajnjih kupaca, jasno razdvojene od drugih dijelova računa i obračuna: (a) potrošnja prirodnog plina i vodika za obračunsko razdoblje; (b) ime i podaci za kontakt opskrbljivača, uključujući dežurnu telefonsku liniju za pomoć potrošačima i e-adresu; (c) naziv tarife; (d) datum isteka ugovora, ako je to primjenjivo; (e) informacije o dostupnosti i koristima od promjene opskrbljivača; (f) kod za promjenu opskrbljivača krajnjeg kupca ili jedinstvena identifikacijska oznaka opskrbne točke krajnjeg kupca; (g) informacije o pravima krajnjeg kupca u pogledu izvansudskog rješavanja sporova,			NP	

	uključujući podatke za kontakt subjekta koji je odgovoran na temelju članka 25.; (h) jedinstvena kontaktna točka iz članka 24.; (i) samo za prirodni plin, poveznica ili upućivanje na to gdje se mogu pronaći alati za usporedbu iz članka 14. 1.3. Ako se računi temelje na stvarnoj potrošnji ili operatorovu očitavanju na daljinu, krajnjim se kupcima na njihovim računima i računima za povremeno namirenje ili naznačeno u njima daju sljedeće informacije: (a) grafička usporedba trenutačne potrošnje prirodnog plina i vodika krajnjeg kupaca i potrošnje prirodnog plina i vodika krajnjeg kupca u jednakom razdoblju prethodne godine; (b) podaci za kontakt tijela potrošača, agencija za energetiku ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, od kojih je moguće dobiti informacije o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti opreme koja troši energiju; (c) usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije korisnika. **2. Učestalost obračuna i pružanje informacija o obračunu:** (a) obračun se izdaje na temelju stvarne potrošnje barem jednom godišnje;				

	(b) ako krajnji kupac nema ugrađeno brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, ili ako je krajnji kupac aktivno odabrao onemogućiti očitavanje na daljinu u skladu s nacionalnim pravom, točne informacije o obračunu utemeljene na stvarnoj potrošnji stavljaju se na raspolaganje krajnjem kupcu najmanje svakih šest mjeseci, ili svaka tri mjeseca na zahtjev ili ako se krajnji kupac odlučio za elektroničko izdavanje obračuna; (c) ako krajnji kupac nema ugrađeno brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, ili ako je krajnji kupac aktivno odabrao onemogućiti očitavanje na daljinu u skladu s nacionalnim pravom, obveze iz točaka (a) i (b) mogu se ispuniti s pomoću sustava redovitog samoočitavanja koje obavlja krajnji kupac, pri čemu krajnji kupac obavješćuje operatora o očitanom stanju brojila; obračun ili informacije o obračunu mogu se temeljiti na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac ne dostavi rezultate očitanja brojila za određeno obračunsko razdoblje. Procijenjena potrošnja temelji se na prošlogodišnjoj potrošnji krajnjeg kupca ili na potrošnji usporedivog krajnjeg kupca; (d) ako krajnji kupac ima brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, točne informacije o obračunu temeljene na				

	stvarnoj potrošnji pružaju se barem jednom mjesečno; te informacije mogu biti dostupne i putem interneta, a ažuriraju se onoliko često koliko to omogućuju korišteni uređaji i sustavi za mjerenje. 3. **Raščlamba cijene za krajnjeg kupca** Cijena za krajnjeg kupca predstavlja zbroj sljedećih triju sastavnica: sastavnice energije i opskrbe, mrežne sastavnice (prijenos, distribucija i transport) i sastavnice kojom su obuhvaćeni porezi, pristojbe, doprinosi i naknade. Ako se raščlamba cijene za krajnjeg kupca navodi na računima, zajedničke definicije triju sastavnica u toj raščlambi utvrđene Uredbom (EU) 2016/1952 Europskog parlamenta i Vijeća (1) upotrebljavaju se diljem Unije. **4. Pristup dopunskim informacijama o prethodnoj potrošnji** Države članice zahtijevaju da se dopunske informacije o prethodnoj potrošnji, u mjeri u kojoj su dostupne, stave na raspolaganje, na zahtjev krajnjeg kupca, opskrbljivaču ili pružatelju usluga kojeg odredi krajnji kupac. Ako je kod krajnjeg kupaca ugrađeno brojilo koje operator može očitati na daljinu, krajnji kupac mora moći lako pristupiti dopunskim informacijama o prethodnoj potrošnji čime mu se omogućava detaljna samoprovjera. Dopunske informacije o prethodnoj potrošnji uključuju:				

	(a) zbirne podatke za najmanje tri prethodne godine ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi plinom ako je ono kraće. Podaci odgovaraju razdobljima za koja su na raspolaganju informacije o redovitom obračunu; i (b) detaljne podatke prema vremenu potrošnje za svaki dan, tjedan, mjesec i godinu, koji se stavljaju krajnjim kupcima na raspolaganje bez nepotrebne odgode na internetu ili preko sučelja brojila pokrivajući razdoblje od najmanje protekla 24 mjeseca ili razdoblje od početka ugovora o opskrbi plinom ako je ono kraće. **5. Navođenje izvora energije** Opskrbljivači u računima navode udio plina iz obnovljivih izvora i zasebno niskougljičnog plina koji je krajnji kupac kupio u skladu s ugovorom o opskrbi prirodnim plinom i vodikom (objava na razini proizvoda). U slučaju mješavine opskrbljivač dostavlja iste informacije zasebno za različite kategorije plina, uključujući plin iz obnovljivih izvora ili niskougljični plin. Sljedeće se informacije stavljaju na raspolaganje krajnjim kupcima na njihovim računima i obračunima, prilažu tim računima ili obračunima ili postoji upućivanje na njih: (a) udio plina iz obnovljivih izvora i niskougljičnog plina u izvorima opskrbljivača (na nacionalnoj razini, odnosno u državi				

	članici u kojoj je sklopljen ugovor o opskrbi plinom, kao i na razini opskrbljivača ako opskrbljivač posluje u više država članica) tijekom prethodne godine na razumljiv i jasno usporediv način; (b) informacije o utjecaju na okoliš, barem u smislu emisija ugljičnog dioksida koje potječu iz prirodnog plina ili vodika koje je opskrbljivač isporučio tijekom prethodne godine. Kad je riječ o drugom stavku točki (a), u pogledu prirodnog plina i vodika nabavljenih na burzi plina ili uvezenih od poduzeća smještenog izvan Unije mogu se koristiti zbirni podaci koje je izdala burza ili dotično poduzeće tijekom prethodne godine. Udio plina iz obnovljivih izvora koji su kupili krajnji kupci objavljuje se upotrebom jamstava o podrijetlu na temelju Direktive (EU) 2018/2001. Ako kupac troši prirodni plin ili vodik iz mreže za vodik ili prirodni plin, uključujući plinovita obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla i biometan, kako je opskrbljivač naveo u komercijalnoj ponudi, države članice osiguravaju da jamstva o podrijetlu koja su poništena odgovaraju relevantnim značajkama mreže. Regulatorno tijelo ili drugo nadležno nacionalno tijelo poduzima korake koji su nužni da informacije koje opskrbljivači pružaju krajnjim kupcima na temelju ove				

	točke budu pouzdane i pružene na nacionalnoj razini na jasno usporediv način.				
PRILOG II.	**Pametni sustavi mjerenja za prirodni plin i vodik** 1. Države članice osiguravaju da se uvođenje pametnih sustava mjerenja na njihovim državnim područjima obavi tek nakon ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i koristi za tržište te pojedinog potrošača, ili toga koji je oblik pametnog mjerenja gospodarski razuman i troškovno učinkovit te koji je vremenski okvir ostvariv za njihovu distribuciju. 2. Takvom se ekonomskom procjenom uzimaju u obzir planovi razvoja mreže iz članka 55., a posebno njegova stavka 2. točke (c) o stavljanju mreža izvan pogona. 3. Pri takvoj procjeni uzimaju se u obzir metodologija za analizu troškova i koristi te minimalne funkcionalnosti za pametne sustave mjerenja predviđene Preporukom Komisije 2012/148/EU (1) u mjeri u kojoj su primjenjive na prirodni plin i vodik, kao i najbolje raspoložive tehnike za osiguravanje najviše razine kibernetičke sigurnosti i zaštite podataka. Takvom se procjenom na odgovarajući način uzimaju u obzir i potencijalne sinergije s već uvedenom infrastrukturom za pametno mjerenje električne energije ili mogućnosti za selektivno uvođenje u slučajevima kod kojih			NP	

<table>
<tr><td></td><td>se neto koristi mogu brzo ostvariti i tako troškovi držati pod kontrolom.

4. Podložno toj procjeni, države članice pripremaju vremenski raspored s ciljem postavljenim na najkasnije deset godina za uvođenje pametnih sustava mjerenja. Ako se uvođenje pametnih sustava mjerenja procijeni pozitivnim, barem 80 % krajnjih kupaca oprema se pametnim brojilima u roku od sedam godina od pozitivne procjene.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>PRILOG III.</td><td>Dio A
Direktiva stavljena izvan snage i popis njezinih naknadnih izmjena (iz članka 95.)
<table><tr><td>Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.)</td><td></td></tr><tr><td>Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.)</td><td>Samo članak 51.</td></tr><tr><td>Direktiva (EU) 2019/692 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 117, 3.5.2019., str. 1.)</td><td></td></tr></table></td><td></td><td></td><td>NEP</td><td></td></tr>
</table>

	Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 152, 3.6.2022., str. 45.) — Samo članak 41. stavak 1. točka v. Dio B Rokovi za prijenos u nacionalno zakonodavstvo i datum početka primjene (iz članka 95.) Direktiva 2009/73/EZ — Rok za prenošenje: 3. ožujka 2011. — Datum početka primjene: 3. ožujka 2011. osim za članak 11.; 3. ožujka 2013. za članak 11. Direktiva (EU) 2019/692 — Rok za prenošenje: 24. veljače 2020. — Datum početka primjene:				
PRILOG IV.	**Korelacijska tablica** **Direktiva 2009/73/EZ** → **Ova Direktiva** - → Članak 1. stavak 1. Članak 1. stavak 1. → Članak 1. stavak 2. Članak 1. stavak 2. → - - → Članak 1. stavak 3. - → Članak 1. stavak 4. - → Članak 1. stavak 5. Članak 2., uvodna formulacija → Članak 2., uvodna formulacija - → Članak 2. točke od 1. do 14. Članak 2. točka 1. → Članak 2. točka 15. Članak 2. točka 2. → Članak 2. točka 16. Članak 2. točka 3. → Članak 2. točka 17. Članak 2. točka 4. → Članak 2. točka 18.			NEP	

	Članak 2. točka 5.	Članak 2. točka 19.				
	Članak 2. točka 6.	Članak 2. točka 20.				
	-	Članak 2. točke od 21. do 27.				
	Članak 2. točka 7.	Članak 2. točka 28.				
	Članak 2. točka 8.	Članak 2. točka 29.				
	-	Članak 2. točka 30.				
	Članak 2. točka 9.	Članak 2. točka 31.				
	Članak 2. točka 10.	Članak 2. točka 32.				
	Članak 2. točka 11.	Članak 2. točka 33.				
	Članak 2. točka 12.	Članak 2. točka 34.				
	Članak 2. točka 13.	Članak 2. točka 35.				
	Članak 2. točka 14.	Članak 2. točka 36.				
	Članak 2. točka 15.	Članak 2. točka 37.				
	Članak 2. točka 16.	Članak 2. točka 38.				
	Članak 2. točka 17.	Članak 2. točka 39.				
	-	Članak 2. točka 40.				
	Članak 2. točka 18.	Članak 2. točka 41.				
	Članak 2. točka 19.	Članak 2. točka 42.				
	Članak 2. točka 20.	Članak 2. točka 43.				
	Članak 2. točka 21.	Članak 2. točka 44.				
	Članak 2. točka 22.	Članak 2. točka 45.				
	Članak 2. točka 23.	Članak 2. točka 46.				
	Članak 2. točka 24.	Članak 2. točka 47.				
	Članak 2. točka 25.	Članak 2. točka 48.				
	Članak 2. točka 26	Članak 2. točka 49.				
	Članak 2. točka 27.	Članak 2. točka 50.				
	Članak 2. točka 29.	Članak 2. točka 51.				
	-	Članak 2. točka 52.				
	Članak 2. točka 34.	Članak 2. točka 53.				
	Članak 2. točka 35.	Članak 2. točka 54.				
	Članak 2. točka 36.	Članak 2. točka 55.				
	-	Članak 2. točke od 56. do 77.				
	Članak 37.	Članak 3. stavak 1.				
	-	Članak 3. stavci od 2. do 7.				
	Članak 3. stavak 2.	Članak 4.				
	-	Članak 5.				
	Članak 3.stavci 1. i 2.	Članak 6. stavci 1. i 2.				
	-	Članak 6. stavci 3. i 4.				

	Članak 5. stavak 11.	Članak 6. stavak 5.				
	-	Članak 6. stavak 6.				
	Članak 7. stavci 1. i 2.	Članak 7. stavci 1. i 2.				
	Članak 7. stavak 3.	-				
	Članak 7. stavak 4.	Članak 7. stavak 3.				
	Članak 4. stavci 1. i 2.	Članak 8. stavci 1.i 2.				
	-	Članak 8. stavci od 3. do 11.				
	Članak 4. stavci 3. i 4.	Članak 8. stavci 12. i 13.				
	-	Članak 8. stavci 14. i 15.				
	-	Članak 9.				
	Članak 8.	Članak 10.				
	Članak 3. stavci 3. i 12. i Prilog I. točka 1. podtočke (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) i (j)	Članak 11.				
	-	Članak 12.				
	-	Članak 13.				
	-	Članak 14.				
	-	Članak 15.				
	Prilog I. točka 1. podtočka (i)	Članci 16. i 19.				
	Prilog I. točka 2.	Članak 17.				
	-	Članak 18.				
	-	Članak 20.				
	-	Članak 21.				
	Prilog I. točka 1. točka (h)	Članak 22.				
	-	Članak 23.				
	Članak 3. stavak 9.	Članak 24.				
	Članak 3. stavak 9. i Prilog I. točka 1. podtočka (f)	Članak 25.				
	Članak 3. stavak 3.	Članak 26.				
	-	Članak 27.				
	-	Članak 28.				
	-	Članak 29.				
	-	Članak 30.				
	Članak 32.	Članak 31.				
	Članak 34.	Članak 32.				
	Članak 33.	Članak 33.				
	Članak 38.	Članak 34.				

	-	Članak 35.				
	-	Članak 36.				
	-	Članak 37.				
	Članak 35.	Članak 38. stavci 1. i 2.				
	-	Članak 38. stavci od 3. do 6.				
	Članak 13. stavci 1. i 2.	Članak 39. stavci 1. i 2.				
	-	Članak 39. stavci 3. i 4.				
	Članak 13. stavci 3.i 4.	Članak 39. stavci 5. i 6.				
	-	Članak 39. stavci 7., 8. i 9.				
	Članak 13. stavak 5.	Članak 39. stavak 10.				
	Članak 16.	Članak 40.				
	-	Članak 41.				
	Članak 23.	Članak 42.				
	Članak 24.	Članak 43.				
	Članak 25. stavak 1.	Članak 44. stavak 1.				
	-	Članak 44. stavak 2.				
	Članak 25. stavci od 2. do 5.	Članak 44. stavci od 3. do 6.				
	-	Članak 44. stavci 7. i 8.				
	-	Članak 45.				
	Članak 26.	Članak 46.				
	Članak 27.	Članak 47.				
	Članak 28. stavci od 1. do 4.	Članak 48. stavci od 1. do 4.				
	-	Članak 48. stavak 5.				
	Članak 29.	Članak 49. stavak 1.				
	-	Članak 49. stavci 2 i 3.				
	-	Članak 50.				
	-	Članak 51.				
	-	Članak 52.				
	-	Članak 53.				
	-	Članak 54.				
	Članak 22. stavak 1.	Članak 55. stavak 1. prvi podstavak				
	-	Članak 55. stavak 1. od drugog do petog podstavka				
	Članak 22. stavak 2.	Članak 55. stavak 2.				
	-	Članak 55. stavak 3.				

	Članak 22. stavci od 4. do 8.	Članak 55. stavci od 4. do 8.				
	-	Članak 56.				
	-	Članak 57.				
	-	Članak 58.				
	-	Članak 59.				
	Članak 9.	Članak 60.				
	Članak 14.	Članak 61.				
	Članak 15.	Članak 62.				
	Članak 17.	Članak 63.				
	Članak 18. stavci od 1. do 10.	Članak 64. stavci od 1. do 10.				
	-	Članak 64. stavak 11.				
	Članak 19.	Članak 65.				
	Članak 20.	Članak 66.				
	Članak 21.	Članak 67.				
	-	Članak 68.				
	-	Članak 69.				
	-	Članak 70.				
	Članak 10.	Članak 71.				
	Članak 11.	Članak 72.				
	Članak 12.	Članak 73.				
	Članak 30.	Članak 74.				
	Članak 31.	Članak 75.				
	Članak 39.	Članak 76. stavci od 1. do 5.				
	-	Članak 76. stavak 6.				
	Članak 40.	Članak 77.				
	Članak 41. stavci od 1. do 4.	Članak 78. stavci od 1. do 4.				
	-	Članak 78. stavak 5.				
	Članak 41. stavci od 5. do 9.	Članak 78. stavci od 6. do 10.				
	Članak 41. stavci od 10. do 17.	Članak 79. stavci od 1. do 8.				
	Članak 42.	Članak 80.				
	Članak 43.	Članak 81.				
	Članak 44.	Članak 82.				
	Članak 46. stavak 1.	Članak 83.				
	Članak 46. stavci 2. i 3.	-				
	Članak 47.	Članak 84.				
	Članak 48.a	Članak 85.				

	-	Članak 86.				
	-	Članak 87.				
	Članak 49.a	Članak 88. stavci 1., 2. i 3.				
	-	Članak 88. stavak 4.				
	Članak 49.b	Članak 89.				
	-	Članak 90.				
	-	Članak 91.				
	-	Članak 92.				
	-	Članak 93.				
	Članak 54.	Članak 94.				
	Članak 53.	Članak 95.				
	Članak 55.	Članak 96.				
	Članak 56.	Članak 97.				
	-	Prilog I.				
	-	Prilog II.				
	-	Prilog III.				
	Prilog II.	Prilog IV.				

Obrazac A. TABLICA USKLAĐENOSTI ZA JEDAN PROPIS

P= potpuno; D= djelomično; N= neusklađeno; NP = nije preuzeto; NEP = neprenosivo